

คู่มือการปฏิบัติงานคุ้มครองความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติ
ที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ตามพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙

กองอำนวยการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการคุ้มครองประพฤติ
กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

คำนำ

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมทั้งกฎหมายลำดับรองที่ออกตามความในพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับมาระยะหนึ่งแล้ว ดังนั้น กรมคุมประพฤติจึงเห็นสมควรปรับปรุงคู่มือปฏิบัติงานคุมความประพฤติ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด สำหรับให้พนักงานคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานคุมความประพฤติ ตามพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันก่อให้เกิดผลดีแก่การปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานคุมประพฤติที่เพิ่งเริ่มปฏิบัติงานคุมความประพฤติ ได้มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ทั้งนี้ คู่มือฉบับนี้ประกอบด้วย ๓ บท ได้แก่ บทที่ ๑ บทนำ กล่าวถึงความเป็นมา วัตถุประสงค์ วิธีการใช้ และขอบเขตของคู่มือ รวมทั้งนิยาม หลักการปฏิบัติงานคุมความประพฤติ และกระบวนการคุมความประพฤติ บทที่ ๒ หลักการแนวคิด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ประเภทของการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด เงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดต้องปฏิบัติ ผลทางกฎหมายของการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ มาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติงานคุมประพฤติ ด้านการคุมความประพฤติ กลไกและเทคนิคสำคัญที่ใช้ในการปฏิบัติงานคุมความประพฤติ กิจกรรมที่ใช้ในการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู และบทที่ ๓ ขั้นตอนการปฏิบัติงานคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด นอกจากนี้ ได้รวบรวมหนังสือเวียนที่สำคัญและตัวอย่างรายงานการคุมความประพฤติที่เกี่ยวข้องไว้ในภาคผนวกอีกด้วย

ในโอกาสนี้ ขอขอบคุณคณะกรรมการพัฒนามาตรฐานงาน กรมคุมประพฤติ และคณะทำงานพัฒนามาตรฐานงานกรมคุมประพฤติ ด้านการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู และคณะผู้ตรวจราชการกรมคุมประพฤติ ที่ได้ให้ข้อสังเกตที่ได้จากการปฏิบัติงานของสำนักงานคุมประพฤติ ซึ่งนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดฉบับนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการปฏิบัติงานคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ และสร้างความรู้ ความเข้าใจให้พนักงานคุมประพฤติและผู้เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กองอำนวยการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการคุมประพฤติ
กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม
กันยายน ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาของคู่มือ	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของคู่มือ	๒
๑.๓ วิธีการใช้คู่มือ	๒
๑.๔ ขอบเขตของคู่มือ	๓
๑.๕ นิยาม	๓
๑.๖ หลักการปฏิบัติงานคุ้มครองความประพฤติ	๕
๑.๗ กระบวนการคุ้มครองความประพฤติ	๖
 บทที่ ๒ หลักการ แนวคิด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความประพฤติ	๑๐
ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด	
๒.๑ วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองความประพฤติผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด	๑๐
๒.๒ ประเภทของการคุ้มครองความประพฤติผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด	๑๑
๒.๒.๑ การพักการลงโทษ	๑๑
๒.๒.๒ การลดวันต้องโทษจำคุก	๑๘
๒.๓ เงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดต้องปฏิบัติ	๒๔
๒.๔ ผลทางกฎหมายของการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ	๒๖
๒.๕ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความประพฤติผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด	๒๗
๒.๖ มาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติงานคุ้มครองความประพฤติ ด้านการคุ้มครองความประพฤติ	๒๘
๒.๗ กลไกและเทคนิคสำคัญที่ใช้ในการปฏิบัติงานคุ้มครองความประพฤติ	๓๐
๒.๗.๑ กลไกการควบคุมพฤติกรรม	๓๐
๒.๗.๒ กลไกการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	๓๔
๒.๗.๓ เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ	๔๐
๒.๗.๔ เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ โดยการสนทนาสร้างแรงจูงใจ	๔๐
๒.๗.๕ เทคนิคการสัมภาษณ์	๔๔
๒.๘ กิจกรรมที่ใช้ในการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู	๔๕
 บทที่ ๓ ขั้นตอนการปฏิบัติงานการคุ้มครองความประพฤติผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด	๕๐
๓.๑ ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี	๕๒
๓.๒ ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น	๖๖
๓.๓ ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน	๘๖
๓.๔ ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู	๑๑๓
๓.๕ ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล	๑๓๒
๓.๖ ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน	๑๓๘

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑ วิธีการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์

ภาคผนวก ๒ วิธีการตรวจสอบประวัติบุคคล

ภาคผนวก ๓ ขั้นตอนเข้าใช้งานระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC)

ภาคผนวก ๔ หนังสือเวียน

๔.๑ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๔๗๘ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการปฏิบัติงานด้านการควบคุมและสอดส่อง

๔.๒ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๒๕๑ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒ เรื่อง การออกหนังสือรับรองผลการคุมความประพฤติให้กับผู้พ้นการคุมความประพฤติ

๔.๓ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๖๐ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแนวทางการปฏิบัติงานวันลดวันต้องโทษจำคุก กรณีนักโทษเด็ดขาดที่มีคดีอาัยด

๔.๔ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๖๕ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแนวทางการปฏิบัติงานวันลดวันต้องโทษจำคุก กรณีนักโทษเด็ดขาดที่มีคดีอาัยด

๔.๕ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๑๒๑ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแนวทางการปฏิบัติกรณีตรวจหรือทดสอบแล้วปรากฏว่าผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกมียาเสพติดอยู่ในร่างกาย

๔.๖ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๓๐๒ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เรื่อง กำชับแนวทางการปฏิบัติ กรณีตรวจหรือทดสอบแล้วปรากฏว่าผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกมียาเสพติดอยู่ในร่างกาย

๔.๗ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๔๐๕ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแบบชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติ (ค.ป.๑๐/๑ ค.ป.๑๐/๒ ค.ป.๑๐/๓) แบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกคุมความประพฤติ (ค.ป.๑๑) และแบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติ

๔.๘ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๕๕๘ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) มาใช้กับผู้ถูกคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ และผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก

๔.๙ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๖/ว ๖๙๗ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานอาสาสมัครคุมประพฤติ

๔.๑๐ หนังสือที่ ยธ ๐๓๒๗/ว ๗๒๔ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแนวทางการส่ง - รับประเด็นในงานคุมความประพฤติด้วยระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ

๔.๑๑ หนังสือที่ ยธ ๐๓๒๗/ว ๘๑๔ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แนวปฏิบัติในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) มาใช้กับผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก

๔.๑๒ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๗๙๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง แจ้งแนวทางการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ที่อยู่ในความดูแลของกรมคุมประพฤติ

๔.๑๓ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๑๘๘ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔ เรื่อง คู่มือการปฏิบัติงานการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring: EM) ในการกิจกรรมคุมประพฤติ

๔.๑๔ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๕๑๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เรื่อง แนวปฏิบัติงานการคุมประพฤติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

๔.๑๕ หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๕๙๙ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ เรื่อง การรับรายงานตัวนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุกทางจอภาพผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

ภาคผนวก ๕ ตัวอย่างรายงานการคุมความประพฤติ

๕.๑ ตัวอย่างรายงานพันการคุมความประพฤติ

๕.๒ ตัวอย่างรายงานกรณีไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ

๕.๓ ตัวอย่างรายงานกรณีผู้ถูกคุมความประพฤติถึงแก่กรรม

ภาคผนวก ๖ แผนภูมิแสดงขั้นตอนและวิธีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุกกำหนด

คำสั่งกรมคุมประพฤติ

๑. คำสั่งกรมคุมประพฤติที่ ๖๕๓/๒๕๖๓ เรื่อง ยกเลิกและแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนามาตรฐานงานกรมคุมประพฤติ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๒. คำสั่งคณะกรรมการพัฒนามาตรฐานงาน กรมคุมประพฤติ ที่ ๑/๒๕๖๔ เรื่อง ยกเลิกและแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนามาตรฐานงาน กรมคุมประพฤติ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
๑	แสดงกระบวนการคุมความประพฤติ	๙
๒	แสดงภาพรวมกระบวนการคุมความประพฤติ	๕๑
๓	แสดงขั้นตอนการรับคดี	๕๒
๔	แสดงขั้นตอนการชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น	๖๗
๕	แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์และจัดทำแผนการคุมความประพฤติ และแผนการแก้ไขฟื้นฟู	๘๗
๖	แสดงขั้นตอนการดำเนินการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู และการติดตามและประเมินผล	๑๑๔
๗	แสดงขั้นตอนการจัดทำรายงาน	๑๓๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของคู่มือ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ กำหนดให้กรมคุมประพฤติเป็นหน่วยงานหลักในการคุมความประพฤติผู้กระทำผิดทั้งในชั้นก่อน ระหว่างและหลังการพิจารณาของศาล ทั้งกับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ และภายหลังจึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กำหนดให้องค์การและอำนาจหน้าที่ตลอดจนส่วนประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุมประพฤติผู้ที่ได้รับพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุก ให้เป็นภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ และจากกรณีดังกล่าวกรมคุมประพฤติจึงต้องรับโอนภารกิจการคุมประพฤติผู้พักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุกจากกรมราชทัณฑ์ ในขั้นตอนของการสืบเสาะข้อเท็จจริงและการควบคุมและสอดส่อง ซึ่งได้มีการรับมอบงานมาตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๖ กรมคุมประพฤติจึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสืบเสาะข้อเท็จจริงและงานควบคุมและสอดส่องผู้ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุกขึ้น เอกสารหมายเลข ๘/๒๕๔๘ และต่อมาได้มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กหรือเยาวชน และผู้ที่ได้รับพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก โดยกลุ่มงานควบคุมและสอดส่อง สำนักพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม เอกสารหมายเลข ๙/๒๕๕๑ ซึ่งใช้ปฏิบัติงานเรื่อยมาจนกระทั่งได้มีการตราพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๐ รวมทั้งมีการประกาศใช้กฎหมายลำดับรองที่ออกตามความในพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ นอกจากนี้ยังมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษ และได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับกรมคุมประพฤติได้ประกาศใช้มาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติงานคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ จึงเห็นสมควรปรับปรุงคู่มือปฏิบัติงานคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ให้ความสำคัญสอดคล้องกับกฎหมายและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ในการจัดทำคู่มือฉบับนี้ได้ปรับปรุงจากคู่มือการปฏิบัติงานควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กหรือเยาวชน และผู้ที่ได้รับพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก เอกสารหมายเลข ๙/๒๕๕๑ และคู่มือการปฏิบัติงานคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่ ตามพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยได้นำพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ กฎหมายลำดับรองที่ออกตามความในพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎกระทรวงกำหนด

ประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งมาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติงานคุมประพฤติ ตลอดจนหนังสือเวียนแนวทางการปฏิบัติงานควบคุมและสอดส่องที่ออกมาก่อนที่มีการจัดทำคู่มือฉบับนี้ มาเป็นหลักในการจัดทำ

๑.๒ วัตถุประสงค์ของคู่มือ

เพื่อให้พนักงานคุมประพฤติและผู้เกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงานคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่นักโทษเด็ดขาด ใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างมีมาตรฐาน

๑.๓ วิธีการใช้คู่มือ

๑.๓.๑ คู่มือฉบับนี้เป็นคู่มือการปฏิบัติงานคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ซึ่งเป็นการควบคุมและสอดส่องผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดโดยเฉพาะแยกจากกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยมีการจัดทำคู่มือตามสภาพปัญหาในแต่ละเรื่องเพื่อนำไปสู่การแก้ไขที่เหมาะสม ซึ่งเป็นคู่มือการดำเนินการตามโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหาและความต้องการ ผู้ปฏิบัติงานสามารถศึกษาและทำความเข้าใจโดยค้นหาจาก www.probation.go.th > เมนูเอกสารวิชาการ เลือก คู่มือ และ intranet กรมคุมประพฤติ ในเมนู คู่มือปฏิบัติงาน/โปรแกรมแก้ไข

๑.๓.๒ การศึกษาความเป็นมาของคู่มือ วัตถุประสงค์ของคู่มือ วิธีการใช้คู่มือ ขอบเขตของคู่มือ นิยาม หลักการปฏิบัติงานคุมความประพฤติ และกระบวนการคุมความประพฤติ สามารถศึกษาได้จาก บทที่ ๑

๑.๓.๓ การศึกษาเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด วัตถุประสงค์ของการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ประเภทของการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด เงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดต้องปฏิบัติ ผลทางกฎหมายของการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด มาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติงานคุมประพฤติ ด้านการคุมความประพฤติ กลไกและเทคนิคสำคัญที่ใช้ในการปฏิบัติงานคุมความประพฤติ กิจกรรมที่ใช้ในการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู สามารถศึกษาได้จาก บทที่ ๒

๑.๓.๔ การเขียนขั้นตอนการปฏิบัติงานคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดในบทที่ ๓ เน้นการเขียนเนื้อหาให้มีความละเอียด เข้าใจง่าย หากมีเนื้อหาใดที่ต้องมีคำอธิบายหรือมีขั้นตอนที่แยกออกไปที่มีเนื้อหาจำนวนมาก สามารถศึกษาได้จากคู่มือการปฏิบัติงานด้านนั้น ๆ เช่น คู่มือการจำแนกผู้ถูกกระทำผิดในงานคุมประพฤติ คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้กระทำผิด เป็นต้น และหากข้อมูลใดยังไม่มีการจัดทำเป็นคู่มือไว้ผู้จัดทำได้อธิบายไว้ในภาคผนวก

๑.๓.๕ การปรับปรุงคู่มือครั้งนี้ ได้นำเนื้อหาในหนังสือเวียนที่ออกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองประพจน์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาเขียนไว้ในขั้นตอนการปฏิบัติงานแล้วบางส่วน และมีหนังสือเวียนบางฉบับที่ยังคงใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองประพจน์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งผู้จัดทำได้รวบรวมรายชื่อหนังสือเวียนที่ยังคงใช้ในการปฏิบัติงานอยู่นำมาใส่ไว้ในภาคผนวก

๑.๔ ขอบเขตของคู่มือ

คู่มือนี้ใช้สำหรับการคุ้มครองประพจน์ผู้ถูกคุ้มครองประพจน์ที่เป็นนักโทษเด็ดขาด โดยเฉพาะไม่รวมถึงกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

๑.๕ นิยาม

๑.๕.๑ “การคุ้มครองประพจน์” หมายความว่า การควบคุมและสอดส่องผู้ถูกคุ้มครองประพจน์ที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

๑.๕.๒ “การแก้ไขฟื้นฟู” หมายความว่า การนำมาตรการต่าง ๆ มาใช้ในการปรับเปลี่ยนแก้ไข และเสริมสร้างทัศนคติ ความคิด และพฤติกรรมของผู้ถูกคุ้มครองประพจน์ รวมทั้งการสงเคราะห์ผู้ถูกคุ้มครองประพจน์ เพื่อให้ผู้ถูกคุ้มครองประพจน์มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

๑.๕.๓ “ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานคุ้มครองประพจน์ในสังกัดกรมคุ้มครองประพจน์

๑.๕.๔ “พนักงานคุ้มครองประพจน์” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้อำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองประพจน์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองประพจน์ พ.ศ. ๒๕๕๙

๑.๕.๕ “ผู้ถูกคุ้มครองประพจน์” หมายความว่า นักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก กำหนดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติภายใต้การคุ้มครองประพจน์ของพนักงานคุ้มครองประพจน์

๑.๕.๖ “อาสาสมัครคุ้มครองประพจน์” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานคุ้มครองประพจน์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองประพจน์ พ.ศ. ๒๕๕๙

๑.๕.๗ “เจ้าหน้าที่ธุรการ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรับส่งคดี และการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับสำนวนคดี

๑.๕.๘ “การสงเคราะห์” หมายความว่า การสนับสนุนและส่งเสริมให้ได้รับสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ การบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยทางกายและจิต การให้ความรู้และการฝึกอบรม ทักษะชีวิต การประกอบอาชีพตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีพตามสมควร

๑.๕.๙ “การตรวจหรือทดสอบหายาเสพติด” หมายความว่า การตรวจหรือทดสอบหาชนิดหรือปริมาณยาเสพติดให้โทษในร่างกายของผู้รับการตรวจหรือทดสอบ อันเกิดจากการเสพยาเสพติดให้โทษ

๑.๕.๑๐ “การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์” หมายความว่า งานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำให้แก่สังคม ชุมชน หรือองค์กรสาธารณกุศล โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน หรือค่าจ้าง และงานหรือกิจกรรมดังกล่าวต้องไม่แสวงหาผลกำไรให้แก่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

๑.๕.๑๑ “หน่วยงานภาคี” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน เอกชนหรือองค์กรอื่นที่มีข้อตกลงร่วมกันกับสำนักงานคุมประพฤติให้เป็นหน่วยงานที่จัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

๑.๕.๑๒ “ผู้ควบคุมดูแลการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์” หมายความว่า พนักงานคุมประพฤติ ผู้แทนของหน่วยงานภาคีหรือบุคคลที่สำนักงานคุมประพฤติดมอบหมายให้ทำหน้าที่กำกับดูแลการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ของผู้ถูกคุมความประพฤติ

๑.๕.๑๓ “แผนการคุมความประพฤติ” หมายความว่า การกำหนดแนวทางการควบคุมและสอดส่อง ผู้ถูกคุมความประพฤติให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

๑.๕.๑๔ “แผนการแก้ไขฟื้นฟู” หมายความว่า การกำหนดแนวทางในการดำเนินการเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู ช่วยเหลือ สงเคราะห์ สนับสนุน เสริมสร้างทัศนคติ ความคิด และส่งเสริมการปรับพฤติกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติให้ดีขึ้น

๑.๕.๑๕ “การจำแนก” หมายความว่า การประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด โดยพิจารณาถึงความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำความผิดซ้ำ และสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการของผู้กระทำความผิดแต่ละรายเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม

๑.๕.๑๖ “ความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำความผิดซ้ำ” หมายความว่า ความเป็นไปได้ถึงโอกาสการเกิดปัญหาพฤติกรรมการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด

๑.๕.๑๗ “สภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการ” หมายความว่า ปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์หรือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด ซึ่งผู้กระทำความผิดกำลังเผชิญอยู่หรือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข หรือเป็นประเด็นปัญหาที่ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

๑.๕.๑๘ “การชี้แจงเงื่อนไข” หมายความว่า การที่พนักงานคุมประพฤติดชี้แจงเงื่อนไขตามที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยคดีวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษมีคำสั่งแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ด้วยวาจา และลายลักษณ์อักษร ตามแบบที่กรมคุมประพฤติกำหนด พร้อมทั้งแจ้งสิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด รวมทั้งผลที่จะได้รับการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามการคุมความประพฤติ พร้อมทั้งกำชับให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขโดยเคร่งครัด มิฉะนั้น เจ้าพนักงานเรือนจำ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งเจ้าพนักงานเรือนจำร้องขอในกรณีจำเป็นมีอำนาจจับผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด โดยไม่ต้องมีหมายจับ และนำกลับเข้าจำคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่เหลืออยู่ โดยไม่ต้องมีหมายจำคุกอีก

๑.๕.๑๙ “อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า เครื่องอุปกรณ์รับส่งสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมกับชุดอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการติดตามตัว รวมถึงการตรวจสอบความเคลื่อนไหวหรือตำแหน่งของผู้ถูกคุมความประพฤติ

๑.๕.๒๐ “อุปกรณ์อื่นใด” หมายความว่า เครื่องอุปกรณ์รับส่งสัญญาณอื่น นอกจากสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมกับชุดอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการติดตามตัว รวมถึงการตรวจสอบความเคลื่อนไหวหรือตำแหน่งของผู้ถูกคุมความประพฤติ

๑.๕.๒๑ “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในงานคุมประพฤติ” หมายความว่า กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายได้แสดงความรู้สึกและบอกเล่าผลกระทบที่ได้รับ ผู้กระทำผิดได้แสดงความรับผิดชอบและนำไปสู่การที่ผู้เสียหายได้รับการเยียวยา หรือชดใช้ความเสียหายตามความต้องการ

๑.๕.๒๒ “การปฐมนิเทศ” หมายความว่า การที่พนักงานคุมประพฤติแจ้งวัตถุประสงค์ของการคุมความประพฤติ และวิธีการคุมความประพฤติ บริการที่อาจได้รับจากสำนักงานคุมประพฤติ แก่ผู้ถูกคุมความประพฤติและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจัดปฐมนิเทศรายบุคคลหรือแบบกลุ่มก็ได้

๑.๕.๒๓ “สอดส่อง” หมายความว่า ไปเยี่ยมเยียน ติดตาม สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ ตักเตือน หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไข และสามารถปรับปรุงตนเองได้

๑.๕.๒๔ “การรายงานตัว” หมายความว่า ผู้ถูกคุมความประพฤติมาพบพนักงานคุมประพฤติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ ตักเตือน หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขและสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองได้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

๑.๕.๒๕ “พ้นการคุมความประพฤติ” หมายความว่า ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนดครบถ้วนและครบระยะเวลาการคุมความประพฤติ

๑.๕.๒๖ “การไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ” หมายความว่า ผู้ถูกคุมความประพฤติ ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด

๑.๖ หลักการปฏิบัติงานคุมความประพฤติ

พนักงานคุมประพฤติต้องอาศัยหลักการในการปฏิบัติงานดังนี้

๑.๖.๑ หลักการยอมรับ หมายถึง การยอมรับว่าผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นมนุษย์คนหนึ่ง มีศักดิ์ศรี มีความต้องการที่แตกต่างกัน และมีความสามารถในตัวเอง

๑.๖.๒ หลักการในเรื่องปัจเจกบุคคล เนื่องจากมนุษย์ทุกคนมีลักษณะเฉพาะตัว มีความแตกต่างในเรื่องรูปร่าง หน้าตา ลักษณะท่าทางนิสัยความประพฤติ อารมณ์ ความรู้สึกและความสามารถ ฯลฯ ดังนั้น ในการช่วยเหลือ แก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละรายย่อมมีความแตกต่างกันไป แม้กระทำความผิดประเภทเดียวกัน

๑.๖.๓ หลักการไม่ตำหนิตีเดียวน แม้ว่าผู้ถูกคุมความประพฤติจะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม พนักงานคุมประพฤติก็ไม่ควรประณามหรือติเตียนการกระทำของเขา เพราะในช่วงชีวิตหนึ่งบุคคลอาจเลือกทางเดินหรือประพฤติตนผิดพลาดได้

๑.๖.๔ หลักการตัดสินใจด้วยตนเอง ทุกคนมีสิทธิในการเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง พนักงานคุมประพฤติควรเป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น ข้อยกเว้นสำหรับหลักการนี้ ได้แก่ กรณีของผู้เยาว์ หรือผู้มีความบกพร่องทางจิต และกรณีที่การตัดสินใจของผู้ถูกคุมความประพฤติ อาจก่อให้เกิดอันตรายหรือกระทบกระเทือนต่อบุคคลอื่น

๑.๖.๕ หลักการเก็บรักษาความลับ ผู้มีปัญหามิใช่ทุกคนต้องการให้เรื่องราวของตนเองเป็นที่เปิดเผยล่วงรู้ถึงบุคคลอื่น ดังนั้น พนักงานคุมประพฤติจำเป็นต้องรักษาความลับของผู้ถูกคุมความประพฤติไม่นำไปเปิดเผย ยกเว้นในกรณีที่เกี่ยวกับการปรึกษาทางวิชาการ เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมความประพฤติ

๑.๖.๖ หลักการรู้จักบทบาทของตนเอง พนักงานคุมประพฤติจะต้องระลึกถึงบทบาทของตนเองอยู่ตลอดเวลา และจะต้องแสดงบทบาทที่เหมาะสมทั้งในฐานะเป็นผู้ควบคุมและเป็นผู้แก้ไข รวมทั้งต้องพยายามใช้ความรู้ทักษะเทคนิคต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานคุมความประพฤติบรรลุตามวัตถุประสงค์สูงสุด ตลอดจนไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่มีขอบหรือหวังผลประโยชน์แห่งตน

๑.๖.๗ หลักการมีส่วนร่วม พนักงานคุมประพฤติจะต้องให้โอกาสและกระตุ้นให้ผู้ถูกคุมความประพฤติมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน และการแก้ไขปัญหาของเขา โดยรับฟังความคิดเห็น และให้เขารับรู้ถึงแผนการช่วยเหลือในบางส่วน รู้จักคิดแก้ไขปัญหาของตนเอง เพื่อให้เขาสามารถดำเนินชีวิตอย่างปกติต่อไปได้เมื่อพ้นจากการคุมความประพฤติแล้ว

๑.๖.๘ หลักการมีส่วนร่วมของชุมชน พนักงานคุมประพฤติจะต้องประสานความร่วมมือกับชุมชน ประชาสังคม องค์กร และสถาบันทางสังคมในชุมชนเพื่อระดมทรัพยากรทางสังคมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

๑.๗ กระบวนการคุมความประพฤติ

การปฏิบัติงานคุมความประพฤติมีกระบวนการ ๖ ขั้นตอน ดังนี้ (ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๓)

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี เมื่อสำนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่งให้คุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน เจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการรับคดี โดยจัดทำ

ทะเบียนและตรวจสอบข้อมูลบุคคล ตรวจสอบประวัติการกระทำความผิด จัดทำสำนวนคดีโดยการรวบรวมเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วน และนำเข้าสู่ข้อมูลในระบบสารสนเทศและสารบบคดีของสำนักงานคุมประพฤติ เสนอให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย พิจารณามอบหมายคดีให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ โดยพนักงานคุมประพฤติผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด และบันทึกข้อมูลหรือปรับปรุงข้อมูลในระบบสารสนเทศให้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น เป็นขั้นตอนการดำเนินงานของพนักงานคุมประพฤติ พนักงานคุมประเวติรวบรวมและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลในสำนวนคดี เช่น หนังสือแจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติ หรือหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องในคดี เมื่อผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด มาพบพนักงานคุมประพฤติหลังจากเรือนจำ/ทัณฑสถานปล่อยตัวและมีคำสั่งให้คุมความประพฤติ พนักงานคุมประพฤติต้องชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติตามที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษมีคำสั่งแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษร พร้อมแจ้งสิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมทั้งผลที่จะได้รับจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามการคุมความประพฤติ พร้อมทั้งกำชับให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขโดยเคร่งครัด มิฉะนั้น เจ้าพนักงานเรือนจำ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งเจ้าพนักงานเรือนจำร้องขอในกรณีจำเป็นมีอำนาจจับผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด โดยมิต้องมีหมายจับ และนำกลับเข้าจำคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่เหลืออยู่ โดยไม่ต้องมีหมายจำคุกอีก และจัดปฐมนิเทศผู้ถูกคุมความประพฤติ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการคุมความประพฤติ วิธีการคุมความประพฤติ และบริการที่อาจได้รับจากสำนักงานคุมประพฤติ และให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการเบื้องต้นแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ได้แก่ บันทึกถ้อยคำผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ตามแบบที่กรมคุมประพฤติกำหนด ซึ่งในการบันทึกถ้อยคำผู้ถูกคุมความประพฤติ พนักงานคุมประพฤติต้องบันทึกถ้อยคำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนเพื่อนำมาวิเคราะห์และจำแนก รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับตัวผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด เช่น การถ่ายภาพ การเก็บตัวอย่างปัสสาวะ ช่วยเหลือหรือสงเคราะห์กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติต้องใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวบุคคลหรือดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขและสามารถปรับปรุงตนเองได้ ให้ดำเนินการในขั้นตอนนี้ด้วย

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน เป็นขั้นตอนที่พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมในขั้นตอนที่ ๒ ได้แก่ เงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ถูกคุมความประพฤติหรือข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินการเบื้องต้น มาวิเคราะห์และจำแนกโดยใช้แบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติ (คป.๔ ข) เพื่อจัดทำแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูให้สอดคล้องกับผลที่ได้จากการประเมินในแบบจำแนก พร้อมทั้งกำหนดรายละเอียดของแผนในการ

ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนดและรายละเอียดของแผนแก้ไข ตามสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการของผู้ถูกคุมความประพฤติ และให้ผู้ถูกคุมความประพฤติมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย เพื่อให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู เป็นขั้นตอนที่พนักงานคุมประพฤติดำเนินการตามแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูตามที่กำหนดไว้ในแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูในขั้นตอนที่ ๓ โดยจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ตลอดจนการดำเนินการออกสอดส่องยังที่พักอาศัยหรือสถานที่ทำงานหรือสถานที่อื่นใดเพื่อเยี่ยมเยียน ติดตาม ดูแล และสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองได้ และได้รับการแก้ไขฟื้นฟูให้เป็นไปตามสภาพปัญหาความจำเป็นและความต้องการของผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย เช่น การให้คำปรึกษา รายบุคคลหรือรายกลุ่ม การจัดให้เข้าอบรมความรู้ การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ การให้การสงเคราะห์ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้

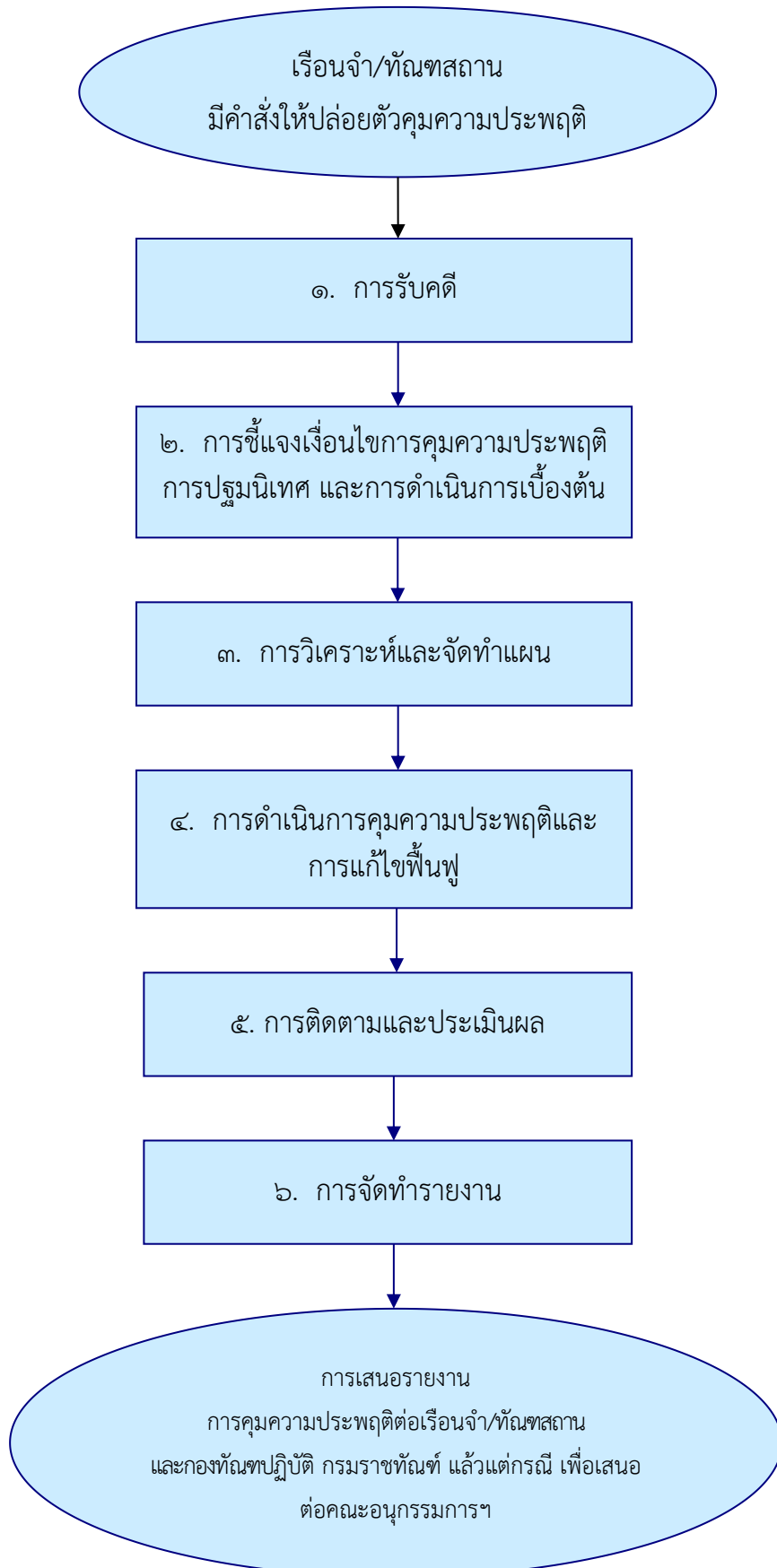
ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่พนักงานคุมประพฤติจะต้องตรวจสอบการดำเนินงานในแต่ละสำนวนคดี โดยพนักงานคุมประพฤติต้องติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการคุมความประพฤติเป็นระยะในระหว่างการคุมความประพฤติ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษมีคำสั่งแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดกำหนด กรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาปรับเปลี่ยนเงื่อนไขในทางที่เป็นประโยชน์กับผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดได้ เช่น ลดจำนวนครั้งในการรายงานตัว และให้พนักงานคุมประพฤติติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการแก้ไขฟื้นฟูเป็นระยะในระหว่างการคุมความประพฤติ โดยประเมินผลตามสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการ หรือระดับของความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำความผิดซ้ำ หากพบว่ามีความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงไป ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการประเมินซ้ำและปรับแผนการแก้ไขฟื้นฟูตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน เป็นขั้นตอนของพนักงานคุมประพฤติในการประมวลข้อมูลในการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ทั้งในกรณีที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติมาจัดทำเป็นรายงานและความเห็นการคุมความประพฤติเพื่อเสนอต่อเรือนจำ/ทัณฑสถาน และกรณีไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติต่อเรือนจำหรือทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติกรมราชทัณฑ์ เพื่อเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ แล้วแต่กรณี

ข้อพึงระวัง เนื่องจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ พนักงานคุมประพฤติเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น พนักงานคุมประพฤติต้องบริหารจัดการคดีและดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และไม่ควรปล่อยให้เกิดพิ้นระยะเวลาการคุมความประพฤติ

กระบวนการดำเนินงานดังกล่าว แสดงได้ดังแผนภูมิที่ ๑ แสดงกระบวนการคุมความประพฤติ

แผนภูมิที่ ๑ แสดงกระบวนการคุ้มครองความประพฤติ

บทที่ ๒

หลักการ แนวคิด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความประพฤติ ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด

การพักการลงโทษและการลดวันต้องโทษจำคุก เป็นมาตรการที่กรมราชทัณฑ์นำมาใช้ในการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดีและอยู่ในระเบียบวินัย มีความอดสาเห ตั้งใจศึกษาอบรม ขยันฝึกวิชาชีพ และทำความชอบแก่ราชการได้ออกไปสู่ครอบครัวและชุมชนก่อนครบกำหนดโทษภายใต้เงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ¹

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้กรมคุ้มครองความประพฤติเป็นหน่วยงานหลักในการคุ้มครองความประพฤติผู้กระทำผิดทั้งในชั้นก่อน ระหว่างและหลังการพิจารณาของศาล ทั้งกับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ และภายหลังจึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๔ และพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่กำหนดให้โอนกิจการและอำนาจหน้าที่ ตลอดจนส่วนประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความประพฤติผู้ที่ได้รับพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุก ให้เป็นภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมคุ้มครองความประพฤติ กระทรวงยุติธรรม โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๔ และจากกรณีดังกล่าวกรมคุ้มครองความประพฤติจึงต้องรับโอนภารกิจการคุ้มครองความประพฤติผู้พักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุก จากกรมราชทัณฑ์ ในขั้นตอนของการสืบเสาะข้อเท็จจริงและการควบคุมและสอดส่อง ซึ่งได้มีการรับมอบงานมาตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๖ เป็นต้นมา²

๒.๑ วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองความประพฤติผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด

การปล่อยคุ้มครองความประพฤติผู้ได้รับการพิจารณาพักการลงโทษและการลดวันต้องโทษจำคุก เป็นมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนขั้นตอนภายหลังศาลมีคำพิพากษา ผู้กระทำผิดทั้งสองกลุ่มนี้เป็นนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับโทษในเรือนจำหรือทัณฑสถานมาระยะหนึ่ง และมีความประพฤติดี อยู่ในข่ายตามเกณฑ์ของกรมราชทัณฑ์ที่จะพิจารณาปล่อยตัวออกมาสู่สังคมภายนอกก่อนครบกำหนดโทษ ภายใต้เงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ ซึ่งกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดภายนอกสถานคุมขัง เป็นวิธีการแก้ไขฟื้นฟู ตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้กระทำผิดแต่ละราย เป็นการป้องกันมิให้ผู้กระทำผิดกลับไป

¹ กลุ่มงานควบคุมและสอดส่อง สำนักพัฒนาการคุ้มครองความประพฤติ กรมคุ้มครองความประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. คู่มือการปฏิบัติงานควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กหรือเยาวชน และผู้ได้รับพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก เอกสารหมายเลข 9/2551. (กรุงเทพฯ: กรมคุ้มครองความประพฤติ, 2551) หน้า 130.

² เรื่องเดียวกัน. หน้าเดียวกัน.

กระทำผิดซ้ำ และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมภายนอก เป็นกำลังสำคัญให้แก่สังคมหน่วยย่อยจนถึงประเทศชาติ ดังเช่นสุจริตชนทั่วไป³

๒.๒ ประเภทของการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด

การคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๒.๒.๑ การพักการลงโทษ (Parole) หมายถึง การปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดออกมาอยู่นอกเรือนจำ/ทัณฑสถานก่อนครบกำหนดโทษภายใต้เงื่อนไขการคุมความประพฤติ ซึ่งเป็นมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษเด็ดขาดให้มีความพร้อมที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี มีอาชีพสุจริต และประพฤติตนเป็นพลเมืองดีภายหลังพ้นโทษ มาตรการนี้ถือเป็นประโยชน์ที่ให้แก่ักโทษเด็ดขาดที่ประพฤติตนดี มีระเบียบวินัยระหว่างต้องโทษอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน⁴ ซึ่งจะกระทำได้นั้นนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือนหรือ ๑ ใน ๓ ของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือน้อยกว่า ๑๐ ปีในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดระยะเวลาอาจได้รับการพักการลงโทษ ซึ่งนักโทษเด็ดขาดอาจจะได้รับพิจารณาการพักการลงโทษกรณีปกติ จะต้องเป็นนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกเป็นครั้งแรก เว้นแต่โทษจำคุกในครั้งก่อนนั้นเป็นความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นกรณีที่อธิบดีกรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความพิเศษที่จะพักการลงโทษนักโทษเด็ดขาดมากกว่าที่กำหนด ให้เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษพิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติเมื่อผ่านการพิจารณาจากคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ และได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษอนุมัติพักการลงโทษและกำหนดเงื่อนไขพักการลงโทษ ซึ่งนักโทษที่ได้รับการปล่อยตัวไปก่อนครบกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น ห้ามเดินทางออกนอกราชอาณาจักรก่อนครบกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น และต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดตามเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง หากนักโทษเด็ดขาดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด เจ้าพนักงานเรือนจำหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งเจ้าพนักงานเรือนจำร้องขอในกรณีจำเป็นมีอำนาจจับนักโทษเด็ดขาดผู้นั้นได้โดยมิต้องมีหมายจับ และนำกลับเข้าจำคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่โดยมิต้องมีหมายจำคุกอีก คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษมีอำนาจสั่งเพิกถอนการพักการลงโทษ และอาจถูกพิจารณาลงโทษทางวินัยอีกด้วยก็ได้ (มาตรา ๕๒ (๗) และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบ หมวด ๖ การพักการลงโทษ และหมวด ๙ เงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษต้องปฏิบัติของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒)

³ เรื่องเดียวกัน. หน้า 130-131.

⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 131.

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การพักการลงโทษ เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัว ต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๒ วรรคสอง และมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

๑) ขั้นตอนการดำเนินการพิจารณาการพักการลงโทษและการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาด

๑.๑) เกณฑ์การพิจารณาการพักการลงโทษและการปล่อยตัว มีดังนี้

๑.๑.๑) ระยะเวลาการได้รับโทษตามคำพิพากษา

นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้ว^๕ ดังนี้

(๑) ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน หรือ ๑ ใน ๓ ของกำหนดโทษตามหมายศาล ในขณะที่นั้นแล้วแต่อย่างไรจะมากกว่าหรือ

(๒) ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกมีกำหนดเวลา

๑.๑.๒) คุณสมบัติของนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการพักการลงโทษ

นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการพักการลงโทษกรณีปกติ จะต้องเป็นนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษจำคุกเป็นครั้งแรก เว้นแต่โทษจำคุกในครั้งก่อนนั้นเป็นความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ^๖ โดยนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายล้างมลทิน ไม่ถือเป็นการต้องโทษจำคุกครั้งแรก^๗

ในกรณีปกติ นักโทษเด็ดขาดซึ่งอาจได้รับการพักการลงโทษ ดังต่อไปนี้^๘

(๑) ชั้นเยี่ยม ไม่นเกิน ๑ ใน ๓ ของกำหนดโทษที่ระบุไว้ในหมายแจ้งโทษเด็ดขาด

(๒) ชั้นดีมาก ไม่นเกิน ๑ ใน ๔ ของกำหนดโทษที่ระบุไว้ในหมายแจ้งโทษเด็ดขาด

(๓) ชั้นดี ไม่นเกิน ๑ ใน ๕ ของกำหนดโทษที่ระบุไว้ในหมายแจ้งโทษเด็ดขาด

กรณีตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หากมีการพระราชทานอภัยโทษ ให้ถือกำหนดโทษตามหมายแจ้งโทษเด็ดขาดฉบับหลังสุด

ในกรณีที่นักโทษเด็ดขาดมีวันลดต้องโทษจำคุกตามมาตรา ๕๒ (๖)ให้นำมารวมกับระยะเวลาพักการลงโทษตามชั้นของนักโทษเด็ดขาดซึ่งอาจได้รับการพักการลงโทษดังกล่าว

^๕ ข้อ ๔๐ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

^๖ ข้อ ๔๑ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

^๗ ข้อ ๔๑ วรรคสอง ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

^๘ ข้อ ๔๒ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

หมายเหตุ ในกรณีที่มีอธิบดีกรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความพิเศษที่จะพักการลงโทษนักโทษเด็ดขาดมากกว่าที่กำหนดตามชั้นของนักโทษเด็ดขาดซึ่งอาจได้รับการพักการลงโทษให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษพิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ^๙ ได้แก่

- โครงการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย (เรือนจำโครงสร้างเบา)

- โครงการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษหลักสูตร “การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขัง” ภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

- โครงการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษโครงการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติดในรูปแบบชุมชนบำบัด

- โครงการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษโครงการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติดรูปแบบวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ (ลูกเสือวิวัฒน์เพื่อพลังแผ่นดิน)

- โครงการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษเนื่องจากเจ็บป่วยร้ายแรง หรือพิการ หรือมีอายุตั้งแต่ ๗๐ ปี ขึ้นไป

- โครงการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตนักโทษเด็ดขาดสูงอายุ ที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปี ขึ้นไป

- โครงการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสำหรับกลุ่มผู้เสพยาเสพติดและผู้ค้ารายย่อยในเรือนจำ/ทัณฑสถาน

- โครงการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษนักโทษเด็ดขาดที่มีโทษระยะสั้น

- โครงการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ โครงการ “สร้างงาน สร้างอาชีพ ฝึกทักษะ การทำงานในภาคอุตสาหกรรม”

๑.๒) กระบวนการและขั้นตอนการพักการลงโทษ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้^{๑๐}

(๑) เรือนจำหรือทัณฑสถานสำรวจรายชื่อนักโทษเด็ดขาดที่เข้าข่ายปล่อยตัวการพักการลงโทษล่วงหน้า แล้วเสนอรายชื่อมายังกรมราชทัณฑ์

(๒) ปัดประกาศให้นักโทษเด็ดขาดทราบ เพื่อเตรียมการเรื่องสำเนาคำพิพากษาทุกศาล ทุกคดี (นักโทษร้องขอไปเอง หรือญาติไปติดต่อด้วยตนเอง) และแจ้งชื่อผู้อุปการะ พร้อมแนบสำเนาทะเบียนบ้านของผู้อุปการะ

^๙ ข้อ ๔๓ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน. หน้า 134.

(๓) สัมภาษณ์ประวัตินักโทษเด็ดขาด เพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ถูการระหว่างคุมความประพฤติ ตลอดจนแผนที่ทางไปบ้าน (แบบ ส. ๑-๔๖ ตอนที่ ๑)

(๔) เรือนจำหรือทัณฑสถานส่งหนังสือขอความร่วมมือสืบเสาะข้อเท็จจริงมายังสำนักงานคุมประพฤติ พร้อมแนบบแบบ ส. ๑- ๔๖ ตอนที่ ๑

(๕) สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริงแล้วจัดทำรายงานและความเห็นส่งไปยังเรือนจำหรือทัณฑสถานที่ขอความร่วมมือ

(๖) คณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ ประชุมและสรุปผลการพิจารณาเสนอกรมราชทัณฑ์

(๗) คณะทำงานเพื่อพิจารณากลับกรงในการพักการลงโทษ ประชุมแล้วสรุปผลการพิจารณาเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ

(๘) กรมราชทัณฑ์แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ ให้เรือนจำหรือทัณฑสถานที่ขออนุมัติพักการลงโทษและถือปฏิบัติ พร้อมระบุเงื่อนไขให้ผู้พักการลงโทษต้องถือปฏิบัติ

(๙) การปล่อยตัวเพื่อคุมความประพฤติ โดยการออกหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (แบบ พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (แบบ พ.๘)

(๑๐) สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการคุมความประพฤติและเมื่อพ้นระยะเวลาการคุมความประพฤติแล้วต้องจัดทำรายงานส่งโดยกรณีพ้นการคุมประพฤติส่งรายงานไปที่เรือนจำหรือทัณฑสถาน กรณีไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขให้จัดส่งรายงานถึงสำนักทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ เพื่อกรมราชทัณฑ์จะได้พิจารณาสั่งเพิกถอนการคุมประพฤติ

๑.๓) คณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษจำคุกประจำเรือนจำ

การพิจารณาการพักการโทษจำคุกและการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดโดยคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำซึ่งประกอบด้วย¹¹

ผู้บัญชาการเรือนจำ	ประธานคณะทำงาน
ผู้แทนกรมการปกครอง	คณะทำงาน
ผู้แทนกรมคุมประพฤติ	คณะทำงาน
ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	คณะทำงาน
ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	คณะทำงาน
เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งผู้บัญชาการเรือนจำแต่งตั้ง	คณะทำงาน
เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งผู้บัญชาการเรือนจำแต่งตั้ง	คณะทำงานและเลขานุการ

¹¹ ข้อ ๔๕ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

ทั้งนี้ คณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการโทษจำคุกประจำเรือนจำ พิจารณาตามหลักเกณฑ์ โดยให้นำเหตุปัจจัยดังต่อไปนี้มาพิจารณาด้วย¹²

(๑) พฤติการณ์แห่งคดีที่ได้กระทำและการกระทำความผิดที่ได้กระทำมาแล้ว

(๒) ระยะเวลาการคุมความประพฤติ

(๓) ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมของผู้อุปการะในการควบคุมดูแลนักโทษเด็ดขาดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขจนกว่าจะพ้นโทษ

(๔) ผลกระทบด้านความปลอดภัยของสังคม

(๕) มีพฤติการณ์ในระหว่างถูกคุมขังจนน่าเชื่อว่าได้กลับตนเป็นคนดี

(๖) ผ่านการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัย

ทั้งนี้ คณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษจำคุกประจำเรือนจำดำเนินการตรวจสอบบัญชีรายชื่อนักโทษเด็ดขาด ซึ่งสมควรได้รับการพักการลงโทษและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการเรือนจำ¹³

๑.๔) การเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์

ให้ผู้บัญชาการเรือนจำเสนอรายชื่อนักโทษเด็ดขาดซึ่งสมควรได้รับการพักการลงโทษพร้อมความเห็นต่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ¹⁴ซึ่งอธิบดีอาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณากลับกรอกร่อนเสนอความเห็นก็ได้¹⁵ โดยการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณากลับกรอกร่อนในการพักการโทษอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔๗ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑.๔.๑) องค์ประกอบ

(๑) รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ซึ่งกำกับดูแลกองทัณฑ์ปฏิบัติ	ประธานคณะทำงาน
(๒) ผู้อำนวยการกองทัณฑ์ปฏิบัติ	คณะทำงาน
(๓) ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย	คณะทำงาน
(๔) ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์	คณะทำงาน
(๕) ผู้อำนวยการกลุ่มงานมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง	คณะทำงาน

¹² ข้อ ๔๔ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

¹³ ข้อ ๔๖ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

¹⁴ ข้อ ๔๗ วรรคหนึ่งของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

¹⁵ ข้อ ๔๗ วรรคสองของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๖) ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง	คณะทำงาน
(๗) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน
ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานคณะทำงาน	คณะทำงาน
(๘) ผู้อำนวยการกลุ่มงานพักการลงโทษ	คณะทำงานและเลขานุการ

๑.๔.๒) อำนาจหน้าที่

๑.๔.๒.๑) กลั่นกรองนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะทำงานเพื่อพิจารณา วินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ ก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา วินิจฉัยการพักการลงโทษ

๑.๔.๒.๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ในกรณีที่อธิบดีไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะทำงานเพื่อพิจารณากลั่นกรอง ในการพักการลงโทษ ให้ทำความเห็นแย้งแล้วส่งเรื่องกลับไปให้คณะทำงานพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้บัญชาการเรือนจำได้รับเรื่อง หากไม่สามารถดำเนินการภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ ให้ขยาย ระยะเวลาได้อีกไม่เกิน ๑๕ วัน¹⁶

เมื่อคณะทำงานเพื่อพิจารณากลั่นกรองในการพักการลงโทษพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ทำ ความเห็นแจ้งอธิบดีทราบ เพื่อเสนอความเห็นต่อคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา วินิจฉัยการพักการลงโทษ พิจารณา¹⁷

๑.๕) การพิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติปล่อยตัวพักการลงโทษ

เมื่ออธิบดีพิจารณาความเห็นของคณะทำงานเพื่อพิจารณากลั่นกรองในการพักการลงโทษและ เห็นชอบด้วย ให้เสนอความเห็นต่อคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา วินิจฉัยการพักการลงโทษพิจารณาอนุมัติ พักการลงโทษ¹⁸ ซึ่งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา วินิจฉัยการพักการลงโทษ อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๕๒ (๗) มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑.๕.๑) องค์ประกอบ

(๑) ปลัดกระทรวงยุติธรรม	ประธานอนุกรรมการ
(๒) รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาพฤตินิสัย	อนุกรรมการ
(๓) อธิบดีกรมคุมประพฤติ	อนุกรรมการ

¹⁶ ข้อ ๔๗ วรรคสาม ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือ การพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

¹⁷ ข้อ ๔๗ วรรคสี่ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการ พักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

¹⁸ ข้อ ๔๙ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือ การพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๔) อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	อนุกรรมการ
(๕) อธิบดีกรมราชทัณฑ์	อนุกรรมการ
(๖) อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ	อนุกรรมการ
(๗) เลขาธิการคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	อนุกรรมการ
(๘) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
(๙) ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
(๑๐) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
(๑๑) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
(๑๒) ผู้แทนกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
(๑๓) ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	อนุกรรมการ
(๑๔) รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ที่กำกับดูแลกองทัณฑปฏิบัติ	อนุกรรมการ
(๑๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสองคน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานอนุกรรมการ	อนุกรรมการ
(๑๖) ผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติ	อนุกรรมการและเลขานุการ
(๑๗) ผู้อำนวยการกลุ่มงานพักการลงโทษ กองทัณฑปฏิบัติ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๘) หัวหน้าฝ่ายพักการลงโทษที่ได้รับมอบหมาย จากผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติอีกหนึ่งคน	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๕.๒) อำนาจหน้าที่

ให้คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษมีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบพักการลงโทษ สั่งเพิกถอนการพักการลงโทษ กำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาพักการลงโทษ และพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ (๗) รวมถึงการดำเนินการอื่นใดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าว

๑.๕.๓) การพิจารณาของคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ

การพิจารณาการพักการลงโทษให้กับนักโทษเด็ดขาด ให้นำปัจจัยตามข้อ ๔๔ ดังต่อไปนี้มาพิจารณาด้วย^{๑๙}

- (๑) พฤติการณ์แห่งคดีที่ได้กระทำและการกระทำความผิดที่ได้กระทำมาแล้ว
- (๒) ระยะเวลาการคุมประพฤติ

^{๑๙} ข้อ ๔๙ วรรคสอง ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมของผู้ประกอบการในการควบคุมดูแลนักโทษเด็ดขาดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขจนกว่าจะพ้นโทษ

(๔) ผลกระทบด้านความปลอดภัยของสังคม

(๕) มีพฤติการณ์ในระหว่างถูกคุมขังจนน่าเชื่อว่าได้กลับตนเป็นคนดี

(๖) ผ่านการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัย

ความเห็นของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด²⁰

๑.๖) การแจ้งผลการอนุมัติปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการพักการลงโทษ

เมื่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษหรือรัฐมนตรีอนุมัติพักการลงโทษและให้ปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการพักการลงโทษแล้ว ให้อธิบดีแจ้งผลการอนุมัติให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบ ในการนี้ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำออกหนังสือสำคัญให้แก่ นักโทษเด็ดขาดผู้นั้น และมีหนังสือแจ้งพนักงานคุมประพฤติและพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในท้องที่ที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวเข้าไปพักอาศัยทราบภายในเวลาอันสมควร โดยนักโทษเด็ดขาดผู้นั้นต้องไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่ที่ไปพักอาศัยภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ได้รับการปล่อยตัว²¹

๒.๒.๒ การลดวันต้องโทษจำคุก (Good-Time Allowance) หมายถึง การให้ประโยชน์ลดวันต้องโทษจำคุกแก่นักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดีในระหว่างต้องโทษอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน²² ซึ่งจะกระทำได้เมื่อได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือนหรือ ๑ ใน ๓ ของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดระยะเวลา ซึ่งนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก ต้องเป็นนักโทษชั้นดีขึ้นไปเหลือโทษเท่ากับจำนวนวันที่ได้รับการสะสมลดวันต้องโทษจำคุกและหากมีวันลดวันต้องโทษจากการถูกส่งออกไปทำงานสาธารณะหรือทำงานอื่นใดเพื่อประโยชน์ของทางราชการนอกเรือนจำ เมื่อได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกลงเท่าจำนวนวันที่ทำงานให้นำมารวมด้วย นอกจากนี้ต้องได้รับการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยและนักโทษเด็ดขาดต้องมีผู้ประกอบการ โดยได้ผ่านการคัดเลือกจากคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำ และได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกพิจารณาอนุมัติให้ปล่อยตัวตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งนักโทษซึ่งได้รับการปล่อยตัวไปก่อนครบกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น ห้ามเดินทางออกนอกราชอาณาจักรก่อนครบกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น และต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงหากนักโทษเด็ดขาดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด เจ้าพนักงานเรือนจำหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งเจ้าพนักงานเรือนจำร้องขอในกรณีจำเป็น

²⁰ ข้อ ๔๙ วรรคสาม ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

²¹ ข้อ ๕๐ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

²² เรื่องเดียวกัน. หน้า 131.

มีอำนาจจับนักโทษเด็ดขาดผู้นั้นได้โดยมิต้องมีหมายจับ และนำกลับเข้าจำคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่โดยมิต้องมีหมายจำคุกอีก คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกมีอำนาจสั่งเพิกถอนการลดวันต้องโทษจำคุกและอาจถูกพิจารณาลงโทษทางวินัยอีกด้วยก็ได้ (มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๒ (๕) , (๖) , (๗) และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบ หมวด ๔ การลดวันต้องโทษจำคุกและการปล่อยตัว หมวด ๕ การลดวันต้องโทษจำคุกลงอีกไม่เกินจำนวนวันที่ทำงานสาธารณะหรือทำงานอื่นใดเพื่อประโยชน์ของทางราชการนอกเรือนจำ และหมวด ๙ เงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษต้องปฏิบัติ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒)

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การลดวันต้องโทษจำคุก เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๒ วรรคสอง และมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

๒) ขั้นตอนการดำเนินการพิจารณาการลดวันต้องโทษจำคุกและการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาด

๒.๑) เกณฑ์การพิจารณาการลดวันต้องโทษจำคุกและการปล่อยตัว มีดังนี้

๒.๑.๑) ระยะเวลาการได้รับโทษตามคำพิพากษา

กรณีการลดวันต้องโทษจำคุก นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้ว ดังนี้^{๒๓}

(๑) ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน หรือ ๑ ใน ๓ ของกำหนดโทษตามหมายศาล ในขณะนั้น แล้วแต่อย่างใดจะมากกว่าหรือ

(๒) ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา

ทั้งนี้ นักโทษเด็ดขาดอาจได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามชั้นและจำนวนวันดังต่อไปนี้

(๑) ชั้นเยี่ยม เดือนละ ๕ วัน

(๒) ชั้นดีมาก เดือนละ ๔ วัน

(๓) ชั้นดี เดือนละ ๓ วัน

กรณีนักโทษเด็ดขาดซึ่งกระทำความผิดวินัยจะไม่ได้รับประโยชน์จากการสะสมวันลดวันต้องโทษจำคุกตามชั้น เฉพาะเดือนที่กระทำความผิดวินัย

^{๒๓} ข้อ ๒๖ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๑.๒) คุณสมบัติของนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก

นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกที่จะได้รับการพิจารณาปล่อยตัว ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้²⁴

- (๑) เป็นนักโทษเด็ดขาดตั้งแต่ขั้นดีขึ้นไป
- (๒) เหลือโทษจำคุกเท่ากับจำนวนวันที่ได้รับการสะสมลดวันต้องโทษจำคุกตามข้อ ๒.๑.๑ และหากมีวันลดวันต้องโทษจำคุกตามมาตรา ๕๒ (๖) ให้นำมารวมด้วย
- (๓) ได้รับการแก้ไข บำบัด พื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยตามที่อธิบดีกำหนด
- (๔) มีผู้อุปการะ
- (๕) ผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำ

๒.๒) กระบวนการและขั้นตอนการลดวันต้องโทษจำคุก ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้²⁵

- (๑) เรือนจำหรือทัณฑสถาน สำนักรายชื่อนักโทษเด็ดขาดที่เข้าเกณฑ์ปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุกล่วงหน้า
- (๒) ปิดประกาศให้นักโทษเด็ดขาดทราบ เพื่อเตรียมการเรื่องสำเนาคำพิพากษาทุกศาลทุกคดี (นักโทษร้องขอไปเอง หรือญาติไปติดต่อด้วยตนเอง) และแจ้งชื่อผู้อุปการะ พร้อมแนบสำเนาทะเบียนบ้านของผู้อุปการะ
- (๓) สัมภาษณ์ประวัตินักโทษเด็ดขาด เพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้อุปการะระหว่างคุมความประพฤติ ตลอดจนแผนที่ทางไปบ้าน (แบบ ส. ๑ - ๔๖ ตอนที่ ๑)
- (๔) เรือนจำหรือทัณฑสถานส่งหนังสือขอความร่วมมือสืบเสาะข้อเท็จจริงมายังสำนักงานคุมประพฤติ พร้อมแนบบแบบ ส. ๑-๔๖ ตอนที่ ๑
- (๕) สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริงแล้วจัดทำรายงานและความเห็นส่งไปยังเรือนจำหรือทัณฑสถานที่ขอความร่วมมือ
- (๖) คณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำ ประชุมแล้วสรุปผลการประชุมเสนอกรมราชทัณฑ์
- (๗) คณะทำงานเพื่อพิจารณากลับกรองลดวันต้องโทษจำคุกประชุมและรวบรวมความเห็นเสนอต่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์ แล้วเสนอคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกให้เรือนจำหรือทัณฑสถานที่ขออนุมัติการลดวันต้องโทษจำคุกและถือปฏิบัติ พร้อมระบุเงื่อนไขที่ผู้ลดวันต้องโทษจำคุกต้องถือปฏิบัติ
- (๘) กรมราชทัณฑ์แจ้งผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกให้เรือนจำหรือทัณฑสถานที่ขออนุมัติการลดวันต้องโทษจำคุกและถือปฏิบัติ

²⁴ ข้อ ๒๗ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

²⁵ เรื่องเดียวกัน. หน้า 135-136.

(๙) การปล่อยตัวเพื่อคุมความประพฤติ โดยการออกหนังสือสำคัญปล่อยตัวลวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท. ๓)

(๑๐) สำนักงานคุมประพฤติ ดำเนินการคุมความประพฤติและเมื่อพ้นระยะเวลาการคุมความประพฤติแล้วต้องจัดทำรายงานส่ง โดยในกรณีพ้นการคุมประพฤติส่งรายงานไปที่เรือนจำหรือทัณฑสถาน กรณีไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขให้จัดส่งรายงานถึงสำนักทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ในการเพิกถอนการคุมความประพฤติ

อนึ่ง กรณีที่มีการพระราชทานอภัยโทษ ซึ่งมีผลทำให้นักโทษเด็ดขาดได้โอกาสในการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกเร็วขึ้น แต่หลักเกณฑ์ในการพิจารณาและผู้มีอำนาจในการอนุมัติการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก ยังคงเป็นไปตามขั้นตอนปกติ

๒.๓) คณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำ

การพิจารณาการลดวันต้องโทษจำคุกและการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดโดยคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำซึ่งประกอบด้วย^{๒๖}

ผู้บัญชาการเรือนจำ	ประธานคณะทำงาน
ผู้แทนกรมการปกครอง	คณะทำงาน
ผู้แทนกรมคุมประพฤติ	คณะทำงาน
ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	คณะทำงาน
ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	คณะทำงาน
เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งผู้บัญชาการเรือนจำแต่งตั้ง	คณะทำงาน
เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งผู้บัญชาการเรือนจำแต่งตั้ง	คณะทำงานและเลขานุการ

ทั้งนี้ คณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำ พิจารณาตามหลักเกณฑ์ การพิจารณาปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดจากการลดวันต้องโทษจำคุก ให้นำเหตุปัจจัยดังต่อไปนี้มาพิจารณาด้วย^{๒๗}

(๑) ระยะเวลาการคุมความประพฤติ

(๒) ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมของผู้อุปการะในการควบคุมดูแลนักโทษเด็ดขาดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขจนกว่าจะพ้นโทษ

(๓) ผลกระทบด้านความปลอดภัยของสังคม

(๔) มีพฤติการณ์ในระหว่างถูกคุมขังจนน่าเชื่อว่าได้กลับตนเป็นคนดี

^{๒๖} ข้อ ๒๙ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

^{๒๗} ข้อ ๒๘ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

ทั้งนี้ เมื่อคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำดำเนินการตรวจสอบบัญชีรายชื่อนักโทษเด็ดขาดซึ่งสมควรได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามมาตรา ๕๒ (๕) และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์^{๒๘}

๒.๔) การเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์

เมื่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์ได้รับความเห็นของคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำแล้ว ให้เสนอคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกพิจารณาอนุมัติให้ปล่อยตัว ซึ่งอธิบดีอาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาก่อนการเสนอความเห็น^{๒๙} โดยการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาก่อนการลดวันต้องโทษจำคุก อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓๒ วรรคสอง ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒.๔.๑) องค์ประกอบ

(๑) รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ที่กำกับดูแลกองทัณฑปฏิบัติ	ประธานคณะทำงาน
(๒) ผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติ	คณะทำงาน
(๓) ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย	คณะทำงาน
(๔) ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์	คณะทำงาน
(๕) ผู้อำนวยการกลุ่มงานมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง	คณะทำงาน
(๖) ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง	คณะทำงาน
(๗) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน
ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานคณะทำงาน	คณะทำงาน
(๘) ผู้อำนวยการกลุ่มงานลดวันต้องโทษ	คณะทำงานและเลขานุการ

๒.๔.๒) อำนาจหน้าที่

๒.๔.๒.๑) กลั่นกรองนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำ เพื่อรวบรวมความเห็นเสนอต่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์ ก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุก

๒.๔.๒.๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

^{๒๘} ข้อ ๓๑ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

^{๒๙} ข้อ ๓๒ วรรคหนึ่งและวรรคสองของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๕) การพิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติปล่อยตัวลวันต้องโทษจำคุก

เมื่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์ ได้รับความเห็นจากคณะทำงานเพื่อพิจารณาล้นกรงลวันต้องโทษจำคุกแล้ว ให้เสนอคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกพิจารณาอนุมัติให้ปล่อยตัว ซึ่งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๕๒ (๕) ดังนี้

๒.๕.๑) องค์ประกอบ

(๑) อธิบดีกรมราชทัณฑ์	ประธานอนุกรรมการ
(๒) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
(๓) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
(๔) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
(๕) ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	อนุกรรมการ
(๖) ผู้แทนกรมคุมประพฤติ	อนุกรรมการ
(๗) ผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์	อนุกรรมการ
(๘) ผู้อำนวยการส่วนเลื้อน – ลดชั้น และลวันต้องโทษ กองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์	และผู้ช่วยเลขานุการ
(๙) หัวหน้าฝ่ายลวันต้องโทษจำคุกที่ได้รับมอบหมาย จากผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติ กองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๕.๒) อำนาจหน้าที่

ให้คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกมีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติปล่อยตัวลวันต้องโทษจำคุกแก่นักโทษเด็ดขาด สังกัดกองการลวันต้องโทษจำคุก กำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ พิจารณาตรวจสอบว่านักโทษเด็ดขาดได้พยายามหรือได้เดินทางออกนอกราชอาณาจักรหรือได้ปฏิบัติถูกต้องตามเงื่อนไขหรือไม่

๒.๕.๓) การพิจารณาของคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุก

การพิจารณาปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดจากการลวันต้องโทษจำคุกให้นำเหตุปัจจัยตามข้อ ๒๘ ดังต่อไปนี้มาพิจารณาด้วย³⁰

- (๑) ระยะเวลาการคุมประพฤติ
- (๒) ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมของผู้อุปการะในการควบคุมดูแลนักโทษเด็ดขาดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขจนกว่าจะพ้นโทษ
- (๓) ผลกระทบด้านความปลอดภัยของสังคม
- (๔) มีพฤติการณ์ในระหว่างถูกคุมขังจนน่าเชื่อว่าได้กลับตนเป็นคนดี

³⁰ ข้อ ๓๒ วรรคสามและวรรคสี่ และข้อ ๒๘ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

ความเห็นของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุก ให้เป็นที่สุด³¹

๒.๖) การแจ้งผลการอนุมัติปล่อยตัวลวันต้องโทษจำคุก

เมื่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกอนุมัติให้ปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลวันต้องโทษจำคุกแล้ว ให้อธิบดีแจ้งผลการอนุมัติให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบ ในการนี้ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำออกหนังสือสำคัญให้แก่กักโทษเด็ดขาดผู้นั้นและมีหนังสือแจ้งพนักงานคุมประพฤติ ในท้องที่ที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวเข้าไปพักอาศัยทราบภายในเวลาอันสมควร โดยนักโทษเด็ดขาดผู้นั้นต้องไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่ที่ไปพักอาศัยภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับการปล่อยตัว³²

๒.๗) การเตรียมการก่อนปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาด

ก่อนการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลวันต้องโทษจำคุก เรือนจำ/ทัณฑสถาน บางแห่งจะมีโครงการเตรียมการปล่อยคุมประพฤติ โดยจัดกลุ่มให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักโทษ เพื่อพัฒนา ทักษะ คีลธรรม จริยธรรม แนวทางในการปรับตัว การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ดังนั้น พนักงานคุมประพฤติสามารถประสานงานกับเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อขอเข้าร่วมโครงการ หากทางเรือนจำ/ ทัณฑสถานไม่มีโครงการเตรียมการก่อนปล่อยคุมประพฤติ สำนักงานคุมประพฤติสามารถประสานงาน กับหัวหน้าฝ่ายทัณฑปฏิบัติหรือ ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน นำอาสาสมัครคุมประพฤติและ บุคลากรจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยากรจากสำนักงานจัดหางาน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ฯลฯ เข้าไปให้ความรู้และคำแนะนำในเรื่อง การปฏิบัติตนภายหลังการปล่อยจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน รวมทั้งการแนะแนวอาชีพ การปรับตัว และการขอรับการช่วยเหลือสงเคราะห์จากหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่³³

๒.๓ เงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดต้องปฏิบัติ

นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดต้องปฏิบัติตามหมวด ๙ ของกฎกระทรวง กำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลวันต้องโทษจำคุกหรือการ พักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนี้

³¹ ข้อ ๓๒ วรรคสี่ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลวันต้องโทษจำคุกหรือการ พักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

³² ข้อ ๓๓ วรรคสี่ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลวันต้องโทษจำคุกหรือการ พักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

³³ เรื่องเดียวกัน. หน้า 144.

ข้อ ๗๒ เจื่อนไซที่เป็นข้อห้ามมิให้นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษกระทำการ มีดังต่อไปนี้

- (๑) ห้ามเข้าไปในเขตท้องที่ สถานที่ หรือตามเวลาที่กำหนด
- (๒) ห้ามคบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจนำไปสู่การกระทำความผิดอีก
- (๓) ห้ามเกี่ยวข้องกับสารระเหย วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษทุกประเภท รวมทั้งอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิดทุกชนิด
- (๔) ห้ามประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย โดยการเสพสุราหรือเล่นการพนันที่อาจนำไปสู่การกระทำความผิดกฎหมายอีก
- (๕) ห้ามเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักขัง หรือผู้ต้องกักกันอื่นที่ไม่ใช่ญาติ ซึ่งถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ สถานกักขัง สถานกักกัน หรือสถานคุมขังอื่นใด
- (๖) ห้ามเดินทางออกนอกเขตท้องที่จังหวัด เว้นแต่มีฐานะสำคัญเป็นครั้งคราว ให้ขออนุญาตพนักงานคุมประพฤติ หากจะย้ายที่อยู่หรือเปลี่ยนแปลงผู้อุปการะ ให้ยื่นคำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่เดิมและต้องได้รับอนุญาตก่อน
- (๗) เจื่อนไซอื่นตามที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาพิจารณาการพักการลงโทษกำหนด

ข้อ ๗๓ เจื่อนไซให้นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษกระทำการ มีดังต่อไปนี้

- (๑) รายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ
- (๒) พักอาศัยอยู่กับผู้อุปการะตามสถานที่ที่แจ้ง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นให้ยื่นคำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่เดิมและต้องได้รับอนุญาตก่อน
- (๓) ปฏิบัติตามคำแนะนำและคำตักเตือนของพนักงานคุมประพฤติ และเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมคุมประพฤติ
- (๔) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ หากมีการฝ่าฝืนและถูกลงโทษโดยเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้น ไม่ว่าจะเป็นโทษสถานใด นักโทษเด็ดขาดหรือผู้อุปการะนักโทษเด็ดขาดผู้นั้นต้องแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง
- (๕) ประกอบอาชีพสุจริต หากจะเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงานหรือย้ายงานใหม่ ต้องแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง เว้นแต่มีเหตุจำเป็น ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบภายในกำหนดระยะเวลาการรายงานตัวครั้งต่อไป
- (๖) เจื่อนไซอื่นตามที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาพิจารณาการพักการลงโทษกำหนด

ข้อ ๗๔ การกำหนดเจื่อนไซตามข้อ ๗๒ หรือข้อ ๗๓ จะกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสมแก่ลักษณะของนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษและพฤติการณ์ของนักโทษเด็ดขาดผู้นั้น

การดำเนินการตามเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุก หรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษอาจกำหนดให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือ อุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษก็ได้

๒.๔ ผลทางกฎหมายของการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ

หลังจากนักโทษเด็ดขาดได้รับการอนุมัติให้ได้รับการปล่อยตัวคุมความประพฤติพักการลงโทษหรือ ลวันต้องโทษจำคุก ในระหว่างการคุมความประพฤติหากผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลวันต้องโทษจำคุก ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ จะมีผลทางกฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้³⁴

ผลของการปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ

ในกรณีที่ผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลวันต้องโทษจำคุกปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ จนครบระยะเวลาการคุมความประพฤติ ซึ่งหมายถึง ระยะเวลาของการต้องโทษจำคุกที่ยังเหลืออยู่ ซึ่งผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลวันต้องโทษจำคุกรายนั้นพ้นจากการคุมความประพฤติไปด้วยดี ก็คือ การพ้นโทษ จำคุกนั่นเอง ทั้งนี้ หากในระหว่างการคุมความประพฤติได้มีการพระราชทานอภัยโทษผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลวันต้องโทษจำคุกที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ จะได้รับสิทธิในการพิจารณา พระราชทานอภัยโทษหรือลดโทษที่ยังเหลืออยู่เป็นเหตุให้ระยะเวลาในการคุมความประพฤติน้อยลงหรือ พระราชทานอภัยโทษให้พ้นจากการคุมความประพฤติก่อนที่จะถึงระยะเวลาพ้นโทษ³⁵

ผลของการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ

ในกรณีที่ผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลวันต้องโทษจำคุกไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความ ประพฤติ พนักงานคุมประพฤติจะต้องรายงานให้กรมราชทัณฑ์ทราบ ซึ่งผู้ถูกคุมความประพฤติจะถูกเพิกถอน การคุมความประพฤติและถูกนำตัวกลับไปรับโทษจำคุกที่เหลืออยู่ โดยที่ไม่ต้องมีหมายจับ (ตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับข้อ ๓๔ ข้อ ๕๒ ของกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษ และได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ.๒๕๖๒) และหากมีการพระราชทานอภัยโทษก็จะมีสิทธิได้รับ การพระราชทานอภัยโทษ

ระยะเวลาของการคุมความประพฤติผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลวันต้องโทษจำคุก

ระยะเวลาของการคุมความประพฤติผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลวันต้องโทษจำคุกนั้น นับตั้งแต่ววันที่ได้รับการปล่อยตัวคุมความประพฤติจนถึงวันพ้นโทษของผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลวันต้องโทษจำคุก แต่ละราย ซึ่งได้ระบุไว้ในหนังสือสำคัญปล่อยตัวคุมความประพฤติ³⁶

³⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 142.

³⁵ เรื่องเดียวกัน. หน้าเดียวกัน.

³⁶ เรื่องเดียวกัน. หน้าเดียวกัน.

๒.๕ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความประพฤตินักโทษเด็ดขาด

ประกอบด้วยกฎหมายและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑) พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๔ และหมวดที่ ๒ อำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน มาตรา ๑๔ – มาตรา ๒๒

หมวด ๓ การสืบเสาะและพินิจ การคุ้มครองความประพฤติ และการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ มาตรา ๒๕ – มาตรา ๒๙

หมวด ๕ การดำเนินการเพื่อสร้างคามยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มาตรา ๓๖ – มาตรา ๓๙

หมวด ๖ การสงเคราะห์ มาตรา ๔๐ – มาตรา ๔๓

หมวด ๗ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชน มาตรา ๔๔ และ มาตรา ๔๕

หมวด ๘ บทกำหนดโทษ มาตรา ๔๖

๒) พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

ส่วนที่ ๓ ประโยชน์ของผู้ต้องขัง มาตรา ๕๒ (๕) , (๖) และ (๗) และมาตรา ๕๓

๓) กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒

หมวด ๔ การลดวันต้องโทษจำคุกและการปล่อยตัว ข้อ ๓๓ และ ข้อ ๓๔

หมวด ๖ การพักการลงโทษ ข้อ ๕๐ ข้อ ๕๑ และ ข้อ ๕๒

หมวด ๙ เงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษต้องปฏิบัติ ข้อ ๗๒ ข้อ ๗๓ และ ข้อ ๗๔

๔) กฎกระทรวงการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวผู้ถูกคุมความประพฤติตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐

๕) ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๓ และหมวดทั่วไป หลักเกณฑ์การคุ้มครองความประพฤติ ข้อ ๕ (๓)

หมวด ๓ ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด

ส่วนที่ ๑ การรับคดี ข้อ ๕๓ - ข้อ ๕๕

ส่วนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น ข้อ ๕๖ – ข้อ ๖๐

ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน ข้อ ๖๑

ส่วนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู ข้อ ๖๒ – ข้อ ๖๙

ส่วนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล ข้อ ๗๐ และ ข้อ ๗๑

ส่วนที่ ๖ การจัดทำรายงาน ข้อ ๗๒ และ ข้อ ๗๓

หมวดที่ ๔ การส่งเสริมและสนับสนุน ข้อ ๗๔ และ ข้อ ๗๕

๖) ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยบทบาทและวิธีการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ และบทบาทของภาคประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๔

ลักษณะ ๑ บทบาทและวิธีการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ

หมวด ๑ บทบาทของอาสาสมัครคุมประพฤติ ข้อ ๖

หมวด ๒ วิธีการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ

ส่วนที่ ๑ สอดส่อง แก้ไขฟื้นฟู สงเคราะห์ผู้กระทำผิด ข้อ ๗ – ข้อ ๑๓

ส่วนที่ ๒ การติดตาม เยี่ยมเยียน และการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย ข้อ ๑๔ – ข้อ ๑๗

ส่วนที่ ๔ ส่งเสริมสนับสนุนภารกิจของกรมคุมประพฤติ ข้อ ๒๑

ส่วนที่ ๕ การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ข้อ ๒๒

ลักษณะ ๓ การกำกับดูแลอาสาสมัครคุมประพฤติและภาคประชาชน ข้อ ๒๕

๗) ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๖๐

๘) ประกาศกระทรวงยุติธรรมเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจหรือทดสอบว่าผู้รับการตรวจหรือทดสอบมียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ พ.ศ. ๒๕๖๐

๙) ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจำแนกผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ และบุคคลที่ศาล หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจมีคำสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๓

หมวด ๑ บททั่วไป ข้อ ๕ และข้อ ๖

หมวด ๓ การจำแนกผู้ถูกคุมความประพฤติ ข้อ ๑๐ – ข้อ ๑๓

หมวด ๔ การบริหารจัดการและการกำกับติดตาม ข้อ ๑๔ – ข้อ ๑๕

๑๐) ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟู พ.ศ. ๒๕๖๐

๑๑) ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๖๐

๑๒) ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการเพื่อสร้าง ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ พ.ศ. ๒๕๖๐

๒.๖ มาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติงานคุมประพฤติ ด้านการคุมความประพฤติ

พนักงานคุมประพฤติต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติงาน คุมประพฤติ ด้านการคุมความประพฤติ ดังนี้³⁷

๑) พนักงานคุมประพฤติต้องชี้แจงเงื่อนไขเพื่อการคุมความประพฤติ สิทธิและหน้าที่ในระหว่าง การคุมความประพฤติด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษร รวมทั้งแจ้งผลที่จะได้รับการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตาม เงื่อนไขให้ผู้ถูกคุมความประพฤติรับทราบ

³⁷ กองอำนวยการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ. คู่มือการปฏิบัติงานคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติ ที่เป็นผู้ใหญ่. (กรุงเทพฯ: กรมคุมประพฤติ, 2564) หน้า 32-33.

๒) พนักงานคุมประพฤติต้องบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติและภูมิหลังของผู้ถูกคุมความประพฤติ สภาพความผิดและพฤติการณ์แห่งคดี ซึ่งรวมถึงการบรรเทาผลร้าย การชดใช้ค่าเสียหาย ให้ครบถ้วน ถูกต้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยง สภาพปัญหาและความต้องการ

๓) พนักงานคุมประพฤติต้องประเมินจำแนกผู้ถูกคุมความประพฤติตามหลักเกณฑ์ที่กรมคุมประพฤติ กำหนด โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ และสภาพปัญหาความจำเป็นโดยทันที หลังจากทดสอบปากคำเบื้องต้นเสร็จสิ้นแล้ว

๔) พนักงานคุมประพฤติต้องจัดทำแผนการคุมความประพฤติและกำกับดูแลให้เป็นไปตามเงื่อนไขการ คุมความประพฤติที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจกำหนดไว้

๕) พนักงานคุมประพฤติต้องจัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟูและกำกับดูแลให้สอดคล้องกับผลการจำแนก สภาพปัญหา ความจำเป็นและความต้องการของผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยในการจัดทำแผนดังกล่าวพนักงาน คุมประพฤติจะต้องให้ผู้ถูกคุมความประพฤติมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย

๖) พนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่จัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับการแก้ไขฟื้นฟู และช่วยเหลือ สงเคราะห์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการ รวมทั้งส่งต่อไปยัง หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติควรดำเนินการโดยผู้ผ่านการ ฝึกอบรมที่เหมาะสมและมีประสบการณ์ในภาคปฏิบัติ หรือดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของบุคคลดังกล่าว

๗) พนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือสนับสนุน รวมถึงการสร้างแรงจูงใจ ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมทั้งติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการแก้ไข ฟื้นฟูเป็นระยะในระหว่างการคุมความประพฤติ

๘) พนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่บริหารจัดการคดีให้มีประสิทธิภาพทั้งในเชิงปริมาณและในเชิง คุณภาพ

๙) พนักงานคุมประพฤติควรจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น การเยี่ยมเยียน การให้คำแนะนำ การชดใช้ความเสียหาย และการเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายตามสมควร

๑๐) กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดเมื่อผู้ถูกคุมความประพฤติไม่มา รับทราบการชี้แจงเงื่อนไขหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด พนักงานคุมประพฤติต้องดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม หรือเตือน ภายในระยะเวลาที่กรมคุมประพฤติกำหนด

๑๑) พนักงานคุมประพฤติมีหน้าที่จัดทำรายงานและความเห็นการคุมความประพฤติตามรูปแบบ และระยะเวลาที่กรมคุมประพฤติกำหนด

๑๒) พนักงานคุมประพฤติควรจัดให้มีกิจกรรมและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติ ในการดำรงชีวิตภายหลังจากการพ้นการคุมความประพฤติ

นอกจากนี้ ในการดำเนินการคุมความประพฤติ พนักงานคุมประพฤติควรศึกษามาตรฐานงาน คุมประพฤติ ด้านอื่น ๆ ในการปฏิบัติงานด้วย เช่น ด้านการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ด้านการสงเคราะห์ ด้านการติดตามในชุมชน ด้านความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ด้านการมีส่วนร่วมของ หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดการทำงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒.๗ กลไกและเทคนิคสำคัญที่ใช้ในการปฏิบัติงานคุ้มครองความประพฤติ

การปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติ ในการดำเนินงานคุ้มครองความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติขั้นแรก พนักงานคุมประพฤติต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดี เพราะเป็นการสร้างความประทับใจในเชิงบวกตั้งแต่แรกพบ และตลอดระยะเวลาการคุมความประพฤติ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติรับรู้ถึงความเป็นมิตร ไว้วางใจในตัว พนักงานคุมประพฤติ และให้ความร่วมมือต่อการการคุมความประพฤติด้วยดี ซึ่งมีกลไกและเทคนิคในการปฏิบัติงาน ดังนี้

กลไกการควบคุมพฤติกรรมและการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ถูกคุมความประพฤติ

๒.๗.๑ กลไกการควบคุมพฤติกรรม

หมายถึง กระบวนการควบคุมดูแลพฤติกรรมของผู้กระทำผิดที่ถูกศาลสั่งให้คุมความประพฤติไว้ โดยอาศัยกระบวนการควบคุมทางสังคม (social control) ในการควบคุมให้ผู้กระทำผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎกติการะเบียบและกฎหมาย ไม่กระทำความผิดซ้ำขึ้นใหม่ และมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาตามบรรทัดฐานของสังคมโดยอาศัยรูปแบบวิธีการ ๒ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ (๑) การควบคุมทางสังคมด้วยระบบกฎหมายและการบริหารงาน/จัดระเบียบ และ (๒) การควบคุมทางสังคมผ่านระบบวัฒนธรรมและกระบวนการทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งการจะให้การควบคุมทางสังคมกับผู้กระทำผิดแต่ละรายในระดับเข้มงวดกวดขันหรือผ่อนปรนเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำที่ได้จากการจำแนกผู้กระทำผิดแต่ละรายนั้น โดยมีหลักเกณฑ์พื้นฐานอยู่ว่าผู้ที่มีความเสี่ยงในระดับสูงกว่าต้องได้รับการควบคุมดูแลที่เข้มงวดกวดขันมากกว่าผู้ที่มีความเสี่ยงในระดับที่ต่ำกว่า³⁸

กลไกควบคุมพฤติกรรมผู้ถูกคุมความประพฤติแบ่งออกเป็น ๒ กลไก ดังนี้

๑) การควบคุมพฤติกรรมด้วยกระบวนการควบคุมทางสังคมด้านกฎหมาย

การควบคุมพฤติกรรมด้วยกระบวนการควบคุมทางสังคมด้วยข้อกำหนดทางกฎหมายในระบบงานคุ้มครองความประพฤติ คือ การแสดงบทบาทในการ “บังคับใช้กฎหมาย (law enforcement)” ของพนักงานคุมประพฤติ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการควบคุมดูแลให้ผู้กระทำความผิดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติต่าง ๆ ที่ศาลกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องประพฤติปฏิบัติและการควบคุมทางสังคมผ่านอำนาจหน้าที่ในการติดตามสอดส่องตรวจสอบข้อเท็จจริงและพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด หากผู้ถูกคุมความประพฤติฝ่าฝืนเงื่อนไขหรือกระทำความผิดขึ้นใหม่ ผู้ถูกคุมความประพฤติจะถูกดำเนินการตามกฎหมาย โดยศาลจะกำหนดโทษหรือนำโทษที่รอการลงโทษไว้มาลงโทษ สำหรับกรณีพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวส่งคืนเรือนจำเพื่อรับโทษที่เหลืออยู่³⁹

³⁸ ระพีพร หิมะคุณ ศรีสมบัติตระกูล และคณะ การพัฒนากลไกการควบคุมพฤติกรรมและการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อยกระดับสัมฤทธิ์ผลของการคุมประพฤติ. (กรุงเทพฯ: กรมคุมประพฤติ, 2561) หน้า 175.

³⁹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 41.

การควบคุมพฤติกรรมด้วยกระบวนการควบคุมทางสังคมด้านกฎหมาย พนักงานคุมประพฤติสามารถแสดงบทบาทในการบังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายที่ให้อำนาจโดยแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่ ๑ การควบคุมดูแลให้ผู้กระทำความผิดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติต่าง ๆ ที่ศาลกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องประพฤติปฏิบัติ ได้แก่ การควบคุมดูแลให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติในการรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติตามกำหนดเพื่อให้พนักงานคุมประพฤติดูแลถึงข้อมูลพฤติการณ์ความเป็นไป ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของผู้กระทำความผิดและให้การปรึกษาแนะนำว่ากล่าวตักเตือนในเรื่องความประพฤติของผู้กระทำความผิดหรือควบคุมดูแลให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติในเรื่องการให้ทำงาน/ประกอบอาชีพอย่างเป็นกิจจะลักษณะ การละเว้นการคบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจชักนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ หรือการควบคุมดูแลให้เข้ารับการบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติดหรือแก้ไขฟื้นฟูความประพฤติที่เป็นปัญหาอื่น ๆ เป็นต้น⁴⁰

ลักษณะที่ ๒ การควบคุมทางสังคมผ่านอำนาจหน้าที่ในการติดตามสอดส่องและตรวจสอบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิด เพื่อประเมินและควบคุมพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม ซึ่งจะมีผลในการป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดกฎหมายซ้ำ และหากปรากฏว่าผู้กระทำความผิดประพฤติปฏิบัติตนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ หรือมีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปในทางร้าย พนักงานคุมประพฤติสามารถใช้อำนาจหน้าที่ในการควบคุมทางสังคมกับผู้กระทำความผิดด้วยการว่ากล่าวตักเตือนหรืออาจใช้อำนาจในการลงโทษได้สูงสุดหรือการรายงานต่อศาลหรือผู้มีอำนาจสั่งคุมความประพฤติเพื่อให้ยกเลิกหรือเพิกถอนการคุมความประพฤติ⁴¹

๒) การควบคุมพฤติกรรมด้วยกระบวนการควบคุมทางสังคมด้านจิตวิทยาสังคม

การควบคุมทางสังคมด้วยกระบวนการควบคุมทางสังคมด้านจิตวิทยาสังคม คือ การแก้ไขฟื้นฟูบำบัดผู้กระทำความผิดที่ไม่ใช่อาชญากร โดยนิยมนำให้เกิดการปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมให้อยู่ในบรรทัดฐานของสังคม โดยพนักงานคุมประพฤติจะคอยสอดส่องดูแลช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยใช้หลักจิตวิทยาและสังคมสงเคราะห์เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดควบคู่กันไป⁴²

นอกจากนี้ การควบคุมทางสังคมด้วยกระบวนการควบคุมทางสังคมด้านจิตวิทยาสังคมยัง หมายถึง การปฏิบัติงานผ่านทักษะทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อควบคุมพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดด้วยกลไกทางจิตวิทยาของการให้การเสริมแรง (reinforcement) และการลงโทษ (punishment) ด้วยรูปแบบต่าง ๆ ในระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพนักงานคุมประพฤติและผู้กระทำความผิด ทั้งที่เป็นปฏิสัมพันธ์โดยตรงในการรายงานตัวและปฏิสัมพันธ์โดยอ้อมผ่านกิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อกำกับควบคุมให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติและป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดซ้ำ

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน. หน้า 42.

⁴¹ เรื่องเดียวกัน. หน้าเดียวกัน.

⁴² เรื่องเดียวกัน. หน้าเดียวกัน.

หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ รวมทั้ง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา

การควบคุมและการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ถูกคุมประพฤติ ต้องเริ่มจากการพัฒนาระบบ/กระบวนการปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติโดยการปรับเปลี่ยนวิธีคิด/แนวทางการทำงาน โดยให้ความสำคัญกับหลักการ ๔ อย่าง ได้แก่⁴³

(๑) การตอบสนองต่อการกระทำผิด คือ การลงโทษแก่ผู้ที่กระทำผิดเงื่อนไขและให้รางวัลแก่ผู้ถูกคุมประพฤติที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ถูกคุมประพฤติรายอื่น พร้อมทั้ง สามารถให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นสามารถก้าวข้ามปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางในการแสดงพฤติกรรมที่ถูกกฎหมาย เพื่อกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อการยับยั้งพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย

(๒) การสำรวจและวิเคราะห์พฤติกรรมการกระทำผิด คือการสำรวจและวิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริงที่นำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิด โดยการใช้วิธีการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ เช่น การใช้ประโยคคำถามตามหลัก ๕ WH (What Who Where When Why) การให้เล่าเรื่อง การเขียนบันทึก การศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งวิธีการแบบไม่เป็นทางการ มีส่วนช่วยสร้างบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียด ทำให้ผู้กระทำผิดเกิดความไว้วางใจและกล้าที่จะบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างไม่ปิดบัง และในที่สุดจะทำให้พนักงานคุมประพฤติสามารถวิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริงในการกระทำผิดซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้อย่างแท้จริง

(๓) การทำงานกับผู้ถูกคุมประพฤติรายบุคคล คือ พนักงานคุมประพฤติต้องสร้างเสริมทักษะทางสังคมทักษะการควบคุมตนเอง เพื่อให้พร้อมต่อการรับมือกับพฤติกรรมเสี่ยงต้องมีทักษะในการพูดคุยกับผู้ถูกคุมประพฤติในระดับที่สามารถเข้าใจถึงระดับความคิดคำนิยมความเชื่อของผู้ถูกคุมประพฤติและสามารถที่จะดึงจุดเด่นของผู้ถูกคุมความประพฤติออกมาขัดเกลาและพัฒนาในดียิ่งขึ้น

(๔) การเสริมทักษะการใช้ชีวิตตามบรรทัดฐานของสังคม คือการปรับทัศนคติที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ การจับกุมสิทธิที่พึงกระทำการให้ความร่วมมือความเข้าใจการดำเนินงานของศาล อีกทั้งวิถีชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำเพื่อเป็นการทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติตระหนักถึงเรื่องราวต่าง ๆ อย่างรอบด้านเข้าใจบริบทต่าง ๆ ของสังคมที่ตนจำเป็นต้องปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม เพื่อให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ดังนั้น การควบคุมพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดในระบบงานคุมความประพฤติที่อาศัยการควบคุมทางสังคมด้วยกระบวนการทางพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดมีพฤติกรรมเป็นไปในทิศทางที่พึงปรารถนาและอยู่ในกรอบของกฎหมายและศีลธรรมอันดีนี้ พนักงานคุมประพฤติสามารถใช้การให้การเสริมแรงและการลงโทษกับการกระทำหรือพฤติกรรมและนิสัยความประพฤติต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิดด้วยการให้ “สิ่งเสริมแรง” กับการกระทำหรือพฤติกรรมและนิสัยความประพฤติที่เหมาะสมและให้การ “ลงโทษ” กับการกระทำหรือพฤติกรรมและนิสัยความประพฤติที่ไม่เหมาะสม เพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึง

⁴³ เรื่องเดียวกัน. หน้า 43-44.

ปรารถนา และอยู่ในกรอบของกฎหมายและศีลธรรมอันดี และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาหรืออาจนำไปสู่การกระทำที่ผิดกฎหมายได้ในอนาคตควบคู่กันไป⁴⁴

การให้การเสริมแรงเพื่อควบคุมพฤติกรรมที่พึงปรารถนา รวมทั้ง เพื่อส่งเสริมให้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนามากขึ้นและรักษาให้พฤติกรรมเหล่านั้นดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนนั้น พนักงานคุมประพฤติอาจเลือกใช้ “สิ่งเสริมแรง” สำหรับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิดในลักษณะของการเสริมแรงทางบวก ด้วยการชมเชยยกย่อง ให้การยอมรับสนับสนุน รวมทั้งการแสดงปฏิสัมพันธ์ในทางที่ดีต่าง ๆ กับผู้กระทำความผิด เมื่อผู้กระทำความผิดมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา ในขณะที่พนักงานคุมประพฤติสามารถให้การเสริมแรงทางลบด้วยการลดความเคร่งครัดลดความเข้มงวดกวดขันหรือลดทอนผ่อนปรนเงื่อนไขข้อบังคับในการประพฤติปฏิบัติตนต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิดลง รวมไปถึงการเสนอขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการคุมความประพฤติให้ผ่อนคลายเป็นขึ้นเมื่อผู้กระทำความผิดมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาหรือเปลี่ยนแปลงจากที่เคยมีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาไปในทางที่พึงปรารถนามากขึ้นและอาจให้การเสริมแรงทางลบมากที่สุดด้วยการเสนอขอให้พ้นการคุมความประพฤติเนื่องจากผู้กระทำความผิดได้ปรับปรุงแก้ไขนิสัยความประพฤติของตนเองจนเป็นที่เชื่อมั่นได้ว่าไม่มีความจำเป็นต้องอยู่ในการควบคุมดูแลของพนักงานคุมประพฤติอีกต่อไป เป็นต้น⁴⁵

ในทำนองเดียวกันพนักงานคุมประพฤติสามารถเลือกใช้ “การลงโทษ” สำหรับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของผู้กระทำความผิด เพื่อให้พฤติกรรมเหล่านั้นลดลงหรือหมดไปได้โดยใช้การลงโทษทางบวกด้วยการว่ากล่าว ตักเตือน ตำหนิ รวมทั้งการแสดงปฏิสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดในทางที่เคร่งครัดจริงจังหรือติดตามตรวจสอบพฤติการณ์ต่าง ๆ อย่างเข้มงวดกวดขัน เมื่อผู้กระทำความผิดมีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ไม่เหมาะสม หรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับในการประพฤติปฏิบัติตนฝ่าฝืนเงื่อนไขการคุมความประพฤติ และพนักงานคุมประพฤติสามารถใช้การลงโทษทางลบด้วยการลดสิทธิประโยชน์ลดความสะดวกสบายด้วยการเพิ่มความเคร่งครัด เพิ่มความเข้มงวด รวมไปถึงการให้ลงโทษมากขึ้นถึงขั้นการขอเพิ่มเติมเงื่อนไขการคุมความประพฤติหรือมากที่สุดด้วยการเสนอขอยกเลิกเพิกถอนการคุมความประพฤติเนื่องจากผู้กระทำความผิดมีพฤติกรรมที่เสียหายร้ายแรงจนไม่อาจแก้ไขฟื้นฟูด้วยวิธีการคุมความประพฤติให้ได้ผลดีได้อีกต่อไป เป็นต้น⁴⁶

อย่างไรก็ตาม การให้การเสริมแรงและการลงโทษที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมพฤติกรรมให้ได้ผลอย่างแท้จริง เพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดประพฤติปฏิบัติตนฝ่าฝืนเงื่อนไขการคุมความประพฤติหรือมีพฤติกรรมไปในทางที่ไม่เหมาะสมหรือไม่พึงปรารถนา จนกระทั่งมีพฤติกรรมเสี่ยงหรือมีแนวโน้มจะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำขึ้นใหม่นั้น จำเป็นต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบและมีมาตรฐานเป็นแบบแผนเดียวกัน โดยต้องกำหนดกรอบและหลักเกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดที่ชัดเจน เพื่อบ่งชี้ให้ได้ว่า

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 44.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน. หน้าเดียวกัน.

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน. หน้า 44.

พฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาควรได้รับการส่งเสริมให้มีเพิ่มขึ้นและพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาต้องควบคุมดูแลและปรับเปลี่ยนให้ลดน้อยลงหรือหมดไปนอกจากนี้การให้การเสริมแรงและการลงโทษใด ๆ ก็ตาม ยังจำเป็นต้องมีการดำเนินการเสริมแรงและ/หรือลงโทษทันทีที่ผู้กระทำความผิดมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือไม่พึงปรารถนานั้นหรืออย่างน้อยก็ต้องเร็วที่สุดเท่าที่ทำได้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมจากการเชื่อมโยงกันระหว่างพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดกับการเสริมแรงหรือลงโทษของพนักงานคุมประพฤติ นอกจากนี้ยังต้องมีลักษณะของความต่อเนื่องและความคงเส้นคงวา เพื่อให้การควบคุมทางสังคมด้วยกระบวนการทางพฤติกรรมศาสตร์นี้มีระดับความเข้มข้นเพียงพอที่จะมีผลอย่างแท้จริงในทางเสริมการควบคุมทางสังคมด้วยข้อกำหนดทางกฎหมายที่เป็นการควบคุมหลักดังที่กล่าวมาแล้วนั้น⁴⁷

๒.๗.๒ กลไกการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

หมายถึง กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่ถูกศาลสั่งให้คุมความประพฤติไว้ โดยอาศัยกระบวนการสนับสนุนทางสังคม (social support) ในการแก้ไขฟื้นฟูและช่วยเหลือสงเคราะห์ให้ผู้กระทำผิดได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กลับตนเป็นพลเมืองดี ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข ด้วยการให้ความช่วยเหลือทางด้านข้อมูล ข่าวสาร วัสดุสิ่งของ หรือให้การสนับสนุนทางด้านจิตใจ ด้วยวิธีการใดก็ตามที่มีผลให้เกิดผลดีหรือประโยชน์แก่ผู้กระทำผิด หรืออาจเป็นแรงผลักดันให้ผู้กระทำผิดไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งทำให้ผู้กระทำผิดรู้สึกว่าได้ได้รับการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของผู้อื่นหรือสังคมด้วย ทั้งนี้ การสนับสนุนทางสังคมสามารถแบ่งออกได้ตามประเภทของการให้การสนับสนุนทางสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ (๑) การให้การสนับสนุนด้านวัตถุหรือเครื่องมือ (material/instrumental support) เช่น สิ่งของ เงิน แรงงาน เวลา เป็นต้น (๒) การให้การสนับสนุนทางอารมณ์ (emotional support) เช่น การให้ความพอใจการยอมรับนับถือ การแสดงถึงความห่วงใย เป็นต้น (๓) การให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (information support) เช่น การให้คำแนะนำ (suggestion) การตักเตือน การให้คำปรึกษา (advice) และการให้ข่าวสารรูปแบบต่างๆ และ (๔) การให้การสนับสนุนด้านการประเมินผล (appraisal support) เช่น การให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) การเห็นพ้องหรือให้การรับรอง (affirmation) ผลการกระทำใด ๆ หรือการบอกให้ทราบถึงผลดีที่กระทำไปนั้น การให้การสนับสนุนทางสังคมสำหรับผู้กระทำผิดแต่ละรายจึงมีความแตกต่างกันไป ทั้งในมิติของประเภทของการให้การสนับสนุน และระดับของการให้การสนับสนุน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะและรายละเอียดของสภาพปัญหาและความต้องการของผู้กระทำผิดแต่ละรายนั้น⁴⁸

๑) ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

กระบวนการสนับสนุนทางสังคมโดยทั่วไป หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคคล ๒ ฝ่าย คือ ฝ่าย “ผู้ให้” การสนับสนุนทางสังคมและ “ผู้รับ” การสนับสนุนทางสังคม โดยฝ่าย “ผู้ให้” เป็นผู้กระทำอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลข่าวสารวัสดุสิ่งของหรือให้การสนับสนุนทางด้านจิตใจด้วยวิธีการใดก็ตาม ที่มีผลให้ “ผู้รับ” ปฏิบัติหรือแสดงออกทางพฤติกรรมไปในทาง

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน. หน้า 45.

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน. หน้า 175-176.

ที่เป็นผลดีหรือเกิดประโยชน์แก่ผู้รับหรืออาจเป็นแรงผลักดันให้ผู้รับไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ รวมถึงการที่ผู้รับรู้สึกว่าคุณได้รับการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของผู้อื่นด้วย องค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการสนับสนุนทางสังคมจึงประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ (๑) ต้องมีการติดต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้และผู้รับการสนับสนุนทางสังคม และ (๒) การติดต่อปฏิสัมพันธ์นั้นต้องมีลักษณะต่อไปนี้ ได้แก่ ทำให้ผู้รับเชื่อว่ามีคุณค่า ใส่ใจในความรักและความหวังดี ทำให้ผู้รับรู้สึกว่าคุณมีค่าเป็นที่ยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม⁴⁹

๒) องค์ประกอบของการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมแบ่งออกได้ตามประเภทของพฤติกรรมในการให้การสนับสนุนทางสังคมเป็น ๔ ประเภท ได้แก่⁵⁰

(๒.๑) การให้การสนับสนุนด้านวัตถุหรือเครื่องมือ (material/instrumental support) เช่น สิ่งของ เงิน แรงงาน เวลา เป็นต้น

(๒.๒) การให้การสนับสนุนทางอารมณ์ (emotional support) เช่น การให้ความพอใจ การยอมรับนับถือ การแสดงถึงความห่วงใย

(๒.๓) การให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (information support) เช่น การให้คำแนะนำ (suggestion) การเตือนการให้คำปรึกษา (advice) และการให้ข่าวสารรูปแบบต่าง ๆ

(๒.๔) การให้การสนับสนุนด้านการให้การประเมินผล (appraisal support) เช่น การให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) การเห็นพ้องหรือให้การรับรอง (affirmation) ผลการกระทำใด ๆ หรือการบอกให้ทราบถึงผลดีที่ผู้รับได้กระทำไปนั้น

นอกจากนี้ การสนับสนุนทางสังคมสามารถแบ่งตามระดับของการให้การสนับสนุนทางสังคมเป็น ๓ ระดับ ได้แก่⁵¹

- ระดับบุคคลหรือระดับเล็ก (micro level) เป็นการให้การสนับสนุนทางสังคมระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกัน การสนับสนุนในระดับนี้ ได้แก่ การให้การสนับสนุนทางสังคมระหว่างสามี ภรรยา และสมาชิกในครอบครัว ซึ่งมีความใกล้ชิดทางอารมณ์และจิตใจด้วยการแสดงความรักและห่วงใย (affective support) เป็นต้น รวมถึงระหว่างผู้ที่มิพบาทหน้าซึ่งกันและกัน เช่น กรณีของการให้การสนับสนุนทางสังคมระหว่างพนักงานคุมประพฤติที่มีหน้าที่ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือผู้ถูกคุมความประพฤติด้วยเช่นกัน

- ระดับกลุ่ม/สังคมหรือระดับกว้าง (macro level) เป็นการให้การสนับสนุนทางสังคมระหว่างกลุ่ม/สถาบันทางสังคมกับบุคคลหรือสมาชิกของกลุ่ม/สถาบันทางสังคมนั้น เช่น การให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้วยการให้กำลังใจของกลุ่มกิจกรรมในสังคม/ชุมชน ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ กลุ่มหนุ่มสาวพัฒนาหมู่บ้าน กลุ่มต้านภัยเอดส์ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้ป่วยโรคใดโรคหนึ่ง เป็นต้น

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 45.

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน. หน้า 46.

⁵¹ เรื่องเดียวกัน. หน้าเดียวกัน.

- ระดับเครือข่ายทางสังคม (mezzo level) เป็นการให้การสนับสนุนระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีสัมพันธภาพอย่างสม่ำเสมอ เช่น กลุ่มเพื่อนกลุ่มบุคคลใกล้ชิดในสังคมงานอาชีพการสนับสนุนในระดับนี้ ได้แก่ การให้คำแนะนำการช่วยเหลือด้านวัสดุสิ่งของ ความเป็นมิตร การสนับสนุนทางอารมณ์ และการยกย่อง เป็นต้น

๓) การสนับสนุนช่วยเหลือและสงเคราะห์ (การสนับสนุนทางสังคม) ของพนักงานคุมประพฤติ

ในมิติของงานคุมความประพฤติการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่ระบบงานคุมประพฤตินำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ให้สามารถแก้ไขและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือนิสัยความประพฤติของตน โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข การสนับสนุนทางสังคมหรือการสนับสนุนช่วยเหลือผู้กระทำความผิดในระบบงานคุมความประพฤติจึงเกิดขึ้นได้จากการดำเนินบทบาทใน “การแก้ไขฟื้นฟู” (rehabilitation) ของพนักงานคุมประพฤติ โดยอาศัยกระบวนการสนับสนุนทางสังคมในประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นการสนับสนุนทางสังคมด้านวัตถุหรือเครื่องมือการสนับสนุนทางอารมณ์ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนด้านการให้การประเมินผลผ่านกระบวนการปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ ของพนักงานคุมประพฤติ⁵²

การให้สนับสนุนทางสังคมสำหรับผู้กระทำความผิดแต่ละราย จึงมีความแตกต่างหลากหลายกันไปทั้งในมิติของประเภทของการให้การสนับสนุนและระดับของการให้การสนับสนุน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะในรายละเอียดของสภาพปัญหาและความต้องการของผู้กระทำความผิดแต่ละรายนั้น โดยที่สภาพปัญหาและความต้องการของผู้กระทำความผิดอาจแยกออกได้เป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) กลุ่มผู้ที่ขาดแคลนปัจจัยจำเป็น (๒) กลุ่มผู้ที่มีความผิดปกติหรือเปี่ยงเบนจากปกติ และ (๓) กลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์แต่ละกลุ่มของผู้ที่มีสภาพปัญหา/ความต้องการดังกล่าว ย่อมจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางสังคม หรือการสนับสนุนช่วยเหลือจากพนักงานคุมประพฤติ ซึ่งแนวทางในการให้การสนับสนุนทางสังคมแต่ละประเภทสำหรับผู้กระทำความผิดแต่ละกลุ่มข้างต้น มีดังนี้⁵³

- **กลุ่มผู้ที่ขาดแคลนปัจจัยจำเป็น** ผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้ ได้แก่ ผู้กระทำความผิดที่มีปัญหาและความต้องการในด้านต่าง ๆ เนื่องจากความขาดแคลน/ความยากไร้ ไม่มีปัจจัยจำเป็นต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาและความต้องการเฉพาะหน้า เช่น ไม่มีรายได้ ไม่มีงานอาชีพ ขาดค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อ ขาดค่ารักษาพยาบาล ขาดเงินลงทุนประกอบอาชีพ เป็นต้น ปัญหาและความต้องการเหล่านี้จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านวัตถุหรือเครื่องมือในรูปของการสงเคราะห์ต่าง ๆ ตามที่ระบบงานคุมความประพฤติมีบริการให้การสงเคราะห์เหล่านี้อยู่แล้ว เช่น การสงเคราะห์ค่าพาหนะ ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน ค่าสมัครงาน ค่าฝึกวิชาชีพ เงินทุนประกอบอาชีพ และค่ายังชีพ เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม ในปัญหาและความต้องการเหล่านี้ นอกเหนือจากการให้การสนับสนุนด้านวัตถุหรือเครื่องมือดังกล่าวแล้ว พนักงานคุมประพฤดียังสามารถจัดให้ได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารด้วยการ

⁵² เรื่องเดียวกัน. หน้า 47.

⁵³ เรื่องเดียวกัน. หน้า 47-48.

บริการข้อมูล การรับสมัครงาน การฝึกวิชาชีพ และสารสนเทศอื่น ที่จะช่วยแก้ไข/บรรเทาปัญหาและความต้องการดังกล่าว รวมทั้งยังจำเป็นต้องให้การสนับสนุนทางอารมณ์ด้วยกระบวนการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อให้กำลังใจและดูแลช่วยเหลือทางด้านจิตใจควบคู่ไปกับการให้การสนับสนุนด้านการให้การประเมินผลในการติดตามดูแลหลังจากผู้กระทำความผิดเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือแล้วในแต่ละขั้นตอนด้วยเช่นกัน

• **กลุ่มที่มีความผิดปกติหรือเปี่ยงเบนจากปกติ** ผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้กระทำความผิดที่มีปัญหาและความต้องการที่มีสาเหตุมาจากความไม่ปกติหรือเปี่ยงเบนไปของสภาพจิตใจบุคลิกภาพ สุขภาพจิต อารมณ์ การรับรู้ หรือการปรับตัว ตลอดจนกระบวนการทางความคิด ทักษะคิด ค่านิยม และจริยธรรม ซึ่งปัญหาและความต้องการเหล่านี้อาจมีได้ตั้งแต่ระดับที่ไม่รุนแรง เช่น มีปัญหาเรื่องการปรับตัวที่ยังไม่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตมากนักไปจนถึงระดับที่รุนแรง เช่น ป่วยเป็นโรคจิตโรคประสาท ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้วยการบำบัดรักษาหรือแก้ไขเยียวยาด้วยกระบวนการทางจิตเวช และจิตวิทยาที่แตกต่างกันด้วยการให้การสนับสนุนด้านวัตถุหรือเครื่องมือต่าง ๆ โดยตรงสำหรับความผิดปกติหรือความเปี่ยงเบนในระดับที่รุนแรง เช่น การจัดให้ผู้กระทำความผิดที่มีอาการประสาทหลอนหรือหลงผิดได้เข้ารับการบำบัดรักษาอาการทางจิตประสาทนั้น ๆ หรือการจัดให้ผู้กระทำความผิดที่มีปัญหาด้านความวิตกกังวลได้เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาจากคลินิกสุขวิทยาทางจิตหรือการจัดให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดแบบรายบุคคลหรือแบบกลุ่ม โดยพนักงานคุมประพฤติ เป็นต้น นอกจากนี้การให้การสนับสนุนดังกล่าว ยังอาจเกิดขึ้นได้ในลักษณะของการให้การสนับสนุนทางอารมณ์ด้วย กระบวนการให้การปรึกษาของพนักงานคุมประพฤติโดยตรง เพื่อให้กำลังใจในการเข้ารับการบำบัดรักษา หรือการให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสารด้วยการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริการทางจิตเวช และสุขวิทยาจิตต่าง ๆ เพื่อการส่งต่อไปเข้ารับบริการดังกล่าว รวมทั้งการให้การสนับสนุนด้านการให้การประเมินผล เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงประเมินผลหลังจากการได้รับบริการต่าง ๆ เหล่านั้นแล้ว เป็นต้น

• **กลุ่มที่มีความบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์** ผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้ไม่ได้มีปัญหาและความต้องการเนื่องจากความไม่มีหรือขาดแคลนหรือมีความผิดปกติใด ๆ หากแต่เป็นปัญหาและความต้องการที่เกิดจากความบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ของทักษะความสามารถหรือคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การขาดประสบการณ์ทางสังคมในระดับที่เพียงพอต่อการมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมการขาดความตระหนักรู้ในคุณค่าแห่งตน การขาดโอกาสในการศึกษา การขาดโอกาสทางงานอาชีพ ดังนั้น สิ่งที่พนักงานคุมประพฤติ จะสามารถให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้ได้ก็คือ การให้การสนับสนุนทางสังคมที่เป็นการส่งเสริมหรือจะช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณลักษณะที่พร่องไปหรือไม่สมบูรณ์นั้น เช่น การให้การสนับสนุนด้านวัตถุ หรือเครื่องมือในรูปของการสงเคราะห์ เพื่อให้โอกาสในการพัฒนาทางการศึกษางานอาชีพ หรือการให้การสนับสนุนทางอารมณ์ และการให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสารด้วยการให้การปรึกษาแนะแนว หรือการจัดกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟู เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตการเสริมสร้างคุณค่าแห่งตน รวมทั้งการให้การสนับสนุนด้านการให้การประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการติดตามผลของการให้การสนับสนุนต่าง ๆ นั้น

จากประเภทของการให้การสนับสนุนทางสังคมต่าง ๆ ที่ระบบงานคุมประพฤติ สามารถนำมาใช้ในการให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้กระทำความผิดดังกล่าวแล้วนี้ จึงเห็นได้ว่าพนักงานคุมประพฤติสามารถใช้กระบวนการสนับสนุนทางสังคมเหล่านั้นได้ ทั้งการสนับสนุนทางสังคมในระดับบุคคล คือการให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้วยการทำบาทบาทหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติต่อผู้กระทำความผิดหรือการสนับสนุนทางสังคมในระดับกลุ่ม/สังคม คือ การให้การสนับสนุนช่วยเหลือโดยผ่านการใช้หน่วยงาน/สถาบันทางสังคมหรือทรัพยากรทางสังคมต่าง ๆ ตลอดจนการสนับสนุนทางสังคมในระดับเครือข่ายทางสังคม คือ การให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้กระทำความผิด โดยอาศัยการทำงานร่วมกันของพนักงานคุมประพฤติกับเครือข่ายทางสังคมต่าง ๆ ทั้งนี้ การจะให้การสนับสนุนทางสังคม เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือผู้กระทำความผิดแต่ละราย ในปัญหาและความต้องการใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับรายละเอียด และความสลับซับซ้อนของสภาพปัญหาและความต้องการของผู้กระทำความผิดแต่ละราย ที่ได้จากการจำแนกผู้กระทำความผิดรายนั้น ๆ เป็นสำคัญ⁵⁴

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 48-49.

แผนภาพกรอบแนวคิดการใช้กลไกการควบคุมพฤติกรรมและการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
ในกระบวนการคุมความประพฤติ⁵⁵

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน. หน้า 51.

๒.๗.๓ เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ

พนักงานคุมประพฤติสามารถใช้เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพได้ดังนี้⁵⁶

- ๑) ควรทักทายผู้ถูกคุมความประพฤติก่อนด้วยท่าทางที่เป็นมิตร และการเรียกชื่อให้ถูกต้องเชิญผู้ถูกคุมความประพฤตินั่ง แนะนำชื่อและตำแหน่งของตนเองให้ทราบ
- ๒) พนักงานคุมประพฤติควรนั่งตัวตรง วางมือทั้งสองข้างไว้บนตัก หรือบนโต๊ะไม่ล้วงแคะแกะเกา ไม่น้อมตัวเข้าไปใกล้ผู้ถูกคุมความประพฤติมากเกินไปจนเกิดความเหมาะสม
- ๓) ขณะพูดควรมองหน้าผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ควรมองด้วยหางตา พร้อมสังเกตกิริยาท่าทางของผู้ถูกคุมความประพฤติ เพื่อประเมินความรู้สึกด้วย
- ๔) การสนทนาควรเริ่มด้วยเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น การเดินทางเพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติคลายความวิตกกังวล
- ๕) พนักงานคุมประพฤติควรต้องเป็นฝ่ายสร้างบรรยากาศในการสนทนา
- ๖) การใช้คำพูดของพนักงานคุมประพฤติต้องมีความเหมาะสมสุภาพให้เกิดกับผู้ถูกคุมความประพฤติตามสมควร

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่พนักงานคุมประพฤติดำเนินการปฐมนิเทศและชี้แจงเงื่อนไขแล้ว พนักงานคุมประพฤติควรสอบถามว่าผู้ถูกคุมความประพฤติมีความเข้าใจในสิ่งที่พนักงานคุมประพฤติดำเนินการเพียงใด เพื่อจะได้ตอบข้อสงสัยในทุก ๆ ข้อแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติ หากมีข้อสงสัยข้อใด พนักงานคุมประพฤติไม่สามารถตอบได้ ให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามจากหัวหน้ากลุ่มงานหรือผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติต่อไป

๒.๗.๔ เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ โดยการสนทนาสร้างแรงจูงใจ

เทคนิคการสร้างแรงจูงใจมีหลายวิธี เช่น ชี้จุดเด่น มองหาส่วนดีในตัวผู้ถูกคุมความประพฤติ ทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเห็นคุณค่าในตนเอง ชมหรือให้รางวัลที่ทำดี หรือหาบุคคลที่เป็นแรงจูงใจ เพื่อช่วยให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเกิดกำลังใจที่จะพัฒนาตนเอง ในที่นี้จะกล่าวถึงเทคนิคการสนทนาสร้างแรงจูงใจ

การสนทนาสร้างแรงจูงใจ (Motivation Interviewing : MI) หมายถึง การให้คำปรึกษาแบบมีทิศทาง โดยมีผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง (บริบท มุมมอง ความคิด) เพื่อสนับสนุนแรงจูงใจจนสามารถก้าวข้ามความลังเลไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

สำหรับความหมายแบบง่าย ๆ MI เป็นการสนทนาฉันท์มิตรเพื่อสนับสนุนแรงจูงใจให้มีความเข้มแข็งจนเกิดความตั้งใจในการเปลี่ยนแปลงตนเอง

⁵⁶ กลุ่มงานควบคุมและสอดส่อง สำนักพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. คู่มือการปฏิบัติงานควบคุมและสอดส่องผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กหรือเยาวชน และผู้ได้รับพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก เอกสารหมายเลข ๙/๒๕๕๑. (กรุงเทพฯ: กรมคุมประพฤติ, 2551) หน้า 18-19.

สาระสำคัญของการสนทนาสร้างแรงจูงใจ

พนักงานคุมประพฤติสามารถใช้การสนทนาสร้างแรงจูงใจตามหลักสำคัญ ได้แก่⁵⁷

- ๑) หลักการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) เน้นไปที่การค้นหาและมีเป้าหมายเดียวกัน
- ๒) การดึงความต้องการออกมา (Evocation) เน้นเหตุผลการเปลี่ยนแปลงที่มาจากกลุ่มเป้าหมาย
- ๓) การริเริ่มดำเนินการด้วยตนเอง (Autonomy) เน้นการร่วมมือวางแผนเป็นเจ้าของแผนการ

รูปแบบการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจ

การให้คำปรึกษามีหลายรูปแบบตามระดับแรงจูงใจของผู้กระทำผิด และความเหมาะสมของสถานการณ์ด้วยรูปแบบการทำงานของพนักงานคุมประพฤติที่มีจำนวนผู้กระทำผิดในความรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก มีเวลาสนทนาที่ค่อนข้างจำกัด การสนทนาในรูปแบบของการให้คำแนะนำแบบสั้น เพื่อสร้างแรงจูงใจ (Brief Advice : BA) ซึ่งใช้เวลา ๕ - ๑๐ นาที และการให้คำปรึกษาแบบสั้น (Brief Intervention : BI) จึงเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับลักษณะงานของพนักงานคุมประพฤติ⁵⁸

การให้คำแนะนำแบบสั้น (Brief Advice : BA)

หมายถึง การให้คำแนะนำแบบสั้นเป็นการสนทนาที่เน้นการสร้างสัมพันธภาพไปควบคู่กับการสร้างความตระหนักรู้ในปัญหาที่ถูกมองข้าม จนทำให้ผู้ที่ได้รับคำปรึกษาเกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเองในการสนทนาแบบนี้มีทักษะสำคัญ ได้แก่ การใช้คำถามเพื่อสำรวจปัญหาและมองหาจุดดีของผู้กระทำผิด การแสดงความชื่นชมต่อด้านบวกของผู้กระทำผิดจะเป็นส่วนสำคัญที่นำไปสู่การรับฟังคำแนะนำต่าง ๆ แล้วนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อตนเอง⁵⁹

การให้คำปรึกษาแบบสั้น (Brief Intervention : BI)

หมายถึง การให้คำปรึกษาแบบสั้นเป็นการสนทนาที่ใช้เวลานานขึ้น ประกอบไปด้วยส่วนที่คล้ายกับการให้คำแนะนำแบบสั้นและเพิ่มเติมด้วยการวางแผนที่เป็นรูปธรรม ซึ่งอาจไม่มากแต่ก็เป็นขั้นตอนอย่างค่อยเป็นค่อยไป⁶⁰

การให้คำปรึกษาแก่ผู้กระทำผิดสามารถทำได้เป็นระยะ ๆ และติดต่อกันเป็นระยะเวลากว่า ๑ ปี พนักงานคุมประพฤติสามารถให้การสนทนาเสริมสร้างแรงจูงใจนี้สร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปในตัวผู้กระทำผิด โดยมีเป้าหมายสูงสุดที่การเลิกพฤติกรรมกระทำผิด แล้วหันมาเป็นคนดีของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ⁶¹

⁵⁷ กลุ่มพัฒนางานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด กองพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ. คู่มือการสนทนาเพื่อสร้างแรงจูงใจเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติ. (กรุงเทพฯ: กรมคุมประพฤติ, 2562) หน้า 3.

⁵⁸ กลุ่มที่ปรึกษากรมสุขภาพจิตร่วมกับกลุ่มแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด สำนักพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ. คู่มือการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Motivation Counseling) สำหรับพนักงานคุมประพฤติในการให้คำปรึกษาแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด. (กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต, 2555) หน้า 31.

⁵⁹ เรื่องเดียวกัน. หน้าเดียวกัน.

⁶⁰ กลุ่มพัฒนางานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด กองพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ. คู่มือการสนทนาเพื่อสร้างแรงจูงใจเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติ. (กรุงเทพฯ: กรมคุมประพฤติ, 2562) หน้า 3.

⁶¹ เรื่องเดียวกัน. หน้าเดียวกัน.

กระบวนการให้คำปรึกษา เริ่มต้นจากการสร้างสัมพันธภาพและดำเนินไปจนจบการสนทนา ซึ่งแบ่งได้เป็น ๕ กระบวนการ คือ⁶²

๑) การสร้างสัมพันธภาพ มีการทักทายถามไถ่และอาจหาจุดที่ชื่นชม แสดงความสนใจ ใส่ใจในเรื่องของเขา เช่น ตอนนี้ทำอะไรอยู่ ทำงานเป็นอย่างไรบ้าง มีครอบครัวหรือยัง มีลูกกี่คนแล้ว วันนี้ดูหน้าตาสดใสขมการแต่งตัวของเขา เดินทางมาเหนื่อยไหม กินข้าวหรือยัง เป็นต้น

หากพนักงานคุมประพฤติทำงานกับผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นกลุ่มก็จะสนทนา สอบถามความต้องการของผู้ถูกคุมความประพฤติ เช่น มารายงานตัววันนี้อยากได้อะไรจากสำนักงาน มีอะไรให้ช่วยเหลือสงสัยอะไรก็สอบถามได้ มีการแนะนำเจ้าหน้าที่ให้รู้จัก แนะนำว่าสามารถสอบถามขอรับบริการต่าง ๆ ได้

๒) ตกลงบริการว่าเพราะอะไรจึงต้องรายงานตัว พนักงานคุมประพฤติดูมีหน้าที่อะไร เจอกันนานแค่ไหน มีวัตถุประสงค์ใด และอาจตกลงว่าเรื่องใดเป็นความลับได้ เรื่องใดที่ต้องรายงานเพื่อประโยชน์ของเขาเอง

๓) การสนทนาค้นหาข้อมูลและแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

๔) การให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะแบบมีทางเลือก (Advice with Menus)

๕) การสรุปประเด็นการสนทนา โดยเฉพาะการสรุปเกี่ยวกับมูลเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา ประเด็นสิ่งยึดเหนี่ยวที่ช่วยผลักดันการเปลี่ยนแปลงและแผนการที่เป็นไปได้

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้กระทำผิด (Stages of change)

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้กระทำผิด เป็นการประเมินระดับความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถใช้ควบคู่กับการสนทนาสร้างแรงจูงใจเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำผิด ทำให้ผู้กระทำผิดได้เห็นประโยชน์และโทษที่เกิดจากพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองในที่สุด⁶³

หลักการประเมินโดยใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

การประเมินการเปลี่ยนแปลงนั้น ต้องเป็นไปตามหลักทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแบ่งเป็น ๖ ขั้นดังนี้⁶⁴

ขั้นที่ ๑ มองไม่เห็นปัญหา (Pre Contemplation) ผู้กระทำผิดคิดว่าการกระทำของเขาไม่ใช่ปัญหาค้นที่ดื่มแล้วขับ อาจมองว่าปัญหาเกิดจากการตั้งด่านของตำรวจ ไม่ได้เกิดจากการดื่มสุราของเขา ผู้เสพยาบ้าอาจมองว่าเขาเสพยาเพียงเล็กน้อยไม่น่ามีอันตราย

⁶² กลุ่มที่ปรึกษากรมสุขภาพจิตร่วมกับกลุ่มแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด สำนักพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ. คู่มือการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Motivation Counseling) สำหรับพนักงานคุมประพฤติในการให้คำปรึกษาแก้ไขและฟื้นฟูผู้กระทำผิด. (กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต, 2555) หน้า 32-33.

⁶³ กลุ่มพัฒนางานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด กองพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ. คู่มือการสนทนาเพื่อสร้างแรงจูงใจเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติ. (กรุงเทพฯ: กรมคุมประพฤติ, 2562) หน้า 4.

⁶⁴ กลุ่มที่ปรึกษากรมสุขภาพจิตร่วมกับกลุ่มแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด สำนักพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ. คู่มือการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Motivation Counseling) สำหรับพนักงานคุมประพฤติในการให้คำปรึกษาแก้ไขและฟื้นฟูผู้กระทำผิด. (กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต, 2555) หน้า 14.

ขั้นที่ ๒ มองเห็นปัญหาแต่ลังเลที่จะเปลี่ยนแปลง (Contemplation) ผู้เสพยาบ้าอาจรับรู้ว่ามีปัญหาการเรียน พ่อแม่ก็เสียใจแต่ยังรู้สึกว่าการเสพต่อไปนั้นมีข้อดีเหมือนกัน

ขั้นที่ ๓ ตัดสินใจเปลี่ยนแปลง (Determination) ผู้เสพยาบ้ารับรู้ได้ว่าการเสพยาของตนมีผลเสียมากกว่าผลดีและวางแผนที่จะหลีกเลี่ยงเพื่อนกลุ่มเดิมที่มักชวนกลับไปเสพยาบ้า

ขั้นที่ ๔ การลงมือกระทำ (Action) ผู้เสพยาบ้าเริ่มเข้าเรียนหนังสือและอาจช่วยเหลือพ่อแม่ทำงาน รวมทั้งบอกปิดคำชวนจากเพื่อนที่ชวนไปเสพยา

ขั้นที่ ๕ การทำได้จนเป็นนิสัย (Maintenance) ผู้เสพยาที่หยุดเสพได้นานพอจะเริ่มพบข้อดีที่ตามมา เช่น พ่อแม่ยอมรับการเรียนเริ่มดีขึ้นรู้สึกมั่นใจในตนเองมากขึ้น

ขั้นที่ ๖ การกลับไปมีพฤติกรรมเดิม (Relapse) ผู้เสพยาอาจหยุดเสพยาได้เป็นเวลาหลายเดือนและแต่ก็เผลอกับไปเสพอีก

ความเข้าใจในลำดับขั้นของการเปลี่ยนแปลงทำให้พนักงานคุมประพฤติทราบว่าควรใช้รูปแบบการสนทนาเสริมสร้างแรงจูงใจให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างไร เช่น ในผู้ที่ยังมองเห็นน้อยก็จะสนทนาให้ผู้กระทำผิดได้ทบทวนปัญหาต่าง ๆ ที่มองข้ามไป ในรายที่ผู้กระทำผิดลังเลใจในการเปลี่ยนแปลงตนเอง พนักงานคุมประพฤติก็น่าจะชักชวนผู้กระทำผิดให้ชั่งน้ำหนักผลดีผลเสียต่าง ๆ ของแต่ละทางเลือก ส่วนในรายที่ทำได้ดีก็ควรจะชักชวนให้มองเห็นประโยชน์ที่ได้จากการมีพฤติกรรมใหม่ และสำหรับผู้ที่เคยหยุดเสพได้แล้วต่อมากลับไปมีพฤติกรรมซ้ำ ก็ควรทบทวนสิ่งที่เคยทำได้ (ทำไมถึงทำได้) และมองหาวิธีการในการป้องกันการกลับมามีพฤติกรรมกระทำผิดซ้ำอีกในอนาคต⁶⁵

หลักสำคัญที่พนักงานคุมประพฤติก็น่าจะใช้ในกระบวนการแก้ไขฟื้นฟู ได้แก่⁶⁶

๑. การตัดสินใจด้วยตนเอง (Autonomy) คือ ความพยายามที่จะทำให้แผนการเปลี่ยนแปลงมาจากผู้กระทำผิดเอง

๒. ความเชื่อมั่นว่าทำได้ (Competence) เช่น ความพยายามที่จะสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้กระทำผิดที่เคยทำได้

๓. สัมพันธภาพ (Affirmation) มีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะสัมพันธภาพกับผู้ที่มีความหมายกับผู้กระทำผิดซึ่งอาจจะเป็น พ่อ แม่ ลูกหรือแฟน สัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงของผู้กระทำผิดได้

⁶⁵ เรื่องเดียวกัน. หน้า 15.

⁶⁶ เรื่องเดียวกัน. หน้าเดียวกัน.

๒.๗.๕ เทคนิคการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูล สามารถนำเทคนิคการสัมภาษณ์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ดังนี้⁶⁷

๑) การเตรียมตัวก่อนสัมภาษณ์

พนักงานคุมประพฤติจะมีข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้ถูกคุมความประพฤติที่พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะได้ทำการสืบเสาะและพินิจมาแล้ว ซึ่งจะทำให้พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนได้ทราบเรื่องราวของผู้ถูกคุมความประพฤติจากสำนวนสืบเสาะพอสมควร การสอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงตามแบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกคุมความประพฤติ จึงเพียงสอบถามข้อมูลทวนซ้ำ และจดบันทึกเฉพาะข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไป และสอบถามข้อมูลอื่นเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็นเพื่อให้เพียงพอต่อการจำแนก ทั้งนี้ในส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นั้น ให้นำสำนวนเดิมมาผูกหรือถ่ายสำเนารายงานการสืบเสาะและพินิจและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องและจำเป็นมาแนบในสำนวนคดีควบคุมและสอดส่อง

๒) การเปิดการสัมภาษณ์

เมื่อผู้ถูกคุมความประพฤติมาอยู่ต่อหน้าพนักงานคุมประพฤติแล้ว พนักงานคุมประพฤติควรแสดงท่าทีเป็นมิตรและสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง โดยพยายามพูดคุยถึงเรื่องทั่ว ๆ ไปก่อน ทั้งนี้เพื่อลดความตึงเครียด หรือความกลัว ถ้าหากผู้ถูกคุมความประพฤติไม่พร้อมที่จะถูกสัมภาษณ์ก็ยังไม่ควรรีบร้อน ใช้คำถามง่าย ๆ ในบรรยากาศไม่เป็นทางการ อย่าเร่งรัดที่จะเข้าสู่การสัมภาษณ์จนกว่าจะพร้อม การสร้างสัมพันธภาพเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเห็นว่าพนักงานคุมประพฤติเข้าใจเขา เกิดความไว้วางใจและยอม (ยินดี) เล่า (ให้ข้อมูล) ประวัติส่วนตัวของตนให้ฟังอย่างแท้จริง

๓) การสัมภาษณ์

พนักงานคุมประพฤติควรสอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามแบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกคุมความประพฤติ (ค.ป.๑๑) และเพียงพอต่อการประเมินตามแบบจำแนก โดยไม่จำเป็นต้องถามเรียงลำดับหน้าหรือหัวข้อตามแบบฟอร์มและไม่ควรจดบันทึกทันที เพราะหากมีการถามไปจดบันทึกไปจะทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเกิดความรู้สึกไม่แน่ใจว่าพนักงานคุมประพฤติกำลังจับผิด สัมพันธภาพที่ดีที่สร้างไว้แต่แรกอาจจะเริ่มเปื่อยเบนไปในทางที่ไม่ดี ดังนั้น การจดบันทึกควรจดบันทึกเมื่อสอบถามจนได้ข้อมูลครบถ้วนและมั่นใจว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องแล้ว จึงค่อยบันทึกในแบบ ค.ป.๑๑ ต่อไป

ในการสอบถามนั้น พนักงานคุมประพฤติต้องเป็นคนช่างสังเกตมีไหวพริบต่อปฏิกริยาของผู้ถูกคุมความประพฤติ ระมัดระวังการพูดถึงปัญหาที่ยากและอ่อนไหวง่าย โดยต้องให้ผู้ถูกถามเข้าใจคำถามนั้น และสามารถบอกเล่าได้ชัดเจน อย่าขัดจังหวะหรือตัดบทคำตอบ หรือเร่งให้จบ บางครั้งการเจียบช้าขณะของผู้ถูกคุมความประพฤติ ก็มาจากการคิดใคร่ครวญ หรือเก็บรวบรวมความคิด ควรรับฟังเรื่องราวของผู้ถูกคุมความประพฤติ และแสดงให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเห็นว่าพนักงานคุมประพฤติพร้อมที่จะให้โอกาสแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติในการกลับตัวเป็นพลเมืองดีตามวิธีการที่สังคมยอมรับ

⁶⁷ ระพีพร หิมะคุณ ศรีสมบัติตระกูล และคณะ การพัฒนาทศวรรษในการควบคุมพฤติกรรมและการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อยกระดับสัมฤทธิ์ผลของการคุมประพฤติ. (กรุงเทพฯ: กรมคุมประพฤติ, 2561) หน้า 26-27.

๔) การยุติการสัมภาษณ์

เมื่อสัมภาษณ์เสร็จ พนักงานคุมประพฤติต้องอ่านข้อความที่จัดบันทึกทั้งหมด ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติฟัง หลังจากให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้อ่านหรือฟังการอ่านบันทึกถ้อยคำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติลงลายมือชื่อรับรอง และให้ลงลายมือชื่อกำกับข้อความที่มีการแก้ไข ตกเติม หรือ ขาดลบขีดฆ่าทุกแห่ง

๒.๘ กิจกรรมที่ใช้ในการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

พนักงานคุมประพฤติควรจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย ได้เข้ารับการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมเสีย ด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยกิจกรรมดังกล่าว มีดังต่อไปนี้⁶⁸

๑) การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Counseling) ด้วยการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาต่าง ๆ ประกอบกัน เพื่อแก้ไขสภาพปัญหาที่มีสาเหตุมาจากลักษณะทางจิตใจ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ แรงจูงใจ ทศนคติ ค่านิยม ตลอดจนพฤติกรรมทางสังคมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยมุ่งหวังให้ผู้ถูกคุมความประพฤติสามารถเรียนรู้ที่จะปรับตัวและตัดสินใจหรือเผชิญหน้าต่อสภาพปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยมีพนักงานคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับการฝึกฝนทักษะในการใช้เทคนิคดังกล่าวมาโดยเฉพาะเป็นผู้ดำเนินการ

การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาสามารถจัดได้ ๒ รูปแบบ ได้แก่ (๑) การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคล สำหรับผู้ถูกคุมความประพฤติเฉพาะราย และ (๒) การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม สำหรับผู้ถูกคุมความประพฤติตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ที่มีสภาพปัญหาใกล้เคียงกันและสามารถใช้เทคนิควิธีในการให้การปรึกษาร่วมกันได้ในคราวเดียวกัน ๆ กัน

๒) กิจกรรมการอบรมธรรมะ เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติที่สมควรได้รับการขัดเกลาจิตใจ ด้วยหลักธรรมคำสอนทางศาสนาตามที่ตนนับถือ ให้ได้รับการสั่งสอนอบรมด้วยหลักธรรมทางศาสนา โดยจะจัดให้มีการบรรยายหลักธรรมหรือฝึกปฏิบัติธรรมแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นกลุ่ม ๆ จำนวนหนึ่งตามที่ได้กำหนดนัดหมายไว้ ครั้งละ ๑ - ๓ ชั่วโมง ส่วนใหญ่มักจะจัดขึ้นที่วัดหรือศาสนสถาน สำหรับหลักธรรมที่จะกำหนดขึ้นเป็นหัวข้อในการบรรยายแต่ละครั้ง จะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและบริบทที่เกี่ยวข้อง แต่อย่างไรก็ตามจะครอบคลุมสาระสำคัญของหลักธรรมที่จะช่วยให้ผู้ถูกคุมความประพฤติสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันในแบบของผู้ครองเรือนได้ ทั้งนี้ โดยที่สำนักงานคุมประพฤติจะเป็นผู้กำหนดหัวข้อและพิจารณานิมนต์พระสงฆ์หรือเชียวผู้นำทางศาสนาต่าง ๆ มาให้การอบรมธรรมะตามแผนการจัดกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูที่กำหนดไว้

⁶⁸ กองอำนวยการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ. คู่มือการปฏิบัติงานคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่. (กรุงเทพฯ: กรมคุมประพฤติ, 2564) หน้า 44-48.

๓) กิจกรรมค่ายจริยธรรม เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติที่สมควรได้รับการปรับปรุงพฤติกรรมด้วยการอาศัยหลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและใช้การปฏิบัติตามศาสนวิถีเป็นเครื่องมือในการฝึกฝนและพัฒนาจิตใจอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ให้ได้เข้ารับการอบรมฝึกฝนด้วยกิจกรรมการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติตามหลักธรรมของแต่ละศาสนา โดยกำหนดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติต้องเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มในลักษณะของการเข้าค่ายที่วัดหรือสำนักปฏิบัติธรรมหรือศาสนสถานที่สำนักงานคุมประพฤติได้มีการประสานงานและเตรียมการรองรับไว้แล้ว เป็นระยะเวลา ๓ - ๕ วัน ในระหว่างกิจกรรมผู้ถูกคุมความประพฤติจะต้องประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ และเข้าร่วมกิจกรรมตามตารางกิจกรรมที่กำหนดไว้ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลและให้การสั่งสอนฝึกฝนของคณะวิทยากรและพนักงานคุมประพฤติผู้รับผิดชอบ

๔) กิจกรรมการอบรมความรู้ เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติที่สมควรได้รับการเสริมสร้างหรือพัฒนาความรู้หรือความเข้าใจ รวมทั้ง ทักษะและทักษะความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เน้นในด้านการรู้คิด (Cognition) เป็นสำคัญ ให้ได้เข้ารับการถ่ายทอดอบรมความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ จากวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปตามที่กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการอบรมความรู้ นั้น ๆ กิจกรรมการอบรมความรู้และระยะเวลาที่ใช้ ตลอดจนรูปแบบวิธีการของการอบรมความรู้จะมีลักษณะที่แตกต่างตามเนื้อหาหลักสูตรที่กำหนดไว้ของแต่ละหลักสูตร โดยมุ่งเน้นที่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จ ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติตามวัตถุประสงค์ของการอบรมความรู้ที่กำหนดไว้ โดยทั่วไปวิทยากรที่มาบรรยายหรือถ่ายทอดความรู้ในกิจกรรมการอบรมความรู้ นี้จะเป็นบุคลากรภายนอกที่สำนักงานคุมประพฤติเชิญมาเป็นวิทยากร โดยมีพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ประสานงานการจัดกิจกรรมอบรมความรู้ตามหลักสูตรนั้น เช่น การอบรมความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎจราจรสำหรับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการขับขี่รถยนต์พาหนะ เป็นต้น

๕) กิจกรรมค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้ารับการแก้ไขฟื้นฟูภายใต้แนวคิดของการปรับเปลี่ยนการรู้คิดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Cognitive – Behavioral Approach) โดยการจัดกิจกรรมในลักษณะของการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มในลักษณะของการเข้าค่ายเพื่อการเรียนรู้ต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหนึ่ง เช่น ๓ วัน ๕ วัน หรือ ๗ วัน ซึ่งจำนวนวันแล้วแต่หลักสูตรที่กำหนดขึ้น ซึ่งกิจกรรมค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ได้แก่

(๑) ค่ายยาเสพติดสำหรับผู้เสพ/ผู้ติด เป็นการประยุกต์กิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแบบ Matrix Program ผสมกับการแก้ไขฟื้นฟูตามแนว Reality Therapy และการแก้ไขฟื้นฟูตามหลักธรรมของแต่ละศาสนา โดยมีหลักสูตรครอบคลุมการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคมที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการติดยาเสพติด ความรู้และทักษะการป้องกันการหวนกลับไปเสพซ้ำและเลิกยาเสพติดในระยะเริ่มต้น การให้การสนับสนุนทางสังคมและการส่งเสริมบทบาทของครอบครัวในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนจัดให้มีการฝึกฝนระเบียบวินัยในการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีคุณภาพ ค่ายยาเสพติด กรณีนี้สามารถใช้เป็นกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูสำหรับผู้ถูกคุมความประพฤติ

ที่เป็นผู้เสพ/ผู้ติด ที่มีระดับความรุนแรงของการเสพติดในระดับต่ำ-ปานกลาง และอยู่ในวิสัยที่จะสามารถควบคุมตัวเองให้เลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ด้วยตนเอง

(๒) ค่ายศูนย์ขวัญแผ่นดิน เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติซึ่งเป็นผู้เสพผู้ติดยาเสพติด เข้าร่วมโครงการในรูปแบบค่ายบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด และการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ภายใต้การบำบัดฟื้นฟูในรูปแบบศูนย์ขวัญแผ่นดิน โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ต่อเนื่อง เป็นระยะเวลา ๑๒ วัน เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับความรู้ การปรับทัศนคติ การฝึกทักษะ การมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนเกิดแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเหมาะสม มีทักษะ และสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า และเพื่อลดอันตรายจากยาเสพติด

(๓) ค่ายแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติฐานความผิดซ้ำประเภทเมาสุราแบบเข้มข้น เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีความเสี่ยงสูง หรือปานกลาง หรือผู้ถูกคุมความประพฤติที่ได้รับการคัดกรองจากแบบประเมินพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้รับบริการ (ASSIST) แล้วพบว่ามีความเสี่ยงสูงต่อปัญหาการติดสุรา หรือผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีประวัติการกระทำผิดซ้ำ ฐานความผิดซ้ำประเภทเมาสุรา เข้าค่ายแก้ไขฟื้นฟูสำหรับผู้ถูกคุมความประพฤติฐานความผิดซ้ำประเภทเมาสุราแบบเข้มข้น เป็นเวลา ๓ วัน โดยมีกิจกรรมเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะ เพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเองที่มีต่อบุคคลอื่นและสังคม และเพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติลด ละ เลิกการดื่มสุรา

(๔) ค่ายยาเสพติดสำหรับผู้ถูกคุมความประพฤติและครอบครัว (ค่ายก้าวใหม่) เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีความเสี่ยงสูงและครอบครัวเข้าค่ายในโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟู ซึ่งจัดต่อเนื่องกันเป็นเวลา ๗ วัน โดยมีกิจกรรมทำร่วมกัน และให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันการกลับไปเสพซ้ำ

(๕) ค่ายสานสัมพันธ์ครอบครัว เป็นโครงการที่เน้นให้ความสำคัญของการนำครอบครัวของผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยเฉพาะในคดียาเสพติดให้โทษ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติ ซึ่งจัดต่อเนื่องกันครั้งละ ๒ - ๓ วัน เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวของผู้ถูกคุมความประพฤติและผู้ถูกคุมความประพฤติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทของตนเองในการช่วยเหลือ ส่งเสริมและแก้ไข ปัญหาครอบครัวที่เกิดจากยาเสพติด ซึ่งจะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว และผู้ถูกคุมความประพฤติให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

๖) การฝึกอบรมอาชีพ เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีความต้องการฝึกหัดวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง เข้ารับการฝึกหัดวิชาชีพตามความสนใจหรือความต้องการนั้น ซึ่งอาจเป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติไปเข้ารับการฝึกอาชีพในหลักสูตรที่สถาบันหรือหน่วยงานต่างๆ ดำเนินการอยู่แล้ว เช่น สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ศูนย์ฝึกอาชีพ เป็นต้น หรือสำนักงานคุมประพฤติอาจประสานงานจัดหาวิทยากรมาทำการสอนวิชาชีพให้กับกลุ่มผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีความสนใจหรือต้องการฝึกวิชาชีพนั้นพร้อม ๆ กัน เป็นคราว ๆ ไป

๓) การแนะนำงานอาชีพ เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติที่ว่างงานหรือต้องการหางานอาชีพใหม่ ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งงานอาชีพและการจ้างงานจากกิจกรรมการแนะนำงานอาชีพนั้น ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวอาจเป็นการจัดโดยสถาบันหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแนะนำงานอาชีพโดยตรงหรือสำนักงานคุมประพฤติประสานงานให้วิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานจัดหางานจังหวัด เป็นผู้มาให้คำแนะนำงานอาชีพแก่กลุ่มผู้ถูกคุมความประพฤติพร้อม ๆ กันในคราวเดียวกันก็ได้

๔) การจัดให้ทำงานบริการสังคม เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แก่สังคม ชุมชน หรือองค์กรสาธารณกุศล โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนหรือค่าจ้าง ทั้งนี้ การกำหนดกิจกรรมการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติต้องมีการกำหนดกิจกรรมร่วมกันระหว่างพนักงานคุมประพฤติและผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยมีการกำหนดประเภท/ลักษณะของงานที่ปลอดภัยเหมาะสมกับเพศ วัย และสมรรถนะของผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมทั้งฐานความผิดและความร้ายแรงของพฤติการณ์คดี การจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมนี้ ถือเป็นกิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูรูปแบบหนึ่ง ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ผู้ถูกคุมความประพฤติตระหนักและมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อผู้อื่นและสังคมมากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาความภาคภูมิใจและคุณค่าแห่งตนเอง และเสริมสร้างวินัยของผู้ถูกคุมความประพฤติได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังจะเป็นการช่วยให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้ชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสังคมจากการกระทำผิดของตนด้วยการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมโดยรวม

๕) การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู เป็นการจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อปรับเปลี่ยนความคิดที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มุ่งป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ลดพฤติกรรมเสี่ยง/มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา มีทักษะชีวิตที่จำเป็นและมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวและผู้อื่น กิจกรรมกลุ่มเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ชุดกิจกรรม ดังนี้

(๑) โปรแกรมพื้นฐาน เป็นโปรแกรมที่กำหนดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทุกคนต้องเข้ารับการแก้ไขฟื้นฟู โดยประกอบด้วยกิจกรรมกลุ่มที่มุ่งแก้ไขฟื้นฟูในด้านการเห็นคุณค่าตนเอง การมีเป้าหมายชีวิต การตระหนักรู้ตนเองและการตระหนักรู้ปัจจัยเสี่ยง และปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว

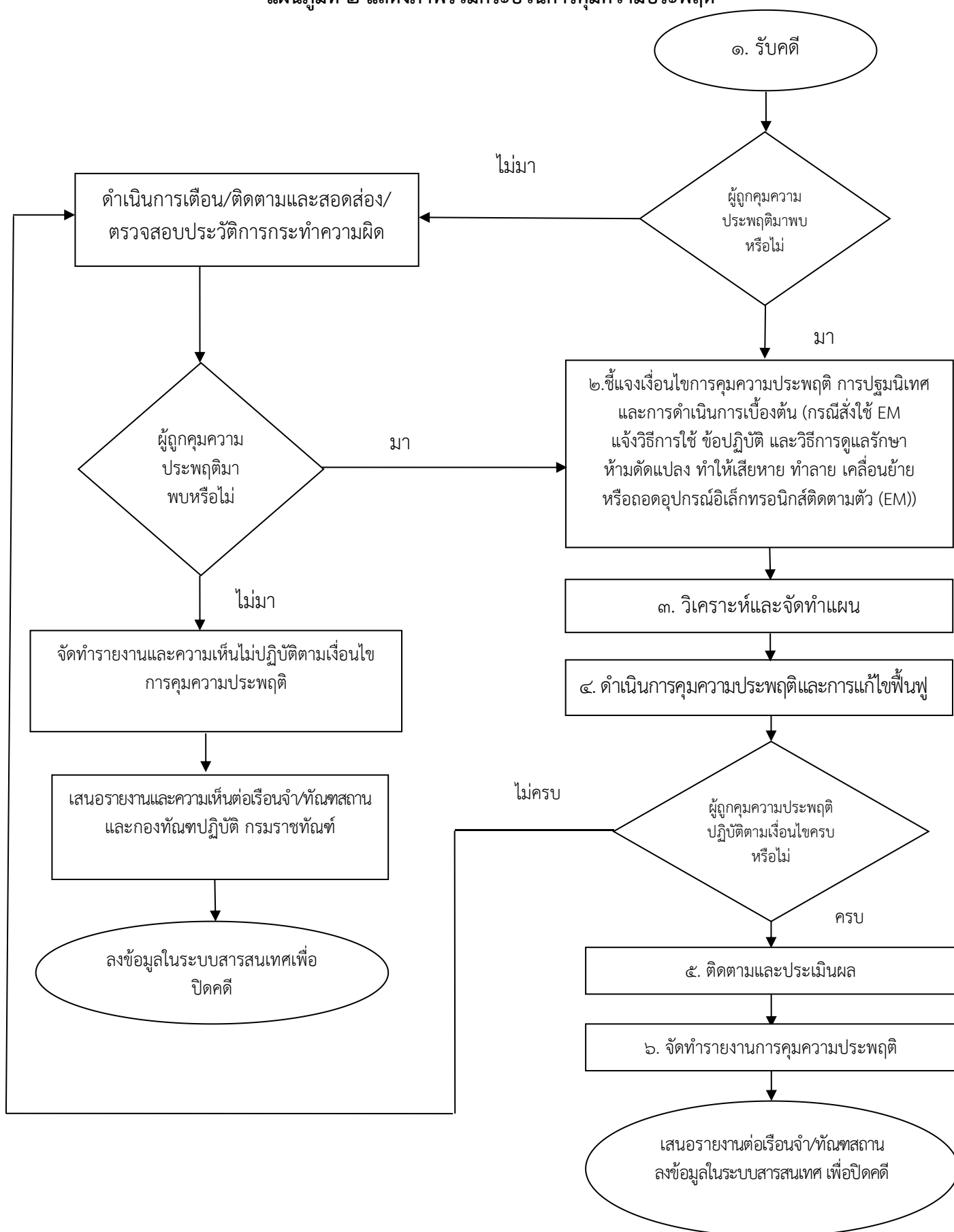
(๒) โปรแกรมปัญหาเฉพาะด้าน เป็นโปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีปัญหาในด้านนั้น ๆ โดยประกอบด้วยกิจกรรมกลุ่มที่มุ่งแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะด้านนั้น ๆ ได้แก่ ความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การจัดการกับอารมณ์ ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ทักษะการปฏิเสธ และการสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพและเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ทั้งนี้ พนักงานคุมประพฤติจะได้นัดหมายให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูโปรแกรมพื้นฐานและเฉพาะด้านตามที่กำหนดเป็นคราว ๆ ต่อเนื่องกันไปจนครบตามแผนการแก้ไขฟื้นฟูที่กำหนดไว้ของผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย

๑๐) การส่งต่อไปเข้ารับการแก้ไขฟื้นฟู เป็นการปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติ ในกรณีที่พนักงานคุมประพฤติเห็นสมควร ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับการแก้ไขฟื้นฟูด้วยโปรแกรมหรือวิธีการใด แต่สำนักงานคุมประพฤติไม่สามารถดำเนินการตามโปรแกรมหรือวิธีการนั้น ๆ เองได้โดยตรง หากต้องจัดส่งผู้ถูกคุมความประพฤติไปเข้ารับการแก้ไขฟื้นฟูตามโปรแกรมหรือวิธีการดังกล่าวจากหน่วยงานหรือสถาบันอื่น ๆ เช่น โปรแกรมจิตบำบัดโดยนักจิตวิทยาในสถาบันจิตเวช โปรแกรมบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โปรแกรมครอบครัวบำบัดโดยนักจิตวิทยา ศูนย์สุขภาพจิต เป็นต้น พนักงานคุมประพฤติจึงต้องดำเนินการประสานงานส่งต่อผู้ถูกคุมความประพฤติไปเข้ารับการแก้ไขฟื้นฟูตามโปรแกรมหรือวิธีการที่หน่วยงานหรือสถาบันอื่นกำหนด

บทที่ ๓

ขั้นตอนการปฏิบัติงานคุมความประพฤติ
ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด

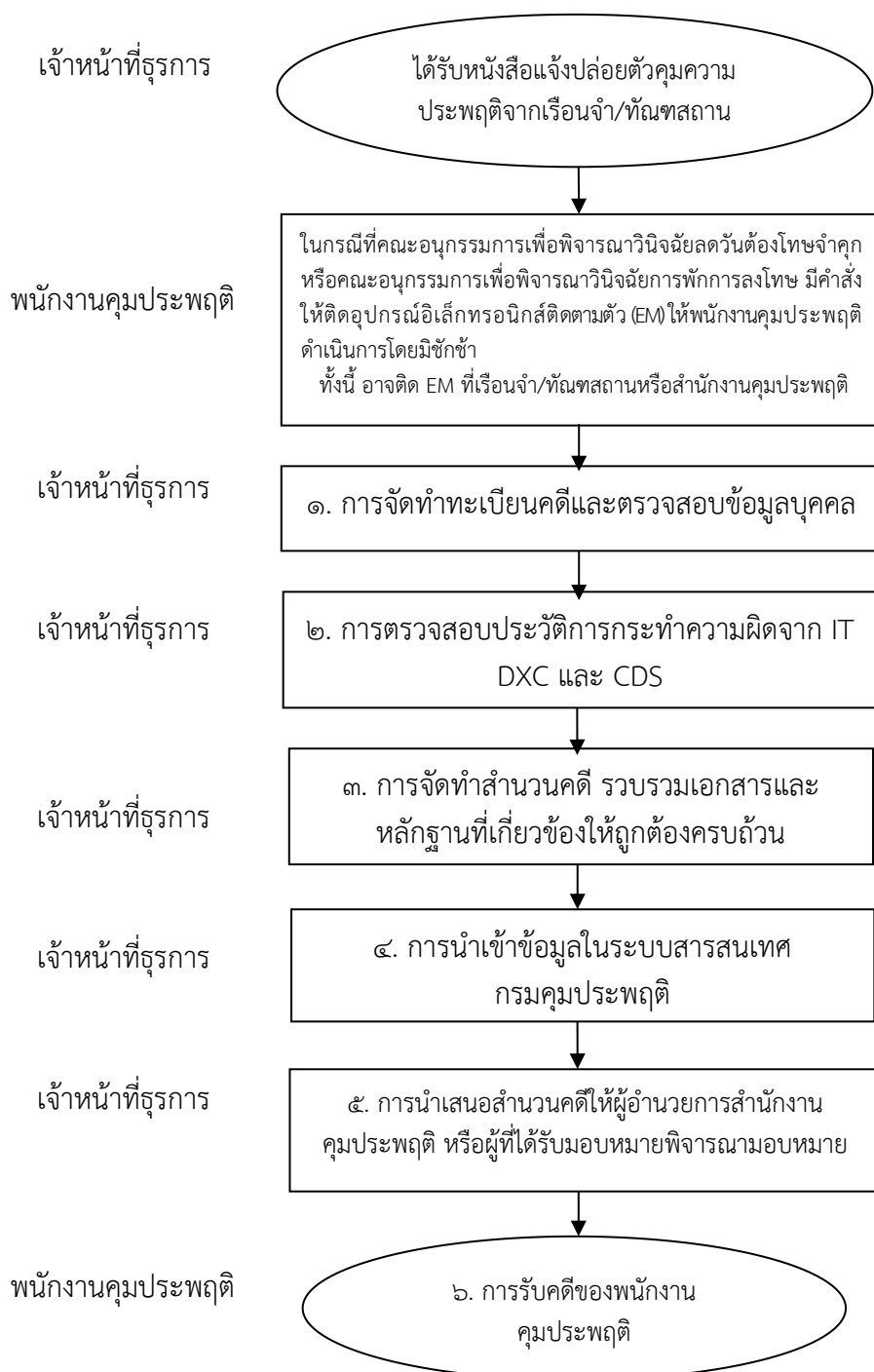

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี เมื่อสำนักงานคุมประพฤติได้รับหนังสือแจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติ จากเรือนจำ/ทัณฑสถาน โดยคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ ได้มีคำสั่งให้คุมความประพฤติและหรือติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) นักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษและลวันต้องโทษจำคุก พนักงานคุมประพฤติดำเนินการโดยมิชักช้า และเจ้าหน้าที่ธุรการลงทะเบียนเข้าสู่ระบบสารสนเทศ เพื่อลงทะเบียนรับคดีจัดทำสำนวนคดี ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจะพิจารณาจ่ายคดีให้พนักงานคุมประพฤติ โดยพนักงานคุมประพฤติผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการคุมความประพฤติ ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด และบันทึกข้อมูลหรือปรับปรุงข้อมูลในระบบสารสนเทศ ให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

รายละเอียดการปฏิบัติงานปรากฏตามแผนภูมิที่ ๓ แสดงขั้นตอนการรับคดี

แผนภูมิที่ ๓ แสดงขั้นตอนการรับคดี

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
เมื่อสำนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่งให้คุมความประพฤตินักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุก กรณีที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ มีมติให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) กับผู้คุมความประพฤติที่ได้รับการลดวันต้องโทษหรือพักการลงโทษจำคุก พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบผู้ถูกคุมความประพฤติว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษสั่งคุมความประพฤติหรือไม่ หากเป็นบุคคลคนเดียวกันให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการชี้แจงเงื่อนไขและดำเนินการสวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) โดยแยกเป็นกรณีดังต่อไปนี้ ๑. กรณีผู้อุปการะพักอาศัยอยู่ในเขตของสำนักงานคุมประพฤติพื้นที่จังหวัดเดียวกันกับเรือนจำ/ทัณฑสถานปล่อยตัว ให้นักโทษเด็ดขาดไปรายงานตัวกับพนักงานคุมประพฤติที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดเดียวกันกับเรือนจำ/ทัณฑสถานปล่อยตัว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวโดยทันที ทั้งนี้การสวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ปรากฏตามแผนภูมิแสดงขั้นตอนและวิธีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดตามเงื่อนไขที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด ปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๖ และให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการดังนี้ ๑) ชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ รวมทั้งวิธีการใช้ ข้อปฏิบัติ วิธีการดูแลรักษาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการห้ามดัดแปลง ทำให้เสียหาย ทำลาย เคลื่อนย้ายหรือถอดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหากเกิดความเสียหายจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่งและทางอาญา ๒) สวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ๓) กำหนดเงื่อนไขการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในระบบควบคุมการทำงานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ๔) เป็ระบบควบคุมการทำงานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ๕) ทดสอบการทำงานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ร่วมกับระบบควบคุมการทำงานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ๖) ส่งมอบอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แบตเตอรี่สำรอง (Power Bank) แท่นชาร์จ,สายชาร์จ และ adapter	- กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษ และได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓๓ ข้อ ๕๐ และข้อ ๗๔ - กฎกระทรวงการใช้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวผู้ถูกคุมความประพฤติตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๙ (๔) - หนังสือที่ ยธ ๐๓๒๗/ว๑๘๘ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔ เรื่อง คู่มือการปฏิบัติงานการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring : EM) มาใช้กับผู้ถูกคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ และผู้ได้รับการพักการลงโทษ หรือลดวันต้องโทษจำคุก

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๗) จัดทำแบบติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวและการชี้แจงเงื่อนไข (แบบ EM.๑) พร้อมทั้งอธิบายการใช้และการรักษาอุปกรณ์ รวมทั้งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติลงลายมือชื่อในแบบดังกล่าวด้วย ๒.กรณีผู้อุปการะพักอาศัยนอกเขตพื้นที่ของเรือนจำ/ทัณฑสถานที่ปล่อยตัว ให้นักโทษเด็ดขาดไปพบพนักงานคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดเดียวกันกับเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่ปล่อยตัวให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวโดยทันทีและแจ้งให้นักโทษเด็ดขาดไปรายงานตัวที่สำนักงานคุมประพฤติที่ผู้อุปการะพักอาศัยอยู่ภายในระยะเวลา ๓ วันนับแต่วันที่ได้รับการปล่อยตัว พร้อมปฏิบัติตามคำแนะนำที่กำหนดทุกครั้งจนกว่าจะพ้นโทษหรือพ้นจากการพักการลงโทษหรือพ้นจากการลดวันต้องโทษจำคุก แล้วทำการโอนเครื่อง EM ผ่านระบบ EM ไปสำนักงานปลายทาง เมื่อพนักงานคุมประพฤติดูอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวเรียบร้อยแล้วให้บันทึกข้อมูลในระบบ EM ของสำนักงานคุมประพฤติ และให้เจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการตามขั้นตอนที่ ๑ การรับคดีของสำนักงานคุมประพฤติ ดังนี้ ๑. จัดทำทะเบียนคดีและการตรวจสอบข้อมูลบุคคล เจ้าหน้าที่ธุรการรับคดีตามที่ได้รับคำสั่งจากเรือนจำหรือทัณฑสถาน ซึ่งมีคำสั่งให้คุมความประพฤติ เมื่อได้รับหลักฐาน หนังสือแจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติ หรือหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) ให้เจ้าหน้าที่ธุรการตรวจสอบว่าเคยมีการตั้งสำนวนมาก่อนหรือไม่ เพื่อป้องกันการตั้งสำนวนคดีซ้ำซ้อน ทั้งนี้ กรณีที่ไม่มีการตรวจสอบทะเบียนราษฎรในขั้นตอนการสืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาด และหากไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน ให้ตรวจสอบทะเบียนราษฎรเพื่อยืนยันตัวบุคคล ดังนี้ ๑.๑ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติมาพบพนักงานคุมประพฤติ ๑.๑.๑ ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นคนไทย ๑.๑.๑.๑ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติมีบัตรประจำตัวประชาชน เจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการเชื่อมฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร โดยการสืบบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเข้าตรวจสอบรายการทะเบียนประวัติบุคคล และเข้าระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติตาม URL คือ https://dopis.probatation.go.th:8181/ ในขั้นตอนการเพิ่มทะเบียนคดีให้กรอกเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถูกคุมความ	- หนังสือที่ยธ ๐๓๐๗/ว๓ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง การโอนย้ายรายชื่อบุคคลและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว - ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๓ (๑) - หนังสือแจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติ หรือหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) จากเรือนจำหรือทัณฑสถาน

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ประพจน์ และคลิกตรวจทะเบียนราษฎร เมื่อปรากฏข้อมูลบุคคลที่ประกอบไปด้วย ชื่อ-นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน เพศ วัน เดือน ปีเกิด ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน สัญชาติ ชื่อบิดา และชื่อมารดา เป็นต้น ก่อนการสำเนาข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ธุรการตรวจสอบข้อมูลจากบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ถูกคุมความประพฤติ เปรียบเทียบภาพถ่ายในบัตรกับตัวจริง และข้อมูลอื่นๆ พร้อมทั้งสอบถามข้อมูลเพื่อความแน่ใจว่าเป็นบุคคลคนเดียวกัน เมื่อแน่ใจแล้วว่าข้อมูลถูกต้องตรงกันให้สำเนาข้อมูลเข้าสู่ระบบสารสนเทศ คุมประพฤติ และตั้งสำนวนคดี สอดส่อง นำเข้าข้อมูลทั่วไปและข้อมูลคดีในระบบสารสนเทศ ถ่ายภาพผู้ถูกคุมความประพฤติ หน้าที่จริง ครึ่งตัว ไม่สวมแว่นตา ไม่สวมหมวก แล้วจัดเก็บภาพถ่ายไว้ในระบบสารสนเทศ คุมประพฤติ พร้อมระบุน้ำหนักและส่วนสูงของผู้ถูกคุมความประพฤติไว้ด้วย โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่รับคดี ทั้งนี้ วิธีการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศ คุมประพฤติกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๑ ๑) ขั้นตอนและวิธีการขอเป็นผู้มีสิทธิเข้าตรวจสอบรายการทะเบียนประวัติบุคคล หรือระบบทะเบียนราษฎร สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการคุมประพฤติ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๑๔๑ ๔๘๐๗ ๒) แนวทางการติดตั้งและใช้งานระบบทะเบียนราษฎรผ่านโปรแกรมระบบสารสนเทศ คุมประพฤติ การใช้งานระบบทะเบียนราษฎรผ่านระบบสารสนเทศ คุมประพฤติต้องใช้งานผ่าน Web Browser ต่าง ๆ เช่น Google Chrome ,Internet Explorer ๑๑ ,Firefox เป็นต้น ดังรูป ๑.๑.๑.๒ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน แต่มีเอกสารที่มีการระบุเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน ใบอนุญาตขับรถ หนังสือเดินทาง (Passport) หรือเอกสารที่ทางราชการออกให้ที่มีการระบุเลข ๑๓ หลัก เป็นต้น เจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการตามข้อ ๑.๑.๑ โดยสอบถามข้อมูลให้ชัดเจนก่อนสำเนาข้อมูล เพื่อตั้งสำนวนคดีสอดส่อง	

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๑.๑.๑.๓ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน และไม่มีเอกสารใดๆ เจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการสอบถามข้อมูล เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ของผู้ถูกคุมความประพฤติ หากผู้ถูกคุมความประพฤติจดจำหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักได้ ให้ดำเนินการตามข้อ ๑.๑.๑.๑ โดยการสอบถามข้อมูลให้ชัดเจนก่อนสำเนาข้อมูล ก่อนสำเนาข้อมูล เพื่อตั้งสำนวนคดีสอดส่อง กรณีไม่มีข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ให้ค้นข้อมูลโดยใช้ชื่อ-สกุลจากระบบทะเบียนราษฎรผ่านระบบสารสนเทศ เมื่อผลการค้นหาคือเป็นบุคคลคนเดียวกัน ให้ดำเนินการตามข้อ ๑.๑.๑.๑ แต่หากพบว่ามีชื่อ-สกุลซ้ำหลายชื่อ หรือข้อมูลไม่ตรงกับเอกสารที่ได้จากเรือนจำหรือทัณฑสถาน และไม่สามารถยืนยันตัวบุคคลได้ว่าเป็นบุคคลคนเดียวกัน ให้ลงข้อมูลเบื้องต้น ตามหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) และตั้งสำนวนคดีสอดส่อง ๑.๑.๒ ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นผู้พลัดถิ่น หมายถึง บุคคลที่ไม่มีหลักฐานแสดงว่าเป็นประชากรของประเทศใด แต่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย และทางราชการไทยได้ควบคุมประชากร โดยออกบัตรประจำตัวเลข ๑๓ หลัก (บัตรสีชมพูออกให้โดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) หรือมีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ออกให้โดยกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ให้ตรวจสอบจากบัตรที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยออกให้ หรือกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานออกให้ ให้เจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการตามข้อ ๑.๑.๑.๑ โดยการสอบถามข้อมูลให้ชัดเจนก่อนสำเนาข้อมูล เพื่อตั้งสำนวนคดีสอดส่อง ๑.๑.๓ ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นคนอาเซียน/คนต่างประเทศ หมายถึง บุคคลที่เป็นประชากรของประเทศลาว เมียนมาร์ กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย บรูไน สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ และบุคคลจากประเทศอื่นนอกจากกลุ่มประเทศอาเซียน ให้ตรวจสอบจากหนังสือเดินทาง (Passport) หรือบัตรผ่านแดน (Border Pass) หรือเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ที่ออกให้โดยกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน หรือหนังสือตรวจลงตรา (วีซ่า) หรือหนังสืออนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานหรือหนังสือที่นายจ้างอนุมัติจ้างงาน	

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นคนอาเซียน/คนต่างประเทศ ไม่ต้องตรวจสอบข้อมูลบุคคลจากทะเบียนราษฎรเพื่อยืนยันตัวบุคคล เนื่องจากระบบทะเบียนราษฎรเป็นข้อมูลสำหรับบุคคลสัญชาติไทย เท่านั้น ไม่ได้รองรับคนอาเซียน/คนต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ธุรการ จัดทำสำนวนคดีสอดส่องในระบบสารสนเทศ โดยการเพิ่มทะเบียน การกิจสอดส่องกรณีพัก/ลตวันต้องโทษจำคุก และกำหนดเลขทะเบียนคดี (ปี/ลำดับที่)ให้นำเข้าข้อมูลหมายเลขหนังสือเดินทาง/บัตรผ่านแดน ชื่อ-สกุลของผู้ถูกคุมความประพฤติ ชื่อบิดา มารดา สัญชาติ ที่อยู่ ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลคดีในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ ให้ถ่ายภาพผู้ถูกคุมความประพฤติ หน้าตรง ครึ่งตัว ไม่สวมแว่นตา ไม่สวมหมวก และจัดเก็บภาพถ่ายไว้ในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ พร้อมระบุน้ำหนักและส่วนสูงด้วย โดยดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน วันที่รับคดี <u>หมายเหตุ</u> สำหรับข้อมูลหมายเลขหนังสือเดินทาง/บัตรผ่านแดน หากตรวจสอบแล้วพบว่าไม่มีหลักฐานดังกล่าว ไม่ต้องนำเข้าข้อมูล ในระบบสารสนเทศ ส่วนข้อมูลทั่วไป หากมีการเปลี่ยนแปลง ให้บันทึก เพิ่มเติม ในเมนูข้อมูลทั่วไป เช่น ที่อยู่ปัจจุบัน เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพ การศึกษา และสถานภาพ เป็นต้น ๑.๒ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่มาพบพนักงานคุมประพฤติ ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ ๑.๒.๑ เมื่อได้รับเอกสารจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ได้แก่ หนังสือ แจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติ หรือหนังสือสำคัญการปล่อยตัว ลตวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) หรือเอกสาร ที่มีการระบุเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก และชื่อ-สกุล ให้เจ้าหน้าที่ ธุรการตรวจสอบทะเบียนราษฎรผ่านระบบตรวจสอบรายการทะเบียน ประวัติ หรือที่เรียกว่า AMI ดังรูป หากตรวจสอบแล้วพบข้อมูลที่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก และ ชื่อ - สกุล หรือข้อมูลอื่นๆ ที่ตรงกันกับเอกสารที่ได้รับจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ให้ส่งพิมพ์ข้อมูลจากระบบทะเบียนราษฎรแล้วให้ตั้งสำนวนคดีสอดส่อง โดยดำเนินการตามข้อ ๑.๑.๑.๑	

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
กรณีผลการค้นหาไม่พบข้อมูลยืนยันตัวบุคคลได้ หรือพบข้อมูลแต่ข้อมูลไม่ตรงกับเอกสารที่ได้รับจากเรือนจำหรือทัณฑสถาน ให้ค้นข้อมูลชื่อ-สกุลจากทะเบียนราษฎร ซึ่งหากพบว่ามีชื่อ-สกุลซ้ำหลายชื่อและไม่สามารถยืนยันตัวบุคคลได้ ให้ลงข้อมูลเบื้องต้น ตามหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) และตั้งสำนวนคดีสอดส่อง ๑.๒.๒ เมื่อได้รับเอกสารจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ได้แก่ หนังสือแจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติ หรือหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) หรือเอกสารไม่ได้ระบุ เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก มีแต่ชื่อ-นามสกุล ให้เจ้าหน้าที่ธุรการตรวจสอบทะเบียนราษฎรผ่านระบบตรวจสอบรายการทะเบียนประวัติ หรือที่เรียกว่า AMI หากตรวจสอบแล้วพบว่า มีชื่อ-นามสกุล ซ้ำกันหลายคน หรือมีข้อมูลที่ไม่ชัดเจน และไม่สามารถตรวจสอบหลักฐานยืนยันบุคคลได้ ให้นำเข้าข้อมูลบุคคลในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ และตั้งสำนวนคดีสอดส่องตามเอกสารที่ได้รับจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ๒. ตรวจสอบประวัติการกระทำความผิด เจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการตรวจสอบว่ามีประวัติการกระทำความผิดอื่น ๆ มาแล้วหรือไม่ ดังนี้ ๒.๑ นำสำนวนคดีสืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาดรายนี้ มาแนบสำนวนคดี กรณีมีประวัติอยู่ในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ มาก่อน ให้เจ้าหน้าที่ธุรการบันทึกการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดไว้ที่หน้าปกสำนวน เพื่อให้พนักงานคุมประพฤติทราบและใช้ประกอบการสอบปากคำเบื้องต้น ซึ่งวิธีการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดจากระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติและการส่งตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร (Criminal Database System : CDS) รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๒ ทั้งนี้ กรณีที่สำนวนคดีสืบเสาะและพินิจมีการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดครบถ้วนแล้ว ไม่ต้องตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดอีก ๒.๒ กรณีไม่มีประวัติอยู่ในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติมาก่อน ให้เจ้าหน้าที่ธุรการ ตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดจาก	- ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๓ (๒) - ใช้ตารางเพื่อบันทึกผลคดี ด้านขบวนการของปกโดยมีรายละเอียดว่าพบหรือไม่พบประวัติ ชื่อผู้ตรวจสอบ และวันที่ตรวจสอบ ☐ ตรวจสอบสารสนเทศกรมคุมประพฤติในสำนวนคดีสืบเสาะและพินิจฯ ☐ ไม่พบ ☐ พบ จำนวน.....คดี ☐ ตรวจสอบทะเบียนราษฎร ☐ ตรวจสอบ DXC ☐ ตรวจสอบ CDS วันที่..... ชื่อผู้ตรวจสอบ.....

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) และบันทึกผลการตรวจไว้ที่หน้าปกพร้อมแนบเอกสารที่พิมพ์จากระบบ กรณีที่พบประวัติ ซึ่งการตรวจสอบประวัติการกระทำ ความผิดจากระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) รายละเอียดปรากฏตาม เอกสารภาคผนวก ๓ หมายเหตุ กรณีหนังสือแจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติ หรือหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) ล่าช้า ให้เจ้าหน้าที่ธุรการติดตามหนังสือแจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติจากเรือนจำหรือทัณฑสถานโดยเร็ว เพื่อส่งให้พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนในภายหลัง ๓. การจัดทำสำนวนคดีโดยการรวบรวมเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วน เจ้าหน้าที่ธุรการจัดทำเอกสารและรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องในคดี ดังนี้ (๑) ปกหน้าสำนวนคดีสอดส่องพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก (๒) สารบัญสำนวนคดีสอดส่องพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก (๓) หนังสือแจ้งปล่อยคุมความประพฤติ (๔) หนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) (๕) แบบชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ (ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด) (ค.ป.๑๐/๓) (๖) ภาพถ่ายผู้ถูกคุมความประพฤติ (๗) แบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกคุมความประพฤติ (ค.ป.๑๑) (๘) เอกสารที่ได้จากการดำเนินการตรวจสอบประวัติการกระทำผิด ตามข้อ ๒ มาประกอบสำนวนคดี (๙) เอกสารอื่นๆที่จำเป็น (ถ้ามี) เช่น ใบเปลี่ยนชื่อ นามสกุล เอกสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษา เอกสารการขอใช้ค่าเสียหาย หรือเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับคดี พร้อมทั้งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติลงลายมือชื่อรับรองสำเนา (๑๐) แบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติ (คป.๔ ข)	- หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๗/ว๑๑ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าใช้งานระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) - ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๓ (๓)

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ข้อสังเกต กรณีสำนักงานคุมประพฤติแห่งอื่น ขอความร่วมมือให้ดำเนินการเกี่ยวกับการคุมความประพฤตินักโทษเด็ดขาดแทน ให้เจ้าหน้าที่ธุรการรับเป็นคดีประเด็นตามที่สำนักงานคุมประพฤติที่ส่งประเด็นขอความร่วมมือมา รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๑๐	- ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖๙ - หนังสือที่ ยธ ๐๓๒๗/ว ๗๒๔ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแนวทางการส่ง-รับ ประเด็นในงาน คุมความประพฤติในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ
๔. นำเข้าข้อมูลในระบบสารสนเทศ ๔.๑ การนำเข้าข้อมูลในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ธุรการ ต้องนำเข้าข้อมูลประวัติส่วนตัวของผู้ถูกคุมความประพฤติในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ พร้อมทั้งตรวจสอบข้อมูลบุคคลให้ถูกต้องครบถ้วน ๑) ประวัติส่วนตัว ได้แก่ วันที่รับคดี สถานะบุคคล ชื่อ - นามสกุล ตามสำนวนคดี ชื่อ - นามสกุลของผู้ถูกคุมความประพฤติ ชื่อเล่น เพศ เลขบัตรประจำตัวประชาชน วันเกิด เบอร์โทรศัพท์ พนักงานคุมประพฤติเจ้าของคดี และภาพถ่ายของผู้ถูกคุมความประพฤติ ๒) ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ - นามสกุลบิดา ชื่อ - นามสกุลมารดา พักอยู่กับ เกี่ยวข้องเป็น สัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพเมื่อพบพนักงานคุมประพฤติครั้งแรก อาชีพครั้งล่าสุด รายได้ การศึกษา สถานภาพ ความสามารถพิเศษ ข้อมูลของผู้อุปการะ ชื่อผู้อุปการะ เบอร์โทรศัพท์ผู้อุปการะ ความสัมพันธ์ ที่อยู่ (ตามทะเบียนบ้าน/ปัจจุบัน) ของผู้อุปการะ ๓) ข้อมูลคดี ได้แก่ ชื่อสถานีตำรวจ ชื่อศาล เรือนจำหรือทัณฑสถาน ที่มีคำสั่งให้พักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ วันที่เรือนจำมีคำสั่งให้คุมประพฤติ จำเลยที่ เลขทะเบียนคดีดำ (ลำดับที่/ปี) เลขทะเบียนคดีแดง (ลำดับที่/ปี) กลุ่มฐานความผิดแทน ฐานความผิดตามฟ้อง โทษจำคุก เหลือโทษจำคุก รายงานตัวจำนวน ระยะเวลาพักการลงโทษ นับตั้งแต่วันที่พ้นโทษวันที่ วันครบกำหนดส่งรายงานให้เรือนจำหรือทัณฑสถาน ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ทั้งนี้ ต้องนำเข้าข้อมูลประวัติส่วนตัวของผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้แล้วเสร็จภายในวันที่รับคดี	- ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๓ (๔) - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๓ (๔)

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
กรณีคนอาเซียน/คนต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ธุรการ ต้องนำเข้าสู่ข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกคุมความประพฤติในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ ได้แก่ เลขประจำตัวคนไม่มีสัญชาติไทย ชื่อ - นามสกุลเป็นภาษาอังกฤษ หนังสือเดินทาง (Passport) บัตรผ่านแดน (Border Pass) หนังสือที่นายจ้างอนุมัติจ้างงาน ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่รับคดี พร้อมทั้งตรวจสอบสถานะบุคคลให้ถูกต้องจาก หนังสือตรวจลงตรา (วีซ่า) และระบุให้ชัดเจนว่าเป็นประเภทใด ดังต่อไปนี้ เข้าถูก - อยู่ถูก : กลุ่มนี้เข้าประเทศถูก ผ่านการตรวจถูกต้อง และอยู่ตามเงื่อนไขที่กำหนด ทั้งวัตถุประสงค์ในการอยู่และระยะเวลาในการอยู่ เข้าถูก - อยู่ผิด : กลุ่มนี้เข้าประเทศถูก ผ่านการตรวจถูกต้อง แต่อยู่ผิดเงื่อนไขที่กำหนด วัตถุประสงค์ในการอยู่และระยะเวลาในการอยู่ เข้าผิด - อยู่ถูก : กลุ่มนี้หลบหนีเข้าเมือง แต่ด้วยเหตุผลความจำเป็นเฉพาะเรื่อง รัฐบาลให้มาจดทะเบียนให้อยู่ถูก เข้าผิด - อยู่ผิด : กลุ่มนี้หลบหนีเข้าเมืองและยังหลบหนีอยู่ ๔.๒ จัดทำสารบบคดีของสำนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ธุรการ จัดทำทะเบียนรับคดีของสำนักงานคุมประพฤติ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการคดีของสำนักงาน ๕. การเสนอสำนวนคดีให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย พิจารณามอบหมายคดีให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ เจ้าหน้าที่ธุรการ เสนอสำนวนคดีต่อผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อพิจารณาจ่ายคดีให้พนักงานคุมประพฤติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เช่น จ่ายคดีตามความเชี่ยวชาญของ พนักงานคุมประพฤติแต่ละคน หรือตามพื้นที่ เขตหรืออำเภอ หรือตามความเหมาะสม เป็นต้น ๖. การรับคดีของพนักงานคุมประพฤติ เมื่อได้รับสำนวนคดีแล้ว พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล เพื่อดำเนินการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติต่อไป และหากพบว่าข้อมูลที่น่าเข้าในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน หรือหากมีการเปลี่ยนแปลง	- ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๓ (๔) - ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๔ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๕

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลคดี ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องและบันทึกข้อมูลดังกล่าวในระบบสารสนเทศ คุมคุมประพฤติ ๖.๑ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติมาพบพนักงานคุมประพฤติ เมื่อพนักงานคุมประพฤติได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสำนวนคดี ให้พนักงานคุมประพฤติ ดำเนินการ ดังนี้ ๖.๑.๑ กรณีสอบปากคำได้ทันที ให้พนักงานคุมประพฤติ ดำเนินการในขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ การปฐมนิเทศและการดำเนินการเบื้องต้น ๖.๑.๒ กรณีไม่สามารถสอบปากคำได้ทันที ให้พนักงานคุมประพฤตินัดผู้ถูกคุมความประพฤติให้มาพบในภายหลัง เช่น ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำหรือทัณฑสถานและมาถึงสำนักงานคุมประพฤตินอกเวลาราชการ ทำให้พนักงานคุมประพฤติไม่สามารถสอบปากคำได้ทันที ให้พนักงานคุมประพฤติออกใบนัดและกำหนดวันให้ผู้ถูกคุมความประพฤติมาพบภายในไม่เกิน ๗ วัน นับตั้งแต่วันที่ออกใบนัด ทั้งนี้ พนักงานคุมประพฤติต้องยื่นเตือนผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามเงื่อนไขของคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ และให้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ถูกคุมความประพฤติไว้ด้วย เช่น ชื่อ-นามสกุล ชื่อเล่น วันเดือนปีเกิด ชื่อ-นามสกุล บิดา มารดา สามี ภรรยา ผู้อุปการะ ที่อยู่ วาดแผนที่บ้าน ผู้อุปการะ และเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ เพื่อเป็นข้อมูลในการตรวจสอบทะเบียนราษฎรและรายการประวัติการกระทำผิดจาก กองทะเบียนประวัติอาชญากร (Criminal Database System : CDS) ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่มาพบพนักงานคุมประพฤติ ๖.๒ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่มาพบพนักงานคุมประพฤติ เพื่อรับทราบเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ๖.๒.๑ ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบรายละเอียด ในหนังสือแจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติ หรือหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) และตรวจสอบว่านักโทษเด็ดขาดรายดังกล่าวมีคดีอาัยดหรือไม่ หากมี คดีอาัยด นักโทษเด็ดขาดได้รับการประกันตัวในคดีอาัยดหรือไม่ หากนักโทษเด็ดขาดไม่ได้รับการประกันตัวในคดีอาัยด ซึ่งทำให้นักโทษเด็ดขาดไม่สามารถไปรายงานตัวกับพนักงานคุมประพฤติได้	- ค.ป.๑๐/๓ แบบชี้แจงเงื่อนไขการ คุมความประพฤติ (ผู้ถูกคุมความ ประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด) - ค.ป.๑๑ แบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกคุม ความประพฤติ - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๖๐ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้ง แนวทางการปฏิบัติงานลดวันต้องโทษ จำคุก กรณีนักโทษเด็ดขาดที่มีคดี อาัยด - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๔ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้ง แนวทางการปฏิบัติงานลดวันต้องโทษ

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
กรณีดังกล่าวไม่ใช่เหตุการณ์เพิกถอนการคุมความประพฤติ แต่เป็นข้อขัดข้องที่ทำให้นักโทษเด็ดขาดไม่สามารถไปรายงานตัวกับพนักงานคุมประพฤติได้ เมื่อครบระยะเวลาการคุมความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติแจ้งเรือนจำหรือทัณฑสถานว่าได้ครบระยะเวลาการคุมความประพฤติแล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๓ และ ๔.๔ ๖.๒.๒ ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบข้อมูลในสำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ธุรการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดจากระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) หากพบว่ามีประวัติการกระทำความผิดขึ้นใหม่ ให้พนักงานคุมประพฤติส่งตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร (Criminal Database System : CDS) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดชัดเจน แล้วรวบรวมเอกสารหลักฐานทางคดี ทั้งนี้ วิธีการในการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร (CDS) ให้สำนักงานคุมประพฤติปฏิบัติตามเอกสารภาคผนวก ๒ หมายเหตุ ๑. การตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร (Criminal Database System : CDS) ต้องนำเข้าข้อมูลในระบบสารสนเทศให้ครบถ้วน ได้แก่ ชื่อ นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน วัน เดือน ปีเกิด ชื่อบิดา ชื่อมารดา สัญชาติ เชื้อชาติ ซึ่งหากนำเข้าข้อมูลไม่ครบถ้วนจะไม่สามารถส่งตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดได้ ๒. คนอาเชียน/คนต่างประเทศ ไม่สามารถส่งตรวจประวัติการกระทำความผิดจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร (Criminal Database System : CDS) ได้ ๖.๒.๓ หากตรวจแล้วไม่พบประวัติการกระทำผิดเพิ่มเติมให้ตรวจสอบที่อยู่หรือข้อมูลที่สามารถติดต่อได้ แล้วดำเนินการเตือนหรือติดตามผู้ถูกคุมความประพฤติให้มาพบเพื่อรับทราบข้อกำหนดเงื่อนไขในวันที่พนักงานคุมประพฤติกำหนด ๖.๒.๔ ในการติดตามผู้ถูกคุมความประพฤติ พนักงานคุมประพฤติอาจออกสอดส่องยังที่พักอาศัยหรือสถานที่อื่นใดของผู้ถูกระ หรือโดยโทรศัพท์สอบถามผู้ถูกระ บุคคลในครอบครัว ญาติ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นที่สามารถติดต่อได้ หรืออาจมอบหมายอาสาสมัครคุมประพฤติดำเนินการแทนได้ โดยดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่งให้คุมความประพฤติจาก	จำคุก กรณีนักโทษเด็ดขาดที่มีคดีอายุัด - หนังสือ ที่ยธ ๐๓๐๓/ว๔๗๘ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ชักข้อมนแนวทางปฏิบัติงานด้านการควบคุมและสอดส่อง - หนังสือเตือนให้ไปพบพนักงานคุมประพฤติ - ค.ป.๑๒ ข บันทึกการสอดส่อง - ค.ป.๕ บันทึกถ้อยคำพยาน

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยคดีวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ ๖.๒.๕ หากเป็นกรณีออกหนังสือเตือนแล้ว แต่ผู้ถูกคุมความประพฤติยังไม่มาพบให้ดำเนินการตามข้อ ๖.๒.๔ ภายใน ๗ วันนับจากวันผิดนัด ทั้งนี้ แนวทางการปฏิบัติงานด้านคุมความประพฤติ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๑ ผลการออกติดตามสอดส่อง มีหลายกรณี ดังนี้ ๑) กรณีพบผู้ถูกคุมความประพฤติหรือผู้ที่พักอาศัยอยู่ในบ้านที่ผู้ถูกคุมความประพฤติแจ้งไว้ ให้พนักงานคุมประพฤติบันทึกการสอดส่องตามแบบที่กำหนด และออกหนังสือเตือนให้ไปพบพนักงานคุมประพฤติตามกำหนดนัดใหม่ พร้อมให้ผู้ถูกคุมความประพฤติหรือญาติลงลายมือชื่อรับหนังสือดังกล่าวไว้ ๒) กรณีพบว่าผู้ถูกคุมความประพฤติย้ายที่อยู่ให้สอบถามผู้ที่พักอาศัยหรือพยานที่อยู่ใกล้เคียงและบันทึกรายละเอียดตามแบบที่กำหนดเพื่อดำเนินการต่อไป ๓) กรณีพบว่าผู้ถูกคุมความประพฤติถึงแก่กรรม/ถูกจับกุมดำเนินคดีใหม่/เจ็บป่วยสาหัส/มีอาการทางจิตรุนแรง ให้บันทึกรายละเอียดต่างๆ และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นหลักฐานและจัดทำรายงานเสนอต่อเรือนจำ/ทัณฑสถานและกองทัณฑปฏิบัติกรมราชทัณฑ์ เช่น - กรณีถึงแก่กรรม ให้บันทึกวัน เดือน ปี และสาเหตุการถึงแก่กรรม วัดที่สวดอธิษฐานหรือวัดที่ฌาปนกิจ วัน เดือน ปีที่ฌาปนกิจ และหลักฐานใบมรณบัตร - กรณีถูกจับกุมดำเนินคดีใหม่ ให้บันทึกวัน เดือน ปี และสถานที่ตำรวจที่จับกุม ฐานความผิด สถานที่ต้องขังในระหว่างดำเนินคดี หากศาลมีคำพิพากษาแล้ว ให้สอบถามวันที่พิพากษา โทษจำคุก เรือนจำหรือทัณฑสถานที่ต้องโทษจำคุก - กรณีเจ็บป่วยทางกาย เจ็บป่วยด้วยโรคใด ให้บันทึกอาการปัจจุบันเป็นอย่างไร แพทย์รักษาตัวอยู่ที่ใด ใบรับรองแพทย์ หรือสามารถมาพบพนักงานคุมประพฤติได้หรือไม่ ทั้งนี้ พนักงานคุมประพฤติอาจถ่ายภาพไว้เป็นหลักฐาน - กรณีมีอาการทางจิต ให้บันทึกอาการปัจจุบันมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด สื่อสารเข้าใจและตอบคำถามได้หรือไม่ เพื่อจะได้ประเมินว่าผู้ถูกคุมความประพฤติสามารถมาพบพนักงานคุมประพฤติได้หรือไม่ ทั้งนี้ ขอให้แนบเอกสารการรักษาพยาบาล หรือตรวจสอบจาก	

ขั้นตอนที่ ๑ การรับคดี

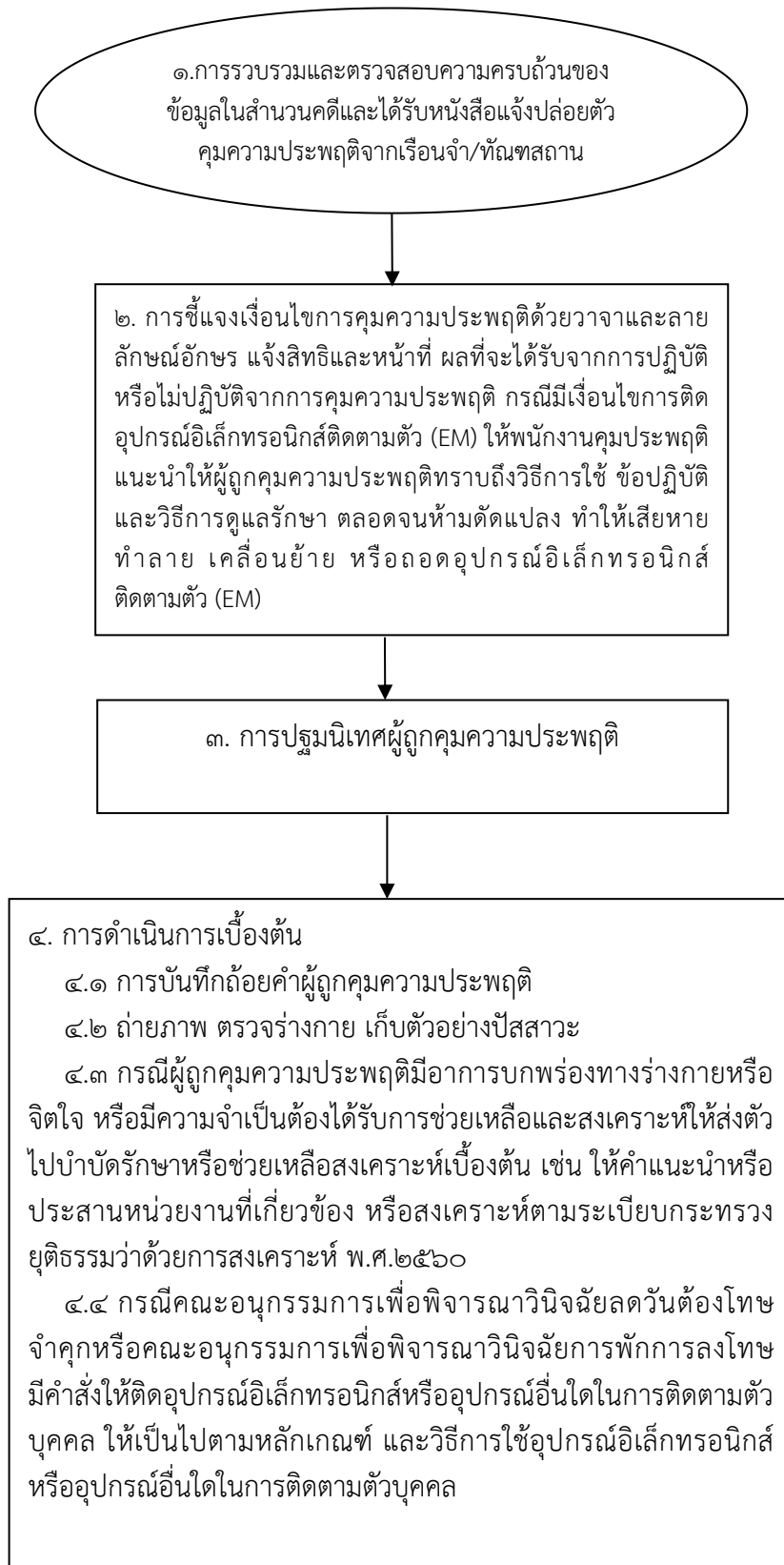
กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
บัตรประจำตัวผู้ป่วย หรือใบรับรองแพทย์ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษา (ถ้ามี) ๔) กรณีพบบ้าน แต่ไม่พบผู้ถูกคุมความประพฤติหรือผู้พักอาศัยในบ้านให้สอบถามเพื่อนบ้าน หรือผู้นำชุมชน แล้วบันทึกถ้อยคำพยานตามแบบที่กำหนด ๕) กรณีไม่พบบ้านหรือสถานที่ที่แจ้งไว้ ให้ตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น ไปรษณีย์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และบันทึกถ้อยคำพยานตามแบบที่กำหนด ๖) กรณีพยานเขียนหนังสือไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อ หรือกรณีไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุขัดข้องที่ไม่สามารถลงลายมือชื่อ และรูปพรรณสัณฐานของพยานดังกล่าวไว้ด้วย ทั้งนี้ พนักงานคุมประพฤติต้องดำเนินการทุกขั้นตอนด้วยความรอบคอบคำนึงถึงความปลอดภัยและความรวดเร็ว ๖.๒.๕ หากผู้ถูกคุมความประพฤตินิยามยังไม่มาพบและมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจงใจไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานและความเห็นเสนอต่อเรือนจำหรือทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ ในทันทีที่ทราบเหตุ กรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤตินิยามมาพบพนักงานคุมประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการในขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ การปฐมนิเทศและการดำเนินการเบื้องต้นต่อไป	

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น เป็นขั้นตอนการดำเนินงานของพนักงานคุมประพฤติ เมื่อผู้ถูกคุมความประพฤติมาพบพนักงานคุมประพฤติหลังจากที่มีคำสั่งให้คุมความประพฤติ พนักงานคุมประพฤติต้องชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติตามที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยสั่งต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ มีคำสั่งแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติ **ด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษร** พร้อมแจ้งสิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมทั้งผลที่จะได้รับการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติจากการคุมความประพฤติ พร้อมทั้งกำชับให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขโดยเคร่งครัด มิฉะนั้นเจ้าพนักงานเรือนจำหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งเจ้าพนักงานเรือนจำร้องขอ ในกรณีจำเป็นมีอำนาจจับผู้ถูกคุมความประพฤติได้โดยมีต้องมีหมายจับและนำกลับเข้าจำคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่ โดยไม่ต้องมีหมายจำคุกอีก กรณีคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยสั่งต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ มีคำสั่งให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการโดยมิชักช้า การแนะนำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทราบถึงวิธีการใช้ ข้อปฏิบัติ และวิธีการดูแลรักษา ตลอดจนห้ามดัดแปลง ทำให้เสียหาย ทำลาย เคลื่อนย้าย หรือถอดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) และจัดปฐมนิเทศผู้ถูกคุมความประพฤติ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการคุมความประพฤติ วิธีการคุมความประพฤติและบริการที่อาจได้รับจากสำนักงานคุมประพฤติ ตลอดจนการรวบรวมและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลในสำนวนคดี เช่น หนังสือแจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติ หรือหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียดการปฏิบัติงาน ปรากฏตามแผนภูมิที่ ๔ แสดงขั้นตอนการชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

แผนภูมิที่ ๔ แสดงขั้นตอนการชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ การปฐมนิเทศ
และการดำเนินการเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
เมื่อพนักงานคุมประพฤติได้รับมอบสำนวนคดีจากผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ ดังนี้ ๑. การรวบรวมและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลในสำนวนคดี ให้พนักงานคุมประพฤตรวบรวมและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลในสำนวนคดี เช่น หนังสือแจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติ หรือหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยทำความเข้าใจข้อมูลในสำนวนคดีและเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ตรวจสอบเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก และข้อมูลจากสำนวนสืบเสาะและพินิจนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษจำคุก/ลดวันต้องโทษจำคุก ๒. การชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ การชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติเป็นขั้นตอนสำคัญในการทำความเข้าใจกับผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยพนักงานคุมประพฤติต้องชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติตามที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ มีคำสั่งแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติด้วยวาจาและลายลักษณ์อักษร ซึ่งเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษ และได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่ ๒.๑ เงื่อนไขที่เป็นข้อห้ามมิให้นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษกระทำการ มีดังต่อไปนี้ (๑) ห้ามเข้าไปในเขตท้องที่ สถานที่ หรือตามเวลาที่กำหนด (๒) ห้ามคบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจนำไปสู่การกระทำความผิดอีก (๓) ห้ามเกี่ยวข้องกับสารระเหย วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษทุกประเภท รวมทั้งอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิดทุกชนิด (๔) ห้ามประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย โดยการเสพสุราหรือเล่นการพนันที่อาจนำไปสู่การกระทำความผิดกฎหมายอีก (๕) ห้ามเยียมหรือติดต่อกับผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักขัง หรือผู้ต้องกักกันอื่นที่ไม่ใช่ญาติ ซึ่งถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ สถานกักขัง สถาน	- ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๖ - กฎกระทรวงการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวผู้ถูกคุมความประพฤติตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ - พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔, ๒๕ - กฎกระทรวงการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวผู้ถูกคุมความประพฤติตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ - กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษ และได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๒ ข้อ ๗๓ และข้อ ๗๔ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๗ - ค.ป.๑๐/๓ แบบชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ (ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด) - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๔๐๕ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแบบชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ผู้ถูกคุมความประพฤติ (ค.ป.๑๐/๑

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
กักกัน หรือสถานคุมขังอื่นใด (๖) ห้ามเดินทางออกนอกเขตท้องที่จังหวัด เว้นแต่มีธุระสำคัญ เป็นครั้งคราว ให้ขออนุญาตพนักงานคุมประพฤติ หากจะย้ายที่อยู่หรือ เปลี่ยนแปลงผู้อุปการะ ให้ยื่นคำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่เดิม และต้องได้รับอนุญาตก่อน (๗) เงื่อนไขอื่นตามที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลด วันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการ ลงโทษกำหนด ๒.๒ เงื่อนไขให้หนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบ กำหนดโทษกระทำการ มีดังต่อไปนี้ (๑) รายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ (๒) พักอาศัยอยู่กับผู้อุปการะตามสถานที่ที่แจ้ง เว้นแต่มีเหตุ จำเป็นให้ยื่นคำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่เดิมและต้องได้รับ อนุญาตก่อน (๓) ปฏิบัติตามคำแนะนำและคำตักเตือนของพนักงานคุมประพฤติ และเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่อธิบดีกรมคุมประพฤติ (๔) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ หากมีการฝ่าฝืน และถูกลงโทษโดยเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้น ไม่ว่าจะเป็นโทษสถานใด นักโทษเด็ดขาด หรือผู้อุปการะนักโทษเด็ดขาดผู้นั้นต้องแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติ ทราบทุกครั้ง (๕) ประกอบอาชีพสุจริต หากจะเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงาน หรือย้ายงานใหม่ ต้องแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง เว้นแต่ มีเหตุจำเป็น ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบภายในกำหนด ระยะเวลาการรายงานตัวครั้งต่อไป (๖) เงื่อนไขอื่น เช่น ให้เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่กรมคุม ประพฤติกำหนดภายในระยะเวลาติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) หรือติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัว นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษ เป็นต้น เงื่อนไขการติดอิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) เช่น - ห้ามออกนอกเขตพื้นที่ที่กำหนด - ห้ามเข้าในเขตพื้นที่ที่กำหนด - ห้ามเข้าใกล้เขตพื้นที่ที่กำหนด - ห้ามเคลื่อนที่ออกนอกเส้นทางที่กำหนด - ห้ามเคลื่อนที่เกินความเร็วที่กำหนด	ค.ป.๑๐/๒ ค.ป.๑๐/๓) แบบบันทึก ข้อมูลผู้ถูกคุมความประพฤติ (ค.ป.๑๑) และแบบประเมินผู้ถูกคุม ความประพฤติ - กลไกการควบคุมพฤติกรรม ศึกษาจาก คู่มือกระบวนการปฏิบัติงานด้วยกลไก การควบคุมพฤติกรรมและการสนับสนุน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ถูกคุมความ ประพฤติสำหรับพนักงานคุมประพฤติ - กลไกการสนับสนุนการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมนิสัย ศึกษาจากคู่มือกระบวนการ ปฏิบัติงานด้วยกลไกการควบคุม พฤติกรรมและการสนับสนุนการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ถูกคุม ความประพฤติสำหรับพนักงานคุม ประพฤติ - คู่มือการปฏิบัติงาน การใช้อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring : EM) ในภารกิจกรมคุม ประพฤติ

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
พนักงานคุมประพฤติต้องแจ้งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทราบและปฏิบัติ ดังนี้ ๑. ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติผู้สวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวตลอดเวลา โดยพนักงานคุมประพฤติจะติดตามสอดส่องควบคุม ดูแล ความเคลื่อนไหวจากระบบควบคุมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ๒. ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติดูแลรักษาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ต้องตรวจสอบแบตเตอรี่ หากน้อยกว่า ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ให้ทำการชาร์จแบตเตอรี่ทันที และดูแลอุปกรณ์ไม่ให้เกิดความเสียหาย หากอุปกรณ์เกิดความเสียหาย โดยที่ไม่ได้เกิดจากเจตนาของผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้นำอุปกรณ์ที่ชำรุดมาให้สำนักงานคุมประพฤติ หากไม่นำอุปกรณ์มาคืน ผู้ถูกคุมความประพฤติจะต้องชดเชยค่าเสียหายตามราคาของอุปกรณ์ ทั้งนี้ เงื่อนไขตามข้อ ๒.๑ และ ๒.๒ จะกำหนดข้อเดียว หรือหลายข้อก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสมแก่ลักษณะของนักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษและพฤติการณ์ของนักโทษเด็ดขาดผู้นั้น พนักงานคุมประพฤติต้องอธิบายให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้าใจเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละรายทราบ (รายละเอียดเกี่ยวกับเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติปรากฏตามขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน ข้อ ๔. การจัดทำแผนการคุ้มครองความประพฤติ) <u>หมายเหตุ</u> ๑. กรณีที่พนักงานคุมประพฤติได้ชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติตามแบบ ค.ป.๑๐/๓ (แบบชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด) แล้วให้ผู้ถูกคุมความประพฤติลงลายมือชื่อในเอกสารดังกล่าวด้วย ๒. กรณีหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) สูญหาย ให้รีบแจ้งต่อพนักงานคุมประพฤติและขอรับใบแทนหนังสือสำคัญ ๓. กรณีเจ้าพนักงานเรือนจำหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเรียกให้นักโทษแสดงหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) ต่อบุคคลดังกล่าว ถ้าไม่แสดง	- กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓๓ และข้อ ๕๑

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประเพณี การประเพณี และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
หนังสือสำคัญ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับนักโทษเด็ดขาดผู้นั้นส่งเรือนจำก็ได้ ๒.๑ สิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกคุมความประพฤติ ๒.๑.๑ สิทธิของผู้ถูกคุมความประพฤติ ได้รับการปฏิบัติจากบุคลากรโดยคำนึงถึงหลักนิติธรรม หลักสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งในส่วนของผู้กระทำผิด พยาน และผู้เสียหาย โดยไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้จะต้องบริการด้วยความรวดเร็ว เต็มใจ และเป็นธรรม รวมทั้งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมจากอาชญากรรม ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานต้องเก็บรักษาเป็นความลับ การเปิดเผยข้อมูลจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกรมคุมประพฤติ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ การปฏิบัติงานต้องโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อผลของงานและสังคม ๒.๑.๒ หน้าที่ของผู้ถูกคุมความประพฤติ ๒.๑.๒.๑ การมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามข้อกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติโดยเคร่งครัด ๒.๑.๒.๒ การมารายงานตัวตามกำหนดนัด และเข้าร่วมกิจกรรมตามที่สำนักงานคุมประพฤตินัดหมาย ๒.๑.๒.๓ เมื่อมีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงในระหว่างการคุมความประพฤติ เช่น ย้ายที่พักอาศัย เจ็บป่วย ถูกจับดำเนินคดีใหม่ เป็นต้น ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบโดยเร็ว ๒.๒ ผลที่จะได้รับจากการปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติตามการคุมความประพฤติ มีดังนี้ ๒.๒.๑ ผลที่จะได้รับจากการปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติพ้นการคุมประพฤติไปด้วยดี ๒.๒.๒ ผลที่จะได้รับจากการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด พนักงานคุมประพฤติจะจัดทำรายงานและความเห็นเสนอต่อเรือนจำ/ทัณฑสถานและกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ เพื่อขอเพิกถอนการ	- พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๕ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๗ - ค.ป.๑๐/๓ แบบชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ (ผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด) - หลักการเบื้องต้นของมาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติงานของกรมคุมประพฤติ - กลไกการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม - พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๕ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๗ - พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๓ - กฎกระทรวงการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวผู้ถูกคุมความประพฤติตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ปล่อยตัวคุมความประพฤติ ในกรณีเงื่อนไขการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวกรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข เช่น ดัดแปลง ทำให้เสียหาย ทำลาย เคลื่อนย้าย หรือถอดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งระบบจะทำการแจ้งเตือนไปยังอุปกรณ์ที่สวมใส่ และพนักงานคุมประพฤติได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่าผู้ถูกคุมความประพฤติมีเจตนาไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว พนักงานคุมประพฤติจะจัดทำรายงานพร้อมด้วยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการผิดเงื่อนไขการคุมความประพฤติในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวและความเห็นเสนอต่อเรือนจำ/ทัณฑสถานและกองทัณฑปฏิบัติกรมราชทัณฑ์ เพื่อขอเพิกถอนการปล่อยตัวคุมความประพฤติโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ทั้งนี้ เจ้าพนักงานเรือนจำหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งเจ้าพนักงานเรือนจำร้องขอ มีอำนาจจับกุมตัวนักโทษเด็ดขาดได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ และนำกลับเข้าจำคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่โดยไม่ต้องมีหมายจำคุกอีก ทั้งนี้อาจถูกลงโทษทางวินัยอีกด้วย หมายเหตุ ๑) ก่อนชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติพนักงานคุมประพฤติควรสร้างสัมพันธภาพโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบสร้างแรงจูงใจ (Motivational Interviewing หรือ MI) เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเกิดความไว้วางใจ และให้ความร่วมมือในการให้ปากคำและการปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ๒) กรณีถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดมีความประสงค์จะอุปสมบท ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบประวัติการคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย เพื่อเป็นการกลั่นกรองไม่ให้ถูกคุมความประพฤติที่ยังไม่พ้นการคุมความประพฤติหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติได้อุปสมบท รายละเอียดปรากฏตามแนวทางที่กรมคุมประพฤติกำหนด ทั้งนี้ มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม มติที่ ๘๖/๒๕๕๓ เรื่อง ผู้ถูกคุมความประพฤติขออนุญาตบรรพชาอุปสมบท ที่ประชุมพิจารณาแล้วลงมติว่า คณะสงฆ์ต้องปฏิบัติตามกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ และเสนอแนะว่ากรมคุมประพฤติควรจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติ ได้ฟังพระธรรมเทศนา โดยนิมนต์พระไปแสดงพระธรรมเทศนาเป็นครั้งคราว	- กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓๔ และข้อ ๕๒ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖๓ (๓) - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๔๖ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แจ้งเวียนเผยแพร่คู่มือการสนทนาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติ - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๘/ว ๘๔๘ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานพระพุทธศาสนากับกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม - มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม มติที่ ๘๖/๒๕๕๓

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประเพณี การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
สำหรับผู้ที่ประสงค์จะบรรพชาอุปสมบท ควรให้บวชแบบชีพรามณ์ นุ่งขาว ห่มขาว ไม่ต้องโกนศีรษะ และอาศัยอยู่ในที่เดิมของตนได้ตลอดเวลาที่ถูกคุ้มครองประเพณี หรือประสานขอคำแนะนำการอบรม ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๓) กรมคุ้มครองประเพณีเชื่อมโยงและสนับสนุนข้อมูลนักโทษเด็ดขาด ที่อยู่ในความดูแลของกรมคุ้มครองประเพณีให้แก่กรมการขนส่งทางบก เพื่อเป็นข้อมูลในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอใบอนุญาตขับรถ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ รายละเอียดปรากฏตามแนวทางที่กรมคุ้มครองประเพณีกำหนด ๓. การจัดปฐมนิเทศผู้ถูกคุ้มครองประเพณี พนักงานคุ้มครองประเพณี ต้องจัดปฐมนิเทศแก่ผู้ถูกคุ้มครองประเพณี เพื่ออธิบายให้ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีทราบเบื้องต้นก่อนที่พนักงานคุ้มครองประเพณีจะดำเนินการคุ้มครองประเพณี โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้ ๓.๑ วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองประเพณี พนักงานคุ้มครองประเพณีอธิบายวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองประเพณี เพื่อให้ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีได้รับความรู้ ความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในระหว่าง การคุ้มครองประเพณีและกระบวนการแก้ไขฟื้นฟู ๓.๒ วิธีการคุ้มครองประเพณี พนักงานคุ้มครองประเพณีอธิบาย ขั้นตอนการคุ้มครองประเพณี การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประเพณี ตามที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือ คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษมีคำสั่ง เช่น การมารายงานตัวตามกำหนดนัด ให้พักอาศัยอยู่กับผู้อุปการะตามที่อยู่ ที่แจ้งไว้ ให้ประกอบอาชีพที่สุจริต ห้ามออกนอกเขตท้องที่จังหวัด เว้นแต่ จะมีกิจธุระสำคัญเป็นครั้งคราว ให้ขออนุญาตจากพนักงานคุ้มครองประเพณี ห้ามเกี่ยวข้องกับสารระเหย วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตหรือประสาทหรือ ยาเสพติดให้โทษทุกประเภท รวมทั้งอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุ ระเบิดทุกชนิด และเงื่อนไขอื่นๆ ตลอดจนการควบคุมและสอดส่องตาม ระดับความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ แผนการคุ้มครอง ประเพณีและแผนการแก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหาและความต้องการ ของผู้ถูกคุ้มครองประเพณีแต่ละราย	- หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๘/ว ๘๗๗ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ เรื่อง แนวทาง การดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงว่า ด้วยการประสานความร่วมมือระหว่าง กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม กับกรมคุ้มครองประเพณี กระทรวงยุติธรรม - ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองประเพณี พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๘

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประเพณี การประเพณีเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๓.๓ บริการที่อาจได้รับจากสำนักงานคุ้มครองประเพณี พนักงานคุ้มครองประเพณีต้องแจ้งให้ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีทราบถึงการบริการที่อาจได้รับจากสำนักงานคุ้มครองประเพณี เช่น การสงเคราะห์ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ (๑) การส่งเสริมการมีงานทำหรือส่งเสริมด้านการหางาน (๒) การส่งเสริมด้านการฝึกวิชาชีพ (๓) การส่งเสริมด้านการศึกษา (๔) การส่งเสริมด้านทุนประกอบอาชีพ (๕) การสงเคราะห์ด้านการรักษาพยาบาล (๖) การสงเคราะห์ค่าอาหาร (๗) การสงเคราะห์ค่าพาหนะ (๘) การสงเคราะห์ค่ายังชีพ (๙) การสงเคราะห์ด้านที่พักอาศัย (๑๐) การให้คำปรึกษาแนะนำ (๑๑) ด้านการให้ความรู้และการฝึกอบรม ด้านทักษะชีวิต ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่นที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต แนวทางการช่วยเหลือสงเคราะห์ ปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๒ ๓.๔ ข้อควรปฏิบัติในระหว่างการคุ้มครองประเพณี พนักงานคุ้มครองประเพณีต้องชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติในระหว่างการคุ้มครองประเพณีให้ผู้ถูกคุ้มครองประเพณี ผู้อุปการะ หรือครอบครัวได้เข้าใจและให้ความร่วมมือในระหว่างการคุ้มครองประเพณี ดังนี้ ๓.๔.๑ ข้อควรปฏิบัติ ได้แก่ ๑) ตรงต่อเวลาในการมารายงานตัวตามกำหนดนัด และเข้าร่วมกิจกรรมตามที่สำนักงานคุ้มครองประเพณีนัดหมาย หากมีเหตุจำเป็นให้โทรศัพท์แจ้งพนักงานคุ้มครองประเพณี หรืออาจให้ผู้อุปการะหรือญาติหรือบุคคลใกล้ชิดแจ้งให้พนักงานคุ้มครองประเพณีทราบ ๒) ต้องนำสมุดข้อมากำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประเพณี และหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) มาด้วยทุกครั้ง เมื่อมาพบพนักงานคุ้มครองประเพณี มาเข้าร่วมกิจกรรมในการแก้ไขฟื้นฟู หรือมาติดต่อกับที่สำนักงานคุ้มครองประเพณี ๓) การแต่งกายให้มีความเหมาะสมกับกาลเทศะ เมื่อมารายงานตัว หรือมาเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟู หรือ มาติดต่อกับที่สำนักงานคุ้มครองประเพณี	- พระราชบัญญัติคุ้มครองประเพณี พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๓) , ๔๐ , ๔๑ , ๔๒ และ ๔๓ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๗๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง แจ้งแนวทางการช่วยเหลือสงเคราะห์ ผู้ที่อยู่ในความดูแลของ กรมคุ้มครองประเพณี

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประเพณี การประเพณี และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๔) กรณีผู้ถูกคุ้มครองประเพณีมีปัญหาต่าง ๆ สามารถมาพบพนักงานคุ้มครองประเพณี หรือโทรศัพท์มาเพื่อพนักงานคุ้มครองประเพณีจะได้ให้คำแนะนำ หรือช่วยเหลือต่อไป ๕) กรณีมีอาสาสมัครคุ้มครองประเพณี หรือเครือข่ายยุติธรรมชุมชน ออกเยี่ยมเยียน ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีและครอบครัว ควรให้ความร่วมมือตอบข้อซักถามต่างๆ และสามารถขอคำปรึกษาปัญหาต่างๆ ได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ๖) กรณีผู้อุปการะ หรือครอบครัวของผู้ถูกคุ้มครองประเพณีมีความไม่สบายใจเกี่ยวกับผู้ถูกคุ้มครองประเพณี สามารถติดต่อพนักงานคุ้มครองประเพณี เพื่อขอคำแนะนำ ปรึกษา หรือช่วยเหลือ ๗) ครอบครัวต้องช่วยป้องกันไม่ให้ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีทำผิดเงื่อนไขการคุ้มครองประเพณี เช่น - กรณีผู้ถูกคุ้มครองประเพณีมีแนวโน้มที่จะผิดเงื่อนไข โดยไม่มารายงานตัวตามกำหนดนัด หรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจนำไปสู่การกระทำผิดอีก หรือมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ หรือพฤติกรรมอื่นที่แสดงถึงการผิดเงื่อนไขให้ผู้อุปการะ หรือบุคคลในครอบครัวตักเตือนผู้ถูกคุ้มครองประเพณี และแจ้งให้พนักงานคุ้มครองประเพณีทราบ เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือต่อไป - กรณีผู้ถูกคุ้มครองประเพณีมีเหตุขัดข้อง ซึ่งไม่สามารถมารายงานตัวตามกำหนดนัดได้ เช่น เกิดอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยกะทันหันให้ผู้อุปการะ หรือครอบครัวแจ้งเหตุขัดข้องดังกล่าวให้พนักงานคุ้มครองประเพณีทราบโดยเร็ว ๓.๕ แนะนำแอปพลิเคชันบนมือถือของกรมคุ้มครองประเพณี เพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อกับกรมคุ้มครองประเพณี (ถ้ามี) <u>หมายเหตุ</u> ๑. การประเพณีสามารถจัดประเพณีในวันที่ชี้แจงเงื่อนไข หรือนัดมาพบภายหลังก็ได้ แต่ทั้งนี้ไม่ควรเกินระยะเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลตวันต้องโทษ จำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ มีคำสั่งให้ปล่อยตัวคุ้มครองประเพณี ๒. พนักงานคุ้มครองประเพณีสามารถจัดประเพณีแบบรายบุคคล หรือประเพณีแบบกลุ่ม ซึ่งสามารถให้ผู้อุปการะหรือบุคคลในครอบครัวของผู้ถูกคุ้มครองประเพณีเข้าร่วมด้วย	

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๔. การดำเนินการเบื้องต้น ๔.๑ การบันทึกถ้อยคำผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ พนักงานคุมประพฤติเจ้าของคดี ต้องดำเนินการสอบถามตามแบบที่กรมคุมประพฤติกำหนด โดยใช้ทักษะการสัมภาษณ์หรือการสัมภาษณ์แบบสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ได้สัมพันธภาพและรายละเอียดเบื้องต้นมากที่สุดเพียงพอต่อการวิเคราะห์ประเมินและวางแผนการแก้ไขฟื้นฟูร่วมกับผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ โดยประเด็นที่สอบถามมีดังต่อไปนี้ ซึ่งแบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ (ค.ป.๑๑) ปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๗ ๔.๑.๑ ประวัติครอบครัวและภูมิหลัง ๑) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ เพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ เช่น ชื่อและชื่อสกุลจริง เลขบัตรประจำตัวประชาชน ส่วนสูง น้ำหนัก ชื่อเล่นหรือชื่อรองหรือชื่ออื่นๆที่ผู้อื่นเรียก เกิดที่จังหวัด วันเดือนปีเกิด เชื้อชาติ สัญชาติ อายุ ศาสนา ของผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ ๒) ข้อมูลเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่อาศัย ควรสอบถามถึงภูมิลำเนาหรือที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันว่าพักที่ใด หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ บ้านและที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของใคร เจ้าของบ้านชื่ออะไร ชื่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน พักอาศัยอยู่นานเพียงใด โดยสอบถามให้ละเอียดที่สุดเพื่อประโยชน์ในการสอดส่องที่อยู่อาศัยของผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ ควรสอบถามถึงผู้นำท้องถิ่นว่าเป็นใคร เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ทั้งควรถามถึงหมู่บ้านที่พักเรียกว่าบ้านอะไร ในการสอบถามถึงที่อยู่อาศัยนี้พยายามสอบถามสถานที่ ซึ่งสามารถติดต่อกับผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติให้ได้มากที่สุด หรือบันทึกหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อกับผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติหรือผู้อุปการะ รวมทั้ง E-mail /ID Line /Facebook ควรสอบถามถึงในระยะเวลา ๑ ปีที่ผ่านมาหรือก่อนต้องโทษจำคุก ได้ย้ายที่อยู่ หรือไม่ หากมีการย้ายที่อยู่ ย้ายมาแล้วทั้งหมดกี่ครั้ง รวมทั้งสาเหตุของการย้ายที่พักอาศัย นอกจากนี้ในระหว่างการคุ้มครองความประพฤติ ที่พักอาศัยของผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติมีสภาพแวดล้อมอย่างไร มีความปลอดภัยหรือไม่ มีปัญหาอาชญากรรมร้ายแรงใด ๆ หรือเป็นแหล่งยาเสพติดหรือแหล่งการพนันหรือไม่ เป็นต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลวิเคราะห์ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติต่อไป	- พระราชบัญญัติคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๙ (๑) - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๔๐๕ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้างแบบชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ (ค.ป.๑๐/๑ ค.ป.๑๐/๒ ค.ป.๑๐/๓) แบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ (ค.ป.๑๑) และแบบประเมินผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ - ค.ป.๑๑ แบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ - กลไกการการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัย - กลไกการควบคุมพฤติกรรม - คู่มือการสนทนาเพื่อสร้างแรงจูงใจเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ (โดยกลุ่มพัฒนางานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด กองพัฒนาการคุ้มครองความประพฤติ กรกฎาคม ๒๕๖๒)

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประเพณี การประเพณี และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๓) การวาดแผนที่บ้าน ควรวาดอย่างละเอียดว่าบ้านดังกล่าวอยู่ที่ใด ใกล้เคียงสถานที่ใดบ้างที่เป็นจุดสังเกต หรืออยู่ใกล้สถานที่สำคัญหรือสถานที่รู้จักของคนทั่วไป การเดินทางไปอย่างไร มีรถประจำทางสายใดผ่านเส้นทางดังกล่าวบ้าง บ้านมีลักษณะอย่างไร เช่น สีของบ้าน มีรั้วหรือไม่ มีลักษณะเด่นกว่าบ้านอื่นอย่างไร บ้านข้างเคียงมีลักษณะใด เป็นต้น นอกจากนี้ หากผู้ถูกคุ้มครองประเพณีมีที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เช่น สถานที่ทำงาน ให้วาดแผนที่ที่ทำงานไปด้วย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการติดตามและสอดส่อง รวมทั้งข้อมูลแผนที่จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งการค้นหาสถานที่หรือตำแหน่งที่พักอาศัยอาจใช้ Google Map ๔) ข้อมูลด้านครอบครัวและผู้ใกล้ชิด พนักงานคุ้มครองประเพณีต้องสอบถามข้อมูลด้านครอบครัวและผู้ใกล้ชิดของผู้ถูกคุ้มครองประเพณี อาทิ รายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับบิดามารดาของผู้ถูกคุ้มครองประเพณี ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา ความสัมพันธ์กับบิดา ความสัมพันธ์กับมารดา ความสัมพันธ์กับผู้อุปการะ จำนวนพี่น้องร่วมบิดาและมารดาเดียวกัน และความสัมพันธ์กับพี่น้อง ในวัยเด็กเคยประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัวหรือไม่อย่างไร โดยผู้ถูกคุ้มครองประเพณีเป็นบุตรคนที่เท่าใด พี่น้องเป็นใคร อยู่ที่ไหน อายุประกอบอาชีพอะไร และความสัมพันธ์กับพี่น้อง ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีมีสถานภาพทางสมรสเป็นอย่างไร ยังโสด ม่าย/หม้าย หรือมีครอบครัวแล้วหรือไม่ หากเคยมีสามีหรือภรรยามาก่อนให้สอบถามถึงรายละเอียดของสามีหรือภรรยาและบุตร บุตรอยู่ในความอุปการะของผู้ใด พร้อมทั้งสอบถามรายละเอียดของสามีหรือภรรยาคนปัจจุบัน ว่าเป็นใคร อายุเท่าใด ประกอบอาชีพอะไร อยู่ที่ใด มีรายได้เท่าไร สถานที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ มีความสัมพันธ์เป็นอย่างไร เช่น มีเหตุขัดใจทะเลาะกันบ้างหรือไม่อย่างไร นิสัยใจคอของคุณสมรสเป็นอย่างไร มีบุตรจำนวนกี่คน อายุเท่าใด และประกอบอาชีพอะไร ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีใกล้ชิดกับบุตรคนใดมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีมีปัญหาความสัมพันธ์กับญาติที่ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกันหรือไม่ ถ้ามีปัญหาให้ระบุลักษณะของปัญหาและรายละเอียด ในกรณีที่มีปัญหาหรือไม่สบายใจผู้ถูกคุ้มครองประเพณีได้ปรึกษากับบุคคลใดหรือไม่ ได้รับกำลังใจจากคู่ครองหรือผู้ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดหรือไม่ บุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัวมีพฤติกรรมส่งเสริมให้กระทำความผิดหรือไม่ บุคคลที่คบเป็นเพื่อน โดยทั่วไปมีความประพฤติเสียหายหรือไม่ อย่างไร และบุคคลที่ต้อง	

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประเพณี การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
อุปกรณ์เลี้ยงดูมีใครบ้าง บุคคลในครอบครัวมีประวัติถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาหรือมีโทษจำคุกหรือไม่ บุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่อยู่อาศัยด้วยมีประวัติเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือไม่ บุคคลในครอบครัวมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือสารเสพติดให้โทษหรือไม่ นอกจากนี้ยังมีบุคคลที่รู้จักคุ้นเคยใกล้ชิดที่สามารถติดต่อผู้ถูกคุมความประพฤติได้ เช่น ญาติ เพื่อน เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน ผู้นำชุมชน เป็นต้น ให้สอบถามชื่อ-ชื่อสกุล เกี่ยวข้องเป็น รู้จักมานานกี่ปี ประกอบอาชีพใด หมายเลขโทรศัพท์ และที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เพื่อประโยชน์ในการติดตามและสอดส่องผู้ถูกคุมความประพฤติ <u>หมายเหตุ</u> การสอบถามบุคคลในครอบครัวและผู้ใกล้ชิดนี้ ควรเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เพื่อให้ทราบถึงบุคคลที่มีอิทธิพลในทางบวก และทางลบต่อผู้ถูกคุมความประพฤติ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟู เช่น ผู้ที่มีอิทธิพลในทางบวกสามารถกล่าวตักเตือน หรือช่วยเหลือผู้ถูกคุมความประพฤติ ส่วนผู้ที่มีอิทธิพลในทางลบ อาจมีผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของผู้ถูกคุมความประพฤติได้ ๕) การศึกษาและการประกอบอาชีพ - ข้อมูลด้านการศึกษา สัมภาษณ์เพื่อให้ทราบว่าผู้ถูกคุมความประพฤติมีพื้นฐานการศึกษาเพียงใดและปัจจุบันยังคงศึกษาอยู่หรือไม่ ระหว่างเรียนเคยมีพฤติกรรม เกเร หนีเรียน ขาดเรียน ทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นหรือเคยถูกลงโทษทางวินัยของโรงเรียน เช่น เคยสอบตก เรียนซ้ำชั้น ถูกไล่ออกหรือถูกพักการเรียนหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อพิจารณาพัฒนาการทางสมอง การปรับตัว และการเรียนรู้ รวมถึงระดับสติปัญญาของผู้นั้นด้วย - ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ สัมภาษณ์ถึงการทำงานของผู้ถูกคุมความประพฤติ ก่อนต้องโทษจำคุกว่าเคยทำงานประเภทใด ที่ไหน ระยะเวลาานเพียงใด ได้รับเงินเดือนเท่าไร รายได้เพียงพอหรือมีปัญหาทางการเงินหรือไม่ หากไม่พอใช้จ่ายใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหาหรือมีบุคคลใดที่จะให้ความช่วยเหลือได้ หากเคยเปลี่ยนงานสาเหตุเปลี่ยนงานเพราะเหตุใด และผู้ถูกคุมความประพฤติต้องการความช่วยเหลือด้านอาชีพหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นถึงความถนัด ในด้านการทำงานของผู้ถูกคุมความประพฤติ	

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประเพณี การประเพณี และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
โอกาสและปัจจัยอื่น ๆ ในบางรายละเอียดของอาชีพมีผลต่อการกระทำ ความผิดของผู้ถูกคุ้มครองประเพณี กรณีที่ผู้ถูกคุ้มครองประเพณี ยังไม่ได้ประกอบอาชีพใด เนื่องจากเพิ่งออกมาจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ให้พนักงานคุ้มครองประเพณีสอบถามผู้ถูกคุ้มครองประเพณีว่าวางแผนหรือสนใจที่จะประกอบอาชีพใด รวมทั้งสอบถามถึงความรู้ความสามารถ พิเศษ เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่อไป ๖) ข้อมูลด้านการรับราชการทหารกองประจำการ เพื่อให้ทราบว่าผู้ถูกคุ้มครองประเพณี เคยเข้ารับราชการทหารหรือไม่ พร้อมรายละเอียดการรับราชการทหารกองประจำการ หากไม่เคยเข้ารับราชการทหารกองประจำการ เพราะเหตุใด หากเคยรับราชการทหารกองประจำการ ให้สอบถามรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการรับราชการทหารกองประจำการ รวมทั้งการกระทำผิดในระหว่างรับราชการทหารกองประจำการ ทั้งนี้ ข้อมูลด้านการรับราชการทหารจะเป็นประโยชน์ กับพนักงานคุ้มครองประเพณี ในกรณีที่ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีไม่มาพบพนักงานคุ้มครองประเพณี เนื่องจากผู้ถูกคุ้มครองประเพณีอาจจะถูกจับกุม ดำเนินคดีในข้อหาขัดขึ้นหมายเรียกเกณฑ์ทหารหรือหนีรับราชการทหารกองประจำการ ข้อสังเกต <u>กรณีที่ ๑</u> กรณีที่อายุผู้ถูกคุ้มครองประเพณีถึงเกณฑ์ รับราชการทหาร และได้รับการคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการ อาจจะมีปัญหาเรื่องการปฏิบัติตามเงื่อนไข ในระหว่างการคุ้มครองประเพณี ให้พนักงานคุ้มครองประเพณีบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อแจ้งให้ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีทราบต่อไปว่าต้องไปแจ้งสัสดีเพื่อทราบและไม่สามารถไปเข้ารับราชการทหารกองประจำการได้ เนื่องจากยังมีสถานะเป็นนักโทษ <u>กรณีที่ ๒</u> กรณีที่อายุของผู้ถูกคุ้มครองประเพณี เกินเกณฑ์รับราชการทหาร แต่ไม่ปรากฏข้อมูลว่าผู้ถูกคุ้มครองประเพณี เคยรับราชการทหาร หรือได้รับการยกเว้นการรับราชการทหาร อาจเป็นไปได้ว่าผู้ถูกคุ้มครองประเพณีไม่ได้รับการตรวจเลือกเป็นทหารกองประจำการ หรือเคยต้องโทษจำคุกมาก่อนถึงเกณฑ์รับราชการทหาร ให้พนักงานคุ้มครองประเพณีบันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อแจ้งให้ผู้ถูกคุ้มครองประเพณีทราบต่อไปว่า หากได้รับหมายเรียกให้ไปเข้ารับ การคัดเลือกทหารกองประจำการ ต้องไปแจ้งสัสดีทราบว่าไม่สามารถไปเข้ารับการคัดเลือกทหารกองเกินประจำการ ได้ เนื่องจากยังมีสถานะเป็นนักโทษ	

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประเพณี การประเพณี และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๗) นิยัยความประเพณี เพื่อให้ทราบว่าคุณถูกคุ้มครองความประเพณีมีนิยัยความประเพณีอย่างไร เช่น การใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ทำอะไร และมีนิยัยความประเพณีใดที่ส่งเสริมสนับสนุนการแก้ไขฟื้นฟู เช่น ความรับผิดชอบ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ หรือนิสัยที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เช่น การสูบบุหรี่ดื่มสุรา เล่นการพนัน การคล้อยตามผู้อื่น ถูกชักจูงได้ง่าย เป็นต้น นอกจากนี้ให้พนักงานคุมประเพณีสอบถามนิยัยความประเพณีหรืออารมณ์ความรู้สึกอื่น ๆ ได้จากการสังเกตขณะที่สอบปากคำ ๘) สุขภาพและรูปร่าง เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และวางแผนแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุ้มครองความประเพณีได้อย่างเหมาะสม - ข้อมูลด้านสุขภาพร่างกาย พนักงานคุมประเพณีต้องสังเกตความบกพร่องทางร่างกายประกอบการสอบถาม เพื่อให้ทราบว่าคุณถูกคุ้มครองความประเพณีมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงหรือไม่ เคยเจ็บป่วยหรือมีความผิดปกติ ที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขฟื้นฟูหรือไม่ เช่น พิกัดทางร่างกาย มีการขึ้นทะเบียนคนพิการหรือไม่ กรณีมีโรคติดต่อร้ายแรง โรคประจำตัว กรณีมีโรคประจำตัวให้สอบถามถึงโรคประจำตัว ประวัติการเข้ารับการรักษ ผลการรักษา อาการปัจจุบัน หากไม่เคยเข้ารับการรักษ เนื่องจากอะไร หรืออาการเจ็บป่วยที่ไม่เหมาะสมต่อการแก้ไขฟื้นฟู เป็นต้น - ข้อมูลด้านสุขภาพจิต พนักงานคุมประเพณีสอบถามผู้ถูกคุ้มครองความประเพณีว่ามีปัญหาสุขภาพจิตหรือไม่ และต้องสังเกต เพื่อให้ทราบว่าคุณถูกคุ้มครองความประเพณีมีสภาวะทางอารมณ์หรือความผิดปกติทางจิตหรือไม่ ถ้ามี อาการเป็นอย่างไร เช่น เครียด นอนไม่หลับ หงุดหงิด/เห็นภาพหลอน ซึมเศร้า หรือมีอาการอื่น ๆ โดยมีอาการตั้งแต่เมื่อไหร่ เคยเข้ารับการรักษหรือไม่ ผลการรักษา และอาการปัจจุบันเป็นอย่างไร ซึ่งมีผลกระทบต่อตนเองหรือบุคคลอื่น และเป็นปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขฟื้นฟูหรือมีแนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำ เช่น ปัญหาทางอารมณ์ สภาวะซึมเศร้า พฤติกรรมต่อต้านสังคม อารมณ์สองขั้ว อารมณ์แปรปรวน ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ ไม่สามารถจัดการอารมณ์อย่างเหมาะสม อารมณ์รุนแรง ไม่สามารถยับยั้งชั่งใจ ประสาทหลอน หงุดหงิด หรือเคยเข้ารับการรักษาสภาวะทางจิต เป็นต้น ปัญหาด้านการเรียนรู้ในช่วงวัยเด็ก/อาการทางสมองที่เกิดจากการใช้ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และมีพฤติกรรมเฉพาะ อาทิ สมาธิสั้น เรียนรู้ช้า การตอบสนองช้า ไม่สบตา โยกตัว เขย่าขา ดึงผม กัดเล็บ แขนขากระตุก	

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ปัญหาอาการทางประสาท มีอาการเครียด วิตกกังวล ย้ำคิด ย้ำทำ หวาดระแวง โรคตื่นตระหนก (panic) ในกรณีที่พบอาการผิดปกติดังกล่าวต้องบันทึก รายละเอียดพฤติกรรม พร้อมทั้งติดต่อผู้อุปการะ หรือครอบครัว เพื่อวางแผนส่งต่อให้หน่วยงาน เฉพาะทางดูแลรักษาอย่างเหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ พนักงานคุมประพฤติต้องระบุตำแหน่ง บริเวณใดของร่างกาย เช่น รอยแผลเป็นที่บริเวณใบหน้า และกรณีที่มี ลายสักให้ระบุรูปและอยู่บริเวณใดของร่างกาย เช่น รูปผีเสื้อบริเวณ หัวไหล่ขวา ๔.๑.๒ ประวัติการกระทำความผิด เพื่อให้ทราบว่าผู้ถูกคุม ความประพฤติกระทำความผิดจนติดนิสัย และมีแนวโน้มที่จะแก้ไข ฟื้นฟูได้มากน้อยเพียงใด ในการสัมภาษณ์จึงต้องนำข้อมูลประวัติการ กระทำความผิดจากระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติและ/หรือจาก ระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) ซึ่งเจ้าหน้าที่ธุรการได้ดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้น ไว้แล้ว รวมทั้งนำรายงานสืบเสาะข้อเท็จจริงตามแบบ ส.๒ – ๔๖ ในหัวข้อ ประวัติการกระทำความผิด มาประกอบการสอบปากคำผู้ถูกคุมความ ประพฤติเพิ่มเติม และปัจจุบันผู้ถูกคุมความประพฤดียังมีคดีอื่น ที่อยู่ ในชั้นพนักงานสอบสวนหรือชั้นศาลหรือไม่ ๔.๑.๒.๑ กรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติดำเนินคดีอาญาอื่น ที่ยังอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวนหรืออยู่ในชั้นศาล ให้พนักงาน คุมประพฤติสอบถามให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีดังกล่าว ได้แก่ สถานี ตำรวจ/ศาล ฐานความผิด และข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งอาจเป็นเหตุที่ทำให้ ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขในระหว่างการคุมความประพฤติได้ ๔.๑.๒.๒ กรณีเคยมีประวัติการถูกจับกุมคดีมาก่อน ให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเคยมี ประวัติการถูกจับกุมดำเนินคดีจำนวนกี่ครั้ง ได้แก่ สถานีตำรวจ ข้อหา วันเดือนปีที่ถูกจับกุม ชื่อในการกระทำความผิด อายุขณะกระทำความผิด รวมทั้งผลคดี โดยให้รวมถึงคดีที่เคยเข้ารับการตรวจพิสูจน์และฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดด้วย ทั้งนี้ ประวัติการถูกจับกุมดำเนินคดี ผู้ถูกคุมความประพฤติต้องยอมรับว่าเป็นประวัติการกระทำความผิด ของตนเอง ๔.๑.๓ ประวัติเกี่ยวข้องกับ การดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อเป็น ข้อมูลในการวิเคราะห์เหตุปัจจัยในการกระทำความผิด และนำมา วางแผนแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติคดีที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์	

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
โดยให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามถึงพฤติกรรมในการดื่มแอลกอฮอล์ ประเภท ความถี่ ปริมาณ เหตุผลในการดื่ม รวมทั้งผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ถูกคุมความประพฤติมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว/บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งประวัติการเข้ารับการบำบัดรักษาอาการติดสุราหรือโรคพิษสุราเรื้อรัง กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเป็นต้นเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ASSIST) เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟู ๔.๑.๔ ประวัติการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือสารเสพติดให้โทษ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เหตุปัจจัยในการกระทำความผิด และนำมาวางแผนแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือสารเสพติดให้โทษ ๑) การเกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดให้โทษ ให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติว่าเคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษหรือสารเสพติดหรือไม่ หากผู้ถูกคุมความประพฤติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษหรือสารเสพติด ให้สอบถามว่าเริ่มเกี่ยวข้องกับยาเสพติดตั้งแต่อายุเท่าใด รวมถึงชนิดของยาเสพติดให้โทษ ตลอดจนวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทหรือสารระเหยต่างๆ ตั้งแต่ชนิดแรกที่ทดลองจนถึงปัจจุบัน รวมทั้ง วิธีการเสพ สาเหตุของการเสพ ปริมาณการเสพ ความถี่ของการเสพ ระยะเวลาในการเกี่ยวข้องว่าเสพนานเพียงใด เสพคนเดียวหรือเสพกับใคร หาซื้อยาเสพติดให้โทษมาจากแหล่งใด เคยถูกจับกุมดำเนินคดียาเสพติดให้โทษมาก่อนหรือไม่ และปัจจุบันยังเสพอยู่หรือเลิกเสพแล้ว เนื่องจากอะไร เป็นต้น ก่อนต้องโทษจำคุกบุคคลใกล้ชิดคนใดทราบหรือไม่ว่าผู้ถูกคุมความประพฤติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ หากทราบได้เคยว่ากล่าวตักเตือนผู้ถูกคุมความประพฤติหรือไม่ และผู้ถูกคุมความประพฤติได้ปฏิบัติตามหรือไม่ เพราะอะไร และการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษของผู้ถูกคุมความประพฤติมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว/บุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร กรณีผู้ถูกคุมความประพฤดียังคงเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำแบบคัดกรองและส่งต่อผู้ป่วยที่ใช้ยาเสพติดเพื่อรับการบำบัดรักษา (จากแบบประเมินV๒) เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟู	

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประพจน์ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๒) ประวัติการบำบัดรักษา ให้พนักงานคุมประพฤติ สอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติว่า เคยเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด/สารเสพติดให้โทษหรือไม่ หากผู้ถูกคุมความประพฤติเคยเข้ารับการบำบัดรักษามาแล้วจำนวนกี่ครั้ง ปี พ.ศ.ใดที่เข้ารับการบำบัดรักษา สถานที่บำบัดรักษา ชนิดของยา/สารเสพติด รวมทั้งระยะเวลาการบำบัดรักษา และผลการบำบัดรักษาเป็นอย่างไร ๓) ประวัติการรับจ้างซื้อหรือจำหน่าย ให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติว่า มีพฤติกรรมการรับจ้างซื้อหรือจำหน่ายยาเสพติด ผู้ถูกคุมความประพฤติเคยรับจ้างซื้อหรือจำหน่ายยาเสพติดหรือไม่ หากผู้ถูกคุมความประพฤติเคยรับจ้างซื้อหรือจำหน่ายยาเสพติด ได้รับค่าจ้างเป็นอะไร เช่น เป็นเงิน หรือยาเสพติด เป็นต้น ได้รับค่าจ้างครั้งละเท่าใด ระยะเวลาในการรับจ้างซื้อหรือจำหน่ายนานเท่าใด รับยาเสพติดมาจากแหล่งใด และจำหน่ายให้กับผู้ใด ข้อสังเกต การดำเนินการเบื้องต้นนี้ควรดำเนินการให้ได้ รายละเอียดข้อมูลเพียงพอที่จะทำให้รู้จักผู้ถูกคุมความประพฤติ ซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพในการจำแนก วิเคราะห์ และวางแผนในขั้นตอนต่อไป ๔.๑.๕ สภาพความผิดและพฤติการณ์แห่งคดี สอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติ ถึง วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ และพฤติการณ์แห่งคดี พร้อมทั้งสาเหตุและมูลเหตุของการกระทำผิดครั้งนี้ ความสำนึกผิด และการบรรเทาผลร้าย/การชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ทั้งนี้ ให้สอบถามถึงความประสงค์ของผู้ถูกคุมความประพฤติในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับการแก้ไขฟื้นฟูต่อไป ๔.๑.๖ ความต้องการช่วยเหลือ ให้พนักงานคุมประพฤติ สอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติว่า ผู้ถูกคุมความประพฤติต้องการความช่วยเหลือใดจากสำนักงานคุมประพฤติหรือไม่ เช่น การส่งเสริมการมีงานทำ หรือส่งเสริมด้านการหางาน การส่งเสริมเรื่องการฝึกวิชาชีพ การส่งเสริมเรื่องทุนประกอบอาชีพ การสงเคราะห์ด้านต่างๆ เป็นต้น ๔.๑.๗ การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติว่า ผู้ถูกคุมความประพฤติมีความสามารถพิเศษหรือมีความถนัดด้านใด รวมถึงประเภทงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ที่สนใจ เช่น งาน	- ระเบียบกรมคุมประพฤติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการในการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - แบบชี้แจงการดำเนินกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ - พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๓), ๔๐, ๔๑ , ๔๒ , ๔๓ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๙) , ๒๙ - ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุ้มครองประพจน์ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
พัฒนา งานช่างฝีมือ งานบริการ/ดูแลช่วยเหลือ งานเอกสาร/หนังสือ งานสอน หรืองานอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อพนักงานคุ้มครองประพจน์จะได้จัดให้ผู้ถูกคุ้มครองประพจน์ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ที่เหมาะสมกับความสามารถหรือความถนัดของผู้ถูกคุ้มครองประพจน์ ๔.๒ การเก็บปัสสาวะหาสารเสพติด พนักงานคุ้มครองประพจน์ควรเก็บปัสสาวะของผู้ถูกคุ้มครองประพจน์ตามหลักเกณฑ์การตรวจ หรือทดสอบยาเสพติด วิธีการเก็บ และวิธีการตรวจปัสสาวะ ให้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงยุติธรรมเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจหรือทดสอบว่าผู้รับการตรวจหรือทดสอบมียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ สำหรับสถานที่และอุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่างปัสสาวะ สถานที่ต้องมีความเหมาะสม มิติดิจจากบุคคลภายนอก ส่วนอุปกรณ์ให้ใช้ขวดแก้ว ภาชนะ หรือขวดพลาสติกปากกว้างพร้อมฝาปิดที่สะอาดและแห้ง มีขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า ๖๐ มิลลิลิตร มีอุปกรณ์สำหรับฉีกฝาปิดภาชนะเพื่อป้องกันการสับเปลี่ยนตัวอย่าง และให้มีฉลากปิดขวดตัวอย่างปัสสาวะ การจัดให้มีอุปกรณ์และอุปกรณ์ในการเก็บปัสสาวะ รายละเอียดสามารถศึกษาได้ในขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองประพจน์และการแก้ไขฟื้นฟู ข้อ ๔.๒.๒ ๔.๓ กรณีผู้ถูกคุ้มครองประพจน์มีอาการบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ หรือมีความจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือและสงเคราะห์ให้ดำเนินการส่งตัวไปบำบัดรักษาหรือช่วยเหลือสงเคราะห์ในเบื้องต้น กรณีผู้ถูกคุ้มครองประพจน์มีอาการบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจให้ส่งตัวผู้ถูกคุ้มครองประพจน์ไปบำบัดรักษายังหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน หรือมีความจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือและสงเคราะห์	ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ พ.ศ.๒๕๖๐ - พระราชบัญญัติคุ้มครองประพจน์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๖) - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองประพจน์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๕ (๒) - ประกาศกระทรวงยุติธรรมเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจหรือทดสอบว่าผู้รับการตรวจหรือทดสอบมียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ พ.ศ. ๒๕๖๐ - แบบบันทึกการตรวจหาสารเสพติดในตัวอย่างปัสสาวะ (แบบที่กรมคุ้มครองประพจน์กำหนด) - แบบชี้แจง ขั้นตอนการตรวจหรือทดสอบปัสสาวะ และการรับรองว่าเป็นปัสสาวะของตน (แบบที่กรมคุ้มครองประพจน์กำหนด) - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๘/ว๔๔๓ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ขอส่งแบบฟอร์มและแนวทางที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติงานคุ้มครองประพจน์ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองประพจน์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๕ (๓) - พระราชบัญญัติคุ้มครองประพจน์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๓), ๔๐, ๔๑ , ๔๒ , ๔๓ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการ

ขั้นตอนที่ ๒ การชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤติ การปฐมนิเทศ และการดำเนินการเบื้องต้น

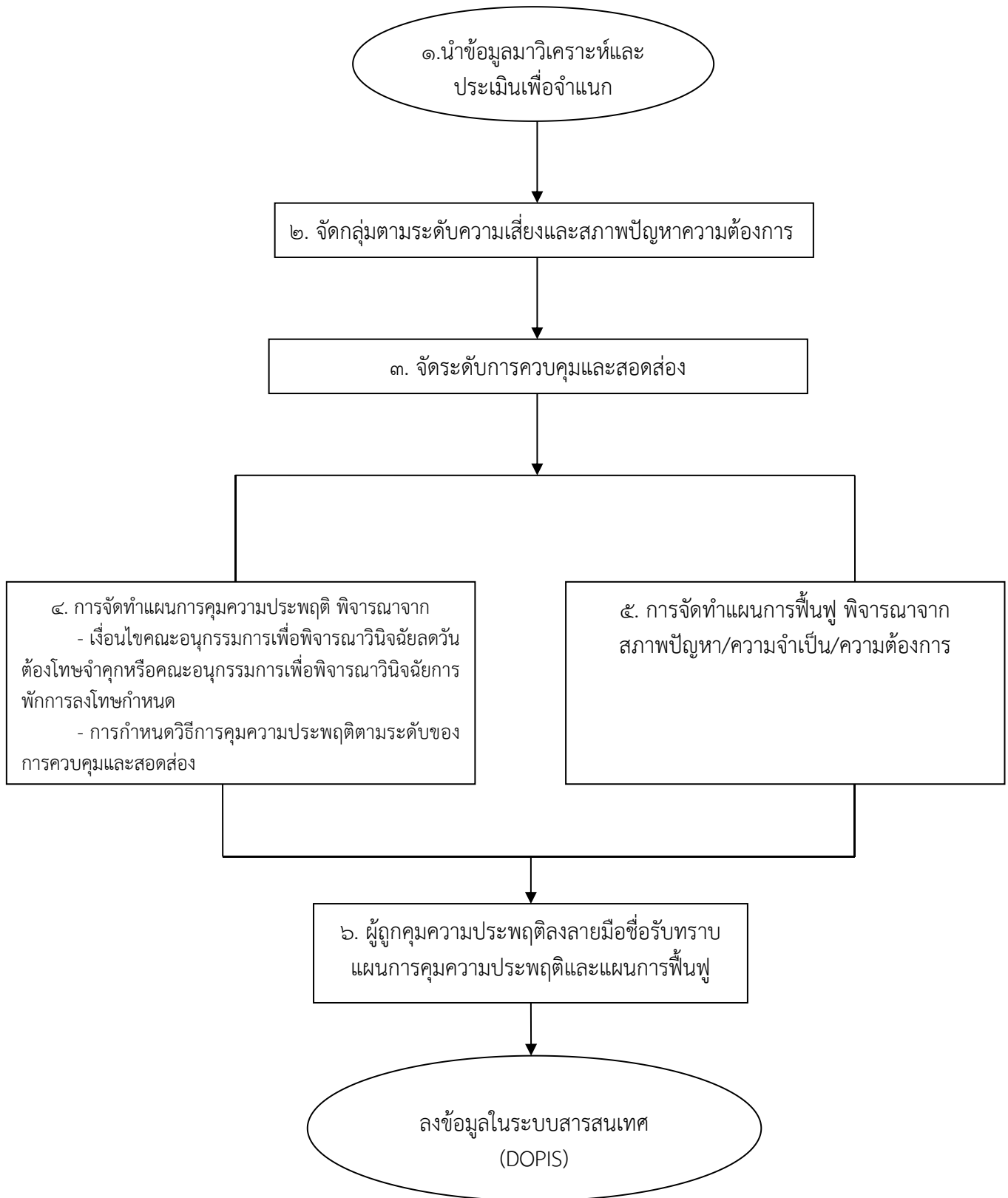
กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ให้พนักงานคุมประพฤติสงเคราะห์เบื้องต้น เช่น ให้คำแนะนำหรือประสานงานที่เกี่ยวข้องหรือสงเคราะห์ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ๔.๔ กรณีคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษมีคำสั่งให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวบุคคลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวบุคคล กรณีที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษมีคำสั่งให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยมีชักช้า กล่าวคือโดยทันทีทันใด ภายหลังจากเรือนจำหรือทัณฑสถานได้มีหนังสือแจ้งปล่อยตัวการคุมความประพฤติหรือหนังสือสำคัญการปล่อยตัวลวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๔) แจ้งให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการคุมความประพฤติและติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการใช้ ระยะเวลาการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง คู่มือ และแนวทางที่กำหนด ปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๘ ,๔.๑๑ และ ๔.๑๓ ทั้งนี้ ในการดำเนินการตามเงื่อนไขการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ซึ่งพนักงานคุมประพฤติต้องดำเนินการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในทันที โดยได้อธิบายไว้ในขั้นตอนที่ ๑ การรับคดีแล้ว	สงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๓) - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๙ (๔) - กฎกระทรวง การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวผู้ถูกคุมความประพฤติตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๕๕๘ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) มาใช้กับผู้ถูกคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ และผู้ได้รับการพักการลงโทษ หรือลวันต้องโทษจำคุก - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๕๕๓ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๓ เรื่อง คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้กระทำผิด - หนังสือที่ ยธ ๐๓๒๗/ว๘๑๔ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ แนวปฏิบัติในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) มาใช้กับผู้ได้รับการพักการลงโทษและลวันต้องโทษจำคุก - หนังสือที่ ยธ ๐๓๒๗/ว๑๘๘ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔ เรื่อง คู่มือการปฏิบัติงานการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring : EM) มาใช้กับผู้ถูกคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ และผู้ได้รับการพักการลงโทษ หรือลวันต้องโทษจำคุก

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน เป็นขั้นตอนที่พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์และจำแนก โดยใช้แบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติ (คป.๔ ข) เพื่อจัดทำแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟู โดยให้ผู้ถูกคุมความประพฤติดีมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย

รายละเอียดการปฏิบัติงาน ปรากฏตามแผนภูมิที่ ๕ แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์และจัดทำแผนการคุมความประพฤติ และแผนการแก้ไขฟื้นฟู

แผนภูมิที่ ๕ แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์และจัดทำแผนการคุมความประพฤติ และแผนการแก้ไขฟื้นฟู

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๑. การนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์และประเมินเพื่อจำแนก (ควรดำเนินการทันทีที่บันทึกข้อมูลเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว) พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนนำข้อมูลเงื่อนไขตามคำสั่งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ และข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการเบื้องต้น มาวิเคราะห์ร่วมกับการประเมินความเสี่ยงและสภาพปัญหาความต้องการของผู้ถูกคุมความประพฤติ ๑.๑ การประเมินความเสี่ยงและสภาพปัญหาความต้องการ เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ เกณฑ์ความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ (Risk) เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินระดับของความน่าจะเป็นหรือแนวโน้มความเป็นไปได้ ในการหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นใหม่ของผู้ถูกคุมความประพฤติ ซึ่งระดับของความน่าจะเป็นหรือแนวโน้มความเป็นไปได้ ในการกระทำผิดซ้ำนี้ จะสามารถใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย ในกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงทางสังคม (Social Inquiry) เพื่อคัดกรองผู้ถูกคุมความประพฤติได้ หรือจะสามารถใช้กำหนดระดับของการควบคุมและสอดส่องดูแลและกำหนดแผนการแก้ไขฟื้นฟูที่เหมาะสม ส่วนที่ ๒ เกณฑ์สภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการ (Need) เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินสถานะที่เป็นปัญหา ความจำเป็นและความต้องการของผู้ถูกคุมความประพฤติ ว่ามีปัญหาและ/หรือความต้องการในด้านใดหรือไม่และอย่างไร และปัญหาและ/หรือความต้องการมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์หรือเป็นสาเหตุหรือเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการกระทำผิดหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ เกณฑ์ความเสี่ยงและเกณฑ์สภาพปัญหาและความต้องการ พนักงานคุมประพฤติจะต้องมีความเข้าใจถึงความหมายและหลักในการพิจารณาข้อเท็จจริงตามลักษณะโดยละเอียดของเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินแต่ละด้านอย่างแท้จริง ส่วนที่ ๑ เกณฑ์ความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ (Risk) มีทั้งหมด ๖ ข้อ ดังนี้ ๑. การกระทำผิดกฎหมายแต่ไม่ถูกดำเนินคดี หรือถูกดำเนินคดีแต่ไม่มีโทษจำคุก การกระทำผิดกฎหมายแต่ไม่ถูกดำเนินคดี หรือถูกดำเนินคดีแต่ไม่มีโทษจำคุก หมายถึง ผู้กระทำความผิดเคยมีการกระทำความผิดกฎหมาย เช่น เล่นการพนัน	- พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๖ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖๑ - ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟู พ.ศ. ๒๕๖๐ - ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจำแนกผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ และบุคคลที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจมีคำสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ - แบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติ (คป.๔ ข) - คู่มือการจำแนกผู้กระทำผิดในงานคุมประพฤติ เอกสารหมายเลข ๙/๒๕๔๙

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
เสพยาเสพติดหรือกระทำความผิดกฎจราจร แต่อาจยังไม่เคยถูกจับกุมดำเนินคดีหรืออาจเคยถูกจับกุมตัวแล้ว แต่ยังไม่ถูกดำเนินคดี เช่น เพียงแต่ถูกกล่าวกล่าวตักเตือน ถูกควบคุมตัวไว้ให้สงบสติอารมณ์ แล้วปล่อยตัวไป หรือมีการจับกุมดำเนินคดีแล้ว แต่ต่อมาได้เจรจายอมความกัน หรือได้รับการไกล่เกลี่ย เพื่อระงับข้อพิพาทระหว่างกัน และผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานสอบสวน ทำให้การดำเนินคดียุติลงในชั้นสอบสวนหรือหากคดีถึงชั้นพิจารณาคดีของศาลการถอนคำร้องทุกข์นั้น มีผลให้ศาลจำหน่ายคดีออกจากสารบบความหรืออาจถูกดำเนินคดีจนถึงชั้นพิจารณาของศาล แต่ถูกศาลพิพากษาลงโทษสถานอื่นที่มีโทษจำคุก เช่น ปรับหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายถึง กรณีที่ผู้กระทำความผิดเคยผ่านการตรวจพิสูจน์และเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ แต่ไม่รวมถึง กรณีเคยถูกจับกุมดำเนินคดีแล้วต่อมาศาลพิพากษายกฟ้อง ไม่ว่าจะเพราะเหตุใดก็ตาม (ได้แก่ ยกฟ้อง เนื่องจากไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดหรือขาดอายุความ หรือมีเหตุตามกฎหมาย ให้จำเลยไม่ต้องรับโทษ) เนื่องจากกรณีนี้ไม่ถือว่าผู้กระทำความผิดเคยกระทำความผิดกฎหมายมาก่อนแต่อย่างใด ๒. ประวัติการกระทำความผิดที่ศาลพิพากษาจำคุกหรือรอการลงโทษจำคุก ประวัติการกระทำความผิดที่ศาลพิพากษาจำคุก หรือรอการลงโทษจำคุก หมายถึง การที่ผู้กระทำความผิดเคยมีประวัติการกระทำความผิดที่ถูกจับกุมดำเนินคดีและศาลมีคำพิพากษาให้จำคุกหรือมีโทษจำคุก แต่ให้รอการลงโทษจำคุกไว้ โดยอาจกำหนดหรือไม่กำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติไว้ก็ตาม ทั้งนี้ แม้ว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้างมลทินแล้ว ก็ยังคงให้ถือว่า ผู้กระทำความผิดเข้าข่ายมีความเสี่ยงตามเกณฑ์นี้ ๓. การผิดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ การผิดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ หมายถึง การที่ผู้กระทำความผิดเคยได้รับโอกาสให้แก้ไขฟื้นฟูในชุมชนด้วยมาตรการคุมประพฤติ ไม่ว่าจะจะเป็นกรณีผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งศาลพิพากษาให้จำคุกและรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษจำคุก โดยกำหนดเงื่อนไขการคุมความประพฤติไว้หรือถูกคุมความประพฤติไว้ในกรณีที่เป็เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดหรือถูกคุมความประพฤติไว้ในระหว่างการได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกก็ตาม รวมทั้งกรณีของการได้รับคำสั่งให้	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแบบควบคุมตัวหรือแบบไม่ควบคุมตัว และปรากฏว่าในระหว่างการคุมความประพฤติหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดดังกล่าว ผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติหรือไม่ปฏิบัติตามแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดนั้น และพนักงานคุมประพฤติได้รายงานการผิดเงื่อนไขหรือรายงานการไม่ปฏิบัติตามแผนการฟื้นฟูนั้นต่อศาลหรือผู้มีอำนาจหน้าที่แล้ว แม้ว่าภายหลังศาลหรือผู้ที่มีอำนาจหน้าที่จะให้โอกาสคุมความประพฤติหรือฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดต่อไปอีกก็ตาม ๔. ประวัติการก่อเหตุรุนแรง มีพฤติกรรมก้าวร้าว หรือพฤติกรรมที่แสดงถึงการขาดความสำนึก/ความรับผิดชอบ ประวัติการก่อเหตุรุนแรง มีพฤติกรรมก้าวร้าว หรือพฤติกรรมที่แสดงถึงการขาดความสำนึก/ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดเคยมีการกระทำที่เป็นการก่อเหตุรุนแรงหรือมีพฤติกรรมในทางก้าวร้าว หรือมีการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงการขาดความสำนึกผิดชอบชั่วดีหรือขาดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม การกระทำที่เข้าข่ายตามเกณฑ์นี้ มักเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมไม่พึงปรารถนาตามหลักศีลธรรม คุณธรรม มนุษยธรรม และจารีตประเพณีที่ดีงามของสังคม การกระทำตามเกณฑ์นี้ต้องยึดหลักความถูกต้องเหมาะสมของพฤติกรรมในทางจริยธรรม โดยพิจารณาจากนิสัยความประพฤติของผู้กระทำผิดที่มีลักษณะก้าวร้าวหรือใช้ความรุนแรงที่อาจเป็นการกระทำต่อตนเอง บุคคลอื่น ทรัพย์สิน สิ่งของ หรือสัตว์เลี้ยง เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมที่ขาดความรับผิดชอบนั้น เป็นการไม่สามารถตระหนักรู้ว่าสิ่งใดถูก-ผิด สิ่งใดควร-ไม่ควร เช่น การไม่ยอมรับหรือไม่รับผิดชอบต่อผลการกระทำที่ผิดหรือไม่ถูกต้องของตนเองในอดีต ๕. การคบค้าสมาคมกับนักเลงอันธพาล/กลุ่มอาชญากร/ผู้ค้าหรือผู้เสพยาเสพติด การคบค้าสมาคมกับนักเลงอันธพาล/กลุ่มอาชญากร/ผู้ค้าหรือผู้เสพยาเสพติด หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดมีพฤติการณ์ติดต่อคบหาสมาคมกับบุคคลที่ประพฤติตนเป็นนักเลงอันธพาลหรือบุคคลที่กระทำความผิดกฎหมาย หรือมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมหรือผู้จำหน่ายหรือผู้เสพยาเสพติด โดยให้พิจารณาจากนิสัยความประพฤติของผู้กระทำผิดในส่วนของการคบเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดและควรสอบถามเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของผู้กระทำผิดและเพื่อน รวมทั้งบุคคลใกล้ชิดว่าบุคคลเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำที่ผิดกฎหมายบ้างหรือไม่	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๖. เกณฑ์อื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำ เกณฑ์อื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำ หมายถึง การที่ผู้กระทำความผิดมีประวัติภูมิหลังอื่น ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำ เช่น การที่ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดขึ้นทั้งที่อยู่ในระหว่างการคุมความประพฤติหรือพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ แต่ในขณะที่ทำการประเมินนั้น พนักงานคุมประพฤติยังไม่ได้รายงานการผิดเงื่อนไขต่อศาลหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ นอกจากนี้ยังรวมถึงกรณีที่ผู้กระทำความผิด อาจมีสถานการณ์ในการดำเนินชีวิตส่วนตัวที่เป็นปัญหา ซึ่งเชื่อมโยงหรือส่งผลให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำขึ้นได้ เช่น มีที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นแหล่งอบายมุข แหล่งจำหน่ายยาเสพติดหรือประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายหรือเสี่ยงต่อการกระทำความผิดกฎหมาย มีการเปลี่ยนงานหรือโยกย้ายที่อยู่อาศัยบ่อยครั้ง โดยไม่สมเหตุสมผล ข้อเท็จจริงอื่น ๆ ประกอบการประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย ๑) ความสำนึกผิดในคดีนี้ ความสำนึกผิดในคดีนี้ หมายถึง การที่ผู้กระทำความผิดรับรู้และตระหนักว่า การกระทำของตนในคดีนี้เป็น การกระทำที่ผิดกฎหมาย และ ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ขัดต่อศีลธรรม จริยธรรม จารีตประเพณี หรือ เป็นการทำความเสียหายสงบสุขของบ้านเมือง โดยประเมินจากการสอบถามผู้กระทำความผิดว่าในขณะที่พูดคุยมีความรู้สึกเสียใจและ/หรือวิตกกังวลต่อผลที่เกิดจากการกระทำผิดของตนในคดีนี้หรือไม่ หรือคิดว่าไม่เป็นความผิด ไม่เห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงตนเองแต่อย่างใด ๒) การบรรเทาผลร้ายในคดีนี้ การบรรเทาผลร้ายในคดีนี้ หมายถึง การดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้กระทำความผิด เพื่อแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกระทำผิดของตน ทั้งนี้อาจเป็นไปในรูปของการชดเชย ชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยตัวเงิน ทรัพย์สิน สิ่งของ หรือการกระทำใด ๆ เพื่อเป็นการเยียวยาความเสียหายหรือฟื้นฟูสมรรถภาพระหว่างผู้กระทำความผิดและผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดนั้น เช่น การชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน การขอโทษ การทำบุญอุทิศส่วนกุศล การทำงานบริการสังคม เป็นต้น ๓) พฤติการณ์คดีนี้มีความรุนแรง พฤติการณ์คดีนี้มีความรุนแรง หมายถึง ระดับความรุนแรงของลักษณะการกระทำความผิดและผลกระทบจากการกระทำผิดที่มีต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สิน ที่เกิดขึ้น ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม มิใช่	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
พิจารณาแต่เพียงจากฐานความผิดว่ามีโทษหนักเท่าไร เช่น การกระทำผิดที่โหดร้าย ทารุณ ไร้มนุษยธรรม และผลของการกระทำผิดนั้นมีผลกระทบต่อชีวิตร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินที่เกิดขึ้นทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม เช่น การลักทรัพย์ที่เป็นสาธารณสมบัติย่อมมีความรุนแรงในฐานที่ส่งผลเสียหายที่กระทบต่อสาธารณชนมากกว่าลักทรัพย์ส่วนบุคคล เป็นต้น ๔) มีคดีอื่นอยู่ในระหว่างการดำเนินคดี มีคดีอื่นอยู่ในระหว่างการดำเนินคดี หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดยังถูกดำเนินคดีอื่น นอกเหนือจากการถูกดำเนินคดีที่ทำการจำแนกอยู่นี้ เป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดยังอยู่ระหว่างการดำเนินคดีอื่น นอกเหนือจากคดีนี้ ซึ่งอาจอยู่ในขั้นตอนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล หากพบกรณีดังกล่าวให้พนักงานคุมประพฤติระบุข้อมูลฐานความผิดและข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญของกรณีนี้ไว้ด้วย ๕) อื่น ๆ (ระบุ) กรณีมีข้อเท็จจริงอื่น ๆ หากพนักงานคุมประพฤติพบว่าข้อเท็จจริงอื่นที่น่าจะนำมาพิจารณาประกอบการประเมินความเสี่ยง นอกเหนือจากที่ระบุ ขอให้เพิ่มเติมไว้ด้วย ส่วนที่ ๒ เกณฑ์สภาพปัญหาและความต้องการ มีทั้งหมด ๑๐ ข้อ ดังนี้ ๑) ปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย/สภาพแวดล้อม ปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย/สภาพแวดล้อม หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้กระทำผิด หรือความต้องการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้กระทำผิดที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ โดยพนักงานคุมประพฤติต้องสอบถามเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ที่อยู่อาศัยปัจจุบันกับตามทะเบียนบ้านเป็นที่เดียวกันหรือไม่ ผู้กระทำผิดย้ายที่อยู่มาแล้วกี่ครั้ง ถ้าข้อมูลพบว่ามีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่งจะถือว่ามีปัญหา หรือกรณีที่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง แต่อยู่กันอย่างแออัดมั่วสุม หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งยาเสพติด ก็จัดอยู่ในเกณฑ์ที่มีปัญหาเช่นกัน ๒) ปัญหาเกี่ยวกับผู้อุปการะ/ผู้ดูแล ปัญหาเกี่ยวกับผู้อุปการะ/ผู้ดูแล หมายถึง ปัญหาและ/หรือความต้องการของผู้กระทำผิดในด้านนี้อาจมีได้ ๒ กรณี ได้แก่ กรณีที่ ๑ กรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นผู้อยู่ในความอุปการะดูแลของผู้อื่น หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดขาดผู้อุปการะทั้ง ๆ ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือผู้กระทำผิดมีผู้อุปการะแต่ผู้อุปการะเป็นผู้ทำให้เกิดปัญหากับ	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ตัวผู้กระทำผิด เช่น ผู้ประกอบการชอบดุด่า ทำร้ายทุบตี หรือเลี้ยงดูแบบเข้มงวด บีบบังคับ หรือมีนิสัยติดการพนัน/สุรา/ยาเสพติด หรือเป็นผู้ประกอบอาชีพไม่สุจริต ไม่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้กระทำผิด เป็นต้น กรณีที่ ๒ กรณีที่ผู้กระทำผิดมีสถานะเป็นผู้ให้ความอุปการะดูแลผู้อื่น หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดต้องอุปการะดูแลผู้อื่น ทำให้มีภาระรับผิดชอบสูงกว่าปกติจนเป็นปัญหา เช่น ผู้กระทำผิดมีรายได้น้อย แต่ต้องเลี้ยงดูมารดาที่ป่วยและมีบุตรหลายคน ทำให้เกิดความเครียด ซึ่งอาจนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายให้เพียงพอ เป็นต้น ๓) ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือผู้ที่พักอาศัยอยู่ด้วย ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือผู้ที่พักอาศัยอยู่ด้วย หมายถึง ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในครอบครัว หรือระหว่างผู้กระทำผิดกับบุคคลในครอบครัวหรือผู้ที่พักอาศัยอยู่ด้วยกัน เช่น ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งกัน การไม่ห่วงใยดูแลช่วยเหลือกัน เป็นต้น โดยพนักงานคุมประพฤติสอบถามเพิ่มเติมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำผิดกับบุคคลในครอบครัว คู่สมรส และบุคคลที่พักอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันด้วยว่า มีความรักใคร่ ห่วงใยเพียงใด ผู้กระทำผิดมีปัญหาขัดแย้งหรือไม่พอใจใครอย่างรุนแรงบ้างหรือไม่ หรือผู้กระทำผิดต้องการความรัก ความเอาใจใส่จากผู้ใดเป็นพิเศษหรือไม่ ๔) ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา/อาชีพ ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา/อาชีพ หมายถึง ปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับการศึกษาของผู้กระทำผิดซึ่งเป็นผู้อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนหรืออาจเป็นผู้ที่พ้นวัยศึกษาเล่าเรียนแล้ว แต่ยังมีความต้องการที่จะศึกษาเพิ่มเติม และปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับอาชีพที่อยู่ในวัยทำงาน หรืออยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน แต่มีความต้องการที่จะทำงาน อาชีพควบคู่กันไป ให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาจากข้อมูล ได้แก่ ปัญหาการศึกษา เช่น เรียนไม่จบ ต้องการเรียนแต่ขาดทุนทรัพย์ หรือต้องการเรียนหรือศึกษาวิชาชีพแต่ขาดข้อมูล รวมทั้งกรณีที่อยู่ระหว่างศึกษาเล่าเรียนแต่ผลการเรียนตกต่ำ ไม่เอาใจใส่การเรียน หนีเรียน ขาดเรียน ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนจากบุคคลในครอบครัว ไม่มีความสุข/พอใจในการเรียน หรือมีปัญหาเกี่ยวกับครู/เพื่อนร่วมสถาบัน เป็นต้น ส่วนปัญหาด้านอาชีพ เช่น ไม่มีงานทำ รายได้ไม่พอใช้ มีอาชีพไม่สุจริต เป็นต้น	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๕) ปัญหาทางการเงิน ปัญหาทางการเงิน หมายถึง การที่ผู้กระทำความผิดมีปัญหาหรือความต้องการทางการเงิน ซึ่งมักจะเกี่ยวเนื่องกับปัญหาหรือความต้องการเกี่ยวกับอาชีพหรือรายได้ ให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามถึงปัญหาข้อขัดข้องทางการเงิน ซึ่งอาจเป็นปัญหาต่อเนื่องกับเรื่องอาชีพและรายได้ เช่น การไม่มีงานทำหรือรายได้น้อยไม่พอใช้จ่าย อาจมีสาเหตุมาจากต้องออกจากงานไประหว่างถูกดำเนินคดีหรือถูกกักขังแทนค่าปรับ หรือต้องชดเชยค่าเสียหายเป็นเงินจำนวนมาก หรือมีนิสัยสุรุ่ยสุร่าย ๖) การมีโรคประจำตัวร้ายแรง การมีโรคประจำตัวร้ายแรง หมายถึง ปัญหาด้านสุขภาพทางกายของผู้กระทำความผิด โดยเน้นการมีโรคประจำตัวที่มีความรุนแรงส่งผลกระทบต่อกระทำการดำเนินชีวิตของผู้กระทำความผิด ให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามผู้กระทำความผิดว่ามีโรคประจำตัวหรือไม่ หากมีโรคประจำตัวให้สอบถามความรุนแรงของโรคและอาการ และการบำบัดรักษาว่ามีการรักษาอยู่ที่ใดหรือไม่ มีการใช้ยาอะไรบ้าง (ยาบางประเภทอาจมีผลในการตรวจปัสสาวะ) อาการของโรคเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน หรือการเดินทางมารายงานตัวหรือไม่ แม้ว่าการกระทำความผิดอาจไม่เกี่ยวข้อง กับโรคประจำตัวของผู้กระทำความผิด แต่ถ้าอาการถึงขั้นเป็นผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต พนักงานคุมประพฤติก็ควรให้คำแนะนำ ช่วยเหลือตามความจำเป็น ๗) การมีอาการผิดปกติทางจิต/บุคลิกภาพ/พฤติกรรม การมีอาการผิดปกติทางจิต/บุคลิกภาพ/พฤติกรรม หมายถึง อาการที่ผู้กระทำความผิดแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด การพูด กริยาท่าทาง และอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม ไม่สมเหตุสมผล ไม่สมวัย หรือไม่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง ซึ่งอาการที่ปรากฏนั้นมีลักษณะผิดปกติจากบุคคลทั่วไป ให้พนักงานคุมประพฤติสังเกตจากการพูด และกริยาท่าทางภายนอก ตลอดจนอาจพูดคุยซักถามเพื่อทำความเข้าใจถึงการรับรู้ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติ ตลอดจนรูปแบบในการดำเนินชีวิต วิธีคิด และการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในการดำเนินชีวิตของเขา ซึ่งทำให้สามารถประเมินความผิดปกติทางจิต/บุคลิกภาพหรือพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดว่ามีความผิดปกติหรือไม่ รุนแรงมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม หากพนักงานคุมประพฤติไม่แน่ใจกับความผิดปกติทางจิต/บุคลิกภาพหรือพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด หรือพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้กระทำความผิดมีอาการผิดปกติค่อนข้างมาก พนักงานคุมประพฤติอาจส่งต่อผู้กระทำความผิดให้หน่วยงานที่มีบริการทางจิตเวชช่วยทำการตรวจวินิจฉัย หรือกรณีที่ผู้กระทำความผิดเคยเข้ารับการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยทางจิต	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ประสาท พนักงนคุมประพฤติกัควรติดตอขอประวัติความเจ็บป่วยนั้นจากสถานพยาบาลนั้น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติและแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมต่อไป ๘) ปัญหาการดื่มสุรา ปัญหาการดื่มสุรา หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดดื่มสุรา จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายหรือกระทบกระเทือนต่อการดำเนินชีวิต โดยให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาการดื่มสุราของผู้ถูกคุมความประพฤติ ดังนี้ ๑. ก่อให้เกิดปัญหาด้านการเงินและ/หรือสุขภาพของผู้กระทำผิด ๒. ทำให้ครอบครัวเดือดร้อน ๓. ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ถ้าเป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดดื่มสุราเป็นครั้งคราว และไม่เคยมีเมมาอาละวาดจนก่อเหตุเดือดร้อนทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่นก็ไม่ถือว่าเป็นปัญหา แต่ถ้าดื่มสุราแล้วมีผลกระทบตอการทำงาน การเงิน หรือเมาสุราแล้วมักก่อเรื่อง หรือติดสุราจนถึงขั้นเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังก็ถือเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขฟื้นฟูต่อไป ๙) ปัญหาการใช้ยาหรือสารเสพติด ปัญหาการใช้ยาหรือสารเสพติด หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาโดยคำนึงถึงความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ๒ ลักษณะ ดังนี้ ผู้เสพ/ผู้ติด หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือเป็นผู้ติดยาเสพติด ผู้รับจ้างซื้อ หรือผู้ค้ารายย่อย/รายใหญ่ หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในฐานะผู้รับจ้างซื้อหรือผู้ค้ายาเสพติดทั้งรายย่อยและรายใหญ่ พนักงานคุมประพฤติต้องพิจารณาจากประวัติการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ และสอบถามเพิ่มเติมในประเด็น ดังต่อไปนี้ ๑. ระยะเวลาในการเกี่ยวข้อง ๒. ปริมาณในการเสพหรือซื้อ ๓. ความถี่ในการเสพหรือซื้อ ๔. จำนวนเงิน/แหล่งที่มาของเงิน ๕. วิธีการเสพ/ซื้อ ๖. แหล่งที่ซื้อ ๗. สุขภาพร่างกาย ๘. ประวัติการบำบัดรักษา ๙. มีความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๑๐) ปัญหาอื่น ๆ (ระบุ) ปัญหาอื่น ๆ หมายถึง นอกจากสภาพปัญหา/ความต้องการที่กำหนดตามเกณฑ์ ข้อ ๑ – ๙ แล้ว หากการพูดคุยสอบถามพบว่า มีปัญหาอื่น ๆ ที่สมควรให้ความช่วยเหลือ ซึ่งรวมถึงปัญหาเฉพาะหน้า เช่น หากได้รับการปล่อยตัวแล้วไม่มีค่าพาหนะเดินทางมารายงานตัว ต้องการกลับภูมิลำเนาและย้ายสถานที่รายงานตัว ให้พนักงานคุมประพฤติเพิ่มเติมปัญหาได้อีก ๑.๒ สรุปผลการประเมินครั้งที่ ๑ โดยนำผลจากการประเมินตามข้อ ๑.๑ มาสรุปว่าผู้ถูกคุมความประพฤติมีความเสี่ยงอยู่ในระดับใด (ไม่มีความเสี่ยง/ต่ำ/ปานกลาง/สูง) และระดับของการควบคุมและสอดส่อง (ไม่เข้มงวด/ปานกลาง/เข้มงวด) การสรุประดับของความเสี่ยง ให้พิจารณาจากจำนวนข้อความเสี่ยงที่ผู้ถูกคุมความประพฤติมีลักษณะตามความเสี่ยงนั้น ประกอบกับการพิจารณาข้อเท็จจริงอื่น ๆ มาประกอบด้วย การสรุประดับของการควบคุมและสอดส่อง ให้พิจารณาจากระดับของความเสี่ยงที่ประเมินได้ ดังนี้ ๑) กรณีที่ตอบในข้อ ๑-๖ ว่า “ไม่มี” ทั้งหมด ระดับของความเสี่ยง ไม่มีความเสี่ยง หรือไม่มีแนวโน้มที่จะวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ ระดับของการควบคุมและสอดส่อง ไม่เข้มงวด ๒) กรณีที่ตอบข้อ ๑-๖ ว่า “มี” ๑-๒ ข้อ (ไม่มีข้อใดเป็นการผิดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ) ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงอื่น ๆ ประกอบด้วย ซึ่งอาจจัดให้อยู่ในระดับ “ต่ำ” หรือ “ปานกลาง” ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเหล่านั้นว่าเป็นทางบวกหรือทางลบ - หากข้อเท็จจริงอื่นๆ เป็นไปในทางบวก ระดับของความเสี่ยง มีความเสี่ยงระดับต่ำ หรือมีแนวโน้มที่จะวนกลับไปกระทำผิดซ้ำได้น้อย ระดับของการควบคุมและสอดส่อง ไม่เข้มงวด - หากข้อเท็จจริงอื่น ๆ เป็นไปในทางลบ ระดับของความเสี่ยง มีความเสี่ยงระดับปานกลาง หรือมีแนวโน้มที่จะวนกลับไปกระทำผิดซ้ำได้ปานกลาง ระดับของการควบคุมและสอดส่อง ปานกลาง	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๓) กรณีที่ตอบข้อ ๑-๒ ว่า “มี” ๒ ข้อ (มีข้อใดข้อหนึ่งเป็นการผิดเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ) ไม่ว่าจะ มีข้อเท็จจริงอื่น ๆ ในทางบวกหรือลบ ระดับของความเสียง มีความเสี่ยงระดับสูง หรือมีแนวโน้มที่จะ หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำได้มาก ระดับของการควบคุมและสอดส่องเข้มงวด ๔) กรณีที่ตอบในข้อ ๑-๒ ว่า “มี” ตั้งแต่ ๓ ข้อขึ้นไป ระดับของความเสียง มีความเสี่ยงระดับสูง หรือมีแนวโน้มที่จะ หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำได้มาก ระดับของการควบคุมและสอดส่องเข้มงวด ๔. การจัดทำแผนการคุ้มครองความประพฤติ แผนการคุ้มครองความประพฤติ เป็นการกำหนดแนวทางการควบคุม และสอดส่องผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ โดยพนักงานคุมประพฤติดำเนินการจัดทำแผนการคุ้มครองความประพฤติ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติที่คณะกรรมการ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อ พิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด ซึ่งพนักงานคุมประพฤติ สามารถจัดทำแผนการคุ้มครองความประพฤติตามที่พนักงานคุมประพฤติ เห็นสมควร เพื่อให้สอดคล้องกับผลที่ได้จากการประเมินในแบบประเมิน ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ (คป.๔ ข) ทั้งระดับความเสี่ยงหรือแนวโน้มการ กระทำผิดซ้ำ ซึ่งการจัดทำแผนการคุ้มครองความประพฤติ แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้ ๔.๑ แผนการคุ้มครองความประพฤติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อ พิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด พนักงานคุมประพฤติ ดำเนินการตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวัน ต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการ ลงโทษกำหนด ซึ่งเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติคณะกรรมการเพื่อ พิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณา วินิจฉัยการพักการลงโทษจะกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อก็ได้แล้วแต่ ความเหมาะสมแก่ลักษณะของนักโทษเด็ดขาดผู้นั้น ดังต่อไปนี้ ๔.๑.๑ การรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติและหรือการ ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบ ว่าผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติรายดังกล่าว มีคำสั่งให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	- พระราชบัญญัติคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๖ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖๑ - ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับ แผนการคุ้มครองความประพฤติ และ แผนการแก้ไขฟื้นฟู - กลไกการควบคุมพฤติกรรม - กลไกสนับสนุนการปรับเปลี่ยน พฤติกรรม - กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไข ที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวัน ต้องโทษจำคุกหรือการพักการ ลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้อง ปฏิบัติ พ.ศ.๒๕๖๒ ข้อ ๗๒ ข้อ ๗๓ และข้อ ๗๔ - พระราชบัญญัติคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๓) - กฎกระทรวงการใช้อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดใน การติดตามตัวผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ติดตามตัวหรือไม่ หากมีคำสั่งให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว แบ่งเป็น ๒ กรณี <u>กรณีที่ ๑</u> นักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก ซึ่งมีผู้อุปการะพักอาศัยในเขตคุมประพฤติพื้นที่จังหวัดเดียวกับเรือนจำที่ปล่อยตัวพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก (บางจังหวัดมีสำนักงานคุมประพฤติหลายแห่ง) ให้นักโทษเด็ดขาดไปรายงานตัวกับพนักงานคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติพื้นที่เดียวกับที่พักอาศัยของผู้อุปการะตามเขตพื้นที่คุมประพฤติที่กำหนดเพื่อรับทราบเงื่อนไขการคุมความประพฤติ และข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องพร้อมติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในทันทีเมื่อได้รับการปล่อยตัวและให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ พร้อมกับปฏิบัติตามคำแนะนำที่กำหนดทุกครั้งจนกว่าจะพ้นโทษหรือพ้นจากการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก <u>กรณีที่ ๒</u> นักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก ซึ่งมีผู้อุปการะพักอาศัยนอกเขตของเรือนจำที่ปล่อยตัวพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก ให้นักโทษเด็ดขาดไปพบพนักงานคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติ ซึ่งอยู่ในพื้นที่เดียวกับเรือนจำที่ปล่อยตัวพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก เพื่อติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในทันทีเมื่อได้รับการปล่อยตัว หลังจากนั้นต้องเดินทางไปพบพนักงานคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่ผู้อุปการะพักอาศัยตามเขตคุมประพฤติที่กำหนดไว้ ภายในระยะเวลา ๓ วัน และให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ พร้อมกับปฏิบัติตามคำแนะนำที่กำหนดทุกครั้งจนกว่าจะพ้นโทษหรือพ้นจากการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก ทั้งนี้ ให้พนักงานคุมประเวศกำหนดรายละเอียดของแผนในการปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ โดยกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการรายงานตัวของผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือกรณีผู้ถูกคุมความประพฤติต้องทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ให้พนักงานคุมประเวศกำหนดวัน เวลา สถานที่ และประเภทงานไว้ด้วย พร้อมทั้งจัดทำสมุดนัดรายงานตัวให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเก็บไว้เพื่อใช้แสดงตนในการติดต่อกับสำนักงานคุมประเวศระหว่างการคุมความประพฤติ ในการกำหนดวันให้ผู้ถูกคุมความประเวศมารายงานตัวนั้น ให้พนักงานคุมประเวศกำหนดวันนัดรายงานตัวเดือนละ ๑ ครั้ง ในการกำหนดวันให้ผู้ถูกคุมความประเวศมารายงานตัวนั้น ถ้าวันใดตรงกับวัน	ตามเงื่อนไขตามที่ศาล หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
หยุดราชการหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ ให้พนักงานคุมประพฤติกำหนดวันนัดรายงานตัวตามความเหมาะสมกับความจำเป็นของผู้ถูกคุมความประพฤติ ในระหว่างการคุมความประพฤติหากผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติกรรมดีขึ้น พนักงานคุมประพฤติสามารถปรับระยะเวลาความถี่ในการรายงานตัวได้ดังนี้ การใช้ดุลพินิจในการผ่อนคลายเงื่อนไขในการรายงานตัวให้ดำเนินการดังนี้ ๑) หากระยะเวลาการคุมความประพฤติทั้งหมดเกินกว่า ๙๐ วัน จนถึง ๑ ปี ให้รายงานตัวเดือนละ ๑ ครั้งใน ๔ เดือนแรก หากความประพฤติดีขึ้นให้ขยายระยะเวลารายงานตัวเป็นทุก ๒ เดือนต่อครั้ง ในระยะเวลาที่เหลือ ๒) หากระยะเวลาการคุมความประพฤติทั้งหมดเกินกว่า ๑ ปี จนถึง ๒ ปี ในปีแรกให้ใช้หลักเกณฑ์ตามข้อ ๑) แต่ในปีที่สองให้ขยายระยะเวลารายงานตัวเป็นทุก ๓ เดือนต่อครั้ง ๓) ระยะเวลาการคุมความประพฤติทั้งหมดเกินกว่า ๒ ปี ในสองปีแรกให้ใช้หลักเกณฑ์ตามข้อ ๒) แต่ในปีที่สามเป็นต้นไปให้ขยายระยะเวลารายงานตัวเป็นทุก ๓ หรือ ๔ เดือนต่อครั้ง อนึ่ง การนัดรายงานตัวครั้งสุดท้ายให้นัดล่วงหน้าก่อนครบกำหนดประมาณ ๒ สัปดาห์ หากเดือนสุดท้ายมีระยะเวลาพ้นโทษไม่ถึง ๒ สัปดาห์ ไม่จำเป็นต้องนัดรายงานตัวแต่นัดให้มารับสำเนารายงานการพ้นคุมความประพฤติ เพื่อเป็นหลักฐานในการนำไปรับใบบริสุทธิ์ และหากมีการผ่อนคลายเงื่อนไขการรายงานตัวแล้ว ผู้ถูกคุมความประพฤติมีความประพฤติไม่ดีขึ้นแต่ไม่ถึงกับต้องรายงานผิดเงื่อนไขฯ พนักงานคุมประพฤติอาจพิจารณาปรับความถี่กลับไปรายงานตัวเช่นเดิม โดยเสนอผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ ๔) การขาดนัดรายงานตัวโดยมีเหตุผลที่สมควรและเชื่อถือได้ เช่น เจ็บป่วยจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถมารายงานตัวได้ ฯลฯ ไม่ต้องนัดรายงานตัวชดเชย ๕) ผู้ที่มีความพิการ ชราภาพ หรือเจ็บป่วยร้ายแรงถึงขั้นเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางมารายงานตัว ให้ยกเว้นการรายงานตัวได้ โดยใช้วิธีการติดตามเยี่ยมบ้านและบันทึกการสอดส่องโดยพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติหรือใช้การส่งหนังสือสอบถามผู้อุปการะ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือผู้นำชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ แทน ทั้งนี้ ระยะเวลาการออกสอดส่องหรือออกหนังสือสอบถาม ให้กำหนดตามที่เหมาะสมเพื่อให้ทราบพฤติการณ์ของผู้ถูกคุมความประพฤติเป็น	- คู่มือการปฏิบัติงานควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กหรือเยาวชน และผู้ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ จำคุก เอกสารหมายเลข ๙/๒๕๕๑

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ระยะจนกว่าจะครบกำหนดโทษ (ซึ่งในกรณีนี้จะต้องดูแลสอดส่องจนครบระยะเวลาการคุมความประพฤติ โดยไม่ถือเป็นกรณีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปและขอเพิกถอนการคุมความประพฤติ ของคณะกรรมการพักการลงโทษหรือคณะกรรมการลดวันต้องโทษจำคุก หมายถึง การเพิกถอนการอนุมัติพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ อันเนื่องมาจากการผิดเงื่อนไขฯ ซึ่งมีผลให้ผู้ถูกคุมความประพฤติ อาจถูกจับกุมตัวส่งกลับไปคุมขังในเรือนจำ) ๖) กรณีเดือนสุดท้ายมีระยะเวลาก่อนพ้นโทษไม่ถึง ๒ สัปดาห์ ไม่จำเป็นต้องนำรายงานตัวในเดือนนั้นอีกแต่ให้นำมารับสำเนารายงานการฟื้นฟูคุมความประพฤติ เพื่อเป็นหลักฐานในการนำไปรับใบบริสุทธิ์ ซึ่งผู้ถูกคุมความประพฤติจะได้รับใบบริสุทธิ์ภายหลังครบกำหนดโทษและระยะเวลาการคุมความประพฤติแล้วหากมีผู้ถูกคุมความประพฤติรายใดขาดนัดรายงานตัว โดยอ้างเหตุผลว่าได้รับใบบริสุทธิ์มาแล้ว ขอให้ประสานงานกับผู้บัญชาการเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อช่วยตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นรายกรณี ข้อสังเกต ๑. พนักงานคุมประพฤติต้องกำชับให้ผู้ถูกคุมความประพฤติมารายงานตัวตามที่พนักงานคุมประพฤติกำหนดนัดทุกครั้ง กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่สามารถมารายงานตัวตามกำหนดนัดได้ ต้องแจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้พนักงานคุมประพฤติทราบ และพนักงานคุมประพฤตินัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติมารายงานตัวโดยเร็ว ๒. การรายงานตัวครั้งสุดท้าย หากผู้ถูกคุมความประพฤติมาพบพนักงานคุมประพฤติภายหลังพ้นกำหนดโทษหรือพ้นระยะเวลาการคุมความประพฤติแล้ว ขอให้บันทึกการรับรายงานตัวไว้พร้อมเหตุผลในการมาล่าช้าโดยกรณีเช่นนี้แม้จะล่วงเลยกำหนดเวลา แต่หากมีเหตุผลอันสมควรและเชื่อได้ว่ามิใช่เจตนาผิดเงื่อนไขฯ หรือกระทำความผิดอาญาขึ้นใหม่ในระหว่างนั้น จะอนุโลมให้พ้นการคุมความประพฤติก็ได้ หมายเหตุ การนับระยะเวลาการคุมความประพฤติให้นับตั้งแต่วันที่เรือนจำ/ทัณฑสถานปล่อยตัวคุมความประพฤติถึงวันที่พ้นโทษ	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๔.๑.๒ ให้พักอาศัยอยู่กับผู้อุปการะตามบ้านเลขที่ที่แจ้งไว้ แม้จะมีเหตุจำเป็นให้ยื่นคำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่เดิม และต้องได้รับอนุญาตก่อน กรณีที่ผู้อุปการะมีความจำเป็นต้องย้ายที่อยู่อาศัยไปยังท้องที่อื่นและผู้ถูกคุมความประพฤติต้องไปพักอาศัยอยู่กับผู้อุปการะ ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติแจ้งพร้อมทั้งยื่นคำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติ ในท้องที่เดิม และต้องได้รับอนุญาตก่อน ๔.๑.๓ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับหากฝ่าฝืนและถูกลงโทษโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับนั้น ไม่ว่าโทษสถานใด ให้ผู้ได้รับพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก หรือผู้อุปการะแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติฝ่าฝืนกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับจนถูกลงโทษ ไม่ว่าโทษที่ได้รับจะเป็นโทษสถานใด ผู้ถูกคุมความประพฤติหรือผู้อุปการะต้องแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบ ๔.๑.๔ ให้ประกอบอาชีพที่สุจริต หากเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือย้ายงานใหม่ ต้องแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง แม้จะมีเหตุจำเป็นให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบภายในกำหนดระยะเวลาการรายงานตัวครั้งต่อไป พนักงานคุมประพฤติต้องแจ้งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติประกอบอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย หากผู้ถูกคุมความประพฤติประกอบอาชีพแล้ว ให้แจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบถึงสถานที่ทำงาน และหากมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือย้ายงานใหม่ ต้องแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง แม้จะมีเหตุจำเป็นให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบภายในกำหนดระยะเวลาการรายงานตัวครั้งต่อไป ๔.๑.๕ ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำ และคำตักเตือนของพนักงานคุมประพฤติและเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมคุมประพฤติกำหนด ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดี หรือมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดซ้ำ ให้พนักงานคุมประพฤติให้คำแนะนำและตักเตือนผู้ถูกคุมความประพฤติ พร้อมทั้งกำชับให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด หรือกรณีบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือคดีที่น่าสนใจของประชาชน และอธิบดีกรมคุมประพฤติได้กำหนดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตาม เช่น ห้ามทำกิจกรรมทางการเมือง	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
เป็นพิธีกรให้กับพรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่ง ห้ามแสดงความคิดเห็นหรือสัญลักษณ์ทางการเมืองหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น ๔.๑.๖ ห้ามออกนอกเขตท้องที่จังหวัด เว้นแต่จะมีกิจธุระสำคัญเป็นครั้งคราว ให้ขออนุญาตจากพนักงานคุมประพฤติ หากจะย้ายที่อยู่หรือเปลี่ยนแปลงผู้ประกอบการจะต้องยื่นคำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่เดิม และได้รับอนุมัติก่อน กรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติออกนอกเขตท้องที่จังหวัด ที่ผู้ประกอบการพักอาศัย ซึ่งมีความจำเป็นหรือมีเหตุที่ต้องออกนอกท้องที่จังหวัดที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกคุมความประพฤติหรือบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดกับผู้ถูกคุมความประพฤติ เช่น กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติเจ็บป่วยและต้องเข้ารับการรักษานอกเขตท้องที่จังหวัดที่ผู้ประกอบการพักอาศัย หรือมีความจำเป็นต้องไปดูแล เยี่ยมเยียน บุตรหรือญาติที่นอกเขตท้องที่จังหวัดที่ผู้ประกอบการพักอาศัย ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติขออนุญาตพร้อมเหตุผลและความจำเป็นจากพนักงานคุมประพฤติ และต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานคุมประพฤติก่อนที่จะเดินทางออกนอกเขตท้องที่จังหวัด กรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติมีความจำเป็นต้องออกนอกเขตท้องที่จังหวัด ให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาถึงเหตุผลความจำเป็นรวมทั้งระยะเวลาที่อนุญาตให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเดินทางออกนอกเขตท้องที่จังหวัด และให้พนักงานคุมประพฤตรายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติพิจารณาอนุญาต ทั้งนี้ การพิจารณาอนุญาตเป็นระยะเวลาเท่าใด เป็นดุลพินิจของผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติที่จะพิจารณาตามเหตุผลและความจำเป็น กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน ถูกคุมความประพฤติมีความจำเป็นต้องออกนอกเขตท้องที่จังหวัด ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติหรือผู้ประกอบการหรือบุคคลใกล้ชิดโทรศัพท์ติดต่อพนักงานคุมประพฤติเพื่อขออนุญาตออกนอกเขตท้องที่จังหวัด ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการตามเหตุผลความจำเป็นรวมทั้งระยะเวลาที่ขออนุญาตให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเดินทางออกนอกเขตท้องที่จังหวัด และรีบรายงานผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติพิจารณาอนุญาต หากผู้ถูกคุมความประพฤติมีความประสงค์จะย้ายที่อยู่หรือเปลี่ยนแปลงผู้ประกอบการ เพื่อโอนการคุมความประพฤติไปยังสำนักงานคุมประพฤติแห่งอื่น จะต้องยื่นคำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่เดิม และต้องได้รับอนุญาตก่อน แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้	- ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖๙

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๔.๑.๖.๑ กรณีที่ผู้อุปการะย้ายที่อยู่ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ ดังนี้ ๑) ผู้ถูกคุมความประพฤติแจ้งความประสงค์และยื่นคำร้องขออนุญาตโอนการคุมความประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติแห่งอื่น พร้อมเหตุผลและความจำเป็น นอกจากนี้พนักงานคุมประพฤติต้องสอบถามว่าผู้ถูกคุมความประพฤติประสงค์จะย้ายไปพักอาศัยอยู่กับผู้อุปการะจนครบระยะเวลาการคุมความประพฤติหรือไม่ หรือประสงค์จะย้ายไปพักอาศัยช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมความประพฤติ การดำเนินการส่งประเด็นไปยังสำนักงานคุมประพฤติแห่งอื่น พนักงานคุมประพฤติต้องพิจารณาเหตุผลและความจำเป็นของผู้ถูกคุมความประพฤติ หากพนักงานคุมประพฤติเห็นสมควรตามคำร้องให้เสนอผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติเพื่อพิจารณาอนุญาต ๒) พนักงานคุมประพฤติรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งประเด็น พร้อมทั้งจัดทำหนังสือขอความร่วมมือดำเนินการเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ ให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการส่งประเด็นทางระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ รายละเอียดขั้นตอนการส่งประเด็น ปรากฏตามแนวทางการส่ง – รับประเด็นในงานคุมความประพฤติด้วยระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้อุปการะ ว่าเป็นบ้านที่ผู้อุปการะพักอาศัยอยู่จริงหรือไม่ ทั้งนี้ ก่อนที่ผู้ถูกคุมความประพฤติจะไปคุมความประพฤติที่สำนักงานคุมความประพฤติแห่งอื่น ให้สำนักงานคุมประพฤติที่รับประเด็นแจ้งผลกลับทางโทรศัพท์ก่อนว่า ผู้อุปการะมีที่อยู่ตามที่แจ้งและพักอาศัยอยู่จริง จึงให้ผู้ถูกคุมความประพฤติไปคุมความประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติแห่งอื่นได้ หากผู้อุปการะไม่มีที่อยู่ตามที่แจ้งหรือไม่ได้พักอาศัยอยู่ตามที่แจ้งไว้ ให้สำนักงานคุมประพฤติที่รับประเด็นแจ้งผลประเด็นกลับทางระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้แจ้งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทราบต่อไป และผู้ถูกคุมความประพฤดียังคงต้องรายงานตัวที่สำนักงานคุมประพฤติแห่งเดิม ๔.๑.๖.๒ กรณีที่เปลี่ยนผู้อุปการะ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ ดังนี้ ๑) ผู้ถูกคุมความประพฤติแจ้งความประสงค์และยื่นคำร้องขออนุญาตโอนการคุมความประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติแห่งอื่น พร้อมเหตุผลและความจำเป็น โดยพนักงานคุมประพฤติต้องพิจารณาเหตุผลและความจำเป็นของผู้ถูกคุมความประพฤติ หากพนักงาน	- หนังสือที่ ยธ ๐๓๒๗/ว ๗๒๔ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแนวทางการส่ง-รับประเด็นในงานคุมความประพฤติในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
คุมประพฤติเห็นสมควรตามคำร้อง ให้เสนอผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติเพื่อพิจารณาอนุญาต ๒) พนักงานคุมประพฤติรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งประเด็น พร้อมทั้งจัดทำหนังสือขอความร่วมมือดำเนินการเกี่ยวกับการคุมประพฤติให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการส่งประเด็นทางระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ รายละเอียดขั้นตอนการส่ง – รับประเด็นในงานคุมประพฤติด้วยระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ ปรากฏตามหนังสือที่ ยธ ๐๓๒๗/ว๗๒๔ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เพื่อสอบถามผู้อุปการะว่ายอมรับอุปการะนักโทษหรือไม่ ทั้งนี้ ก่อนที่ผู้ถูกคุมความประพฤติจะไปคุมความประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติแห่งอื่น ให้สำนักงานคุมประพฤติที่รับประเด็นแจ้งผลกลับทางโทรศัพท์ก่อนว่า ผู้อุปการะยอมรับอุปการะนักโทษ จึงให้นักโทษไปคุมความประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติแห่งอื่นได้ หากผู้อุปการะไม่ยอมรับอุปการะนักโทษ ให้สำนักงานคุมประพฤติที่รับประเด็นแจ้งผลประเด็นกลับทางระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้แจ้งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทราบต่อไป <u>หมายเหตุ</u> ๑. กรณีที่ผู้อุปการะย้ายที่อยู่ หากผู้อุปการะต้องเดินทางไปกระหนั้น เนื่องจากมีความจำเป็นในเรื่องที่อยู่หรือด้านอาชีพ และกรณีที่เปลี่ยนผู้อุปการะ เนื่องจากผู้อุปการะรายเดิมไม่สามารถดูแลนักโทษได้ หรือผู้อุปการะไม่มีความเหมาะสมหรือผู้อุปการะถึงแก่กรรม เป็นต้น พนักงานคุมประพฤติอาจอนุโลมให้ไปได้ในระหว่างรอผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง ๒. กรณีคดีคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดที่ส่งประเด็นแบบโอนเบ็ดเสร็จให้สำนักงานคุมประพฤติที่ส่งประเด็นจัดทำหนังสือแจ้งเรือนจำหรือทัณฑสถานสังกัดของนักโทษ เพื่อเรือนจำหรือทัณฑสถานจะได้ส่งทะเบียนรายตัวนักโทษไปยังเรือนจำหรือทัณฑสถานที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบที่รับประเด็น ๓. กรณีนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการพักการลงโทษย้ายที่อยู่หรือเข้าไปทำงานในท้องที่อื่นที่มีใช้สถานที่หรือท้องที่เดิม ให้พนักงานคุมประพฤติท้องที่ที่มีการย้ายเข้าไปมีหนังสือแจ้งพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจในท้องที่ที่นักโทษเด็ดขาดผู้นั้นย้ายที่อยู่หรือเข้าไปทำงานในท้องที่นั้นทราบภายในเวลาอันสมควร	- กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕๐

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๔.๑.๗ ห้ามประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย เช่น เล่นการพนัน หรือเสพสุรา โดยมึนเมาสุราอาละวาดมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นเป็นประจำ มีเหตุทะเลาะวิวาทในวงการพนันเป็นอาชญากรรม ๔.๑.๘ ห้ามเกี่ยวข้องกับสารระเหย วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิต หรือประสาท หรือยาเสพติดให้โทษทุกประเภทรวมทั้งอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดทุกชนิด ๔.๑.๙ ห้ามเยี่ยงเยียนหรือติดต่อกับผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักขัง หรือผู้ต้องกักกันอื่นที่ไม่ใช่ญาติ ซึ่งถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน สถานกักขัง สถานกักกัน หรือสถานคุมขังอื่นใด ๔.๑.๑๐ ห้ามคบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจนำไปสู่การกระทำผิดอีก ๔.๑.๑๑ เจื่อนไขอื่น (ถ้ามี) ตามที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด ให้พนักงานดำเนินการตามที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด ๔.๑.๑๒ ผู้ได้รับพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุกจะต้องแสดงหนังสือสำคัญนี้ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือเจ้าพนักงานเรือนจำ เมื่อมีการเรียกให้แสดง หากหนังสือสำคัญนี้สูญหายให้รีบแจ้งต่อพนักงานคุมประพฤติ และขอรับฉบับแทน ถ้าไม่แสดงหนังสือสำคัญดังกล่าว พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับส่งเรือนจำก็ได้ ในกรณีที่หนังสือสำคัญสูญหาย พนักงานคุมประพฤติสามารถถ่ายเอกสารสำเนาหนังสือสำคัญในสำนวนคดี แล้วรับรองสำเนาไว้เป็นหลักฐานให้ใช้แทนฉบับที่สูญหาย ๔.๑.๑๓ คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ มีมติกำหนดให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวดังนี้ พนักงานคุมประพฤติพิจารณาการติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ดังนี้ ๑) กรณีนักโทษเด็ดขาดได้รับอนุมัติพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก ที่มีระยะเวลาคุมประพฤติน้อยกว่าหรือเท่ากับ ๓๐ วัน <u>ไม่ต้องติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว</u> ๒) กรณีนักโทษเด็ดขาดได้รับอนุมัติพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก ที่มีระยะเวลาคุมประพฤติเกินกว่า ๓๐ วันขึ้นไป แต่ไม่เกิน	- หนังสือที่ยธ ๐๓๒๗/ว๘๑๔ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แนวปฏิบัติในการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) มาใช้กับผู้ได้รับการพักการลงโทษ และลดวันต้องโทษจำคุก

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๑ ปี ให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวจนกว่าจะพ้นโทษ ๓) กรณีนักโทษเด็ดขาดได้รับอนุมัติพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก ที่มีระยะเวลาคุมประพฤติเกินกว่า ๑ ปี ให้ติดอุปกรณ์ดังกล่าวเป็นระยะเวลาครึ่งหนึ่งของระยะเวลาคุมประพฤติ แต่ต้องติดอุปกรณ์ดังกล่าวไม่น้อยกว่า ๑ ปี ยกเว้น การติด EM ในโครงการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษเนื่องจากเจ็บป่วยร้ายแรงหรือพิการ หรือมีอายุตั้งแต่ ๗๐ ปีขึ้นไป และไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติพิจารณาแล้วว่า เป็นผู้ที่มีปัญหาสุขภาพร่างกายที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว เช่น ร่างกายบาดเจ็บหรือพิการ เป็นต้น ทั้งนี้ ให้นับวันเริ่มสวมใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวเป็นวันแรก และนับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมงถ้าระยะเวลาที่คำนวณนั้นกำหนดเป็นเดือนให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน ถ้ากำหนดเป็นปีให้คำนวณตามปีปฏิทินในราชการ และเมื่อสวมใส่ครบกำหนดแล้ว ให้ถอดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในวันที่ครบกำหนด เช่น มีระยะเวลาคุมความประพฤติ จำนวนสี่สิบวัน พ้นโทษ ๔ มกราคม ๒๕๖๔ ให้ติด EM เป็นเวลา สี่สิบวัน จนถึงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๔ และให้ดำเนินการถอด EM ในวันที่ครบกำหนด คือ วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๔ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๑๑ ๔.๒ การกำหนดวิธีการคุมความประพฤติตามระดับของการควบคุมและสอดส่อง พนักงานคุมประพฤตินำข้อมูลที่ได้จากการจำแนกตามแบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติมาจัดทำแผนการคุมความประพฤติแล้ว ให้จัดระดับของการควบคุมและสอดส่อง ซึ่งแบ่งได้ ๓ กลุ่ม ดังนี้ ๑. กลุ่มเข้มงวด (๑) การรายงานตัว ให้รับรายงานตัวแบบรายบุคคล เพื่อจะได้สอบถามข้อมูลและสังเกตพฤติกรรมและความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของผู้ถูกคุมความประพฤติได้อย่างใกล้ชิด (๒) การออกสอดส่อง ให้พนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติที่มีประสบการณ์ออกสอดส่อง ทุก ๑ - ๒ เดือน หรือมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยพนักงานคุมประพฤติต้องออกสอดส่องอย่างน้อย ๑ ครั้ง ก่อนครึ่งหนึ่งของระยะเวลาการคุมความประพฤติ ในกรณีที่เป็น การออกสอดส่องโดยอาสาสมัครคุมประพฤติควรส่งคดีให้อาสาสมัครคุมประพฤติที่มีประสบการณ์ช่วยสอดส่องดูแล	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
(๓) การตรวจหรือทดสอบหยาเสฟติด ควรตรวจทุกครั้งที่มา รายงานตัว หรือมีพฤติการณ์น่าสงสัยก็สามารถตรวจปัสสาวะได้ (๔) ควรให้บุคคลในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดช่วยควบคุมดูแล ผู้ถูกคุมความประพฤติด้วย ๒. กลุ่มปานกลาง (๑) การรายงานตัว ให้รับรายงานตัวแบบรายบุคคลในครั้งแรก เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้สอบถามและสังเกตได้อย่างใกล้ชิดว่าผู้ถูก คุมความประพฤติมีพฤติกรรมอย่างไร ครั้งต่อไปอาจจะใช้วิธีการรับ รายงานตัวเป็นรายบุคคลหรือแบบกลุ่ม หรือ รับรายงานตัวแบบกลุ่ม ในกรณีเข้าร่วมกิจกรรมของสำนักงานคุมประพฤติก็ได้ ขึ้นอยู่กับ ข้อเท็จจริงและการพิจารณาของพนักงานคุมประพฤติว่าจำเป็นต้อง ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดหรือไม่ (เมื่อใช้วิธีรับรายงานตัวแบบกลุ่มหากพบ ปัญหาหรือมีพฤติกรรมผิดสังเกต ควรให้พบเจ้าของสำนวนคดีทันที) (๒) การออกสอดส่อง พนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุม ประพฤติดอกสอดส่องทุก ๓ - ๖ เดือน (๓) การตรวจหรือทดสอบหยาเสฟติด ควรตรวจทุกครั้งที่มา รายงานตัว หรือมีพฤติการณ์น่าสงสัยก็สามารถตรวจปัสสาวะได้ (๔) ควรให้บุคคลในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดช่วย ควบคุมดูแลผู้ถูกคุมความประพฤติด้วย ๓. กลุ่มไม่เข้มงวด (๑) การรายงานตัว ควรรับรายงานตัวแบบรายบุคคลหรือแบบ กลุ่ม หรือรับรายงานตัวแบบกลุ่มในกรณีเข้าร่วมกิจกรรมของสำนักงาน คุมประพฤติ (๒) การออกสอดส่อง ให้อาสาสมัครคุมประพฤติดอกสอดส่อง อย่างน้อย ๑ ครั้ง ภายในระยะเวลาการคุมความประพฤติ หากพนักงาน คุมประพฤติไม่สามารถจัดส่งคดีให้อาสาสมัครคุมประพฤติดูแลได้ พนักงานคุมประพฤติต้องออกสอดส่อง ๑ ครั้ง (๓) การตรวจหรือทดสอบหยาเสฟติด ควรตรวจทุกครั้งที่มา รายงานตัว หรือมีพฤติการณ์น่าสงสัยก็สามารถตรวจปัสสาวะได้ ซึ่งเป็น ดุลพินิจของพนักงานคุมประพฤติในการสุ่มตรวจ (๔) ควรให้บุคคลในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดช่วยควบคุมดูแล ผู้ถูกคุมความประพฤติด้วย ทั้งนี้ ในการออกสอดส่อง ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ สามารถใช้ดุลพินิจปรับระยะเวลาในการออกสอดส่องตามที่สำนักงานคุม ประพฤติเห็นสมควรโดยคำนึงถึงปริมาณและคุณภาพของงานเป็นสำคัญ	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๔.๓ การจัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟู พนักงานคุมประพฤติจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับการแก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการของผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย โดยในการจัดทำแผนดังกล่าวพนักงานคุมประพฤติต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ถูกคุมความประพฤติให้รับทราบการดำเนินการต่างๆ ตามแผนการแก้ไขฟื้นฟู โดยให้ผู้ถูกคุมความประพฤตินี้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ เช่น การให้คำปรึกษารายบุคคลหรือรายกลุ่ม จัดให้เข้ารับการอบรมความรู้ การทำงานบริการสังคม หรือสาธารณประโยชน์ การให้การสงเคราะห์ และให้ผู้ถูกคุมความประพฤติลงลายมือชื่อด้วย สำนักงานคุมประพฤติสามารถดำเนินการแผนการแก้ไขฟื้นฟูได้ ๒ รูปแบบ ได้แก่ สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการจัดกิจกรรม และส่งต่อไปยังหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แผนการแก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหา ความจำเป็น และความ ต้องการ ดังนี้ ๑) ปัญหาที่อยู่อาศัย/สภาพแวดล้อม หากพบว่าสภาพแวดล้อมมีปัญหา ควรจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันตนเองจากสิ่งแวดล้อม เช่น ทักษะการสื่อสารและการปฏิเสธ ทักษะการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ เป็นต้น ในกรณีที่ไม่มีที่พักอาศัยหรือมีความประสงค์ในการย้ายที่อยู่แต่ยังขาดแคลนทุนทรัพย์ ควรจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับคำแนะนำสถานที่เพื่อให้การสงเคราะห์/บ้านกึ่งวิถี ๒) ปัญหาผู้อุปการะ/ผู้ดูแล ในกรณีที่ปัญหาในระดับที่ไม่รุนแรง ควรจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับคำปรึกษาครอบครัว กิจกรรมสัมพันธ์ภาพครอบครัวและผู้อื่น การสื่อสารและแก้ไขปัญหาร่วม ในกรณีที่ปัญหาในระดับที่รุนแรงหรือไม่สามารถแก้ไขได้ ควรจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับคำปรึกษารายบุคคลหรือส่งต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง	- พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๖ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖๑ - ระเบียบกรมคุมประพฤติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับแผนการคุมความประพฤติ และแผนการแก้ไขฟื้นฟู พ.ศ. ๒๕๖๐ - แบบประเมิน ผู้ถูกคุมความประพฤติ (คป.๔ ข) - คู่มือการจำแนกผู้กระทำผิดในงานคุมประพฤติ เอกสารหมายเลข ๙/๒๕๕๙ - กลไกการควบคุมพฤติกรรม - กลไกสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๓) ปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว/บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย ในกรณีที่มีปัญหาไม่รุนแรงและพนักงานคุมประพฤติวิเคราะห์แล้วว่า ผู้ถูกคุมความประพฤติขาดทักษะทางสังคม ควรดำเนินการส่งเสริมทักษะทางสังคม โดยให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมรู้จักตนเอง/เห็นคุณค่าในตนเอง อบรมเรื่องการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ อบรมทักษะการสื่อสารและการปฏิเสธ เป็นต้น ในกรณีที่มีปัญหาในระดับที่ไม่รุนแรง ควรจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับคำปรึกษาครอบครัว หรือให้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในครอบครัวต่างๆ เช่น กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ Walk Rally เป็นต้น ในกรณีที่มีปัญหาในระดับที่รุนแรงหรือไม่สามารถแก้ไขได้ควรจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับคำปรึกษารายบุคคลหรือส่งต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ๔) ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา/อาชีพ การส่งเสริมการศึกษา หากผู้ถูกคุมความประพฤติ อยู่ในวัยกำลังศึกษาหรือมีความประสงค์ในการศึกษาต่อหรือระดับการศึกษาไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพให้ดำเนินการส่งเสริม เช่น ให้การส่งเสริมด้านการศึกษา การส่งเสริมด้านทุนประกอบอาชีพ เป็นต้น การส่งเสริมด้านอาชีพ หากผู้ถูกคุมความประพฤติ อยู่ในวัยทำงาน หรือต้องการประกอบอาชีพเสริม หรือ รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ หรือต้องการเปลี่ยนอาชีพให้ดำเนินการส่งเสริมด้านอาชีพ เช่น ให้ทุนประกอบอาชีพ ให้ยืมทุนประกอบอาชีพ อบรมฝึกอาชีพ แนะนำการหางาน แนะนำการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่โลกอาชีพ เป็นต้น ๕) ปัญหาทางการเงิน หากผู้ถูกคุมความประพฤติ ไม่สามารถควบคุมการใช้จ่ายหรือบริหารการเงินได้ ให้ดำเนินการแนะนำหรือให้คำปรึกษาในการควบคุมการใช้จ่ายหรือบริหารการเงินต่างๆ เช่น กิจกรรมวางแผนชีวิตหรือการตั้งเป้าหมายชีวิต กิจกรรมรู้จักตนเอง/เห็นคุณค่าในตนเอง อบรมเศรษฐกิจพอเพียง การทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น ๖) ปัญหาโรคประจำตัวร้ายแรง หากเป็นอุปสรรคต่อการรายงานตัว/เข้าร่วมกิจกรรม ควรให้คำแนะนำหรือให้การช่วยเหลือในการเข้ารับการรักษาอาการทางกายดังกล่าว เช่น ให้คำปรึกษารายบุคคลเกี่ยวกับสุขภาพการปฏิบัติตัว การส่งต่อเพื่อตรวจสอบโรงพยาบาล/ศูนย์บริการสาธารณสุข ส่งเคราะห์คำปรึกษาพยาบาล เป็นต้น	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๗) ปัญหาการมีอากรผิดปกติทางจิต/บุคลิกภาพ/พฤติกรรม กรณีมีอากรผิดปกติทางจิต/บุคลิกภาพ/พฤติกรรม ให้ดำเนินการส่งต่อเพื่อรับการบำบัด โดยมี ๒ กรณี ดังนี้ กรณีที่ ๑ ไม่เคยได้รับการรักษา/รักษาไม่ต่อเนื่อง ให้คำปรึกษา/แนะนำเพื่อให้ได้รับการรักษา และเมื่อส่งต่อแล้วให้พนักงานคุมประพฤติติดตามผลการส่งต่อ และหากผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิเสธการเข้ารับการรักษา/รักษา ให้ติดตามต่อญาติเพื่อนำผู้ถูกคุมความประพฤติ เข้ารับการรักษาทันที กรณีที่ ๒ กรณีอยู่ระหว่างการรักษา พนักงานคุมประพฤติติดตามผลการรักษา และกำชับให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามแผนการบำบัดฟื้นฟู ๘) ปัญหาจากการดื่มสุรา พนักงานคุมประพฤติประเมินระดับความเสี่ยงต่อการติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ - ระดับเสี่ยงต่ำ/ปานกลางต่อการติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้แนะนำแบบสั้นในการสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอาจฝึกทักษะที่จำเป็นให้ลด ละ เลิก พฤติกรรมการดื่ม เช่น อบรมทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด อบรมธรรมะ/จริยธรรม เป็นต้น - ระดับเสี่ยงสูงต่อการติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้ส่งต่อฟื้นฟู/บำบัดการดื่มสุรา หมายเหตุ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ASSIST) เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟู ๙) ปัญหาการใช้ยาเสพติดหรือสารเสพติด ในกรณีเป็นผู้เสพและสามารถเลิกยาเสพติดได้ด้วยตนเอง ให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด เช่น อบรมการตระหนักรู้เกี่ยวกับยาเสพติด อบรมธรรมะ/จริยธรรม อบรมความรับผิดชอบตนเอง ครอบครัวและสังคม เป็นต้น ในกรณีเป็นผู้เสพและไม่สามารถเลิกยาเสพติดได้ด้วยตนเอง ให้ดำเนินการส่งต่อเพื่อเข้ารับการบำบัด/ฟื้นฟูการใช้ยาเสพติด ทั้งนี้ สามารถนำครอบครัวมามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูหรือควบคุมในการสังเกตพฤติกรรม เช่น อบรมบทบาทของครอบครัวในการเลิกยาเสพติดและใช้ชีวิตร่วมกับผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น	

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๑๐) ปัญหาอื่นๆ นอกจากสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการ ที่กำหนดตามเกณฑ์ข้อ ๑ - ๘ แล้ว หากมีการพูดคุยสอบถามพบว่ามีปัญหาอื่นที่สมควรได้รับการช่วยเหลือ ซึ่งรวมถึงปัญหาเฉพาะหน้า เช่น หากได้รับการปล่อยตัวแล้ว ไม่มีค่าพาหนะเดินทางมารายงานตัว ต้องการกลับภูมิลำเนาและย้ายสถานที่รายงานตัว ๑๐.๑) แผนการแก้ไขฟื้นฟูตาม พ.ร.บ. จราจรทางบกฯ (พิจารณาคดีจากฐานความผิด) ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติในคดีที่เกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ. จราจรทางบกฯ เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยทางจราจร เช่น อบรมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร อบรมเทคนิคการขับขี่ยานพาหนะอย่างปลอดภัย อบรมความรู้เกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ การสร้างจิตสำนึกกลุ่มบำบัด ทัวร์ห้องดับจิต ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ งานอาสาจราจร เป็นต้น ๑๐.๒) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคดี ให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องในคดี สอบถามถึงความประสงค์ของผู้ถูกคุมความประพฤติและผู้เสียหาย เพื่อดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ให้พนักงานคุมประพฤติชี้แจงเรื่องกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในงานคุมประพฤติ ให้ผู้ถูกคุมความประพฤติและผู้เสียหายทราบถึงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการ และประโยชน์ที่อาจจะได้รับ แล้วบันทึกตามแบบที่กรมคุมประพฤติกำหนด ซึ่งในการดำเนินการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ จะดำเนินการได้ต่อเมื่อผู้ถูกคุมความประพฤติและผู้เสียหายทั้งสองฝ่ายให้ความยินยอม หากผู้ถูกคุมความประพฤติและผู้เสียหายทั้งสองฝ่ายให้ความยินยอม ก็ให้พนักงานคุมประพฤติกำหนดแผนในการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ๕. การบันทึกข้อมูลตามแผนการคุมความประพฤติ แผนการแก้ไขฟื้นฟู การจำแนก ในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ เมื่อพนักงานคุมประพฤติดำเนินการประเมินการจำแนก และจัดทำแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการบันทึกแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูให้ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เช่น กำหนดนัดรายงานตัว การจำแนก แผนการจัดกิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟู เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการคดีและการแก้ไขฟื้นฟู	- พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๓), ๔๐, ๔๑ , ๔๒ , ๔๓ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๙) , ๒๙ - ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการในการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - แบบชี้แจงการดำเนินกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน

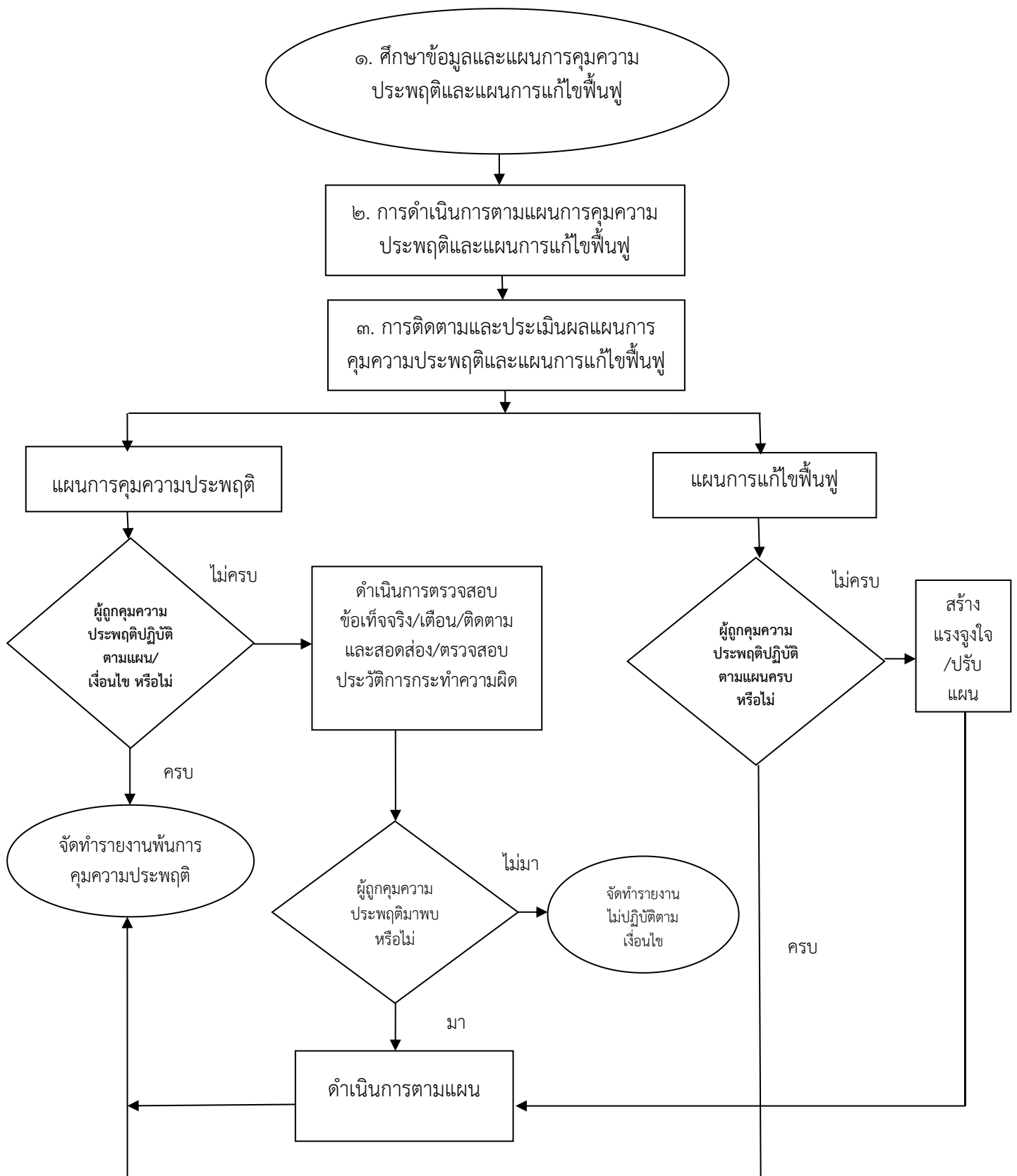
กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๖. ประสานเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยสำเนาเอกสารการจัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟู ให้พนักงานคุมประพฤติแก้ไขฟื้นฟูเพื่อจัดกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูและจัดทำแผนการจัดกิจกรรมของสำนักงานคุมประพฤติ ซึ่งพนักงานคุมประพฤติอาจแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นรายบุคคล/รายกลุ่มเพื่อให้เป็นไปตามแผนการแก้ไขฟื้นฟูหรือตามสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการของผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย กรณีพนักงานคุมประพฤติพิจารณาส่งคดีให้อาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อดำเนินการติดตามและสอดส่องผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือติดตามผลการแก้ไขฟื้นฟูในระหว่างการคุมความประพฤติ เป็นต้น ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์การพิจารณาออบหมายงานให้อาสาสมัครคุมประพฤติปฏิบัติงานคดี ได้แก่ คดีคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาดต้องเป็นคดีที่มีโทษจำคุก ไม่ถึง ๑๐ ปี เป็นคดีที่กระทำความผิดครั้งแรกหรือมีคดีที่เคยต้องโทษจำคุกมาแล้วไม่เกิน ๒ คดี กรณีจำหน่ายคดีอาชญากรรมในปริมาณไม่มากนักและไม่เคยต้องโทษจำคุกคดีจำหน่ายอาชญากรรมมาก่อน และกรณีผู้ถูกคุมความประพฤติที่เจ็บป่วย/พิการจนไม่สามารถมารายงานตัวได้ ป่วยจิตเภท และเหลือโทษจำคุกเกิน ๓ ปี รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๙ ทั้งนี้ นอกเหนือจากหลักเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวข้างต้น หากอาสาสมัครคุมประพฤติดีมีศักยภาพสูงและมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานคุมความประพฤติเป็นอย่างดี สามารถมอบคตินอกเหนือจากเกณฑ์ที่กำหนดได้โดยพนักงานคุมประพฤติให้คำแนะนำและกำกับดูแล	- หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๖/ว ๖๙๗ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานอาสาสมัครคุมประพฤติ

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู เป็นขั้นตอนการดำเนินงานของพนักงานคุมประพฤติ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติและได้รับการแก้ไขฟื้นฟูให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสัณยกลับตนเป็นพลเมืองดี และไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก ทั้งนี้จะเป็นไปตามแผนการคุ้มครองความประพฤติ และแผนการแก้ไขฟื้นฟู ที่กำหนดไว้

รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ ๖ แสดงขั้นตอนการดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู และการติดตามและประเมินผล

แผนภูมิที่ ๖ แสดงขั้นตอนการดำเนินการควบคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู
และการติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๔.๑ การศึกษาข้อมูลและแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟู ในการดำเนินการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมความประพฤติ พนักงานคุมประพฤติต้องตรวจสอบข้อมูลคดีจากระบบสารสนเทศ ก่อนถึงกำหนดนัดรายงานตัวในแต่ละเดือน เพื่อวางแผนการดำเนินการกับผู้ถูกคุมความประพฤติให้สอดคล้องกับแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูแต่ละราย ซึ่งแผนการคุมความประพฤติเป็นการดำเนินการตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด และแผนการแก้ไขฟื้นฟูที่ได้จากการประเมินจำแนกผู้ถูกคุมความประพฤติ เช่น การรับรายงานตัว การทำงานบริการสังคม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟู เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการสำนวนคดีของพนักงานคุมประพฤติ ๔.๒ การดำเนินการตามแผนการคุมความประพฤติ ๔.๒.๑ การรับรายงานตัวและการดำเนินการตามเงื่อนไขอื่น ๆ ๔.๒.๑.๑ การดำเนินการก่อนการรับรายงานตัว การเตรียมก่อนรับรายงานตัว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการดังนี้ ๑) การเตรียมสำนวนและข้อมูลผู้ถูกคุมความประพฤติ - ตรวจสอบข้อมูลผู้ถูกคุมความประพฤติที่ครบกำหนดระยะเวลาการรายงานตัวจากระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ อย่างน้อย ๑ วัน - เตรียมสำนวนผู้ถูกคุมความประพฤติที่จะมารายงานตัวล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ วัน - ศึกษาข้อมูลผู้ถูกคุมความประพฤติ รายงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ หรือจากการทำกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูต่างๆ รวมทั้งเตรียมประเด็นที่จะสอบถาม ๒) กรณีรับรายงานตัวแบบกลุ่ม ดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้ - จัดเตรียมสถานที่ให้เป็นสัดส่วน มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนผู้ถูกคุมความประพฤติไม่แออัดเกินไป - ชักซ้อมการรับรายงานตัวแบบกลุ่มกับพนักงานคุมประพฤติผู้ร่วมดำเนินการ เนื่องจากการรับรายงานตัวแบบกลุ่มควรมีผู้ดำเนินการอย่างน้อย ๒ คน และเป็นผู้ที่สามารถดำเนินการกลุ่มได้ ๓) กรณีการนำอาสาสมัครคุมประพฤติเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรายงานตัว โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรายงานตัวที่สำนักงานคุมประพฤติ หรือศูนย์ประสานงานฯ พนักงานคุมประพฤติควรประสานงานกับอาสาสมัครคุมประพฤติล่วงหน้า อย่างน้อย ๑ วัน เพื่อชักซ้อมการรับรายงานตัวเตรียมข้อมูล และประเด็นที่จะสอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติ	- กฎกระทรวงการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวผู้ถูกคุมความประพฤติตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖๒ ,๖๓ ,๖๔ ,๖๕ ,๖๖ , ๖๗, ๖๘ และ ๖๙ - ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟู พ.ศ. ๒๕๖๐ - ค.ป. ๑๒ ก. บันทึกการรับรายงานตัว (รายบุคคล) - ค.ป. ๑๒ ก. บันทึกการรับรายงานตัว (แบบกลุ่ม) - กลไกการควบคุมพฤติกรรม - กลไกสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม - ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยบทบาทและวิธีการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมความประพฤติและบทบาทของภาคประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๐

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๔.๒.๑.๒ การดำเนินการระหว่างรับรายงานตัว พนักงานคุมประพฤติทำการรับรายงานตัวและบันทึกข้อมูลตามแบบบันทึกการรับรายงานตัว (ค.ป. ๑๒ ก.) ตามขั้นตอน ดังนี้ ๑) การสร้างสัมพันธภาพ พนักงานคุมประพฤติก่อวาทักทายผู้ถูกคุมความประพฤติ ด้วยเรื่องทั่วๆ ไป เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายและเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ๒) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติดูความเป็นไปในชีวิตของผู้ถูกคุมความประพฤติเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ครอบครัว การศึกษาและการประกอบอาชีพ ความประพฤติ และพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยเน้นถามถึงความเปลี่ยนแปลงหลังจากการพบกันในครั้งก่อน ซึ่งอาจจะเป็นช่วงของการบันทึกถ้อยคำเบื้องต้น แบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกคุมความประพฤติ ค.ป. ๑๑ หรือการรับรายงานตัวครั้งที่แล้ว หรือสอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติที่ได้รับ หรือสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำงานบริการสังคม การเข้ารับการอบรม หรือการที่อาสาสมัครคุมประพฤติไปเยี่ยมเยียน หากมีความเปลี่ยนแปลง หรือมีปัญหาในเรื่องใด ต้องบันทึกโดยละเอียด เช่น - การเปลี่ยนแปลงที่อยู่/ที่ทำงาน ต้องบันทึกสภาพบ้านสภาพแวดล้อมและวาดแผนที่บ้านด้วย รวมทั้งหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้ของตนเองและของผู้อุปการะ E-mail Facebook และ line เพื่อให้พนักงานคุมประพฤติสามารถติดต่อผู้ถูกคุมความประพฤติได้ และเป็นประโยชน์ในการออกติดตามและสอดส่อง - การเปลี่ยนแปลงผู้อุปการะ กรณีผู้อุปการะรายเดิมถึงแก่กรรมหรือเจ็บป่วย ไม่สามารถดูแลผู้ถูกคุมความประพฤติได้ หรือมีปัญหา/ความขัดแย้งกับผู้อุปการะ เพื่อให้พนักงานคุมประพฤติทราบถึงปัญหาและเหตุผลในการเปลี่ยนผู้อุปการะ และจะได้จัดหาผู้อุปการะให้มีความเหมาะสมและสามารถดูแลผู้ถูกคุมความประพฤติได้ - ความสัมพันธ์กับผู้อุปการะ/บุคคลในครอบครัว มีความสัมพันธ์เป็นอย่างไร เช่น รักใคร่กันดี/ห่างเหิน/ทะเลาะกันประจำ/ทะเลาะกันบางครั้งหรือขัดแย้งกับผู้ใด ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือการกระทำความผิด เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้ทราบความสัมพันธ์และให้คำแนะนำ/ปรึกษาแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติต่อไป - กรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติกำลังศึกษาอยู่ ซึ่งผู้ถูกคุมความประพฤติบางรายอาจศึกษาต่อเนื่องมาจากในเรือนจำ/ทัณฑสถาน หรือไม่ได้ประกอบอาชีพให้สอบถามว่าได้ศึกษาอยู่หรือไม่ หรือต้องการศึกษาต่อหรือไม่ เช่น การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) หรือสายอาชีพ เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้ให้คำแนะนำ/ปรึกษา/สงเคราะห์	

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ด้านการศึกษา ซึ่งหากผู้ถูกคุมความประพฤติศึกษาต่อ เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา เช่น วันสอบตรงกับวันนัดรายงานตัว พนักงานคุมประพฤติจะได้เลื่อนกำหนดนัดรายงานตัวให้ผู้ถูกคุมความประพฤติ เป็นต้น - มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพหรือไม่ หากมีการเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนแปลงเพราะเหตุใด และปัจจุบันประกอบอาชีพใดหรือไม่ รายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตหรือไม่ หรือต้องการความช่วยเหลือในด้านอาชีพหรือไม่ เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้ทราบถึงปัญหา/ความต้องการเกี่ยวกับอาชีพ และให้คำแนะนำ/ปรึกษา/สงเคราะห์/ส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานจัดหางานจังหวัด สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด เป็นต้น - มีความประพฤติที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดหรือไม่ เช่น เที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือนำไปสู่การกระทำผิดอีกหรือไม่ ดื่มสุราหรือเล่นการพนันหรือไม่ ไปเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขังอื่นที่ไม่ใช่ญาติอีกหรือไม่ หรือใช้เวลาว่างที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดหรือไม่ เมื่ออยู่กับเพื่อนทำกิจกรรมอะไร มั่วสุมกับเพื่อนหรือไม่ ชักชวนกันไปทำสิ่งไม่ดีหรือไม่ เช่น เสพยาเสพติด ลักขโมย รับจ้างซื้อ จำหน่ายยาเสพติด เป็นต้น ๓) การปฏิบัติตามคำแนะนำ ช่วยเหลือ ตักเตือน การให้คำปรึกษาของพนักงานคุมประพฤติ จากการรายงานตัวครั้งก่อน และผลที่เกิดขึ้น ให้พนักงานคุมประพฤติสังเกตหรือประเมินจากตัวผู้ถูกคุมความประพฤติว่ามีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ เช่น การรายงานตัวครั้งที่ผ่านมาผู้ถูกคุมความประพฤตินายงานตัวหรือมาเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟู ไม่ตรงตามเวลาที่พนักงานคุมประพฤติกำหนดไว้ หรือไม่มาเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟู ซึ่งพนักงานคุมประพฤติได้ตักเตือนให้ปรับปรุงแก้ไขตนเอง พร้อมทั้งกำชับให้มาพบพนักงานคุมประพฤติให้ตรงตามกำหนดนัด และเมื่อถึงกำหนดนัดรายงานตัวหรือการเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูในครั้งนี้ ถูกคุมความประพฤติมาพบพนักงานคุมประพฤติตามกำหนดนัด โดยพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติได้ หรือกรณีที่พนักงานคุมประพฤติได้ให้คำแนะนำ/ช่วยเหลือ/ ตักเตือน/การให้คำปรึกษาแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติจากการรายงานตัวครั้งก่อน ผู้ถูกคุมความประพฤติได้ปฏิบัติตามคำแนะนำ/ช่วยเหลือ/ ตักเตือน/การให้คำปรึกษาของพนักงานคุมประพฤติหรือไม่ รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นด้วย เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติว่าได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือแย่ลง	

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๔) การให้คำปรึกษา กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติมีปัญหาและความต้องการตามแบบประเมินจำแนกผู้ถูกคุมความประพฤติ (คป.๔ ข) หรือปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาเรื่องส่วนตัว/ปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่/ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ให้พนักงานคุมประพฤติให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล หรืออาจให้คำปรึกษาเบื้องต้น และนัดเข้าร่วมกิจกรรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หรือครอบครัว แล้วแต่กรณี โดยสามารถปรับหรือเพิ่มเติมแผนการแก้ไขฟื้นฟูได้ ๕) การแนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือน ตลอดจนการให้การสงเคราะห์ พนักงานคุมประพฤติต้องให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ โดยแนะนำความประพฤติที่ควรปฏิบัติ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติมีความประพฤติไม่เหมาะสมให้พนักงานคุมประพฤติว่ากล่าวตักเตือน การประกอบอาชีพ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่มีงานทำ หรือยังไม่มีอาชีพ ให้พนักงานคุมประพฤติแนะนำเกี่ยวกับการศึกษา การประกอบอาชีพ ตำแหน่งงานว่าง และให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ด้านอาชีพต่อไป ประเภทของการสงเคราะห์ มีดังนี้ (๑) การส่งเสริมการมีงานทำ หรือส่งเสริมด้านการหางาน (๒) การส่งเสริมด้านการฝึกวิชาชีพ (๓) การส่งเสริมด้านการศึกษา (๔) การส่งเสริมด้านทุนประกอบอาชีพ (๕) การสงเคราะห์ด้านการรักษาพยาบาล (๖) การสงเคราะห์ค่าอาหาร (๗) การสงเคราะห์ค่าพาหนะ (๘) การสงเคราะห์ค่ายั้งชีพ (๙) การสงเคราะห์ด้านที่พักอาศัย (๑๐) การให้คำปรึกษา แนะนำ (๑๑) ด้านการให้ความรู้และการฝึกอบรม ด้านทักษะชีวิต ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ผู้ที่มีความต้องการขอรับการสงเคราะห์ ต้องกรอกแบบคำร้องขอรับการสงเคราะห์ตามแบบฟอร์มและขั้นตอนการขอรับการสงเคราะห์ที่กรมคุมประพฤติกำหนด และพนักงานคุมประพฤติตรวจสอบข้อเท็จจริง และทำความเข้าใจในแบบคำร้องขอรับการสงเคราะห์ และเสนอให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติพิจารณาอนุมัติ ซึ่งพนักงานคุมประพฤติต้องพิจารณาการให้การสงเคราะห์ตามสภาพปัญหา ความจำเป็น ความต้องการ หรือมีความยากจน หรือความขัดสน ซึ่งแนวทางการช่วยเหลือสงเคราะห์ ปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๑๒	- พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๓), ๔๐, ๔๑, ๔๒, ๔๓ - ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟู พ.ศ. ๒๕๖๐ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๗๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง แจกแนวทาง การช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ที่อยู่ในความดูแลของกรมคุมประพฤติ

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๖) พฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการกระทำผิดและการปฏิบัติตามเงื่อนไข ในระหว่างการคุ้มครองความประพฤติผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติถูกจับกุมดำเนินคดีอื่นอีกหรือไม่ หรือมีคดีอื่นที่อยู่ระหว่างดำเนินคดีอีกหรือไม่ และการปฏิบัติตามเงื่อนไข เช่น การมารายงานตัวตามกำหนดนัด การพักอาศัยอยู่กับผู้อุปการะ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ให้ประกอบอาชีพสุจริต ห้ามออกนอกเขตท้องที่จังหวัด เว้นแต่จะมีกิจธุระสำคัญเป็นครั้งคราว ให้ขออนุญาตจากพนักงานคุมประพฤติ ห้ามคบหาสมาคมหรือมีการประพฤติได้อันอาจนำไปสู่การกระทำผิดในทำนองเดียวกันอีก ห้ามเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษทุกประเภท รวมทั้ง อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดทุกชนิด กรณีผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบประวัติอาชญากรรมและประวัติการตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะดำเนินการตามหลักเกณฑ์การตรวจและทดสอบยาเสพติดตาม ข้อ ๔.๒.๒ การตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะ หลังจากได้รับรายงานตัวแล้ว พนักงานคุมประพฤติต้องกำชับให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด และให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติมาเข้าร่วมกิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูที่สำนักงานคุมประพฤติกำหนดตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนด รวมทั้งแจ้งกำหนดนัดรายงานตัวในครั้งต่อไปให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติทราบ ทั้งนี้ หากในระหว่างการรับรายงานตัวผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติมีความประสงค์จะขออนุญาตโอนการคุ้มครองความประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติแห่งอื่น ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติจะต้องจัดทำคำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวน โดยให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการตามแนวทางการส่ง - รับประเด็นในงานคุ้มครองความประพฤติด้วยระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ โดยสามารถศึกษาได้ใน ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์และจัดทำแผน ข้อ ๔.๑.๖ ห้ามออกนอกเขตท้องที่จังหวัด เว้นแต่จะมีกิจธุระสำคัญเป็นครั้งคราว ให้ขออนุญาตจากพนักงานคุมประพฤติ หากจะย้ายที่อยู่หรือเปลี่ยนแปลงผู้อุปการะจะต้องยื่นคำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่เดิม และได้รับอนุมัติก่อน รายละเอียดปรากฏตาม เอกสารภาคผนวก ๔.๑๐ ทั้งนี้ ให้พนักงานคุมประพฤติกำชับให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข ในการรับรายงานตัวทุกครั้ง พนักงานคุมประพฤติต้องกำชับให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด และให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติอ่านบันทึกการรับรายงานตัว (ค.ป. ๑๒ ก.) หรือพนักงานคุมประพฤติอ่านให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติทราบก่อนลงลายมือชื่อ	- หนังสือที่ ยธ ๐๓๒๓/ว ๗๒๔ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแนวทางการส่ง-รับประเด็นในงานคุ้มครองความประพฤติในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ข้อสังเกต - ในกรณีที่พนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ถูกคุมความประพฤติหลายคนหรือรายงานตัว ให้คัดแยกผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีสภาพปัญหา ความจำเป็น หรือต้องการคล้ายคลึงกัน โดยให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ หรือการแก้ไขฟื้นฟูเป็นพิเศษ - ในกรณีที่จัดการรับรายงานตัวแบบกลุ่ม โดยจัดให้มีกิจกรรมการทำงานบริการสังคมหรือกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูด้วยนั้น ควรสอดคล้องกับระดับการควบคุมและสอดส่องจากการจำแนก และควรเผื่อระยะเวลาการรับรายงานตัวก่อนหรือหลังการทำงานบริการสังคม เพื่อให้พนักงานคุมประพฤติมีเวลาเพียงพอในการพูดคุย สอบถาม ให้คำแนะนำ และตักเตือนในการรับรายงานตัวได้ - ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติโทรศัพท์แจ้งเหตุขัดข้อง หรือเหตุจำเป็นทำให้ไม่สามารถไปรายงานตัวได้ตามกำหนดนัด ให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาอนุญาตให้เลื่อนการรายงานตัวได้ไม่เกิน ๗ วัน แล้วบันทึกไว้เป็นหลักฐานเก็บในสำนวน พร้อมทั้งบันทึกและแก้ไขกำหนดนัดในระบบสารสนเทศให้ครบถ้วนถูกต้อง ภายหลังจากรับรายงานตัวเรียบร้อยแล้ว พนักงานคุมประพฤติต้องลงข้อมูลในระบบสารสนเทศให้ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน ๔.๒.๑.๓ การดำเนินการอื่น ๆ ระหว่างการคุมความประพฤติ - กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีสภาพร่างกายพิการ ชราภาพ หรือเจ็บป่วยร้ายแรง กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติมีสภาพร่างกายที่เป็นอุปสรรคจนไม่สามารถมารายงานตัวได้ เมื่อพนักงานคุมประพฤติมีข้อเท็จจริงชัดเจนว่าผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นผู้มีความพิการ ชราภาพ หรือเจ็บป่วยร้ายแรงถึงขั้นเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางมารายงานตัว ให้ใช้วิธีการติดตามเยี่ยมบ้านและบันทึกการสอดส่อง โดยพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติหรือใช้การส่งหนังสือสอบถามผู้อุปการะ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือผู้นำชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ แทนการรายงานตัว ทั้งนี้ ระยะเวลาการออกสอดส่องหรือออกหนังสือสอบถาม ให้กำหนดตามที่เหมาะสม เพื่อให้ทราบพฤติการณ์ของผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นระยะจนกว่าจะครบกำหนดโทษ (ซึ่งในกรณีนี้จะต้องดูแลสอดส่องจนครบระยะเวลาการคุมความประพฤติ โดยไม่ถือเป็นกรณีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป และไม่ต้องจัดทำรายงานและความเห็นเพื่อขอเพิกถอนการคุมความประพฤติของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก เนื่องจากการเพิกถอนการอนุมัติพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกอันเนื่องมาจากการผิดเงื่อนไข มีผลทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติอาจถูกจับกุมตัวส่งกลับไปคุมขังในเรือนจำ)	- หนังสือที่ยธ ๐๓๐๓/ว๗๓๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การปรับปรุงแก้ไขแนวทางการดำเนินงานด้านการสืบเสาะและพินิจการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุก และ กำชับ การปฏิบัติงานตามคู่มือการปฏิบัติงาน ควบคุม และ สอดส่องฯ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ส่วนที่ ๔ ข้อ ๖๓ (๔)

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ในระหว่างการคุ้มครองความประพฤติ ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด แต่ต่อมาเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ ทำให้ไม่สามารถมารายงานตัวกับพนักงานคุมประพฤติได้ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการรวบรวมหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ใบรับรองแพทย์ และ/หรือ ภาพถ่ายประกอบไว้ในสำนวนโดยไม่ต้องจัดทำรายงานและความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด ให้ใช้วิธีการติดตามเยี่ยมบ้านและบันทึกการสอดส่อง โดยพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติหรือใช้การส่งหนังสือสอบถามผู้อุปการะ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือผู้นำชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ แทนการรายงานตัว - กรณีผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติมีคดีอาัยด เมื่อสำนักงานคุมประพฤติได้รับหนังสือปล่อยตัวลวันต้องโทษจำคุกและมีการอายัดตัว ให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการ ดังนี้ ๑) กรณีนักโทษเด็ดขาดได้รับการประกันตัวในคดีที่อายัด หรือพนักงานสอบสวนไม่ฟ้องดำเนินคดีในคดีที่อายัดไว้ให้นักโทษเด็ดขาดไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติในเขตท้องที่การคุ้มครองความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติรับรายงานตัวผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติจนกว่าจะพ้นโทษตามหมายศาล ๒) กรณีนักโทษเด็ดขาดไม่ได้รับการประกันตัวในคดีที่อายัด ทำให้นักโทษเด็ดขาดไม่สามารถไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติได้ กรณีดังกล่าวมิใช่เหตุเพิกถอนการคุ้มครองความประพฤติ แต่เป็นข้อขัดข้องที่ทำให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติไม่สามารถไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติได้ เมื่อครบระยะเวลาการคุ้มครองความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติแจ้งเรือนจำ/ทัณฑสถานว่าได้ครบระยะเวลาการคุ้มครองความประพฤติแล้ว จากนั้นสำนักงานคุมประพฤติดำเนินการปิดคดีในระบบสารสนเทศ ด้วยสาเหตุ “มีคดีอาัยด” แล้วจัดเก็บสำนวน ๓) กรณีนักโทษเด็ดขาดไม่ได้รับการประกันตัวในคดีที่อายัด หากต่อมาได้รับการประกันตัว และยังอยู่ในระหว่างการคุ้มครองความประพฤติ เรือนจำ/ทัณฑสถานจะแจ้งนักโทษเด็ดขาดให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติที่สำนักงานคุมประพฤติในเขตท้องที่การคุ้มครองความประพฤติภายในสามวัน นับจากวันที่ได้รับการปล่อยตัว ให้พนักงานคุมประพฤติรับรายงานตัวผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติต่อไปจนกว่าจะพ้นโทษ ทั้งนี้ ให้พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติตามเอกสารภาคผนวก ๔.๓ และ ๔.๔	- หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๖๐ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่องแจ้งแนวทางการปฏิบัติงาน ลวันต้องโทษจำคุก กรณีนักโทษเด็ดขาดที่มีคดีอาัยด - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๔ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่องแจ้งแนวทางการปฏิบัติงาน ลวันต้องโทษจำคุก กรณีนักโทษเด็ดขาดที่มีคดีอาัยด

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
- กรณีสถานการณ์พิเศษ เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) พนักงานคุมประพฤติสามารถนำแนวปฏิบัติการรับรายงานตัวนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุกทางจอภาพผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ตามความเหมาะสม รายละเอียดปรากฏตามแนวทางที่กรมคุมประพฤติกำหนด เอกสารภาคผนวก ๔.๑๔ และ ๔.๑๕ ๔.๒.๒ การตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะ พนักงานคุมประพฤติควรเก็บปัสสาวะของผู้ถูกคุมความประพฤติตามหลักเกณฑ์การตรวจหรือทดสอบยาเสพติด วิธีการเก็บ และวิธีการตรวจปัสสาวะ ให้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงยุติธรรมเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจหรือทดสอบว่าผู้รับการตรวจหรือทดสอบมียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ สำหรับสถานที่และอุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่างปัสสาวะ สถานที่ต้องมีความเหมาะสม มิติดิจจากบุคคลภายนอก ส่วนอุปกรณ์ให้ใช้ขวดแก้วภาชนะ หรือขวดพลาสติกปากกว้างพร้อมฝาปิดที่สะอาดและแห้ง มีขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า ๖๐ มิลลิลิตร มีอุปกรณ์สำหรับฉีกฝาปิดภาชนะเพื่อป้องกันการสับเปลี่ยนตัวอย่าง และให้มีฉลากปิดขวดตัวอย่างปัสสาวะการจัดให้มีอุปกรณ์และอุปกรณ์ในการเก็บปัสสาวะ การดำเนินการตรวจปัสสาวะของผู้ถูกคุมความประพฤติ พนักงานคุมประพฤติสามารถดำเนินการตรวจปัสสาวะโดยคำนึงถึงเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด ดังนี้ ๔.๒.๒.๑ กรณีที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ	- หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๕๙๙ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ เรื่อง การรับรายงานตัวนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุกทางจอภาพผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๕๑๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เรื่อง แนวปฏิบัติด้านการคุมประพฤติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) - พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๖) - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖๕ - ประกาศกระทรวงยุติธรรมเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการทดสอบว่าผู้เข้ารับการตรวจหรือทดสอบมียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ พ.ศ. ๒๕๖๐ - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๘/ว๔๔๓ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ขอสั่งแบบฟอร์มและแนวทางที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติงานคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
มีเงื่อนไขห้ามเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจปัสสาวะของผู้ถูกคุมความประพฤติในการรายงานตัว หากผลการตรวจปัสสาวะเป็นลบ ให้พนักงานคุมประพฤติแจ้งผลการตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทราบ และจัดบันทึกผลการตรวจหรือทดสอบ พร้อมทั้ง ลงลายมือชื่อผู้ถูกคุมความประพฤติ และลายมือชื่อของพนักงานคุมประพฤติตามแบบที่อธิบดีกำหนด แล้วนำไปจัดเก็บในสำนวน และดำเนินการคุมความประพฤติตามแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูต่อไป หากผลการตรวจปัสสาวะเป็นบวก ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ ดังนี้ กรณีที่ ๑ ผู้ถูกคุมความประพฤติยอมรับว่าได้เสพหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจริง ให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามและบันทึกรายละเอียดการให้ถ้อยคำไว้ในแบบบันทึกการตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะหรือกระดาศบันทึกข้อความ พร้อมทั้งลงลายมือชื่อผู้ถูกคุมความประพฤติ และลายมือชื่อของพนักงานคุมประพฤติตามแบบที่กรมคุมประพฤติกำหนด แล้วนำไปจัดเก็บในสำนวน และให้ประสานไปยังเรือนจำ/ทัณฑสถานในเขตพื้นที่คุมประพฤติที่รับรายงานตัวทันที โดยให้มารับตัวผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อดำเนินการต่อไป แล้วส่งรายงานการเพิกถอน กรณีไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย เสพยาเสพติดให้โทษ โดยตรวจพบยาเสพติดในปัสสาวะไปยังกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ กรณีที่ ๒ ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิเสธว่าไม่ได้เสพหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแต่อย่างใด หากปรากฏว่าพบสารเสพติดให้โทษในปัสสาวะ แต่ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิเสธว่าไม่ได้เสพหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแต่อย่างใด ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการดังนี้ ๑) ให้พนักงานคุมประพฤติสอบถามและบันทึกรายละเอียดการให้ถ้อยคำไว้ในแบบบันทึกการตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะหรือกระดาศบันทึกข้อความ พร้อมทั้งลงลายมือชื่อผู้ถูกคุมความประพฤติ และลายมือชื่อของพนักงานคุมประพฤติผู้ควบคุมการเก็บปัสสาวะตามแบบที่กรมคุมประพฤติกำหนด แล้วให้ปิดขวดปัสสาวะของผู้ถูกคุมความประพฤติ พร้อมทั้งฉีกปากขวดด้วยแถบขาว ลงลายมือชื่อของผู้ถูกคุมความประพฤติกำกับไว้ และรีบส่งตัวอย่างปัสสาวะไปยังหน่วยงานที่รับตรวจ เพื่อตรวจยืนยันผล ๒) ให้พนักงานคุมประพฤติรีบส่งตัวอย่างปัสสาวะไปยังหน่วยงานที่รับตรวจเพื่อตรวจยืนยันผล หน่วยงานที่มีอำนาจตรวจยืนยันผลว่าผู้รับการตรวจหรือทดสอบมียาเสพติดในร่างกายหรือไม่	- แบบบันทึกการตรวจหาสารเสพติดในตัวอย่างปัสสาวะ (แบบ ที่ กรม คุม ประพฤติ กำหนด) - แบบชี้แจง ขั้นตอนการตรวจหรือทดสอบปัสสาวะ และการรับรองว่าเป็นปัสสาวะของตน (แบบ ที่ กรม คุม ประพฤติ กำหนด) - แบบติดขวดปัสสาวะของผู้กระทำความผิดในการตรวจหาสารเสพติด - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๑๒๑ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแนวทางการปฏิบัติ กรณีตรวจหรือทดสอบแล้ว ปรากฏว่าผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ จำคุก มี ยา เสพ ติด อยู่ในร่างกาย

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
(๑) หน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๒) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (๓) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม (๔) หน่วยงานอื่นของรัฐหรือสถาบันอื่นที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด เมื่อหน่วยงานที่มีอำนาจตรวจได้ดำเนินการตรวจยืนยันแล้ว ให้ถือตามผลการตรวจของหน่วยงานที่มีอำนาจตรวจยืนยันว่าผู้ถูกคุมความประพฤติมียาเสพติดอยู่ในร่างกาย ให้พนักงานคุมประพฤติรีบดำเนินการแจ้งผลการตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะให้เรือนจำ/ทัณฑสถานในเขตพื้นที่คุมประพฤติที่รับรายงานตัวทราบ เพื่อติดตามจับกุมตัวกลับไปคุมขังในเรือนจำแล้วส่งรายงานการเพิกถอนการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในทางเสื่อมเสียเสพยาเสพติดให้โทษ โดยตรวจพบยาเสพติดในปัสสาวะไปยังกองทัณฑปฏิบัติกรมราชทัณฑ์ หากผลการตรวจยืนยัน ปรากฏว่าไม่พบสารเสพติดให้โทษ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการคุมความประพฤติตามแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูต่อไป <u>หมายเหตุ</u> การดำเนินการตรวจปัสสาวะ ให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการดังนี้ (๑) ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติประสานกับผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานเกี่ยวกับการจับกุมผู้ถูกคุมความประพฤติที่พนักงานคุมประพฤติดตรวจพบสารเสพติดในปัสสาวะและให้นำตัวกลับไปยังเรือนจำ/ทัณฑสถานทันที (๒) ให้บริหารจัดการการรับรายงานตัวผู้ถูกคุมความประพฤติแบบรายบุคคลหรือแบบกลุ่มและแจ้งแผนกำหนดนัดรายงานตัวไปยังเรือนจำ/ทัณฑสถานในเขตพื้นที่คุมประพฤติที่รับรายงานตัว (๓) ให้ประสานเรือนจำ/ทัณฑสถานส่งเจ้าหน้าที่มาในวันทีนัดรายงานตัวผู้ถูกคุมความประพฤติ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับตัวผู้ถูกคุมความประพฤติที่พนักงานคุมประพฤติดตรวจพบสารเสพติดในปัสสาวะ (๔) ให้สำนักงานคุมประพฤติเตรียมพร้อมด้านเอกสาร รายงานการเพิกถอน กรณีไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย เสพยาเสพติดให้โทษ โดยตรวจพบยาเสพติดในปัสสาวะ และมอบให้เจ้าหน้าที่เรือนจำ/ทัณฑสถานที่มาจับตัว เพื่อแจ้งผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถาน และแจ้งไปยังกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์อีกหนึ่งฉบับ ทันทีที่พบสารเสพติดในปัสสาวะ และผู้ถูกคุมความประพฤติยอมรับว่าได้เสพหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจริง ให้พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติตามเอกสารภาคผนวก ๔.๕ และ ๔.๖	- หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๓๐๒ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เรื่อง กำชับแนวทางการปฏิบัติกรณีตรวจหรือทดสอบแล้ว ปรากฏว่าผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ จำคุกมียาเสพติดอยู่ในร่างกาย

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๔.๒.๓ การออกสอดส่อง ให้พนักงานคุมประพฤติการวางแผนการออกสอดส่อง ดังนี้ ๔.๒.๓.๑ การวางแผนก่อนออกสอดส่อง ๑) กำหนดวันเวลาในการออกสอดส่องให้ชัดเจนในแต่ละช่วงเวลาเพื่อสามารถดำเนินการในขั้นตอนต่อไปได้ ๒) จัดเตรียมสำนวนคดีที่จะออกสอดส่อง สำหรับความถี่ในการออกสอดส่องในแต่ละคดีให้เป็นไปตามแผนการคุ้มครองความประพฤติที่กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้ในการออกสอดส่องแต่ละครั้งควรไปในพื้นที่เดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน ๓) ศึกษาเส้นทางในแต่ละสถานที่ที่จะออกไปสอดส่อง เพื่อที่จะสามารถคาดคะเนได้ว่าจะสามารถสอดส่องได้จำนวนกี่คดีในการออกสอดส่องแต่ละครั้ง ๔) จัดเตรียมเอกสารที่ต้องใช้ในการบันทึกการสอดส่อง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ ค.ป.๑๒ ข แบบบันทึกการสอดส่อง ค.ป.๕ แบบบันทึกถ้อยคำพยาน แบบบันทึกแผ่นต่อ แบบการคัดลอกหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชน ๕) กรณีใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของสำนักงานฯ พนักงานคุมประพฤติจะต้องดำเนินการขออนุญาตใช้รถยนต์เสนอต่อผู้มีอำนาจอนุญาต ๖) กรณีเดินทางไปเองโดยใช้นายพาหนะที่จำเป็น สามารถเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป ซึ่งต้องดำเนินการตามระเบียบการเบิกจ่าย <u>ข้อสังเกต</u> ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ ที่ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติอาศัยหรือทำงานหรือมีความเกี่ยวข้องด้วยในการปฏิบัติงานพนักงานคุมประพฤติควรออกสอดส่องในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ๔.๒.๓.๒ การออกสอดส่องและบันทึกการสอดส่อง เมื่อออกไปสอดส่องตามแผนที่กำหนดไว้ ผลการสอดส่องแยกเป็นกรณีต่าง ๆ ได้ดังนี้ กรณีพบสถานที่ที่ไปสอดส่อง ๑) พบสถานที่และพบผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติให้สอบถามรายละเอียดตามข้อมูล แล้วบันทึกข้อมูลในแบบ ค.ป. ๑๒ ข พร้อมทั้งให้ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติกลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน นอกจากนี้จะต้องวาดแผนที่สถานที่ไปสอดส่อง เพื่อเก็บไว้เป็นข้อมูลในสำนวน ๒) พบสถานที่แต่ไม่พบผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ โดยพบกับครอบครัวของผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติ ให้ดำเนินการสอบถามข้อมูลและบันทึกถ้อยคำบุคคลในครอบครัวและให้ลงลายมือชื่อไว้ พร้อมทั้งวาดแผนที่บ้าน ๓) พบสถานที่แต่สถานที่ปิดไม่พบผู้ใดพักอาศัยอยู่ ให้สอบถามพยานในละแวกใกล้เคียงสถานที่ดังกล่าวตามข้อมูล และบันทึกลงในแบบ ค.ป. ๕ โดยให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้ด้วย กรณีพยานไม่ยอมลงลายมือ	- พระราชบัญญัติคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๒) - ค.ป.๑๒ ข บันทึกการสอดส่อง - ค.ป.๕ บันทึกถ้อยคำพยาน - ค.ป.๑๒ ข บันทึกการสอดส่อง - พระราชบัญญัติคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๕ - ค.ป. ๑๒ ข บันทึกการสอดส่อง

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ชื่อให้จัดรายละเอียดรูปพรรณสัณฐานของพยานดังกล่าวไว้ด้วย นอกจากนี้จะต้องมีการบันทึกการสอดส่องตามแบบ ค.ป. ๑๒ ข และวาดแผนที่สถานที่ที่ไปสอดส่องเพื่อเก็บเป็นข้อมูลในสำนวน ทั้งนี้ ในการสอบถามพยาน พนักงานคุมประพฤติต้องรักษาความลับ ไม่ควรนำข้อมูลส่วนตัวของผู้ถูกคุมความประพฤติไปเปิดเผยต่อบุคคลอื่น กรณีไม่พบสถานที่ที่ไปสอดส่อง ให้ตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้ ผู้นำท้องถิ่น ประธานชุมชนหรือที่ทำการไปรษณีย์ เมื่อได้ข้อมูลดังกล่าวแล้ว และสามารถพบสถานที่ที่ไปสอดส่องให้ดำเนินการแต่ละกรณีดังที่กล่าวไปแล้วในข้อ ๔.๒.๓.๒ กรณีพบสถานที่ที่ไปสอดส่อง หากไม่พบสถานที่ที่ไปสอดส่อง ให้บันทึกผลการสอดส่องในแบบ ค.ป.๑๒ ข พร้อมรายละเอียดการดำเนินการให้ครบถ้วน เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการต่อไป ๔.๒.๓.๓ การงดออกสอดส่อง การงดออกสอดส่องให้เป็นดุลยพินิจของผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ สำหรับกรณีผู้ถูกคุมความประพฤติพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก ทุรกันดาร ยากแก่การออกไปสอดส่อง หรืออยู่ในเขตพื้นที่อันตรายเสี่ยงภัย โดยต้องมีหนังสือขอความร่วมมือในการตรวจสอบที่อยู่อาศัยและความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติไปยังบุคคลที่น่าเชื่อถือ เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าอาวาส ครูผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น แทนการออกสอดส่อง ทั้งนี้การขออนุญาตงดออกสอดส่องในกรณีนี้ต้องดำเนินการขออนุญาตก่อนครั้งหนึ่งของระยะเวลาการคุมความประพฤติ ๔.๒.๔ การส่งคดีให้อาสาสมัครคุมประพฤติดำเนินการ สำนักงานคุมประพฤติสามารถพิจารณาคัดเลือกคดีเพื่อส่งให้อาสาสมัครคุมประพฤติช่วยควบคุมและสอดส่องได้หลายวิธี พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวน เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกคดีส่งให้อาสาสมัครคุมประพฤติ ตามความเหมาะสมและความถนัดของอาสาสมัครคุมประพฤติแต่ละราย และพิจารณาหลักเกณฑ์การพิจารณามอบหมายงานให้อาสาสมัครคุมประพฤติปฏิบัติงานคดี ดังนี้ ๑) อาสาสมัครคุมประพฤติต้องมีความรู้ ความสามารถ และมีความพร้อมในการปฏิบัติงานคดี โดยให้สำนักงานดำเนินการสำรวจความประสงค์และความถนัดของอาสาสมัครคุมประพฤติในการปฏิบัติงานคดี ๒) ผู้กระทำผิดและผู้อุปการะต้องมีที่พักอาศัยในชุมชนหรือใกล้เคียงกับที่พักของอาสาสมัครคุมประพฤติเพื่อความสะดวกในการออกปฏิบัติงาน เว้นแต่ ในพื้นที่นั้นไม่มีอาสาสมัครคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติไม่สามารถปฏิบัติงานคดีได้ และอาสาสมัครคุมประพฤติผู้นั้นไม่ขัดข้องและ	- พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๔ (๑๑) มาตรา ๑๗ และมาตรา ๔๕ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยบทบาทและวิธีการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติและบทบาทของภาคประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๖/ว ๖๙๗ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ เรื่องแนวทางการดำเนินงานอาสาสมัครคุมประพฤติ

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
สามารถปฏิบัติงานนอกชุมชนหรือนอกพื้นที่ได้ จึงจะพิจารณาอบหมายการปฏิบัติงานคดีให้อาสาสมัครคุมประพฤติผู้นั้นได้ตามความเหมาะสม ๓) การมอบหมายคดี ให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการจัดสรรคดีให้อาสาสมัครคุมประพฤติ โดยคำนึงถึงความสะดวกในการปฏิบัติงานและความเหมาะสมของอาสาสมัครคุมประพฤติแต่ละราย ให้ครอบคลุมพื้นที่และอาสาสมัครคุมประพฤติ โดยไม่กระจุกตัวในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งหรืออาสาสมัครคุมประพฤติคนใดคนหนึ่งและควรมีปริมาณคดีที่อาสาสมัครคุมประพฤติที่สามารถปฏิบัติงานในขณะเดียวกันไม่เกิน ๕ คดี ๔) ความปลอดภัยในการออกปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของอาสาสมัครคุมประพฤติในการออกปฏิบัติงาน ต้องไม่เป็นพื้นที่เสี่ยงหรือผู้กระทำผิดมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง <u>ขั้นตอนการมอบหมายคดีให้อาสาสมัครคุมประพฤติ</u> ๑) ให้จัดทำหนังสือมอบหมายให้สอดส่อง/ติดตาม/แสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำผิด (อ.ค.ป.๑) โดยกำหนดความถี่การออกปฏิบัติงานและแนบเอกสาร ดังนี้ ๑.๑) งานคุมความประพฤติ แนบข้อมูลเบื้องต้นผู้ถูกคุมความประพฤติ (อ.ค.ป.๒) และบันทึกผลการสอดส่อง (อ.ค.ป.๓) ๑.๒) คดีคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ที่เจ็บป่วย/พิการจนไม่สามารถมารายงานตัวได้ ผู้ป่วยจิตเภท และเหลือโทษจำคุกเกิน ๓ ปี กำหนดให้อาสาสมัครคุมประพฤติออกสอดส่องเดือนละ ๑ ครั้ง ๒) บันทึกผลการมอบหมายคดีให้อาสาสมัครคุมประพฤติในระบบสารสนเทศ คุมประพฤติ ๓) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทราบว่าเมื่อมีอาสาสมัครคุมประพฤติไปสอดส่องแทนพนักงานคุมประพฤติ และเมื่อผู้ถูกคุมความประพฤติมารายงานตัวครั้งถัดไปให้สอบถามความพึงพอใจการออกสอดส่องของอาสาสมัครคุมประพฤติ และบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกรับรายงานตัวรายบุคคลหรือแบบกลุ่ม (ค.ป.๑๒ก) ไว้ด้วย ๔) การดำเนินการในกรณีอาสาสมัครคุมประพฤติไม่รายงานผลตามระยะเวลาที่กำหนด ให้สอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการตามหนังสือขอทราบผลการสอดส่อง/ติดตาม/แสวงหาข้อเท็จจริง (อ.ค.ป.๔) หรืออาจออกไปพบเพื่อสอบถามปัญหาอุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการดำเนินการและกำชับให้อาสาสมัครคุมประพฤติดำเนินการภายในกำหนด หากไม่สามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ ให้ยกเลิกการมอบหมายงานและให้อาสาสมัครคุมประพฤติส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องและแบบรายงานผลการปฏิบัติงานกลับสำนักงานคุมประพฤติทันที	

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๕) การดำเนินการเมื่ออาสาสมัครคุมประพฤติรายงานผลการปฏิบัติงานให้ตรวจสอบข้อมูลว่าสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์หรือปรับแผนการคุมประพฤติหรือรายงานข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษได้หรือไม่ หากข้อมูลไม่ครบถ้วนต้องให้คำแนะนำและแจ้งให้อาสาสมัครคุมประพฤติดำเนินการให้ครบถ้วนแล้วบันทึกผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติลงในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ ทั้งนี้ แนวทางการมอบหมายคดีของอาสาสมัครคุมประพฤติให้ปฏิบัติตามหนังสือที่ ยธ ๐๓๐๖/ว๖๔๗ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานอาสาสมัครคุมประพฤติ ปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๙ ๔.๒.๕ การดำเนินการเมื่อผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด การไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด ดังนี้ (๑) ไม่มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ (๒) ไม่พักอาศัยอยู่กับผู้อุปการะตามที่อยู่ที่แจ้งไว้ (๓) ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ หากมีการฝ่าฝืนและถูกลงโทษโดยเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้น ไม่ว่าจะเป็นโทษสถานใด นักโทษเด็ดขาดหรือผู้อุปการะ นักโทษเด็ดขาดผู้นั้นต้องแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง (๔) ไม่ประกอบอาชีพสุจริต กรณีเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงานหรือย้ายงานใหม่ ไม่ได้แจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง (๕) ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำและคำตักเตือนของพนักงานคุมประพฤติ และไม่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมคุมประพฤติ (๖) เดินทางออกนอกเขตท้องที่จังหวัด โดยไม่ได้ขออนุญาตพนักงานคุมประพฤติ กรณีย้ายที่อยู่หรือเปลี่ยนแปลงผู้อุปการะ ไม่ได้ยื่นคำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่เดิมและต้องได้รับอนุญาตก่อน (๗) ประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย โดยการเสพสุราหรือเล่นการพนันที่อาจนำไปสู่การกระทำความผิดกฎหมายอีก (๘) เกี่ยวข้องกับสารระเหย วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษทุกประเภท รวมทั้งอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิดทุกชนิด	- พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๗ - กฎกระทรวงการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัวผู้ถูกคุมความประพฤติตามเงื่อนไขที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๓๒(๒)

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
(๙) เยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักขัง หรือผู้ต้องกักกันอื่นที่ไม่ใช่ญาติ ซึ่งถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ สถานกักขัง สถานกักกัน หรือสถานคุมขังอื่นใด (๑๐) คบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจนำไปสู่การกระทำความผิดอีก (๑๑) เงื่อนไขอื่น กรณีผิดเงื่อนไขการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัว เช่น กรณีออกนอกท้องที่จังหวัดและไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานคุมประพฤติ หรือเคลื่อนที่เกินความเร็วที่กำหนด หรือเข้าใกล้บ้านผู้เสียหาย หรือห้ามออกจากบ้านตามเวลาที่กำหนด เป็นต้น เมื่อความปรากฏว่าผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการกำหนด เช่น ไม่มารายงานตัว หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ให้ดำเนินการดังนี้ ๑) ให้ตรวจสอบในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติว่าผู้ถูกคุมความประพฤติเคยเป็นผู้กระทำความผิดในระบบคุมประพฤติหรือไม่ พร้อมทั้งดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติบุคคล ประวัติการกระทำความผิด และเงื่อนไขอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจากระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) ทันที ๒) ถ้าตรวจสอบพบว่าประวัติการกระทำความผิดใหม่ ให้ตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร (Criminal Database System : CDS) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดชัดเจน แล้วรวบรวมเอกสารหลักฐานทางคดี เช่น กรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติถูกจับกุมดำเนินคดีในระหว่างการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ ให้ประสานกับเจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจที่จับกุม เพื่อขอคัดถ่ายเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องในคดี ได้แก่ บันทึกการจับกุม คำร้องขอฝากขัง หรือหากคดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล แต่ศาลยังไม่มีคำพิพากษา ให้ประสานกับศาลเพื่อขอคัดถ่ายคำฟ้อง หรือหากศาลมีคำพิพากษาแล้ว ให้คัดถ่ายคำพิพากษาและหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด ๓) หากตรวจสอบจากระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) ไม่พบประวัติการกระทำความผิดเพิ่มเติม ให้ตรวจสอบที่อยู่หรือข้อมูลที่สามารถติดต่อได้แล้วดำเนินการเตือนหรือติดตามผู้ถูกคุมความประพฤติให้มาพบ ในวันที่พนักงานคุมประพฤติกำหนด ๔) หากเป็นกรณีออกหนังสือเตือนแล้ว แต่ผู้ถูกคุมความประพฤดียังไม่มาพบให้ดำเนินการตามข้อ ๕)	- หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว๔๗๘ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการปฏิบัติงานด้านการควบคุมและสอดส่อง - หนังสือเตือนให้ไปพบพนักงานคุมประพฤติ

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๕) ในการติดตามพนักงานคุมประพฤติอาจออกสอดส่องยังที่พักอาศัย หรือสถานที่ทำงาน หรือสถานที่อื่นใด หรืออาจดำเนินการโดยโทรศัพท์สอบถามผู้ถูกคุมความประพฤติ บุคคลในครอบครัวญาติ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นที่สามารถติดต่อได้ หรืออาจมอบหมายอาสาสมัครคุมประพฤติดำเนินการแทนได้โดยดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน นับจากวันผิदनัด ๖) หากผู้ถูกคุมความประพฤติยังไม่มาพบและมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจงใจไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานและความเห็นการคุมความประพฤติต่อเรือนจำ/ทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ ในทันทีที่ทราบเหตุ ทั้งนี้ แนวทางการปฏิบัติงานด้านคุมความประพฤติ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๑ <u>หมายเหตุ</u> ๑. กรณีที่สัญญาเตือนของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว เช่น สายรัดหรืออุปกรณ์ถูกทำลาย แบตเตอรี่ต่ำจนสัญญาขาดการติดต่อหรือไม่สามารถติดต่อผู้ถูกคุมความประพฤติได้ ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้อาสาสมัครคุมประพฤติหรือผู้นำชุมชนลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบและให้ทราบถึงข้อเท็จจริงก่อนว่าผู้ถูกคุมความประพฤติมีเจตนาที่กระทำความผิดเงื่อนไขหรือไม่ ๒. กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนพนักงานคุมประพฤติอาจออกติดตามและสอดส่องยังที่พักอาศัย หรือสถานที่ทำงาน หรือสถานที่อื่นใดที่แจ้งไว้เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้ทราบถึงปัญหาของการไม่สามารถมารายงานตัวของผู้ถูกคุมความประพฤติได้ และเพื่อป้องกันผู้ถูกคุมความประพฤติไปก่อเหตุกระทำความผิดได้ ๔.๓ การดำเนินการตามแผนการแก้ไขฟื้นฟู ภายหลังจากการวิเคราะห์และจัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟูแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการดังนี้ ๑) จัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูตามแผนการแก้ไขฟื้นฟูที่กำหนดร่วมกันระหว่างผู้ถูกคุมความประพฤติและพนักงานคุมประพฤติ ๒) พนักงานคุมประพฤติควรประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด อารมณ์ หรือสภาพปัญหา ความต้องการ ได้รับการแก้ไขฟื้นฟูมากน้อยเพียงใด โดยวิธีการดังนี้ ๒.๑) ระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้แบบสอบถาม แบบประเมินแบบสัมภาษณ์ หรือวิธีการสังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติ เช่น	

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ความสนใจ ความร่วมมือ หรือสอบถามสิ่งที่สงสัยกับวิทยากรหรือพนักงานคุมประพฤติ เป็นต้น ๒.๒) หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมหรือการติดตามผล สามารถดำเนินการได้หลายวิธีและช่วงเวลา ๒.๒.๑) กรณีระยะเวลาหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมห่างจากการรายงานตัวมากกว่า ๑ เดือน พนักงานคุมประพฤติควร ติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หากผู้ถูกคุมความประพฤติ ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดี ให้พนักงานคุมประพฤติให้คำปรึกษา แนะนำ เพื่อประโยชน์แห่งการแก้ไขฟื้นฟูหรือการปรับตัวเข้าสู่สังคม ๒.๒.๒) กรณีระยะเวลาเสร็จสิ้นกิจกรรมห่างจากการรายงานตัวน้อยกว่า ๑ เดือน พนักงานคุมประพฤติดำเนินการติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามข้อ ๒.๒.๑) ระหว่างผู้ถูกคุมความประพฤติมารายงานตัว หากพนักงานคุมประพฤติประเมินแล้วพบว่าผู้ถูกคุมความประพฤติ ยังไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความคิด อารมณ์ได้ พนักงานคุมประพฤติควรจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูที่ตอบสนองสภาพปัญหา ความต้องการ ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขฟื้นฟู โดยเลือกกิจกรรมอื่นเพิ่มเติม ในแผนการจัดกิจกรรมเดียวกันเพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ วิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมแต่ละประเภทให้เป็นไปตามคู่มือที่กรมคุมประพฤติกำหนด กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามแผนการแก้ไขฟื้นฟู พนักงานคุมประพฤติต้องสร้างแรงจูงใจให้เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟู ๕. การบันทึกข้อมูลผลการดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟูในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ เมื่อพนักงานคุมประพฤติดำเนินการคุ้มครองความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟูเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการตามแผนการคุ้มครองความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูให้ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เช่น การมารายงานตัว การตรวจปัสสาวะ การออกสอดส่อง การดำเนินการจัดกิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟู เป็นต้น	

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่พนักงานคุมประพฤติจะต้องตรวจสอบการดำเนินงานในแต่ละสำนวนคดี โดยพนักงานคุมประพฤติต้องติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการคุมความประพฤติเป็นระยะในระหว่างการคุมความประพฤติ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด และต้องติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการแก้ไขฟื้นฟูเป็นระยะในระหว่างการคุมความประพฤติ โดยประเมินผลตามสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการ หรือระดับของความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำความผิดซ้ำ และให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการประเมินซ้ำและปรับแผนการคุมความประพฤติ และแผนการแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมเมื่อมีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป

รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ ๖ แสดงขั้นตอนการดำเนินการคุมความประพฤติและการแก้ไขฟื้นฟู และการติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๑. การติดตามและประเมินผล ให้พนักงานคุมประพฤติติดตามและประเมินผล การปฏิบัติตามแผนการคุมประพฤติเป็นระยะในระหว่างการคุมความประพฤติ เพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด และติดตามและประเมินผล การปฏิบัติตามแผนการแก้ไขฟื้นฟูเป็นระยะในระหว่างการคุมความประพฤติ โดยประเมินผลตามสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการ หรือระดับของความเสียหายหรือแนวโน้มการกระทำความผิดซ้ำ หากพบว่า มีข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปให้ปรับแผนการแก้ไขฟื้นฟู การติดตามและประเมินผล เพื่อดูความก้าวหน้าและแนวโน้มว่า ผู้ถูกคุมความประพฤติจะไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือสามารถพ้นการคุมความประพฤติไปด้วยดี พนักงานคุมประพฤติต้องนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการรับรายงานตัว (ค.ป. ๑๒ ก.) การเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟู การออกสอดส่อง และผลที่ได้รับรายงานจากอาสาสมัครคุมประพฤติ มาวิเคราะห์ว่าผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย ได้มีการดำเนินการตามแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูที่กำหนดไว้แล้วหรือไม่ ผู้ถูกคุมความประพฤติมีการพัฒนาตนเอง หรือมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีการเรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม หรือการทำงานบริการสังคม และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันหรือไม่ เพียงใด มีแนวโน้มที่กลับไปกระทำความผิดอีกหรือไม่ และหากผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ได้มีการดำเนินการตามแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูตามที่กำหนดไว้ พนักงานคุมประพฤติต้องเร่งรัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ หรือทำการปรับแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละราย ๒. การประเมินซ้ำและปรับแผนการคุมความประพฤติ ภายหลังจากการประเมินจำแนกตามแบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติ (ค.ป.๔ ข) ครั้งที่ ๑ แล้ว และพนักงานคุมประพฤติได้ดำเนินการตามแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการประเมินความเสี่ยงสภาพปัญหาความจำเป็นและความต้องการซ้ำและปรับแผนการคุมความประพฤติ และแผนการแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสม เมื่อมีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไปตามระดับของการควบคุมและสอดส่อง ดังนี้	- ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ส่วนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล ข้อ ๗๐ และข้อ ๗๑ - ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจำแนกผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุมความประพฤติ และบุคคลที่ศาลหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจมีคำสั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ และแผนการแก้ไขฟื้นฟู พ.ศ. ๒๕๖๐ - แบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติเพิ่มเติม กรณีประเมินซ้ำ - กลไกการควบคุมพฤติกรรม - กลไกสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
- กลุ่มเข้มงวด ควรประเมิน ทุก ๓ เดือน - กลุ่มปานกลาง ควรประเมินทุก ๓ - ๖ เดือน - กลุ่มไม่เข้มงวด ควรประเมินทุก ๖ เดือน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติกรณีประเมินซ้ำ ประกอบด้วย ๒ ส่วนดังนี้ ๒.๑ ส่วนที่ ๑ การประเมินความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ จำนวน ๖ ข้อ ประกอบด้วย ๒.๑.๑ การกระทำความผิดกฎหมายแต่ไม่ถูกดำเนินคดีหรือถูกดำเนินคดีแต่ไม่ต้องโทษจำคุก ๒.๑.๒ ประวัติการกระทำผิดที่ศาลพิพากษาจำคุกหรือรอการลงโทษจำคุก ๒.๑.๓ การผิดเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ๒.๑.๔ ประวัติการก่อเหตุรุนแรง มีพฤติกรรมก้าวร้าว หรือพฤติกรรมที่แสดงถึงการขาดความสำนึก หรือความรับผิดชอบ เช่น ช่มชู้ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายบุคคลอื่นโดยใช้อาวุธหรือมีพฤติกรรมร้ายแรง วางเพลิงเผาทรัพย์ ทารุณกรรมสัตว์ เป็นต้น ๒.๑.๕ การคบค้าสมาคมกับนักเลงอันธพาล หรือกลุ่มอาชญากร หรือผู้ค้าหรือผู้เสพยาเสพติด ๒.๑.๖ อื่น ๆ (ระบุเกณฑ์อื่นที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการกระทำผิด เช่น สภาพแวดล้อม อาชีพผิดกฎหมาย บุคคลในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือครอบครัวของท่านไม่ได้ว่ากล่าวตักเตือน แม้ว่าจะทราบว่าท่านกระทำผิด หรือครอบครัวของท่านสนับสนุนให้ท่านกระทำความผิด เมื่อประเมินซ้ำแล้วพบว่า มีความเสี่ยงในแต่ละข้อเหมือนกันกับการประเมินครั้งก่อนหรือแตกต่างกันกับการประเมินครั้งก่อน ให้บันทึกข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการประเมิน และสรุปจำนวนข้อความเสี่ยง นอกจากนี้ให้ประเมินข้อเท็จจริงอื่น ๆ ประกอบการประเมินความเสี่ยง ดังนี้ ● ความสำนึกผิดในคดีนี้ ● การบรรเทาผลร้ายในคดีนี้ ● พฤติการณ์คดีนี้มีความรุนแรง ● มีคดีอื่นอยู่ในระหว่างการดำเนินคดี ● อื่น ๆ (ระบุ) เมื่อประเมินข้อเท็จจริงอื่น ๆ แล้วพบว่า มีข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปให้ระบุไว้ด้วยว่า มีข้อเท็จจริงแต่ละข้อเหมือนกันกับการประเมินครั้งก่อนหรือแตกต่างกันกับการประเมินครั้งก่อน ให้บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม	- คู่มือการจำแนกผู้กระทำผิดในงานคุมประพฤติ เอกสารหมายเลข ๙/๒๕๔๙ - แบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติเพิ่มเติม กรณีประเมินซ้ำ - กลไกการควบคุมพฤติกรรม - กลไกสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ประกอบการประเมิน ๒.๒ ส่วนที่ ๒ การประเมินสภาพปัญหา/ความต้องการ จำนวน ๑๐ ด้าน ประกอบด้วย ๒.๒.๑ ปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย/สภาพแวดล้อม ๒.๒.๒ ปัญหาเกี่ยวกับผู้อุปการะ/ผู้ดูแล ๒.๒.๓ ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว/บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย ๒.๒.๔ ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา/อาชีพ ๒.๒.๕ ปัญหาทางการเงิน ๒.๒.๖ มีโรคประจำตัวร้ายแรง ๒.๒.๗ มีอาการผิดปกติทางจิต/บุคลิกภาพ/พฤติกรรม ๒.๒.๘ ปัญหาจากการดื่มสุรา ๒.๒.๙ ปัญหาการใช้ยาหรือสารเสพติด ๒.๒.๑๐ ปัญหาอื่น ๆ (ระบุ) เมื่อประเมินสภาพปัญหา/ความต้องการ แล้วพบว่า มีสภาพปัญหา/ความต้องการเปลี่ยนแปลงไปให้ระบุไว้ด้วยว่า มีข้อเท็จจริงมีแต่ละข้อเหมือนกันกับการประเมินครั้งก่อนหรือแตกต่างกันกับการประเมินครั้งก่อน และให้บันทึกข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการประเมิน รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการว่ามีแนวโน้มเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ หรือมีปัญหาลดลงหรือเพิ่มขึ้นในด้านใด และพนักงานคุมประพฤติมีความเห็นว่าจะดำเนินการนั้น ๆ อย่างไรซึ่งผลจากการประเมินสภาพปัญหา/ความต้องการ อาจเกิดได้ ๓ กรณี ดังนี้ <u>กรณีที่ ๑</u> ปัญหาเดิมได้รับการแก้ไขแล้ว และเมื่อประเมินไม่พบปัญหาดังกล่าว พนักงานคุมประพฤติไม่ต้องแก้ไขฟื้นฟูด้านนี้เพิ่มเติม หรือคงแผนการแก้ไขฟื้นฟู <u>กรณีที่ ๒</u> ปัญหาเดิม ยังคงเป็นปัญหาอยู่ ให้ดำเนินกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูต่อไป โดยปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้ตอบสนองปัญหาด้านนั้น ๆ หรือคงแผนการแก้ไขฟื้นฟู <u>กรณีที่ ๓</u> ปัญหาเดิมยังคงอยู่และมีปัญหาใหม่ ให้ปรับแผนการแก้ไขฟื้นฟู โดยจัดลำดับความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ทั้งนี้ พนักงานคุมประพฤติควรกำหนดสภาพปัญหาใน ๑๐ ด้าน และกำหนดแผนงาน/การดำเนินงานจัดกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความจำเป็นและความต้องการของผู้ถูกคุมความประพฤติในแต่ละราย นอกจากนี้ หากพบว่าผู้ถูกคุมความประพฤติดีปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น เจ็บป่วย ถึงแก่กรรม ถูกจับในคดีใหม่ ถูกจำคุกในคดีใหม่ พนักงาน	

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
คุมประพฤติต้องดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ติดตามเอกสารที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูล เพื่อประกอบการจัดทำรายงานและความเห็นเสนอต่อเรือนจำ หรือทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ แล้วแต่กรณี เมื่อพนักงานคุมประพฤติดำเนินการประเมินความเสี่ยงสภาพปัญหา ความจำเป็นและความต้องการซ้ำแล้ว พบว่ามีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกคุม ความประพฤติเปลี่ยนแปลงไปหรือตามระดับการควบคุมและสอดส่อง หากพบว่ามีข้อเท็จจริงใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจได้ข้อมูลมาจากการที่ พนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติไปเยี่ยมบ้านหรือได้ข้อมูล จากแหล่งอื่น ซึ่งแตกต่างจากที่ผู้ถูกคุมความประพฤติได้ให้ข้อมูลไว้ในครั้งก่อน ให้พนักงานคุมประพฤติประเมินซ้ำในแต่ละครั้งและนำผลที่ได้จากการ ประเมินซ้ำไปสรุปผลการจำแนกสำหรับประเมินซ้ำในครั้งที่ ๒, ๓ หรือ ๔ เป็นต้น ตามลำดับครั้งที่ประเมินและวันที่ประเมินซ้ำ ทั้งนี้ เมื่อสรุปผลการประเมินในส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒ ของการ ประเมินซ้ำแล้ว พนักงานคุมประพฤติสามารถปรับระดับของการควบคุม และสอดส่องได้ หากข้อเท็จจริงพบว่าในระหว่างการคุมความประพฤติ ในระยะ ๑ - ๔ เดือน ผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติกรรมดีขึ้น ให้พนักงาน คุมประพฤติปรับระยะความถี่ในการรายงานตัวได้ หรือรับรายงานตัวแบบกลุ่ม ในการประเมินสภาพปัญหาความจำเป็นและความต้องการ หากพบว่าผู้ถูกคุมความประพฤติมีปัญหาความจำเป็นและความต้องการ ที่เปลี่ยนแปลงไป พนักงานคุมประพฤติสามารถพิจารณาปรับแผนการคุม ความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูได้ดังนี้ กรณีที่ ๑ หากพนักงานคุมประพฤติพิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติกรรม ของผู้ถูกคุมความประพฤติยังสามารถแก้ไข ปรับปรุงตนเองได้ จึงให้โอกาส ผู้ถูกคุมความประพฤติในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยพนักงานคุม ประพฤติสอบถามปัญหาและแก้ไขปัญหาร่วมกันกับผู้ถูกคุมความประพฤติ หรือจัดกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูให้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการกับ ผู้ถูกคุมความประพฤติ กรณีที่ ๒ พนักงานคุมประพฤติพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกคุมความ ประพฤติมีแนวโน้มที่จะไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อ พิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณา วินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด หรือจะกระทำผิดซ้ำ พนักงานคุม ประพฤติอาจปรับแผนการคุมความประพฤติ เช่น การปรับความถี่ในการ รายงานตัวเป็นเดือนละครั้ง ออกติดตามและสอดส่อง หรือจัดกิจกรรม แก้ไขฟื้นฟูให้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการกับผู้ถูกคุมความ ประพฤติ	

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามและประเมินผล

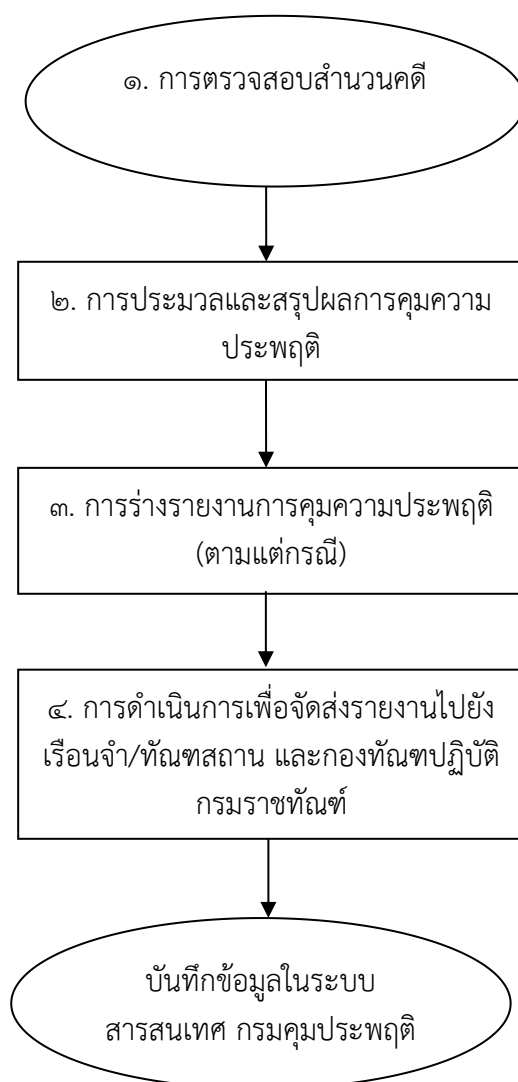
กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
เมื่อจัดระดับการควบคุมและสอดคล้องตามแผนการคุมความประพฤติและจัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟูเรียบร้อยแล้วให้บันทึกผลการดำเนินการในส่วนที่ ๓ แผนการคุมความประพฤติ และส่วนที่ ๔ ผลการดำเนินงาน และหากผลการคุมความประพฤติเป็นประการใด ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการในส่วนที่ ๕ สรุปผลการคุมความประพฤติ ก่อนการจัดทำรายงานและความเห็นเสนอเรือนจำหรือทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติกรมราชทัณฑ์ แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งลงระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติให้ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ๓. การบริหารจัดการคดี ให้พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนบริหารจัดการคดีตามกระบวนการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน การให้ความสำคัญกับกระบวนการประเมิน เพื่อจำแนกผู้กระทำผิด รวมทั้งกำหนดแนวทางในการดำเนินการเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูตามสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการของผู้กระทำผิดแต่ละราย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์สนับสนุนเสริมสร้างทัศนคติและส่งเสริมการปรับพฤติกรรมของผู้กระทำผิดให้ดีขึ้นสามารถกลับตัวเป็นพลเมืองดี ไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ ทั้งนี้ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติและหัวหน้ากลุ่มต้องกำกับ ควบคุม ดูแล ให้คำแนะนำ ปรีกษา ติดตาม การปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติ เพื่อให้การบริหารจัดการคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งกระบวนการ และป้องกันคดีค้างคั่ง โดยผู้อำนวยการสำนักงาน/หัวหน้ากลุ่มงานสามารถควบคุมตรวจสอบสำนวนคดีตามแนวทางการบริหารสำนวนคดี ทั้งนี้สามารถตรวจสอบข้อมูลการส่งรายงานพร้อมรายการทะเบียนคดีควบคุมและสอดคล้องที่อยู่ระหว่างดำเนินการได้จากระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ	- หนังสือที่ ยธ ๐๓๐๓/ว ๗๕๙ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การปฏิบัติงานด้านการสืบเสาะและพินิจและด้านการควบคุมและสอดส่อง

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน เป็นขั้นตอนของพนักงานคุมประพฤติในการประมวลข้อมูลในการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ทั้งในกรณีที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติและไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ มาจัดทำเป็นรายงานและความเห็นการคุมความประพฤติเพื่อเสนอต่อเรือนจำหรือทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ แล้วแต่กรณี

รายละเอียดปรากฏตามแผนภูมิที่ ๗ แสดงขั้นตอนการจัดทำรายงาน

แผนภูมิที่ ๗ แสดงขั้นตอนการจัดทำรายงาน

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๑. การตรวจสอบสำนวนคดี พนักงานคุมประพฤติ ตรวจสอบความเรียบร้อยของสำนวนคดี การกรอกข้อความต่าง ๆ ตั้งแต่ปกสำนวนจนถึงเอกสารภายในสำนวน รวมทั้งความครบถ้วนของเอกสาร เช่น การลงลายมือชื่อของผู้ถูกคุมความประพฤติในแบบชี้แจงเงื่อนไขการคุมความประพฤตินักโทษเด็ดขาด (ค.ป.๑๐/๓) แบบบันทึกข้อมูลผู้ถูกคุมความประพฤติ (ค.ป.๑๑) บันทึกรับรายงานตัว (ค.ป. ๑๒ ก.) ใบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟู แบบบันทึกการตรวจปัสสาวะ เป็นต้น และให้เรียงเลขหน้าทุกแผ่นของเอกสารตามสารบัญสำนวน ทั้งนี้ พนักงานคุมประพฤติต้องบันทึกผลการดำเนินงานตามแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟู รวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ให้ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบันในระบบสารสนเทศ คุมประพฤติ ก่อนการดำเนินการจัดทำรายงาน ๒. การประมวลและสรุปผลการคุมความประพฤติ พนักงานคุมประพฤติประมวลและสรุปผลการคุมความประพฤติจากสำนวนคดีคุมความประพฤติในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ๒.๑ การปฏิบัติตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการดังนี้ ๒.๑.๑ ตรวจสอบเงื่อนไขของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาพิจารณาพิจารณาพักการลงโทษกำหนด และสรุปเอกสารในสำนวนและประมวลผลการดำเนินการคุมความประพฤติ ๒.๑.๒ กรณีปฏิบัติตามเงื่อนไขของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาพิจารณาพิจารณาพิจารณาพักการลงโทษ และผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และครบระยะเวลาการคุมความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการเสนอรายงานและความเห็นต่อเรือนจำหรือทัณฑสถาน เป็นกรณีพ้นการคุมความประพฤติ ๒.๑.๓ กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาพิจารณาพิจารณาพิจารณาพักการลงโทษ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ.๒๕๕๙ ในกรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาพิจารณาพิจารณาพิจารณาพักการลงโทษกำหนด หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบถึงเหตุการณ์	- สำนวนคดีคุมความประพฤติผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๒ (๑) - พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๗ - พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๓ - กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษ และได้รับ

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ดังกล่าว และให้จัดทำรายงานและความเห็นเสนอต่อเรือนจำหรือทัณฑสถาน และทองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ ในทันทีที่ทราบเหตุ เพื่อให้คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษเพิกถอนการคุมความประพฤติ ๒.๒ การปฏิบัติตามที่พนักงานคุมประพฤติเห็นสมควรเพื่อแก้ไขฟื้นฟู พิจารณาจากพฤติกรรมและการปฏิบัติตามแผนการคุมความประพฤติและแผนการแก้ไขฟื้นฟูของผู้ถูกคุมความประพฤติ เพื่อวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร เพื่อประกอบการจัดทำรายงานและความเห็นเสนอต่อเรือนจำหรือทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ แล้วแต่กรณี ๓. การร่างรายงานการคุมความประพฤติ ภายหลังจากประมวลผลข้อมูลและสรุปผลการคุมความประพฤติแล้ว พนักงานคุมประพฤติต้องจัดทำรายงานและความเห็นการคุมความประพฤติดังนี้ ๓.๑ รายงานการคุมความประพฤติตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ๓.๑.๑ รายงานพันการคุมความประพฤติ ในกรณีผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนดครบถ้วน ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานและความเห็นภายในเจ็ดวันต่อเรือนจำหรือทัณฑสถาน อย่างช้าไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนดครบถ้วน และครบระยะเวลาการคุมความประพฤติ ทั้งนี้ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับพระราชทานอภัยโทษ พนักงานคุมประพฤติไม่ต้องจัดทำรายงานพันการคุมความประพฤติ แต่ให้แนบหนังสือที่ได้รับจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน แจ้งว่าผู้ถูกคุมความความประพฤติ ได้รับพระราชทานอภัยโทษไว้ในสำนวน แล้วให้จัดเก็บสำนวนให้พนักงานคุมประพฤติขออนุญาตจัดเก็บสำนวนต่อผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายพิจารณาอนุญาต เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการให้ธุรการ จัดเก็บสำนวน	การปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓๔ และข้อ ๕๒ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๒ (๒) - แบบฟอร์มการจัดทำรายงานการคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๒ (๑) - หนังสือแจ้งรายชื่อผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๓.๑.๒ รายงานไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติ ในกรณีผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤติที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานและความเห็นเพิกถอนการคุ้มครองความประพฤติต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ ส่งไปยังเรือนจำหรือทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ ในทันทีที่ทราบเหตุ รายงานไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุ้มครองความประพฤตินี้จะจัดทำในกรณีที่ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนดข้อใดข้อหนึ่ง หรือหลายข้อรวมกันดังต่อไปนี้ (๑) ไม่มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ (๒) ไม่พักอาศัยอยู่กับผู้อุปการะตามที่อยู่ที่แจ้งไว้ (๓) ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ หากมีการฝ่าฝืนและถูกลงโทษโดยเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้น ไม่ว่าจะโทษสถานใด นักโทษเด็ดขาดหรือผู้อุปการะ นักโทษเด็ดขาดผู้นั้นต้องแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง (๔) ไม่ประกอบอาชีพสุจริต กรณีเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงานหรือย้ายงานใหม่ ไม่ได้แจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง (๕) ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำและคำตักเตือนของพนักงานคุมประพฤติ และไม่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมคุมประพฤติ (๖) เดินทางออกนอกเขตท้องที่จังหวัด โดยไม่ได้ขออนุญาตพนักงานคุมประพฤติ กรณีย้ายที่อยู่หรือเปลี่ยนแปลงผู้อุปการะ ไม่ได้ยื่น คำร้องต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่เดิมและต้องไม่ได้รับอนุญาตก่อน (๗) ประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย โดยการเสพสุราหรือเล่นการพนันที่อาจนำไปสู่การกระทำความผิดกฎหมายอีก ซึ่งในการประพฤติดนในทางเสื่อมเสีย นอกจากการเสพสุราหรือเล่นการพนันที่อาจนำไปสู่การกระทำความผิดกฎหมายอีก อาจปรากฏได้หลายกรณี เช่น กรณีถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาใหม่ในระหว่างการคุ้มครองความประพฤติ ดังนี้ <u>กรณีที่ ๑</u> กรณีผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติถูกจับกุมดำเนินคดีใหม่และอยู่ในระหว่างดำเนินคดี และศาลยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก - ถูกจับกุมดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ในข้อหาเสพหรือครอบครองยาเสพติดให้โทษ โดยนักโทษได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจาก	- พระราชบัญญัติคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๗ - พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๓ - กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษ และได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓๔ และข้อ ๕๒ - ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๒ (๒)

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ศาล หรืออยู่ในชั้นสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ และนักโทษประสงค์จะต่อสู้คดี เช่น ปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา - กรณีถูกจับกุมดำเนินคดีในความผิดฐานอื่น ๆ นอกจากยาเสพติด เช่น คดีเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน บุกรุก ทำให้เสียทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย พยายามฆ่า เป็นต้น โดยนักโทษได้รับอนุญาต ให้ปล่อยชั่วคราวจากศาล หรืออยู่ในชั้นสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ และนักโทษประสงค์จะต่อสู้คดี เช่น ปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการรวบรวมหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บันทึกการจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจ คำร้องฝากขัง หมายเลขใด/ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำใด คำฟ้อง เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงประกอบการจัดทำรายงานและความเห็นเสนอต่อเรือนจำหรือทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ <u>กรณีที่ ๒</u> กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติถูกจับกุมดำเนินคดีใหม่ และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการรวบรวมหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คำพิพากษา หรือหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงประกอบการจัดทำรายงานและความเห็นเสนอต่อเรือนจำหรือทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ (๘) การเกี่ยวข้องกับสารระเหย วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษทุกประเภท รวมทั้งอาวุธปืน หรือวัตถุระเบิดทุกชนิด - กรณีที่ผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ และพนักงานคุมประพฤติได้ตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะและผลเป็นบวก ซึ่งผู้ถูกคุมความประพฤติยอมรับว่าได้เสพหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจริง หากผู้ถูกคุมความประพฤติปฏิเสธว่าไม่ได้เสพหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแต่อย่างใด และพนักงานคุมประพฤติได้ส่งตัวอย่างปัสสาวะไปยังหน่วยงานที่รับตรวจเพื่อตรวจยืนยันผล และหน่วยงานดังกล่าวได้ยืนยันผลการตรวจปัสสาวะว่าผู้ถูกคุมความประพฤติมียาเสพติดอยู่ในร่างกาย ทั้งนี้ ก่อนการจัดทำรายงานพนักงานคุมประพฤติต้องดำเนินการตามขั้นตอน ๔ การดำเนินการคุมความประพฤติตาม ข้อ ๔.๒.๒ การตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะ (๙) การเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักขัง หรือผู้ต้องกักกันอื่นที่ไม่ใช่ญาติ ซึ่งถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ สถานกักขัง สถานกักกัน หรือสถานคุมขังอื่นใด (๑๐) คบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจนำไปสู่การกระทำความผิดอีก (๑๑) ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่น ๆ ที่คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษกำหนด เช่น ผิดเงื่อนไขการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
หรืออุปกรณ์อื่นใดในการติดตามตัว ทั้งนี้ การที่พนักงานคุมประพฤติจะจัดทำรายงานไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบว่าผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ พร้อมด้วยหลักฐานประกอบการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขแต่ละข้อ ๓.๒ รายงานการคุมความประพฤติอื่น ๆ เมื่อผู้ถูกคุมความประพฤติมีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติถึงแก่กรรม พนักงานคุมประพฤติดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและความถูกต้องไปยังสำนักทะเบียนอำเภอ/เขต/เทศบาลที่ออกใบมรณบัตร และขอคัดถ่ายสำเนาใบมรณบัตร เพื่อประกอบการจัดทำรายงานและความเห็นเสนอต่อคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานและความเห็นต่อเรือนจำหรือทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ ในทันทีที่ทราบเหตุ ๔. การดำเนินการเพื่อจัดส่งรายงานไปยังเรือนจำหรือทัณฑสถาน และกองทัณฑปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ แล้วแต่กรณี ๔.๑ พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวน นำเสนอร่างรายงานและแบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติต่อผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายพร้อมสำนวนคดี ๔.๒ ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ตรวจสอบร่างรายงานและแบบประเมินผู้ถูกคุมความประพฤติ โดยเร็ว หากผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีความเห็นไม่สอดคล้องกับพนักงานคุมประพฤติผู้เสนอรายงาน ควรสอบถามและหารือกับพนักงานคุมประพฤติในประเด็นดังกล่าว แล้วทำความเห็นในร่างรายงานก่อนส่งให้พนักงานคุมประพฤติแก้ไขและดำเนินการต่อไป หากเห็นชอบกับร่างรายงานการคุมความประพฤติที่ส่งมา ให้ส่งมอบเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลดำเนินการพิมพ์รายงานพร้อมสำเนา จำนวน ๓ ชุด ๔.๓ พนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนตรวจทานความถูกต้องของรายงานที่จัดพิมพ์ พร้อมทั้งเอกสารแนบในกรณีผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ เช่น หนังสือสำคัญการปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก (ล.ว.ท.๓) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษ (พ.๗) หรือหนังสือสำคัญพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ (พ.๘) บันทึกการจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจ คำร้องฝากขัง คำฟ้อง คำพิพากษา หรือหมายจำคุก เมื่อคดีถึงที่สุด เป็นต้น หรือกรณีผู้ถูกคุมความประพฤติถึงแก่กรรม	

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
ให้แนบเอกสาร เช่น ใบมรณบัตร เป็นต้น แล้วเสนอรายงานต่อผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงนาม ๔.๔ ชุรการคดี รับรายงานการคุมความประพฤติที่ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติลงนาม แล้วบันทึกรายละเอียดชื่อ-สกุลของผู้ถูกคุมความประพฤติ เลขทะเบียน คดีอาญาหมายเลขแดง ประเภทของรายงาน ลงในสมุดส่งรายงานเรือนจำหรือทัณฑสถาน และกองทัณฑ์ปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์ แล้วแต่กรณี แล้วดำเนินการส่งรายงาน และภายหลังจาส่งรายงานการคุมความประพฤติแล้ว ให้ชุรการคดีบันทึกหลักฐานเลขที่หนังสือส่งรายงาน ๔.๕ เมื่อเจ้าหน้าที่ชุรการดำเนินการส่งรายงานการคุมความประพฤติเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติบันทึกความเห็นในระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ ให้ครบถ้วนในเมนู “การส่งรายงาน” และ “การสิ้นสุดคดี” ดังนี้ ๑) กรณีการพ้นคุมความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติบันทึกความเห็นในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ ในเมนู “การส่งรายงาน” เลือก “พ้นคุมความประพฤติด้วยดี” และ “การสิ้นสุดคดี” เลือก “ปฏิบัติตามเงื่อนไข” ๒) กรณีไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุมความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติบันทึกความเห็นในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ ในเมนู “การส่งรายงาน” เลือก ผิดเงื่อนไขแล้วแต่กรณี ดังนี้ - ผิดเงื่อนไขไม่มารายงานตัว - ผิดเงื่อนไขถูกจับในคดีใหม่ - ผิดเงื่อนไขเกี่ยวข้องกับยาเสพติด - ผิดเงื่อนไขอื่น ๆ - ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) และ “การสิ้นสุดคดี” เลือก “ผิดเงื่อนไขคุมประพฤติ” ๓) กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติถึงแก่กรรม ให้พนักงานคุมประพฤติบันทึกความเห็นในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ ในเมนู “การส่งรายงาน” เลือก “ตาย” และ “การสิ้นสุดคดี” เลือก “ตาย” ๔) กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติได้รับพระราชทานอภัยโทษให้ลงข้อมูลในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ ในเมนู “การสิ้นสุดคดี” ในช่อง สาเหตุของการสิ้นสุด เลือก “ได้รับการอภัยโทษ” และให้ลงวันที่สิ้นสุดคดี โดยให้ระบุ “วันที่พระราชกฤษฎีกาอภัยโทษมีผลบังคับใช้” เป็นวันที่สิ้นสุดคดี โดยไม่ต้องลงข้อมูลในเมนู “การส่งรายงาน” และให้ลงข้อมูลในช่องหมายเหตุ (เพิ่มเติม) “พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับเมื่อวันที่..และได้รับแจ้งรายชื่อตามหนังสือเรือนจำ/ทัณฑสถานที... ลงวันที่..”	- ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติ พ.ศ.๒๕๖๐ ข้อ ๗๓

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
หมายเหตุ กรณีที่สำนักงานคุมประพฤติรับคดีภายหลังจากวันที่พระราชกฤษฎีกาอภัยโทษมีผลบังคับใช้ ให้ลงข้อมูลในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ ในเมนู “การสิ้นสุดคดี” ในช่อง สาเหตุของการสิ้นสุด เลือก “ได้รับการอภัยโทษ” และให้ลงวันที่สิ้นสุดคดี โดยให้ ระบุ “วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับแจ้งผลการพระราชทานอภัยโทษจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน” เป็นวันที่สิ้นสุดคดี โดยไม่ต้องลงข้อมูลในเมนู “การส่งรายงาน” และให้ลงข้อมูลในช่องหมายเหตุ (เพิ่มเติม) “พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับเมื่อวันที่..และได้รับแจ้งรายชื่อตามหนังสือเรือนจำ/ทัณฑสถานที่... ลงวันที่..” ๕) กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ไม่ได้รับการประกันตัวในคดีที่อายัด ทำให้นักโทษเด็ดขาดไม่สามารถไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติได้ กรณีดังกล่าวไม่ใช่เหตุเพิกถอนการคุมความประพฤติ แต่เป็นข้อขัดข้องที่ทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่สามารถไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติได้ เมื่อครบระยะเวลาการคุมความประพฤติ ให้พนักงานคุมประพฤติแจ้งเรือนจำหรือทัณฑสถานว่า ได้ครบระยะเวลาการคุมความประพฤติแล้ว จากนั้นสำนักงานคุมประพฤติดำเนินการปิดคดีในระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ ในเมนู “การสิ้นสุดคดี” ในช่อง สาเหตุของการสิ้นสุด เลือก “มีคดีอายัด” โดยไม่ต้องลงข้อมูลในเมนู “การส่งรายงาน” ปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๓ และ ๔.๔ เมื่อดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศเรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการจัดเก็บสำนวนคดีทุกคดี ให้พนักงานคุมประพฤติขออนุญาตจัดเก็บสำนวนต่อผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายพิจารณาอนุญาต เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ให้พนักงานคุมประพฤติส่งสำนวนให้ธุรการจัดเก็บสำนวน ๖. การออกหนังสือรับรองผลการคุมความประพฤติให้กับผู้พ้นการคุมความประพฤติ กรณีผู้ถูกคุมความประพฤติร้องขอให้ออกหนังสือรับรองผลการคุมความประพฤติให้กับผู้พ้นการคุมความประพฤติ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้พ้นการคุมความประพฤติ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการให้บริการแก่ประชาชน จึงให้สำนักงานคุมประพฤติทุกแห่งสามารถออกหนังสือรับรองผลการคุมความประพฤติให้กับผู้พ้นการคุมความประพฤติโดยผู้พ้นการคุมความประพฤติต้องยื่นแบบคำร้องขอหนังสือรับรองผลการคุมความประพฤติด้วยตนเอง และให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการดังนี้	- หนังสือที่ ยช ๐๓๐๘/ว๖๐ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแนวทางการปฏิบัติงานลดวันต้องโทษจำคุก กรณีนักโทษเด็ดขาดที่มีคดีอายัด - หนังสือที่ ยช ๐๓๐๘/ว๕ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้งแนวทางการปฏิบัติงานลดวันต้องโทษจำคุก กรณีนักโทษเด็ดขาดที่มีคดีอายัด - หนังสือที่ ยช ๐๓๐๓/ว๒๕๑ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒ เรื่อง การออกหนังสือรับรองผลการคุมความประพฤติให้กับผู้พ้นการคุมความประพฤติ

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารอ้างอิง
๖.๑ กรณีสำนักงานคุมประพฤติที่เป็นเจ้าของสำนวน ๖.๑.๑ รับแบบคำร้องขอหนังสือรับรองผลการคุมความประพฤติจากผู้พ้นการคุมความประพฤติ และตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องฯ พร้อมเหตุผลความจำเป็นในการขอหนังสือรับรองผลการคุมความประพฤติ ๖.๑.๒ ตรวจสอบข้อมูลของผู้พ้นการคุมความประพฤติจากระบบสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ และผลการคุมความประพฤติ ๖.๑.๓ นำสำนวนคดีของผู้พ้นการคุมความประพฤติมาประกอบในการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้อง ครบถ้วน ๖.๒ กรณีสำนักงานคุมประพฤติที่ไม่เป็นเจ้าของสำนวน ๖.๒.๑ ให้ดำเนินการตาม ข้อ ๖.๑.๑ – ๖.๑.๒ ๖.๒.๒ ให้ประสานสำนักงานคุมประพฤติที่เป็นเจ้าของสำนวนโดยเร็วเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูลในสำนวนคดีของผู้พ้นการคุมความประพฤติว่าพ้นจากการคุมความประพฤติจริง และสำนักงานคุมประพฤติได้ดำเนินการเสนอรายงานการคุมความประพฤติไปยังเรือนจำหรือทัณฑสถานแล้ว ทั้งนี้ กรณีผู้พ้นการคุมความประพฤติที่ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกต้องนำเอกสาร ร.ท. ๒๕ ที่ได้รับจากเรือนจำหรือทัณฑสถานแสดงต่อพนักงานคุมประพฤติ ส่วนผู้พ้นการคุมความประพฤติที่ยังไม่ได้รับเอกสาร ร.ท. ๒๕ จากเรือนจำหรือทัณฑสถาน ให้สำนักงานคุมประพฤติดำเนินการประสานขอข้อมูลจากเรือนจำหรือทัณฑสถาน เมื่อพนักงานคุมประพฤติตรวจสอบว่าข้อมูลมีความถูกต้องครบถ้วนแล้วให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติที่รับคำขอ ดำเนินการออกหนังสือรับรองผลการคุมความประพฤติให้แก่ผู้พ้นการคุมความประพฤติที่ยื่นคำขอโดยเร็ว ซึ่งแนวทางการออกหนังสือรับรองผลการคุมความประพฤติให้กับผู้พ้นการคุมความประพฤติ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ๔.๒	

เอกสารภาคผนวก

<https://drive.google.com/file/d/1x4jbOtoljSriQH9roFTUyd7ksXVoMhh8/view?usp=sharing>

บรรณานุกรม

กลุ่มงานควบคุมและสอดส่อง สำนักพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม. คู่มือการปฏิบัติงานควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กหรือเยาวชน และผู้ได้รับพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษจำคุก เอกสารหมายเลข 9/2551. กรุงเทพฯ : กรมคุมประพฤติ, 2551.

กลุ่มที่ปรึกษากรมสุขภาพจิตร่วมกับกลุ่มแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด สำนักพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ. คู่มือการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Motivation Counseling) สำหรับพนักงานคุมประพฤติในการให้คำปรึกษาแก้ไขและฟื้นฟูผู้กระทำผิด. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต, 2555.

ระพีพร หิมะคุณ ศรีสมบัติตระกูล และคณะ. การพัฒนากลไกการควบคุมพฤติกรรมและการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อยกระดับสัมฤทธิ์ผลของการคุมประพฤติ. กรุงเทพฯ : กรมคุมประพฤติ, 2561.

กลุ่มพัฒนางานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด กองพัฒนาการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ. คู่มือการสนทนาเพื่อสร้างแรงจูงใจเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติ. กรุงเทพฯ : กรมคุมประพฤติ, 2562.

กองอำนวยการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ. คู่มือการปฏิบัติงานคุมความประพฤติผู้ถูกคุมความประพฤติที่เป็นผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : กรมคุมประพฤติ, 2564.